

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМ. В.І. ВЕРНАДСЬКОГО

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ**

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Актуальні проблеми інтелектуальної власності в інформаційній сфері

Інформаційно-аналітичний дайджест

№ 1 (січень)

Київ 2026

Заснований Відділом з охорони інтелектуальної власності Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського у 2016 р. Видається щомісяця. Відповідальний редактор Л. Литвинова. Упорядник: Л. Литвинова. Дизайн обкладинки О. Саприкін. Адреса редакції: НБУВ, просп. Голосіївський, 3, Київ, 03039, Україна. Тел. (044) 524-19-92. E-mail: nbuvdpi@ukr.net.

Аналітичний дайджест є спеціалізованим інформаційним ресурсом, який покликаний надати актуальну та систематизовану інформацію про ключові проблеми інтелектуальної власності, особливо в контексті інтеграції України до Європейського Союзу. У зв'язку з глобалізацією економічних та правових процесів, а також зростанням значення інновацій та креативних індустрій, питання захисту інтелектуальної власності набувають особливої ваги. Основне призначення дайджесту полягає в ознайомленні широкого кола фахівців – юристів, патентних повірених, науковців, викладачів, студентів, а також усіх зацікавлених користувачів – з найновішими інформаційними джерелами, що висвітлюють сучасні тенденції та виклики у сфері інтелектуальної власності.

Публікується на умовах ліцензії Creative Commons «Attribution» («Атрибуція – Із Зазначенням Авторства») 4.0.

ЗМІСТ

Інтелектуальна власність за кордоном	2
Всесвітня організація інтелектуальної власності.....	70
Інтелектуальна власність в Україні	77
Інтелектуальна власність в мережі Інтернет	83
Інтелектуальна власність в епоху штучного інтелекту.....	110
Наука у сфері інтелектуальної власності.....	139
Законодавство з інтелектуальної власності.....	151
Спори та судові розгляди щодо порушення прав інтелектуальної власності.....	168
Сучасний стан авторського права в Україні та світі.....	197

Інтелектуальна власність за кордоном

«Бум на ринку «дублікатів» і «суперпідробок» змушує суди в США, ЄС і Великобританії розширювати існуючі доктрини інтелектуальної власності для захисту люксових брендів, але прогалини і сірі зони залишаються. З юридичної точки зору, дублі — це схожі, «натхненні» продукти, які не є явним підробленням, тоді як суперпідробки — це надзвичайно реалістичні підробки, що продаються за середніми цінами на товари класу люкс і часто не відрізняються від справжніх товарів. Обидва види підробок поширюються через соціальні мережі, що підриває дефіцитність і цінність бренду, а також часто обходить традиційні засоби боротьби з підробками, особливо там, де права на дизайн є слабкими...

У США бренди все частіше покладаються на торговельні марки, зовнішній вигляд товарів, патенти на дизайн, недобросовісну конкуренцію та неправдиву рекламу: суди оцінюють загальний «зовнішній вигляд» продуктів та маркетингу, що дозволяє правовласникам боротися з високоякісними репліками та точними імітаціями навіть без скопійованих логотипів. Основні справи, що знаходяться на розгляді, такі як Lululemon проти Costco, Richemont проти Malidani та Coach проти Quince, перевіряють, чи може копіювання силуетів, конструкції та відмітних нефункціональних особливостей становити порушення торговельного зовнішнього вигляду або патенту на дизайн...

В Європі, де охорона торговельних марок іноді є більш обмеженою, виробники товарів класу «люкс» покладаються на закони про недобросовісну конкуренцію та паразитизм, щоб захистити «всесвіт» своїх брендів, включаючи скорочення, коди та естетичні ознаки. Нещодавні рішення французьких судів у справах Rolex, Hermès та Christian Louboutin показують, що суди присуджують значні збитки та навіть кримінальні штрафи за невеликі обсяги високоякісних підробок і вирішують, що значна модифікація оригінальних продуктів все одно може порушувати права та вводити споживачів в оману, незважаючи на вичерпання прав...

У Великобританії суди більш схильні розглядати випадки плутанини після продажу (Iconix проти Dream Paris) та вживати жорстких заходів щодо копіювання упаковки, що використовує репутацію бренду (Thatchers проти Aldi), але забезпечення дотримання прав на незареєстровані промислові зразки та позови про недобросовісну конкуренцію залишаються складними без належної документації та очевидного факту введення в оману...

У всіх трьох регіонах правозастосування розширюється за межі логотипів і охоплює «подібні» практики, проте структурні обмеження залишаються: у США функціональні особливості та відмінності залишають простір для «брендових вібрацій», що не порушують права; в ЄС відсутність узгодженого визначення підробок та різні кримінальні режими створюють нерівномірне правозастосування; у Великобританії бренди, що покладаються лише на незареєстровані права, стикаються з великими труднощами. У випадках, коли

продукти явно продаються як «дублікати» або «натхненні», суди часто не бачать плутанини щодо джерела, що послаблює традиційні теорії торговельних марок та недобросовісної конкуренції. Кінцевим результатом є тенденція до зближення судової практики — більша готовність захищати люксові бренди від ерозії — але із значними доктринальними та практичними прогалинами, якими продовжують користуватися виробники дублікатів та суперпідробок» (*Sonja Hoffmann, Michael Evans, Anna B. Naydonov, Anna-Lena Zimmermann, Tiffany Arosemena, Rosie Norwood-Kelly, Aliya Manji. Client advisory – trends in dupes & super-fakes in luxury retail // White & Case LLP (<https://www.whitecase.com/insight-alert/client-advisory-trends-dupes-super-fakes-luxury-retail>). 09.01.2026*).

«Для компаній, що займаються науками про життя і знаходяться на початковому етапі розвитку, ретельна перевірка інтелектуальної власності є вирішальним моментом. Інвестори та партнери вимагають чіткого, обґрунтованого права власності на основну технологію, але в швидкоплинному світі університетських спін-офів та співпраці засновників питання інтелектуальної власності часто залишається без уваги. До типових проблем належать: неповні або неправильно датовані документи про передачу прав від засновників, консультантів або академічних установ; патенти, в яких не вказано основних авторів; прострочені заявки або пропущені пріоритетні права, що звужують захист; невирішені питання щодо дублювання патентів на платформи та патентів на конкретні продукти...

Щоб уникнути зниження вартості або зриву угоди, біотехнологічні компанії повинні проактивно навести порядок у своїй інтелектуальній власності, перш ніж шукати фінансування або партнерів. Це означає:

- Аудит всього портфеля для підтвердження чистоти ланцюжка прав власності на кожен актив
- Ретельне вивчення університетських ліцензій для розуміння обсягу, прав на субліцензування та обмежень у сфері застосування
- Виправлення помилок щодо авторства за допомогою офіційних заяв
- Ведення ретельних лабораторних записів та включення чітких положень щодо інтелектуальної власності в трудові договори та договори з підрядниками
- Впровадження офіційної процедури перегляду всіх публікацій та презентацій для запобігання ненавмисній втраті патентних прав...

Така відкрита дисципліна сигналізує інвесторам, що компанія добре управляється, має потенціал до зростання і готова до наступного етапу розвитку. На конкурентному ринку така підготовка може стати вирішальним фактором між успішним закриттям і провалом раунду фінансування» (*Heidi Erlacher, Matthew Pavao. Closing the Gaps: IP Strategies for Biotechs Ahead of Fundraising or Partnering // Fenwick & West LLP*

(<https://whatstrending.fenwick.com/post/closing-gaps-ip-strategies-biotechs-ahead-fundraising-or-partnering>). 13.01.2026).

«На сучасних гіперконкурентних ринках, де диференціацію продуктів важко підтримувати лише за допомогою брендингу, інтелектуальна власність стала важливим інструментом для побудови та захисту комерційної сили. Однак багато керівників не розуміють, що реальна цінність патенту залежить від його структури та того, чи витримає він ретельну перевірку — захист, який виглядає міцним на папері, часто розпадається під тиском. Саме тут досвідчені адвокати з патентних спорів додають значну цінність задовго до виникнення будь-яких суперечок, допомагаючи підприємствам розробити захист, який ґрунтується на практичних реаліях правозастосування та комерційної стратегії. Ретельно спланована інтелектуальна власність посилює переговорну позицію, підтримує обговорення ліцензування та створює стратегічні можливості, приваблюючи інвесторів, які розглядають добре керований портфель як показник майбутнього потенціалу. І навпаки, поспішні подання, вузькі претензії або нечітка власність можуть обмежити можливості саме тоді, коли вони найбільш потрібні...

Замість того, щоб зосереджуватися виключно на технічних нововведеннях, досвідчені юристи допомагають компаніям передбачити, як конкуренти можуть обійти їхні ідеї та в яких випадках захист прав буде реально успішним. Вони узгоджують правовий захист з реаліями бізнесу, визначаючи пріоритетність інновацій, які дійсно заслуговують на інвестиції, та уникаючи надмірних портфелів, що приносять незначний прибуток. Аналізуючи, як виникають спори в подібних галузях, вони визначають закономірності, що впливають на стратегічні рішення, наприклад, подання позовів у юрисдикціях з перевіреною репутацією щодо захисту прав або структурування позовів таким чином, щоб вони охоплювали ймовірні повторення, залишаючи при цьому простір для майбутнього розвитку. Сильні позови поєднують широту та точність; супровідні описи повинні бути достатньо міцними, щоб витримати ретельну перевірку через роки, спираючись на співпрацю між юридичними радниками, технічними командами та керівництвом...

Окрім початкового проектування, постійний стратегічний перегляд забезпечує актуальність портфелів у міру змін на ринках, у законодавстві та технологіях. Консультанти з досвідом у судових спорах прогнозують, як зміни можуть вплинути на можливість виконання, і рекомендують проактивні коригування. Виграш полягає не лише в юридичній безпеці, а й у стратегічній впевненості: підприємства з обґрунтованим захистом можуть швидше впроваджувати інновації, вести переговори з позиції сили, залучати інвестиції з меншими перешкодами та перетворювати інтелектуальну власність з пасивного захисного засобу на активний конкурентний актив» **(How Patent Litigators Can**

Design Ironclad IP Strategies for Your Business // Analytics Insight
(<https://www.analyticsinsight.net/business/how-patent-litigators-can-design-ironclad-ip-strategies-for-your-business>). 13.01.2026).

«Для великих організацій, що займаються дослідженнями та розробками, найбільшим ризиком для інновацій є не конкуренція, а тиха втрата винаходів, що підлягають патентуванню, які ніколи не потрапляють до офіційних оприлюднень або заявок. Багато цінних відкриттів залишаються прихованими в експериментальних звітах, лабораторних щоденниках, даних аналізів або внутрішній документації і визнаються лише після того, як вікно новизни закрилося. Ця проблема особливо гостра в галузі біологічних наук і хімії, де інновації є поступовими і розрізненими між різними джерелами даних і командами. Традиційні процеси фіксації винаходів, які базуються на ручному, епізодичному самозвітуванні, часто пропускають проміжні відкриття, такі як оптимізація процесів або несподівані профілі активності, які можуть бути патентоспроможними...

Виявлення винаходів за допомогою штучного інтелекту пропонує революційне рішення, яке полягає у постійному аналізі документації з досліджень і розробок у міру її створення, виявленні закономірностей і технічних удосконалень, що відповідають патентоспроможним об'єктам. Штучний інтелект може аналізувати звіти, відзначати нові показники ефективності, відстежувати зміну експериментальних параметрів і встановлювати зв'язки між розрізненими результатами, виявляючи потенційні винаходи, перш ніж вони загубляться в архівах. Такий підхід доповнює наукову оцінку, дозволяючи командам з інтелектуальної власності завчасно виявляти і захищати цінні ідеї...

Стратегічні наслідки є значними: пропущені винаходи збільшують ризики свободи дій, недооцінюють портфелі інтелектуальної власності та залишають майбутні шляхи інновацій незахищеними. Захоплення винаходів за допомогою штучного інтелекту перетворює управління інтелектуальною власністю з реактивного, постфактумного процесу на проактивну, засновану на шаблонах стратегію, що гарантує, що організації не тільки впроваджують інновації, але й захоплюють та захищають повну цінність своїх відкриттів. В епоху звуження вікон новизни та зростання складності досліджень і розробок переможцями стануть ті, хто зможе систематично розпізнавати та захищати власні інновації»
(*François-Xavier Leduc. The hidden cost of missed inventions: how AI helps corporations capture R&D innovation before it disappears // The Patent Lawyer Magazine*
(<https://patentlawyermagazine.com/the-hidden-cost-of-missed-inventions-how-ai-helps-corporations-capture-rd-innovation-before-it-disappears/>). 14.01.2026).

«Новак Джокович пожартував, що зв'язався з Карлосом Алькарасом з приводу «авторських прав» після того, як іспанець дебютував на Відкритому чемпіонаті Австралії з новим рухом при подачі, який був дуже схожий на його власний... Джокович зі сміхом розповів, що сказав Алькарасу, що їм потрібно поговорити про «відсоток від його виграшів» і що він очікує винагороду за кожен ейс. Алькарас, який розійшовся з тренером Хуаном Карлосом Ферреро під час міжсезоння, зізнався, що не намагався копіювати Джоковича, але визнав схожість, пояснивши, що цей рух просто давав йому відчуття «плавності» і комфорту, оскільки він прагне розвинути успіх, досягнутий на US Open...» (*Jamie Braidwood. Novak Djokovic contacts Carlos Alcaraz to discuss 'copyright' as new serve revealed // Independent* (<https://www.independent.co.uk/sport/tennis/djokovic-alcaraz-serve-copyright-australian-open-b2903296.html>). 19.01.2026).

«...Глобальна діяльність у сфері торговельних марок зазнає змін, що надає важливу інформацію для команд з інтелектуальної власності, які займаються транскордонним захистом. Сполучені Штати залишаються найпривабливішою країною для подання заявок, постійно отримуючи більше іноземних заявок, ніж надсилаючи, що підтверджує їхній статус як основного конкурентного поля. На відміну від цього, Канада та Велика Британія функціонують як центри з високим припливом заявок для розширення на ринки Північної Америки та Європи, отримуючи непропорційно велику кількість іноземних заявок...

Динаміка в Азії різко відрізняється. Індія є однією з країн, де реєстрація торговельних марок найбільше залежить від внутрішнього ринку, що відображає прискорення зростання внутрішнього ринку, яке вимагає високої пильності від іноземних брендів, що реєструють торговельні марки. Китай демонструє значне зростання як внутрішніх, так і зовнішніх заявок, що свідчить про його зростаючий глобальний вплив у сфері технологій та споживчих товарів. Тим часом EUIPO залишається високоефективним двигуном, який користується популярністю серед глобальних заявників завдяки єдиній заявці, що охоплює 27 ринків, підтверджуючи свою центральну роль у координації регіональних запусків брендів...

Команди з інтелектуальної власності використовують ці відомості для вдосконалення стратегій: надання пріоритету ранньому та всебічному отриманню дозволів на ринках з високим припливом (США, ЄС, Канада), коригування толерантності до ризику для реєстрів з переважною часткою внутрішніх заявок (Індія) та приведення портфелів у відповідність до поточних ринкових тенденцій, а не покладання на застарілі моделі подання заявок. Надійна, підкріплена даними інформація про потік заявок зараз є необхідною для прийняття своєчасних і цілеспрямованих рішень щодо захисту на конкурентному світовому ринку...» (*How foreign vs. domestic filing flows are*

reshaping global trademark strategy in 2026 // Clarivate (<https://clarivate.com/intellectual-property/blog/global-trademark-filing-flow-trends/>). 20.01.2026).

«У міру зростання компаній та їхнього виходу на нові ринки або перенесення виробництва за кордон, надзвичайно важливо активно захищати їхні торговельні марки в цих юрисдикціях. Серед складнощів логістики, контрактів з постачальниками та регуляторних питань захист торговельних марок може бути легко проігнорований, але нехтування ним може призвести до дорогих судових спорів та потенційного ребрендингу. Щоб забезпечити плавний перехід, власники бізнесу повинні спочатку переглянути існуючий захист своїх торговельних марок і розглянути можливість захисту не тільки свого основного бренду, але й логотипів, назв продуктів та слоганів, оскільки те, що є описовим або прийнятним в одній країні, може бути таким не в іншій...

Перед виходом на новий ринок проведіть ретельну перевірку торгової марки, щоб переконатися, що вона доступна і не має негативних місцевих конотацій. Навіть якщо продукція тільки виробляється, а не продається на новій території, застосування марки для експорту все одно може вважатися «використанням» відповідно до місцевого законодавства і наражати компанію на ризик позовів про порушення прав. Після отримання дозволу подайте заявку на реєстрацію торгової марки якомога раніше, скориставшись Мадридським протоколом або місцевими процедурами, оскільки терміни обробки заявки різняться залежно від країни...

Крім того, оцініть, чи потребують захисту в новій юрисдикції інші об'єкти інтелектуальної власності, такі як патенти, дизайни, комерційні таємниці та конфіденційна інформація, і використовуйте відповідні місцеві угоди про нерозголошення інформації з новими партнерами. Після реєстрації активно контролюйте та захищайте свої права, переконуючись, що знак використовується, стежачи за порушеннями або підробками, а також реєструючи торговельні марки в місцевих митних органах, щоб запобігти перетину кордону несанкціонованими товарами. Проактивне управління торговельними марками є надзвичайно важливим для збереження цінності бренду та уникнення дорогих помилок під час міжнародної експансії» **(Julia Caunt. Can you take your trade mark with you when selling or manufacturing in another country? // Spruson & Ferguson (<https://www.spruson.com/can-you-take-your-trade-mark-with-you-when-selling-or-manufacturing-in-another-country/>). 20.01.2026).**

«Аналіз 12 провідних компаній у галузі оптики, обробки зображень та сенсорних технологій, які разом володіють понад 206 000 активних

патентних сімейств, показує, що більшість з них активно скорочують свої портфелі, хоча і помірними темпами. Протягом тестового періоду було припинено дію приблизно 17,3 % патентів, що свідчить про значні скорочення в цьому секторі, а залишкові зобов'язання з виплати щорічних платежів становлять 3,4 млрд доларів...

Обрізка є дуже вибірковою і орієнтованою на якість: майже всі компанії систематично припиняють дію патентів з найнижчою якістю набагато агресивніше, ніж патентів з найвищою якістю. Наприклад, Canon, найактивніший учасник обрізки, відмовився від майже 39% своїх найслабших патентів, зберігши при цьому більшість своїх найвпливовіших активів. Така вибіркковість поліпшила загальну якість портфеля, а Epson продемонстрував найсильніший позитивний приріст в індексі поліпшення портфеля.

Однак інтенсивність скорочення значно варіюється: Canon скоротив понад 30% свого портфеля, тоді як LG Innotek провів мінімальне скорочення (трохи більше 2%), що призвело до зниження середньої якості патентів. Для компаній з більш консервативними показниками скорочення більш агресивний підхід може відкрити потенційну економію на довічних виплатах у розмірі до 40 мільйонів доларів...

Ці висновки підтверджують, що фахівці з інтелектуальної власності в цьому секторі повинні надавати пріоритет аналізу портфеля на основі даних, щоб швидше виявляти та видаляти активи нижчої якості, звільняючи ресурси для інвестицій з високим рівнем впливу. Моніторинг поведінки конкурентів також дає цінну інформацію про те, куди зміщуються пріоритети галузі та де очікується збереження довгострокової вартості» (*Silvan Berg, Jonatan Zieger. Patent analytics uncover pruning patterns in 12 leading imaging, optics and sensing companies // Law Business Research (<https://www.iam-media.com/article/patent-analytics-uncover-pruning-patterns-in-12-leading-imaging-optics-and-sensing-companies>). 21.01.2026*).

«Посилення геополітичної конкуренції та протекціоністської політики переносить боротьбу за інновації з транскордонної конкуренції у внутрішній корпоративний конфлікт, і ця тенденція особливо помітна в інтегрованих технологічних хабах Азії. У таких умовах міграція висококваліфікованих фахівців до конкурентних вітчизняних стартапів створює значні ризики для інтелектуальної власності (ІВ), стираючи межу між законною мобільністю працівників та недобросовісним передаванням знань...

Ця динаміка проілюстрована на прикладі галузі виробництва акумуляторів. У гучній справі компанія CATL подала позов проти Hithium Energy Storage Technologies Co., заснованої колишнім керівником CATL Ву Цзую, звинувативши Ву в порушенні угоди про неконкуренцію та переманюванні співробітників, які викрали конструкції акумуляторів. Хоча Ву врегулював суперечку, сплативши штраф у розмірі 1 мільйона юанів,

невідповідність між угодою та поданням Nithium на IPO на Гонконгській фондовій біржі підкреслила занепокоєння регуляторів щодо розкриття інформації та управління. Подібні внутрішні суперечки, що повторюють західні прецеденти, такі як справи Cadence проти Avant! та Uber проти Waymo про комерційну таємницю, стають звичними в азіатських кластерах напівпровідників, штучного інтелекту та автономних транспортних засобів...

Агресивні судові спори щодо положень про неконкуренцію, хоча і мають на меті захист компаній, несуть довгостроковий економічний ризик: вони можуть відлякувати талановитих інженерів і керівників від створення стартапів, концентруючи владу в руках існуючих лідерів ринку, які потім втрачають мотивацію до проривних інновацій. Це може ускладнюватися високими бар'єрами для входу в капіталомісткі сектори, такі як виробництво акумуляторів і мікросхем. Як наслідок, політика, спрямована на промислову самодостатність, ризикує привести до протилежного результату, потенційно витіснивши найкращих фахівців за кордон, на ринки з меншою кількістю судових спорів. Тому політикам необхідно надати пріоритет розробці механізмів захисту інтелектуальної власності, які суворо охороняють справжні комерційні таємниці, не пригнічуючи при цьому підприємницький динамізм, необхідний для підтримки довгострокового технологічного лідерства та національної конкурентоспроможності» (*Cameron Stone. IP Enforcement in Asia: Economic and Geopolitical Implications // Diplomat Media Inc. (<https://thediplomat.com/2026/01/ip-enforcement-in-asia-economic-and-geopolitical-implications/>). 23.01.2026*).

«Незаконна торгівля та підробка товарів у Латинській Америці стали високоорганізованими транскордонними операціями, в яких злочинні угруповання ефективно змінюють маршрути та тактику, щоб уникнути регуляторних бар'єрів та митного контролю. Незважаючи на таку динаміку в регіоні, багато брендів все ще покладаються на фрагментовані стратегії правозастосування в окремих країнах, які стають дедалі менш ефективними проти інтегрованих злочинних структур. Такий фрагментарний підхід призводить до дублювання зусиль, підвищення витрат і неповного розуміння проблеми, що ускладнює відстеження регіональних маршрутів, повторюваних учасників або оцінку справжнього впливу підробки — проблеми, яка щорічно коштує брендам до 600 мільярдів доларів...

Відсутність регіональної координації дозволяє фальсифікаторам використовувати прогалини в правозастосуванні, перенаправляючи товари через такі країни, як Парагвай, коли в інших країнах посилюється контроль. Наслідки виходять за межі економічного збитку: 20–30 % споживачів несвідомо купують підроблені товари, особливо в таких чутливих секторах, як фармацевтика, косметика та автомобільні запчастини, що створює серйозні ризики для здоров'я та безпеки населення...

З огляду на те, що 60–70 % нелегальної торгівлі в регіоні все ще здійснюється через офлайн-канали та неформальні ринки, терміново необхідна єдина регіональна відповідь. Ефективні стратегії повинні гармонізувати правові стандарти, консолідувати розвіддані, надавати пріоритет правоохоронним заходам, що базуються на ризиках, та забезпечувати скоординовані дії, які порушують роботу всього нелегального ланцюга постачання. Регіональна координація забезпечує брендам більш передбачувані бюджети, швидшу реакцію та краще розуміння злочинних мереж, одночасно зменшуючи операційні витрати та підвищуючи безпеку споживачів...

Жодна компанія не може самотійно вирішити складну проблему транскордонного підроблення. Бренди повинні співпрацювати з організаціями, які мають місцевий досвід і регіональне бачення, що дозволить їм налагодити міцні відносини з органами влади, уникнути помилок у правозастосуванні та розробити надійні системи розвідки. У ситуації, коли злочинність має мережевий характер, лише скоординовані регіональні стратегії захисту брендів можуть ефективно протидіяти цій загрозі. Латинська Америка повинна прийняти такий підхід для захисту торговельних марок, репутації компаній і, що найважливіше, добробуту споживачів» (*Ana Cristina García. Why fragmentation weakens the fight against counterfeiting in Latin America // ClarkeModet* (<https://www.clarkemodet.com/en/articles/why-fragmentation-weakens-the-fight-against-counterfeiting-in-latin-america/>). 26.01.2026).

«Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (TRIPS), яка діє з 1995 року, встановила мінімальні глобальні стандарти захисту інтелектуальної власності (ІВ) серед усіх членів Світової організації торгівлі (WTO), гармонізувавши закони про патенти, авторські права, торговельні марки тощо. TRIPS встановила 20-річний термін захисту патентів, забезпечила захист як продуктів, так і процесів, а також захистила дані фармацевтичних випробувань, надавши країнам певну гнучкість у визначенні критеріїв патентоспроможності...

TRIPS мав на меті збалансувати інтереси розвинених країн, які прагнули сильного захисту інтелектуальної власності, та країн, що розвиваються, які були занепокоєні доступом до технологій та ліків. Угода сприяла гармонізації, заохочувала міжнародну торгівлю та інвестиції, стимулювала інновації та передбачала механізми передачі технологій та боротьби з підробками. Вона також передбачала перехідні періоди та гнучкість для країн, що розвиваються, такі як примусове ліцензування та паралельний імпорт для поліпшення доступу до ліків.

Однак TRIPS піддається критиці за те, що є «універсальною» структурою, яка може не відповідати різноманітним економічним і культурним реаліям усіх країн. Критики стверджують, що вона може накласти значні витрати на країни, що розвиваються, перешкоджати доступу до доступних ліків та надавати

пріоритет приватним правам над суспільним благом. Західноцентричний погляд угоди на інтелектуальну власність та відсутність ефективних механізмів передачі технологій також є предметом суперечок...

Положення TRIPS-plus — більш суворі правила інтелектуальної власності, включені в двосторонні або регіональні торговельні угоди — часто подовжують термін дії патентів, обмежують примусове ліцензування та встановлюють ексклюзивність даних, що ще більше ускладнює доступ до ліків та технологій у країнах, що розвиваються.

У секторі програмного забезпечення TRIPS уточнив, що програмне забезпечення захищається як літературний твір відповідно до Бернської конвенції, що опосередковано підтримує його патентоспроможність. Це призвело до ширшого визнання патентів на програмне забезпечення, хоча останні досягнення в галузі штучного інтелекту та Інтернету речей підкреслюють необхідність оновлення глобальних стандартів...

У фармацевтичній галузі TRIPS запровадив гнучкі механізми для поліпшення доступу до ліків, але практичні перешкоди та захист інтелектуальної власності іноді обмежували їхню ефективність, як це було під час пандемії COVID-19 з такими ліками, як ремдесивір. Це спонукало до створення альтернативних моделей, таких як партнерства з розробки продуктів, та закликів до посилення регіональної співпраці.

У розважальній індустрії TRIPS посилив як економічні, так і моральні права творців, підтримуючи комерційне використання та запобігаючи несанкціонованому копіюванню. Однак цифрові технології та глобальний стримінг посилили проблеми з дотриманням прав, що вимагає постійної міжнародної співпраці та додаткових договорів...

Протягом 30 років TRIPS підтримував захист інтелектуальної власності та глобальну торгівлю, але швидкі технологічні зміни та постійна нерівність вказують на необхідність більш збалансованого та гнучкого підходу, який враховує потреби розвитку всіх країн та виклики, що виникають у зв'язку з новими технологіями» (*Ana Neves. 30 years of the TRIPS Agreement - and the cracks are showing // Inventa (<https://inventa.com/ip-news-insights/opinion/30-years-trips-agreement-and-cracks-are-showing>). 28.01.2026*).

Арабська Республіка Єгипет

«Єгипет проводить радикальну реформу своєї системи інтелектуальної власності, зумовлену конституційними вимогами, економічними амбіціями та міжнародними зобов'язаннями. Центральним елементом цієї реформи є новостворена Єгипетська служба інтелектуальної власності (EIPA), яка об'єднує відомства з питань інтелектуальної власності, що раніше були розрізнені між сімома міністерствами. В інтерв'ю голова EIPA Хешам Азмі пояснив, що ініціатива базується на Національній стратегії

інтелектуальної власності до 2022 року, яка спирається на чотири основи: створення єдиної структури управління під егідою ЕІРА, оновлення законодавства для вирішення сучасних викликів, таких як штучний інтелект, максимізація економічної цінності активів інтелектуальної власності та, що найважливіше, підвищення обізнаності громадськості...

Історично Єгипет має довгу законодавчу історію в галузі інтелектуальної власності, але не зміг перетворити своє багате культурне та інноваційне надбання на значні економічні прибутки. Щоб змінити цю ситуацію, ЕІРА каталогізує активи інтелектуальної власності у дев'яти пріоритетних секторах — від патентів і торгових марок до кіноархівів і традиційних ремесел — та розробляє механізми їх монетизації. Основна увага приділяється подоланню розриву між академічними дослідженнями та промисловістю шляхом сприяння захисту патентів і передачі технологій...

Запускається загальнонаціональна інформаційна кампанія, спрямована на школи, університети та громадськість, з метою виховання поваги до прав творців. Орган також працює над оновленням законодавства, включаючи впровадження Марракеської угоди для людей з вадами зору та вирішення проблеми недостатньої представленості арабської мови в системах штучного інтелекту. Щодо забезпечення дотримання законодавства, ЕІРА координує свою діяльність з поліцією та митницею і розглядає можливість створення постійного міжвідомчого комітету для боротьби з порушеннями прав інтелектуальної власності. За словами Азмі, кінцевою метою є перетворення інтелектуальної власності з чисто юридичного поняття на продуктивний економічний та культурний двигун національного розвитку Єгипту» (*Egypt launches sweeping overhaul of intellectual property system to boost innovation and economic returns* // *Egypttoday* (<https://www.egypttoday.com/Article/1/144420/Egypt-launches-sweeping-overhaul-of-intellectual-property-system-to-boost>). 10.01.2026).

Домініканська Республіка

«Домініканська Республіка тихо будує національну структуру для переходу своєї економіки від традиційних товарів до високоцінної інтелектуальної власності, що підлягає експорту. В основі цього переходу лежать дві ключові інституції: Національне відомство промислової власності (ONAPI) та Міністерство промисловості, торгівлі та ММСП (MICM). ONAPI еволюціонувало від простого реєстратора до модернізованого, сертифікованого ISO органу управління інтелектуальною власністю з повністю цифровізованою інфраструктурою, що дає змогу реєструвати, захищати та оцінювати творчі активи. На додаток до цього, MICM впровадило стратегічну промислову політику, зосереджену на цифровізації, інноваціях та готовності до експорту, створивши комерційну основу, необхідну для перетворення реєстрацій

інтелектуальної власності на життєздатні продукти та послуги... У новій білій книзі компанії Successment викладено чітку національну стратегію, що об'єднує ONAPI, MICM, ProDominicana та Центральний банк для стимулювання розвитку економіки, заснованої на знаннях. Ця стратегія відповідає світовим тенденціям, за якими цифрові послуги та експорт творчих продуктів випереджають традиційні товари, і дозволяє Домініканській Республіці конкурувати за рахунок інновацій, а не лише ціни та обсягів...» (**Jonathan Joel Mentor. The Dominican Republic's next export power play: Intellectual Property // The Dominican Republic News Source** (<https://dominican.today.com/dr/digital-nomad/2026/01/13/the-dominican-republics-next-export-power-play-intellectual-property/>). 13.01.2026).

Європейський Союз

«Pandoro, культовий італійський різдвяний торт, що походить з Верони, є прикладом того, як промислова власність може захищати та підносити національні кулінарні традиції. У 1894 році Доменіко Мелегатті запатентував характерну восьмикутну форму для випічки торта, розроблену художником Анджело Далл'Ока Б'янкою, перетворивши місцевий делікатес на національне явище. Хоча сам рецепт був натхненний традиційними веронськими тортами (лева і надалін), інновація Мелегатті полягала в поєднанні їхніх найкращих якостей та забезпеченні правового захисту унікальної форми торта...

Хоча «pandoro» зараз є загальним терміном, виробники вкладають значні кошти в захист торгових марок, логотипів та дизайну упаковки, щоб зберегти конкурентну перевагу та запобігти плутанині серед споживачів. Сучасні варіації, такі як нові начинки, глазурі та методи виробництва, можуть бути захищені правами на дизайн, патентами або авторським правом, що ще раз підтверджує стратегічну цінність інтелектуальної власності в харчовій галузі...

Історія Pandoro підкреслює, що патенти, торгові марки та дизайни є не лише юридичними інструментами, а й важливими стратегіями для перетворення традицій на економічні та культурні активи, збереження італійської креативності та досконалості для майбутніх поколінь» (**Giovanna Del Bene. Pandoro: tradition, innovation, and Industrial Property rights // ThinX S.r.l.** (<https://thinx.expert/en/pandoro-tradition-innovation-and-industrial-property-rights/>). 04.01.2026).

«У вигаданому Діснеєм фільмі «Зоотрополіс 2» весь сюжет обертається навколо крадіжки патенту: рись підробляє патент на «погодні стіни», що призводить до дискримінації нащадків справжнього

винахідника-пітона та всіх рептилій. У реальному світі патентне право вже передбачає засоби захисту від таких крадіжок...

- Винахідник проти власника патенту

- Винахідник завжди зберігає невід’ємне «моральне право на батьківство» (право бути названим).

- Власник (часто роботодавець) контролює 20-річну економічну експлуатацію...

- Юридичні заходи у разі, якщо хтось інший подає заявку на ваш винахід.

- Патент є недійсним, якщо заявник «не мав на це права» (ст. 76 Італійського патентного кодексу).

- До видачі патенту справжній власник може: перебрати заявку, подати її повторно з первісним пріоритетом або домогтися її відхилення (ст. 118).

- Після видачі патенту справжній власник може звернутися до суду з проханням переоформити патент на його ім’я або визнати його недійсним...

- Профілактика простіша, ніж судовий процес.

- Подайте заявку на патент до будь-якого оприлюднення.

- Укладайте угоди про нерозголошення інформації з партнерами.

- Ведіть датовані записи про розробки.

- Уникайте передчасних публікацій, які знищують новизну.

- Охороняйте ноу-хау як комерційну таємницю за допомогою внутрішньої безпеки.

- Залучайте кваліфікованих фахівців з патентів для розробки стратегії та вирішення спорів...

Основний урок, як на екрані, так і поза ним: патенти є соціальним договором. Вони надають винахідникам ексклюзивність, але тільки в обмін на поповнення суспільних знань і сприяння прогресу. Крадіжка або зловживання порушують не тільки закон, але й більш широкий пакт між творчістю та загальним благом» (*Giovanna Del Bene. Patent Predators: the legal jungle explained by Judy Hopps in Zootopia 2 // Thinx S.r.l. (<https://thinx.expert/en/patent-predators-the-legal-jungle-explained-by-judy-hopps-in-zootopia-2/>). 04.01.2026*).

«Права інтелектуальної власності є надзвичайно важливими для захисту економічної цінності інновацій у світі, де технології, такі як штучний інтелект, дрони та робототехніка, розвиваються стрімкими темпами. Як показало придбання урядом Нідерландів компанії Nexperia з метою запобігання передачі інтелектуальної власності до Китаю, ці права можуть мати навіть значні політичні наслідки. Нідерланди, батьківщина таких інноваторів, як Philips та ASML, є лідером у розвитку інтелектуальної власності, пропонуючи надійну систему захисту...

Інтелектуальна власність охоплює «продукти розуму», включаючи патенти, авторські права, торговельні марки, дизайни тощо. Хоча більшість

прав інтелектуальної власності, таких як авторські права, надаються автоматично після створення (і, як правило, належать роботодавцю, якщо вони були створені під час роботи), інші, такі як патенти та торговельні марки, вимагають офіційної реєстрації для ефективного захисту. На сучасному ринку, де інновації легко копіюються, така реєстрація має вирішальне значення.

Міжнародне законодавство у сфері інтелектуальної власності є значною мірою гармонізованим, особливо в Європі, завдяки таким договорам, як Бернська конвенція, Угода ТРІПС та різні директиви ЄС. Це забезпечує можливість захисту прав інтелектуальної власності за межами країни, що є необхідною умовою для глобальної торгівлі...

У Нідерландах конкретні заходи захисту інтелектуальної власності включають:

- Патенти: технічні винаходи, які є новими, винахідливими та мають промислове застосування, можуть бути захищені протягом 20 років. Заявки можна подавати на національному рівні, через Європейське патентне відомство або через Міжнародний договір про патентну кооперацію (РСТ). Єдиний патентний суд (UPC) також дозволяє виносити єдине рішення щодо дійсності або порушення прав у всіх державах-учасниках ЄС.
- Торговельні марки: слова, логотипи, кольори, форми та звуки можуть бути зареєстровані як торговельні марки Бенілюксу або ЄС, що забезпечує захист на десятирічний термін з можливістю поновлення. Власники торговельних марок повинні використовувати свої марки для збереження прав і можуть вимагати судового заборони, відшкодування збитків та відкликання продукції у разі порушення...
- Дизайн: Зовнішній вигляд продукту може бути захищений на строк до 25 років шляхом реєстрації в Бенілюксі, ЄС або міжнародної реєстрації в рамках Гаазької системи. Незареєстровані дизайни також отримують трирічний захист від копіювання в межах ЄС.
- Авторське право: Оригінальні літературні, наукові або художні твори, включаючи програмне забезпечення, автоматично захищаються протягом 70 років після смерті автора. Недавні рішення підтверджують, що штучний інтелект не може бути «автором», тобто людська творчість є необхідною умовою для отримання авторського права.
- Інші права інтелектуальної власності: Нідерланди також захищають права селекціонерів рослин, бази даних, топографії напівпровідників та торгові назви (які автоматично набуваються при використанні). Комерційна таємниця захищається Законом Нідерландів про комерційну таємницю, який вимагає вжиття розумних заходів для збереження конфіденційності...

Для заохочення інновацій Нідерланди пропонують «Податкову інноваційну коробку», яка оподатковує прибуток від НДДКР за зниженою корпоративною ставкою 9% (замість 25,8%). Це, в поєднанні зі зниженням податку на заробітну плату для співробітників НДДКР та сприятливою мережею податкових угод без утримання податку на роялті, робить Нідерланди

привабливим центром для компаній, що зосереджені на НДДКР...» (*Philip ter Burg, Linda van de Reep. The increased importance of intellectual property // BUREN* (<https://www.burenlegal.com/en/news/increased-importance-intellectual-property>). 07.01.2026).

«Відомство Європейського Союзу з інтелектуальної власності (EUIPO) визнано найінноваційнішим відомством з інтелектуальної власності у світі, розділивши перше місце з Відомством з інтелектуальної власності Великої Британії (UKIPO), за якими слідують відомства Австралії та Республіки Корея. Також визнано кілька інших європейських відомств, зокрема Відомство з інтелектуальної власності Бенілюксу, INPI Франції, Польське патентне відомство, INPI Португалії та DPMA Німеччини... World Trademark Review (WTR) пояснює незмінне лідерство EUIPO його масштабами, послідовністю та інтеграцією, а також оцінює відомства за тим, як вони виходять за межі основних реєстрацій завдяки цифровій трансформації, орієнтованим на користувача послугам, вирішенню спорів, підтримці МСП та міжнародній співпраці. У виданні 2026 року особливий акцент зроблено на практичному застосуванні штучного інтелекту та передових цифрових інструментах для підвищення ефективності, доступності та якості послуг, підкреслюючи зрілі системи EUIPO на базі штучного інтелекту для багатомовних процесів, експертизи та прийняття рішень, а також постійні зусилля з покращення користувацького досвіду. Це вже шосте визнання EUIPO найінноваційнішим відомством з 2017 року» (*The EUIPO ranked the world's most innovative IP office // EUIPO* (<https://www.euipo.europa.eu/nl/news/the-euipo-ranked-the-world-s-most-innovative-ip-office>). 09.01.2026).

«У 2025 році Європейське відомство з інтелектуальної власності (EUIPO) отримало рекордну кількість заявок на реєстрацію торговельних марок та промислових зразків ЄС — 327 735, що на 7,8 % більше, ніж у попередньому році. Цей ріст був зумовлений збільшенням кількості заявок на реєстрацію торговельних марок, яка зросла на 9,1 % до 196 886, причому значне збільшення відбулося за рахунок заявників з ЄС, зокрема з Німеччини, Італії та Іспанії. Кількість заявок з Китаю також зросла на 13,3%, що зробило цю країну найбільшим заявником з-поза меж ЄС, за нею йдуть США та Велика Британія. Найбільш затребуваними категоріями торговельних марок були реклама, електричні прилади та технологічні послуги...

Кількість заявок на реєстрацію промислових зразків також досягла нового рекорду другий рік поспіль, склавши 130 849 заявок, що на 6 % більше, ніж у попередньому році. Вперше більшість заявок (52 %) надійшла з країн, що не входять до ЄС, на чолі з Китаєм, за яким слідує Велика Британія та США. У межах ЄС найбільшу кількість заявок подали Німеччина, Італія та Польща...

У грудні 2025 року EUIPO розширило свої повноваження, включивши до них географічні зазначення ремісничих та промислових товарів (CIGI), і протягом перших кількох тижнів отримало 45 заявок, переважно на камені, мінерали та текстиль. Таке стабільне зростання кількості заявок на реєстрацію інтелектуальної власності свідчить про високу довіру бізнесу до ролі EUIPO у сприянні розвитку стійкого та інноваційного європейського ринку на початку другого року реалізації Стратегічного плану 2030...» ***(EUIPO records the highest number of applications in its history // European Union Intellectual Property Office (<https://www.euipo.europa.eu/en/news/euipo-records-the-highest-number-of-applications-in-its-history>)). 14.01.2026).***

«Підробка стала широко поширеною проблемою, яка зачіпає не тільки товари класу «люкс», а й косметику, електроніку, автозапчастини, іграшки та ліки, що коштує бізнесу мільярди і ставить під загрозу споживачів. Прорив Копенгагенського університету, названий технологією O-KEY, пропонує багатообіцяюче рішення: мікроскопічний, невидимий цифровий відбиток, який надає кожному продукту унікальну ідентичність, яку неможливо скопіювати...»

Розроблена хіміком Томасом Юстом Серенсеном, технологія O-KEY наносить на продукт або його упаковку маркування площею 1 мм² з випадково розподіленими мікрочастинками. Цей унікальний візерунок фізично неможливо відтворити, його можна сканувати за допомогою звичайного смартфона, пов'язуючи кожне сканування з юридично визнаними даними автентифікації. На відміну від серійних номерів або QR-кодів, кожен предмет є справді унікальним.

Royal Copenhagen, бренд розкішного фарфору, є одним із перших, хто впровадив цю технологію, отримавши миттєву прозорість ланцюга поставок та юридично обґрунтований доказ автентичності кожного продукту. Технологія, комерціалізована спін-оф компанією PUFIN-ID, включає маркування в промислових масштабах, відстеження відбитків пальців за допомогою штучного інтелекту та готовий до використання споживачами додаток, що робить її практичним інструментом для захисту бренду...

Що стосується стратегії інтелектуальної власності, аутентифікація на рівні окремих товарів надає брендам більш вагомі докази для забезпечення дотримання прав, кращий контроль над дистрибуцією, поліпшення дотримання умов контрактів та підвищення довіри споживачів. Однак її ефективність залежить від інтеграції з комплексною стратегією в галузі інтелектуальної власності та правовою стратегією, що забезпечує взаємодію технологій та політики для боротьби з підробками та захисту цінності бренду» *(A New Way to Stop Counterfeits—At the Product Level // IP Solved (<https://ipsolved.com/news/posts/a-new-way-to-stop-counterfeits-at-the-product-level/>)). 15.01.2026).*****

«...Спільне дослідження Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD) та Європейського відомства з інтелектуальної власності (EUIPO) «Від підробок до примусової праці: докази взаємозв'язку між незаконною торгівлею підробками та експлуатацією праці» містить переконливі докази того, що глобальна торгівля підробленими товарами тісно пов'язана з порушеннями трудових прав, такими як примусова праця, дитяча праця та небезпечні умови праці. На основі даних про вилучення митницею та показників ринку праці у звіті показано, що країни, які найчастіше визнаються джерелами підробок, як правило, мають слабший захист праці, вищий рівень неформальної зайнятості, довший робочий день, менший охоплення профспілками та колективними переговорами, а також вищі показники смертельних виробничих травм...

У ньому робиться висновок, що слабе управління, обмежене правозастосування та соціальна вразливість створюють умови, в яких процвітають як підробка, так і експлуатація праці, а зловживання у сфері праці не є випадковими, а є структурними чинниками, що знижують витрати та ризики для злочинців, роблячи незаконну торгівлю більш прибутковою. У дослідженні також наводяться докази того, що вразливі працівники експлуатуються у всіх ланках незаконних ланцюгів постачання, від нелегальних фабрик без контрактів до складів, де утримуються мігранти, та майстерень, де діти збирають підроблені товари...

Це вимагає комплексних політичних заходів, що поєднують більш жорстке регулювання ринку праці з посиленням контролю за дотриманням торговельних і митних правил, поліпшенням збору даних та тіснішою співпрацею між органами праці, митними органами та правоохоронними органами з метою захисту працівників та ліквідації злочинних мереж, що підтримують ринки контрафактної продукції...» *(New OECD–EUIPO study reveals strong links between counterfeiting and labour exploitation // EUIPO (<https://www.euipo.europa.eu/nl/news/new-oecd-euipo-study-reveals-strong-links-between-counterfeiting-and-labour-exploitation>). 20.01.2026).*

«...Інновації в харчовій хімії, зумовлені попитом споживачів на екологічність, користь для здоров'я та чисті етикетки, швидко прискорюються, що призводить до сплеску патентної діяльності в Європейському патентному відомстві (ЕРО). Однак патенти в цьому секторі стикаються з надзвичайно високим рівнем оскарження — 13 %, що втричі перевищує середній показник ЕРО, що відображає інтенсивну комерційну конкуренцію та високу економічну цінність запатентованих рецептур, таких як суміші для немовлят...

Щоб захистити свої інновації, компанії, що займаються харчовою хімією, на чолі з заявниками з США, Нідерландів, Китаю та Японії, повинні прийняти надійну стратегію інтелектуальної власності, яка передбачає можливі виклики.

Це включає активний моніторинг заявок конкурентів, проактивне подання заперечень або зауважень третіх сторін щодо проблемних патентів, а також ретельне складання заявок з запасними варіантами. Крім того, проведення цільових оцінок свободи дій перед виведенням продукту на ринок та залучення досвідчених представників під час судового розгляду є необхідними кроками для забезпечення та збереження захисту своїх інновацій від частих і складних викликів в ЕПО...» (*Emily Flood, Gamze Gezer-Voerknecht. Why food chemistry patents face higher legal scrutiny at the EPO // Legal Benchmarking Limited* (<https://www.managingip.com/article/2fw23bdcjnp0j6wwggrnk/sponsored-content/why-food-chemistry-patents-face-higher-legal-scrutiny-at-the-epo>). 23.01.2026).

«Цикл президентських виборів у Португалії, що відбувається в рамках напівпрезидентської системи, характеризується сильною персоналізацією кандидатів, які прагнуть привернути увагу широкого електорату, дистанціюючись від явних партійних зв'язків. Це явище підсилюється цифровими платформами, де видимість, показники залученості та естетична привабливість перетворюють кандидатів на «комунікаційні активи», підтримка яких базується як на емоційній ідентифікації, так і на ідеології...

Ця зміна викликає питання щодо законодавства про торговельні марки. Згідно зі статтею 208 Кодексу про промислову власність, будь-який розпізнавальний знак може бути торговельною маркою, і кандидати мають законний інтерес у її захисті. Хоча політична діяльність традиційно не є комерційною, сучасні кампанії часто продають товари (кепки, футболки, прапори) та професіоналізують комунікаційні послуги, що функціонально підпадають під Ніццьку класифікацію захищених товарів і послуг...

Отже, відповідне юридичне питання полягає в тому, чи виконує політичний знак основну функцію торговельної марки — розрізняє товари або послуги на ринку — а не в тому, чи є основна мета суто комерційною. У міру того як кандидати формують цілісні особисті бренди з характерними слоганами та естетикою, їхні імена та логотипи все частіше виконують функцію ідентифікаторів джерела. Законодавство про торговельні марки, надаючи виключні права на ці знаки в комерційному контексті, стає непрямим, але важливим регулятором, що посереднює зростаюче перетинання політичної ідентичності, ринкових механізмів та символічної приналежності, зумовленої споживачами» (*Diogo Antunes. Politics and social phenomena: trademark law and political signs in Portugal // Legal Benchmarking Limited* (<https://www.managingip.com/article/2fw2kn001f90exlsr6cjk/sponsored-content/politics-and-social-phenomena-trademark-law-and-political-signs-in-portugal>). 23.01.2026).

«Галузі, які активно використовують права інтелектуальної власності (ПВ), є основою економіки Європейського Союзу, забезпечуючи 47,9 % ВВП ЄС і даючи роботу понад 65 мільйонам людей, що становить близько третини від загальної чисельності робочої сили. Згідно зі спільним дослідженням EUIPO та ЕРО «Інтелектуальна власність та інновації в європейських секторах», в якому було проаналізовано 361 галузь з інтенсивним використанням прав інтелектуальної власності з 2021 по 2023 рік, сектори з вище середнім рівнем володіння правами інтелектуальної власності на одного працівника генерують 7,7 трлн євро ВВП. Найбільший внесок роблять галузі з інтенсивним використанням торговельних марок, за ними йдуть сектори з інтенсивним використанням патентів та промислових зразків...

До ключових галузей, що інвестують у права інтелектуальної власності, належать фармацевтика (патентомісткі галузі), побутова електроніка та ІКТ (залежні від патентів, торговельних марок, промислових зразків та авторських прав), а також сектори, що орієнтовані на бренди, такі як харчова промисловість, виробництво напоїв, мода та товари розкоші (переважно торговельні марки та промислові зразки). Галузі, що інтенсивно використовують права інтелектуальної власності, також є основними рушіями створення робочих місць за кордоном: понад 7,2 мільйона робочих місць створено компаніями, що працюють за межами своєї країни, що підкреслює економічну інтеграцію ЄС...

Працівники секторів, що інтенсивно використовують права інтелектуальної власності, в середньому заробляють на 40,9 % більше, ніж працівники інших галузей. Ці сектори домінують у торгівлі ЄС, забезпечуючи понад три чверті імпорту та експорту і генеруючи торговельний профіцит у розмірі 107,5 млрд євро протягом періоду дослідження. Дослідження також показало, що стартапи, які інтенсивно використовують права інтелектуальної власності, залучили понад 88% загального венчурного капіталу та приватного акціонерного фінансування, що підкреслює важливу роль інтелектуальної власності у сприянні інноваціям, економічному зростанню та доступу до фінансування, особливо для стартапів та малих і середніх підприємств» **(IP-driven industries contribute nearly half of EU GDP and create one in three jobs // European Union Intellectual Property Office (<https://www.euipo.europa.eu/en/news/ip-driven-industries-contribute-nearly-half-of-eu-gdp-and-create-one-in-three-jobs>). 29.01.2026).**

Канада

«Подвійне патентування та єдність винаходу мають дуже різне значення в Канаді, США та Європі, тому стратегія поділу повинна бути адаптована до юрисдикції. Хоча більшість систем не дозволяють одному заявнику отримати більше одного патенту на один і той самий предмет (а в

багатьох країнах — на заявки, що не відрізняються патентною новизною), інструменти управління ризиками розходяться: США можуть виправити подвійне патентування очевидного типу за допомогою кінцевих відмов, Європа суворо дотримується принципу єдності, але, як правило, відмовляє в подвійному патентуванні лише в тих випадках, коли заявки стосуються одного і того ж предмета, а Канада пов'язує «іmunітет» від поділу з тим, чи було подання поділу зроблено «за вказівкою комісара» відповідно до підпункту 36(2.1) Закону про патенти...

У Канаді роздільна заявка може бути подана добровільно відповідно до підпункту 36(2) або за вказівкою комісара відповідно до підпункту 36(2.1), і це розрізнення є надзвичайно важливим, оскільки суди визнають «безпечну гавань» проти подальших оскаржень подвійного патентування лише в тих випадках, коли роздільна заявка може бути простежена до вказівки комісара. Канадська судова практика (від *Consolboard* до *Whirlpool*, *Bayer* і, найновіше, *NCS Multistage*) підкреслює, що іmunітет залежить від цієї простежуваності, але прецедентне право все ще не визначилося щодо того, наскільки формальною має бути «вказівка» — чи достатньо неостаточного заперечення щодо єдності і чи повинен експерт прямо посилатися на 36(2.1). Оскільки в Канаді немає механізму остаточного відмови від прав, добровільні поділи залишаються вразливими і повинні спиратися на патентну відмінність від батьківського патенту, щоб вистояти перед атаками подвійного патентування...

З стратегічної точки зору, заявникам у Канаді рекомендується вести облік судових проваджень для посилення простежуваності (наприклад, запрошуючи експерта внести чітку вказівку 36(2.1) до справи або посилаючись на 36(2.1) при виборі вимог) та складати роздільні вимоги, які чітко відрізняються від батьківських, як додатковий запобіжний захід. Це ускладнюється нещодавніми змінами в канадській процедурі — надмірними зборами за заявки (понад 20) та обмеженою кількістю офіційних дій до того, як буде потрібно для Запиту на продовження розгляду (RCE) — що підвищує важливість раннього планування заявок та зважування витрат і вигод від збереження груп заявок до моменту винесення офіційного заперечення щодо єдності. На відміну від цього, заявники з США часто можуть покладатися на кінцеві відмови від прав, щоб вирішити проблему подвійного патентування очевидного типу навіть у продовженнях/розділах, а заявники з Європи користуються перевагами більш вузької заборони подвійного патентування «одного й того самого предмета», що дозволяє застосовувати стратегії часткового перекриття вимог (наприклад, спочатку вузькі вимоги, а потім більш широкі) які можуть спричинити фатальний ризик подвійного патентування в Канаді. Загалом, для глобальних патентних сімейств Канада вимагає особливо ретельного формування документації та координації набору заяв, причому «відстежуваність» відповідно до вказівок Комісара стає ключовим фактором, що визначає безпеку подільних заявок» (*Herman Cheung, Maddie Lynch. Double patenting and divisionals in Canada: evolving strategies for applicants // Smart & Biggar*

Китайська Народна Республіка

«Національне управління інтелектуальної власності Китаю (CNIPA) та Міністерство промисловості та інформаційних технологій (МІІТ) опублікували спільну заяву «Думки щодо подальшого посилення захисту інтелектуальної власності у фотоелектричній промисловості». У документі викладено 11 пріоритетних завдань, спрямованих на обмеження «інволюційної» конкуренції, створення більш насиченого патентного портфеля для китайських фотоелектричних компаній та створення більш суворого, швидкого та співпраці середовища захисту інтелектуальної власності до 2027 року... Основні заходи включають:

- **Високоякісна подача патентних заявок – заохочення інвестицій у дослідження та розробки та «видобуток» патентів у сфері технологій наступного покоління (ТОРСоp, гетероперехідні, перовськітні, тандемні сонячні елементи), інверторів, інтеграції фотоелектричних систем із системами зберігання енергії, інтелектуального обслуговування та експлуатації, а також вихідних матеріалів.**
- **Прискорення розгляду – розширення послуг з попереднього розгляду, «зелених каналів», розгляду на запит та централізованого розгляду, а також активне використання системи Patent Prosecution Highway для подачі заявок за кордоном...**
- **Моніторинг ризиків/раннє попередження – створення бази даних інтелектуальної власності фотоелектричної промисловості, відстеження порушень і судових розглядів за кордоном, а також регулярне опублікування попереджень про ризики.**
- **Ефективне вирішення спорів – створення спеціальних механізмів вирішення патентних спорів у фотоелектричній галузі, міжрегіональних спільних судових розглядів, а також більш потужних систем технічних розслідувань і оцінки.**
- **Спільний захист – обмін даними про розгляд спорів з Міністерством промисловості та інформаційних технологій, регуляторними органами державних підприємств та митницею; використання рішень щодо інтелектуальної власності для впливу на «білі списки» підприємств; посилення митного конфіскації фотоелектричних продуктів, що порушують права інтелектуальної власності...**
- **Дисципліна проведення тендерів – вимагати від державних підприємств відхиляти постачальників, причетних до порушення прав інтелектуальної власності, та вимагати декларацій про не порушення прав інтелектуальної власності в тендерній документації.**

- Диверсифіковані способи вирішення спорів – розширити зв'язки між судовими процесами та медіацією, медіацію під керівництвом галузі, арбітражні комісії з питань інтелектуальної власності та ініціативи саморегулювання.
- Комерціалізація патентів – створити центри з питань інтелектуальної власності у сфері фотоелектричної енергетики та патентні пули для прискорення передачі технологій у всьому ланцюжку поставок...
- Реагування на ризики за кордоном – посилення запобігання ризикам, пов'язаним з експортом та виставками, створення фонду взаємодопомоги та координація колективного захисту в судових процесах за кордоном.
- Розбудова потенціалу підприємств – запровадження систем дотримання прав інтелектуальної власності, проведення цільових тренінгів через центри обслуговування інтелектуальної власності та сприяння співпраці в галузі інтелектуальної власності в рамках ініціативи «Пояс і шлях».
- Стратегія щодо торговельних марок/брендів – вдосконалення навичок управління брендами, боротьба з підробками, моніторинг незаконного використання за кордоном та підвищення глобального визнання китайських брендів у галузі фотоелектричної енергетики...

CNIPA та MIIT створять механізм координації між центральними та місцевими органами влади, фінансуватимуть платформи громадських послуг, мобілізуватимуть експертні аналітичні центри та оприлюднюватимуть приклади успішного застосування законодавства, щоб сприяти формуванню в галузі культури «поваги до інтелектуальної власності та цінності інновацій». До 2027 року Китай очікує, що сектор фотоелектричної енергетики матиме більші запаси високоцінних патентів, досягне вищих показників комерціалізації та продемонструє більшу стійкість до внутрішніх і зовнішніх ризиків, пов'язаних з інтелектуальною власністю, що сприятиме досягненню цілей країни стати потужним виробником і лідером у сфері інтелектуальної власності» (**Aaron Winger. CNIPA and MIIT to Focus on Strengthening IP Protection in the Photovoltaic Industry // National Law Forum, LLC** (<https://natlawreview.com/article/cnipa-and-miit-focus-strengthening-ip-protection-photovoltaic-industry>). 03.01.2026).

«У сучасному брендингу торгові марки більше не обмежуються плоскими логотипами та словесними знаками; вони все частіше «виступають» у вигляді тривимірних форм, які споживачі можуть бачити, торкатися і миттєво асоціювати з джерелом. Традиційні двовимірні (2D) знаки, такі як «свуш» Nike або «укушене яблуко» Apple, працюють як абстрактні символи на упаковці, екранах і в рекламі, перетворюючи ідентичність бренду на простий візуальний код. На відміну від цього, тривимірний (3D) товарний знак захищає форму продукту або його упаковку, як визначено в статті 8 Закону Китаю про товарні знаки. Яскравими

прикладом є трикутний батончик Toblerone, пляшка Coca-Cola з контурним дизайном або скульптурна фігурка «Дух екстазу» на капоті Rolls-Royce. У цьому випадку впізнаваність бренду переходить від етикетки на поверхні до просторової форми предмета, розширюючи сприйняття бренду до фізичного та тактильного досвіду...

Через це 3D-знаки стикаються з вищими юридичними вимогами, ніж 2D-знаки. Усі торговельні марки повинні бути розпізнаваними, але 3D-знаки також повинні відповідати суворим вимогам щодо «нефункціональності»: форми, що випливають із природи продукту, необхідні для досягнення технічного ефекту або надають продукту істотну естетичну цінність, не можуть бути монополізовані однією компанією. Вони належать до сфери патентів або свободи дизайну, а не постійних прав на бренд. Отже, базова форма пляшки або загальна форма шини не підлягають реєстрації, тоді як стилізована решітка, яка виходить далеко за межі потреб охолодження і яку споживачі завдяки тривалому використанню та просуванню почали сприймати як унікальну ознаку бренду, може підлягати реєстрації. Отже, успішна реєстрація залежить від доведення як нефункціонального характеру, так і того, що форма має вроджену розпізнаваність або набула її на ринку.

З стратегічної точки зору, 2D-знаки залишаються основою більшості портфелів брендів: вони дешевші, простіші в реєстрації та захисті, а також легко адаптуються до різних медіа та лінійок продуктів. Зазвичай вони є першим кроком компанії у формуванні впізнаваності. На відміну від цього, 3D-торгові марки є потужним другим рівнем у конкретних сценаріях — коли форма продукту або його упаковка сама по собі є основним активом бренду та ключовим моментом впізнаваності споживачем, як у випадку зеленої пляшки Perrier у формі краплі або восьмикутної кавоварки Bialetti. На переповнених, однорідних ринках захищена 3D-форма може створити високий бар'єр для імітації, заповнюючи прогалину, яку плоскі знаки та патенти на дизайн не можуть повністю покрити. Тому багато провідних брендів використовують «комбінований підхід»: реєструють свою назву та логотип як 2D-знаки і, де це можливо, захищають фірмові форми продуктів як 3D-знаки, адаптовані до юрисдикції, враховуючи, що суди в ЄС, США, Китаї та інших країнах застосовують різні порогові значення і по-різному ставляться до таких позовів...

Після реєстрації 3D-товарні знаки можуть забезпечити потужний, відносно «абсолютний» захист: захищається загальна форма, а не конкретний матеріал або метод виготовлення, тому конкуренти, які відтворюють подібний тривимірний вигляд — незалежно від того, як вони цього досягають — ризикують порушити права, якщо споживачі можуть бути введені в оману. Але забезпечення дотримання прав є складним завданням. Власники брендів повинні довести, що оспорювана форма використовується як ідентифікатор джерела, а не лише як функціональна або декоративна особливість, і бути готовими спростувати аргументи щодо функціональності, надавши докази того,

що форма в першу чергу служить для впізнавання бренду. Нові технології додають ще більшої складності. 3D-друк порушує питання про те, чи є приватний друк захищених форм порушенням, а метавсесвіт стирає межі між фізичним і віртуальним «використанням» 3D-знаків. Нетрадиційні торговельні марки, такі як рухомі, голографічні або запахові знаки, також виводять стандарти експертизи та забезпечення дотримання прав за межі звичного...

Зрештою, перехід від 2D- до 3D-товарних знаків відображає глибші зміни в комерції: від простого маркування товарів до створення захоплюючих вражень від бренду. Для підприємств, особливо тих, чиї товари визначаються знаковими формами, розуміння того, коли і як використовувати 3D-товарні знаки, більше не є опціональним. Це і юридична вимога — орієнтація на відмінність і нефункціональність — і стратегічний інструмент для створення неповторної сутності бренду та закріплення спогадів споживачів у тривимірному просторі» (*Jane Cai. From Plane to Space: When Trademarks "Stand Up"* // *Kangxin Partners PC* (<https://en.kangxin.com/html/2/218/219/220/29003.html>). 04.01.2026).

«...Відповідно до китайського законодавства, зареєстрована торговельна марка, як правило, повинна використовуватися саме в тому вигляді, в якому вона зареєстрована, і довільні зміни у використанні не допускаються. Стаття 24 Закону про торговельні марки вимагає, щоб у разі зміни будь-якого слова або символу зареєстрованої марки власник подав нову заявку. Стаття 49 та Керівні принципи щодо експертизи та розгляду торговельних марок чітко визначають, що «несанкціоноване змінення» включає односторонню зміну тексту, графічних елементів, літер, цифр, тривимірних форм або поєднань кольорів таким чином, що змінюється основна, відмітна частина знака, внаслідок чого він більше не є ідентичним зареєстрованій версії. У таких випадках CNIPA може вимагати виправлення протягом визначеного строку, а якщо власник не виконає цю вимогу, реєстрація може бути скасована...

Однак на практиці зазвичай допускаються дуже незначні або «непомітні» зміни, які не впливають на основні розпізнавальні елементи. Типовими прикладами є зміна регістру літер (наприклад, ABC → abc) або видалення нерозпізнавальних описових слів, залишаючи розпізнавальний елемент без змін (наприклад, видалення фрази «простий у використанні» поруч із чітко впізнаваною назвою бренду). Прийнятність зміни завжди залежить від конкретних обставин: більш істотні модифікації, такі як нова стилізація, значні зміни шрифту або макету, швидше за все, будуть розглядатися як істотні зміни, що порушують ідентичність між зареєстрованим знаком і тим, що фактично використовується. Це може наражати власника на кілька ризиків: неможливість довести справжнє використання в разі позову про скасування реєстрації через невикористання, адміністративні розпорядження про виправлення

використання (і можливе скасування реєстрації за невиконання вимог) і навіть звинувачення в порушенні прав, якщо змінений знак порушує права інших осіб...

Тому найбезпечнішим варіантом для власників брендів є збереження торгової марки, що використовується в комерційній діяльності, якомога ближчою до зареєстрованої форми. Якщо необхідне істотне перепроєктування або оновлення, розумно подати нову заявку на переглянуту версію, а не покладатися на існуючу реєстрацію, тим самим дотримуючись вимог законодавства та захищаючи довгострокову цінність бренду» (*Ming Qi. Understanding Alterations and Non-Standard Use of Registered Trademarks // Kangxin Partners PC* (<https://en.kangxin.com/html/2/218/219/220/29011.html>). 04.01.2026).

«...Закон Китаю про торговельні марки, змінений у 2013 році, визнає тривимірні (3D) торговельні марки (знаки форми) об'єктами, що підлягають захисту, що дозволяє брендам забезпечити виключні права на відмітну форму продукту (наприклад, пляшка Coca-Cola) або його упаковку (наприклад, коробка Ferrero Rocher). Однак реєстрація 3D-товарного знака в Китаї є значно складнішою, ніж реєстрація звичайних знаків, і вимагає від заявників подолання двох основних юридичних перешкод: нефункціональності та розпізнаваності...

Відповідно до статті 12, реєстрація заборонена, якщо форма є виключно результатом характеру товарів, необхідна для досягнення технічного ефекту (запобігання безстроковим монополіям на функціональні патенти) або надає товарам істотну цінність (естетична функціональність). Навіть якщо форма не є функціональною, вона повинна мати розпізнавальний характер. Оскільки споживачі рідко сприймають форми як ідентифікатори джерела, заявники, як правило, повинні довести набутий розпізнавальний характер шляхом масового, довгострокового, ексклюзивного використання та просування в Китаї, як це було продемонстровано в знаковій справі Ferrero Rocher...

Процес реєстрації є дорогим, тривалим (часто 5-8 років) і пов'язаний з ризиками, включаючи суб'єктивні стандарти експертизи та вразливість до скасування через невикористання. Стратегічні рекомендації включають проведення попередньої перевірки функціональності, створення надійного доказового досьє про використання в Китаї, прийняття багаторівневої стратегії реєстрації (окремо та в поєднанні реєструвати словесні, логотипні та фігурні знаки) та підготовку до тривалої судової тяганини. Незважаючи на труднощі, зареєстрований 3D-товарний знак забезпечує потужний захист від сліпого копіювання, перетворюючи фізичну форму на потужний бренд-актив на динамічному ринку Китаю» (*Jane Cai. The Rise of Three Dimensional Trademark: A Guide to 3D Trademarks under China Law // Kangxin Partners PC* (<https://en.kangxin.com/html/2/218/219/220/29009.html>). 04.01.2026).

«Китай успішно досягнув цілей у сфері інтелектуальної власності, встановлених у 14-му п'ятирічному плані (2021–2025 рр.), продемонструвавши значне поліпшення якості інновацій, посилення правозастосування та стабільний прогрес на шляху до лідерства у сфері інтелектуальної власності на світовому рівні. Національне управління інтелектуальної власності Китаю оголосило, що терміни розгляду були значно скорочені: середній термін розгляду заявок на патенти на винаходи скоротився до 15 місяців (з 20 місяців у 2020 році), а розгляд заявок на реєстрацію торговельних марок займає близько чотирьох місяців — обидва терміни зараз є одними з найкоротших у світі. З 2021 по 2025 рік кількість дійсних внутрішніх патентів на винаходи в Китаї перевищила 5 мільйонів, і країна досягла своєї мети — 16 високоцінних патентів на винаходи на 10 000 осіб, що свідчить про зосередження уваги не тільки на кількості, але й на патентах із сильним ринковим потенціалом та економічною цінністю. Китай також продовжує лідирувати у світі за кількістю міжнародних патентних заявок відповідно до Договору про патентну кооперацію та входить до числа країн, що подають найбільше заявок на міжнародні промислові зразки відповідно до Гаазької системи та торговельні марки відповідно до Мадридської системи...

Паралельно з цими досягненнями в галузі реєстрації Китай посилив захист і дотримання прав інтелектуальної власності. Уряд створив 129 національних центрів захисту інтелектуальної власності та станцій швидкого обслуговування, які спільно розглянули близько 480 000 справ, щоб допомогти новаторам швидше вирішувати спори. Новий механізм координації з Верховним народним судом також сприяв посередництву в близько 450 000 спорів, надавши альтернативу традиційним судовим процесам. Для підтримки своїх компаній за кордоном Китай створив 116 закордонних платформ з обслуговування інтелектуальної власності, які надали консультації щодо понад 4200 справ і допомогли відшкодувати майже 41 млрд юанів (5,87 млрд доларів) збитків. У сукупності ці досягнення як у створенні внутрішньої інтелектуальної власності, так і в міжнародному захисті підкреслюють прагнення Китаю до побудови більш надійної та ефективної системи інтелектуальної власності...»

(Cao Yin. China reports rise in patents and stronger IP enforcement // China Daily Information Co (CDIC) (<https://www.chinadaily.com.cn/a/202601/07/WS695e2835a310d6866eb32839.html>). 07.01.2026).

«Нещодавні рекомендації Китайського національного управління інтелектуальної власності (CNIPA) щодо експертизи, які набули чинності 1 січня, знову привернули увагу до китайських корисних моделей та того, як їх можна поєднувати (або обмінювати) з традиційними китайськими патентами на винаходи. Корисні моделі, які часто ігноруються при плануванні багатонаціональних портфелів, стають стратегічно важливими, оскільки все

більше компаній працюють у секторах, орієнтованих на Китай, таких як електромобілі, акумулятори, напівпровідники, чисті технології, відновлювані джерела енергії та телекомунікації. Їхня головна привабливість полягає в бізнес-орієнтованості: вони можуть бути надані швидко (часто протягом 6–12 місяців) за відносно низькою вартістю і можуть забезпечити права, що підлягають примусовому виконанню, на ранній стадії життєвого циклу продукту, особливо для інновацій, орієнтованих на пристрої, де структурні особливості конструкції визначають комерційну цінність...

Корисні моделі в Китаї захищають технічні рішення, що базуються на продуктах, які визначаються формою, структурою або їх комбінацією, що робить їх придатними для механічних, електричних та апаратних винаходів, але не для більш широких предметів, таких як методи, композиції або багато програмних процесів, які краще підходять для патентів на винаходи. Компанії можуть отримати корисні моделі або шляхом прямої подачі заявки в Китаї (часто протягом 12 місяців відповідно до Паризької конвенції), або шляхом вступу в національну фазу РСТ (приблизно через 30 місяців від пріоритету)... Ключовою стратегічною особливістю є можливість одночасної подачі двох заявок в Китаї: заявники можуть подати заявку на корисну модель і патент на винахід щодо одного і того ж предмета в один і той же день, щоб забезпечити швидкий захист і одночасно отримати довгострокову охорону, але оновлені рекомендації підкреслюють, що після отримання патенту на винахід заявник повинен відмовитися від відповідної корисної моделі (інакше патент на винахід буде відхилений/розглядатися як відкликаний). Важливо, що оскільки одна заявка РСТ, як правило, не може дати одночасно корисну модель і патент на винахід у Китаї, компанії, які покладаються тільки на РСТ, можуть втратити можливість раннього захисту корисної моделі, якщо вони не подадуть окрему заявку на корисну модель протягом пріоритетного року, що може створити потенційно дорогу прогалину в захисті на швидкозмінних ринках і в ланцюгах поставок, що базуються в Китаї.

Оскільки корисні моделі проходять лише попередню експертизу, якість складання є критично важливою, а поправки обмежені, і більшість змін після видачі патенту обмежуються процедурами визнання недійсними. Забезпечення дотримання прав зазвичай базується на «звіті про оцінку патентних прав» CNIPA, в якому оцінюються новизна та винахідливість, а правовласники можуть звертатися до спеціалізованих судів з питань інтелектуальної власності, адміністративних органів, органів електронної комерції та митних органів. Дійсність і порушення розглядаються окремо (CNIPA для визнання недійсним; суди/адміністратори для порушення), а нові керівні принципи посилюють вимоги до визнання недійсним, вимагаючи подання клопотань від справжньої зацікавленої сторони... Практично, корисні моделі можуть мати вплив за межами Китаю, впливаючи на управління ризиками ланцюга поставок та динаміку транскордонного ліцензування або врегулювання, особливо в тих випадках, коли виробництво, інструментарій або дистрибуція залежать від

Китаю. Їхні обмеження — 10-річний термін дії, вужча тематика та сфера застосування, а також ймовірність швидкого оскарження після введення в дію — означають, що їх часто найкраще використовувати як доповнювальні права поряд з патентами на винаходи, але останні рекомендації та центральна роль Китаю в глобальних ланцюгах постачання роблять корисні моделі все більш вартими свідомого включення в збалансовані стратегії інтелектуальної власності» (*Abdullah R. Akhtar, James C. De Vellis. How Chinese Utility Models Fit Into Global IP Strategies // Foley & Lardner LLP* (<https://www.foley.com/insights/publications/2026/01/how-chinese-utility-models-fit-into-global-ip-strategies/>). 12.01.2026).

«...Переглянутий Закон Китаю про зовнішню торгівлю (грудень 2025 р.) та Постанова Державної ради № 801 (травень 2025 р.) створюють комплексний інструментарій для захисту прав інтелектуальної власності в транскордонній торгівлі, надаючи Міністерству торгівлі (MOFCOM) повноваження розслідувати, обмежувати та протидіяти дискримінації за кордоном. Система складається з трьох механізмів розслідування: (1) розслідування порушень прав інтелектуальної власності імпортованими товарами — аналогічно справам за статтею 337 США — що може призвести до заборони імпорту; (2) розслідування зловживань правами інтелектуальної власності, таких як положення про заборону оскарження, обов'язкове пакетне ліцензування та положення про виключне надання зворотних прав, що шкодять чесній конкуренції; та (3) розслідування несправедливого ставлення до китайських власників прав інтелектуальної власності за кордоном, що втілює принцип взаємності, подібний до дій за статтею 301...

Коли розслідування підтверджують порушення, MOFCOM може ввести обмежувальні заходи, включаючи заборону на імпорт товарів, що порушують права, невизначені, але ймовірні торговельні заходи щодо зловживань, а також заходи захисту щодо транскордонного обміну доказами та даними. Для протидії дискримінаційним заходам за кордоном режим дозволяє департаментам Державної ради складати списки суб'єктів, які застосовують такі обмеження, вводити контрзаходи, притягати до відповідальності учасників ринку, якщо вони сприяють іноземним обмеженням, та застосовувати інструменти національної безпеки. Вся система — розслідування, обмеження, регулювання та контрзаходи — утворює скоординовану систему, призначену для забезпечення захисту прав інтелектуальної власності, запобігання порушенням та захисту китайських інтересів від дискримінації за кордоном...» (*Zhiguo Yu, Wenqi Zhang. China's Trade Policy Tools in IPR Protection Framework // Sohu.com* (https://www.sohu.com/a/976451598_121123759). 15.01.2026).

«Головний регулятор інтелектуальної власності Китаю, Національне управління інтелектуальної власності Китаю (CNIPA), оголосило про плани посилити захист інтелектуальної власності в нових галузях, зокрема в галузі штучного інтелекту, та домогтися розробки міжнародних правил для цих секторів у 2026 році, активно співпрацюючи зі Всесвітньою організацією інтелектуальної власності та поглиблюючи співпрацю в рамках ініціативи «Пояс і шлях». Чинівники підкреслили, що галузі з високою концентрацією патентів, особливо ті, що пов'язані з цифровою економікою, є рушійною силою зростання Китаю, а їхня додана вартість у 2024 році досягне 18,04 трлн юанів, або 13,38 % ВВП...

Для підтримки глобальної експансії китайських компаній CNIPA створила 99 закордонних платформ з надання консультацій щодо вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності та шість галузевих платформ, які у 2025 році надали понад 4800 консультацій та консультаційних послуг, що дозволило відшкодувати 2,75 млрд юанів (приблизно 0,39 млрд доларів) збитків від таких проблем, як транскордонні спори в сфері електронної комерції та незаконне використання торговельних марок за кордоном. У перспективі CNIPA буде ще більше активізувати свої зусилля, покращуючи міжвідомчу координацію, надаючи більш своєчасні попередження про ризики та відбираючи міжнародних юридичних експертів для вирішення складних спорів, пов'язаних із патентами, що мають важливе значення для стандартів, та комерційною таємницею» (*CUI JIA. IP protection for new fields to improve // China Daily Information Co (CDIC) (https://global.chinadaily.com.cn/a/202601/24/WS6974087fa310d6866eb3581f.html). 24.01.2026).*

Нова Зеландія

«...Зростає занепокоєння щодо того, що підприємства отримують прибуток від культури корінних народів без їхньої згоди, викриваючи серйозні прогалини в захисті інтелектуальної власності корінних народів і часто залишаючи корінним народам тягар моніторингу та доведення зловживань. У Новій Зеландії патентний повірений маорі Ліннел Таффері Хурія пояснює, що культура маорі є дуже помітною в суспільному житті, що допомагає маорі здійснювати певний контроль над традиційними знаннями, зокрема через процеси перегляду торговельних марок, де використання слів те рео маорі, зображень маорі або назв племенних місць може вважатися образливим і може вимагати дозволу від відповідного іві. Однак вона зазначає ключову слабкість: системи торговельних марок в першу чергу регулюють реєстрацію, а не використання, тому відмова в реєстрації не обов'язково заважає компанії продовжувати використовувати марку...

Цю розбіжність ілюструє бренд кросівок Нока, заснований у Франції, який використовує слово «hoka», що в перекладі з мови маорі означає «літати» або «злітати». Хоча спочатку використання цього терміна не було образливим, Таффері Хурія стверджує, що неправильна вимова та відмова бренду визнати маорійське походження слова можуть зробити його використання культурно образливим, що порушує нові юридичні питання в Новій Зеландії, які ще не були перевірені. На міжнародному рівні ВОІВ прийняла Договір про генетичні ресурси та пов'язані з ними традиційні знання 2024 року після 25 років переговорів, але критики зазначають, що його сфера застосування була звужена і не забезпечує достатнього захисту традиційних форм культурного самовираження...» (*Candace Maracle. Indigenous intellectual property needs better protections, say advocates // CBC/Radio-Canada (https://www.cbc.ca/news/indigenous/indigenous-intellectual-property-laws-9.7026842). 07.01.2026*).

Південно-Африканська Республіка

«...Пристрасть Південної Африки до футболок регбійної команди Springbok породила прибутковий ринок для схожої атрибутики вболівальників, проте більшість виробників покладаються лише на захист торговельної марки або авторських прав. Часто недооціненим засобом захисту є зареєстрований дизайн, який захищає форму, візерунок, конфігурацію або оздоблення виробу від будь-чого «ідентичного або істотно не відмінного», без необхідності доводити факт копіювання (як у випадку з авторським правом) або введення споживачів в оману (як у випадку з торговельною маркою). Реєстрація дизайну повинна бути подана протягом шести місяців після першого оприлюднення і може бути подана в класі 32 (графічні символи, логотипи, оздоблення поверхні), щоб охопити використання на будь-якому продукті, а не тільки на одязі...»

Дві популярні неофіційні лінійки Springbok — Old School Clothing та Mr Price's Amabokoboko — використовують надзвичайно схожі зелено-золоті прямокутні логотипи із зображенням голови спринбока всередині жовтого еліпса, облямованого лавровим вінком, із написом «South Africa». Жоден з логотипів не був зареєстрований як дизайн; обидва були на ринку значно довше шестимісячного пільгового періоду, тому їх реєстрація тепер неможлива. Якби один з них був зареєстрований раніше — і припускаючи, що він був новим і оригінальним — він міг би забезпечити широкий 15-річний захист естетичного дизайну і, можливо, заборонити використання пізнішого логотипу, навіть якщо споживачі могли б відрізнити ці бренди. Захист торговельної марки, такий як відмінні словесні елементи, був би нерелевантним...

Урок для підприємств, що займаються спортивними товарами та модою: своєчасно подавайте заявки на реєстрацію дизайну, а також вживайте заходів

щодо захисту торговельних марок та авторських прав, щоб усунути прогалини, які не покриваються іншими режимами інтелектуальної власності, та запобігти появі «подібних» продуктів, перш ніж вони знизять комерційну цінність» (*Patrick O'Brien. Winning on and off the Field: Protecting the Rugby Supporters' Jersey // Spoor & Fisher* (<https://spoor.com/supporters-jerseys-and-registered-designs/>). 05.01.2026).

Республіка Зімбабве

«Зімбабве перебуває на переломному етапі, проводячи тихі, але фундаментальні реформи своєї системи інтелектуальної власності, спрямовані на стимулювання інклюзивних інновацій, диверсифікації економіки та конкурентоспроможності ринку. Хоча загальні показники інноваційної діяльності Зімбабве залишаються скромними за світовими стандартами — його рейтинг у Глобальному індексі інновацій 2025 року становив приблизно половину середнього світового показника — країна продемонструвала активну регіональну діяльність, очоливши список держав-членів ARIPO за кількістю заявок на реєстрацію торговельних марок у 2024 році. Це зростання, яке в середньому становить понад 2000 заявок на рік, є не просто статистикою; воно відображає підвищення правової обізнаності та має вирішальне значення для формування ділової ідентичності, довіри та доступу до фінансування, що є необхідним для відновлення після пандемії...

Дві події 2025 року ознаменували структурні зміни. По-перше, проект з оцифрування та перевірки понад 103 000 записів про торговельні марки, підтриманий BOIB, значно підвищив прозорість і правову визначеність національного реєстру інтелектуальної власності, що є критично важливим фактором для інвесторів. По-друге, Управління інтелектуальної власності Зімбабве (ZIPO) запровадило інклюзивну, багаторівневу структуру зборів зі зниженими ставками для жінок, студентів, малих і середніх підприємств та незалежних інноваторів, виправивши систему, яка історично сприяла лише компаніям з великими ресурсами, та рухаючи країну в напрямку більш інклюзивних інновацій. Ця траєкторія реформ отримала потужну підтримку під час візиту генерального директора BOIB Дарена Танга в грудні 2025 року, який обговорив питання використання ІВ для національного розвитку, підтримки інноваційних центрів та розширення можливостей творчих професіоналів.

У 2026 році головним завданням буде вийти за межі реєстрації та перетворити ці юридичні права на відчутні економічні результати. Акцент повинен бути перенесений з паперової роботи на показники ефективності, відстежуючи, як патенти, торгові марки та авторські права призводять до укладення ліцензійних угод, випуску продукції та експортних контрактів...» (*Rachelle Anesu Chaminuka. Why Zimbabwe's IP momentum in 2025 matters for*

Республіка Індія

«Для індійських підприємств, що працюють на глобальному рівні, підтримка інтелектуальної власності (ІВ) має вирішальне значення для збереження цінності та можливості захисту патентів, торгових марок і промислових зразків. Забезпечення прав ІВ у різних юрисдикціях — це лише перший крок. Дисциплінована підтримка — своєчасне поновлення, точне ведення обліку, скоординоване подання документів і пильний моніторинг порушень — є необхідною умовою для перетворення ІВ з центру витрат на стратегічний корпоративний актив, що підтримує ліцензування, злиття і поглинання та ексклюзивність на ринку...

Стратегія сталого підтримання прав інтелектуальної власності вимагає розуміння того, що кожна юрисдикція має унікальні терміни поновлення, процедурні вимоги та зобов'язання щодо дотримання вимог. Централізовані системи управління портфелем та цифрові інструменти є життєво важливими для відстеження термінів, автоматизації нагадувань та забезпечення узгодженості на різних ринках. Юридичний нагляд залишається необхідним для моніторингу змін у законодавстві, обробки оновлень щодо права власності та забезпечення дотримання місцевих законів.

Оптимізація витрат є ще одним ключовим аспектом, що передбачає регулярні аудити портфеля з метою визначення пріоритетності високоцінних активів, багаторічне планування поновлення, використання міжнародних угод для масового поновлення та аутсорсинг спеціалізованим постачальникам послуг з метою забезпечення ефективності та прозорості...

Окрім поновлення, надзвичайно важливими є транскордонне дотримання вимог та готовність до їх виконання. Це включає ведення актуальних записів про власність, моніторинг потенційних порушень та інтеграцію підтримки інтелектуальної власності в більш широкі рамки корпоративного управління та управління ризиками. Регулярні аудити та нагляд на рівні правління забезпечують проактивне управління правами інтелектуальної власності та їх узгодженість із бізнес-стратегією...

Зрештою, ефективне підтримання прав інтелектуальної власності полягає не лише в уникненні прострочень, а й у забезпеченні того, щоб захищені інновації залишалися джерелом стійкої цінності та конкурентної переваги на кожному ринку, на якому працює підприємство» (*How to Build a Sustainable IP Maintenance Strategy for Global Businesses // MAHESHWARI & CO.* (<https://www.maheshwariandco.com/blog/global-ip-maintenance-strategy/>). 03.01.2026).

«Інтелектуальна власність (ІВ) означає правовий захист, що надається творам розуму, які мають комерційну цінність, таким як продукти, процеси, програмне забезпечення, алгоритми, торгові марки або конфіденційні ноу-хау. ІВ є ключовим фактором диференціації для підприємств, що приваблює інвесторів і клієнтів, захищаючи інновації та надаючи виключні права на використання та комерціалізацію цих активів. У секторі відновлюваної енергетики, відомому як «зелена ІВ», надійний захист ІВ має вирішальне значення для сприяння інноваціям, забезпечення безпечного обміну даними та отримання доходів за рахунок ліцензування та партнерських відносин...

Зелені ІВ охоплюють кілька категорій: зелені патенти (захист стійких технологій), зелені торгові марки (ідентифікація екологічно чистих продуктів, наприклад, індійська марка Eco Mark), зелені дизайни (що охоплюють естетичні та функціональні аспекти стійких продуктів) та зелені комерційні таємниці (конфіденційна ділова інформація, що забезпечує конкурентну перевагу). Для створення надійного портфеля прав інтелектуальної власності підприємствам слід ідентифікувати всі інтелектуальні активи, дотримуватися суворої конфіденційності за допомогою угод про нерозголошення інформації, впроваджувати надійні засоби контролю доступу, проводити комплексні пошуки перед поданням заявки та якомога раніше подавати заявки на захист відповідно до відповідних режимів інтелектуальної власності.

У спільних інноваціях, особливо поширених у сфері відновлюваної енергетики, надзвичайно важливо розрізняти фонову інтелектуальну власність (існуючі активи, що належали сторонам до початку співпраці) та передню інтелектуальну власність (нова інтелектуальна власність, створена спільно). Чіткі угоди повинні визначати права власності, використання та комерціалізації для обох типів, щоб запобігти суперечкам і забезпечити безперебійну комерціалізацію...

Зрештою, ефективне управління інтелектуальною власністю перетворює інновації на стратегічний актив, сприяючи сталому розвитку, передачі технологій та довгостроковому успіху бізнесу в умовах конкурентної зеленої економіки» (*Akshi Seem. Intellectual Property Rights In The Renewable Energy Sector* // *MAHESHWARI & CO. (<https://www.maheshwariandco.com/blog/intellectual-property-rights-in-renewable-energy/>). 05.01.2026*).

«Екосистема інтелектуальної власності (ІВ) Індії пережила рекордний рік у 2024–2025 фінансовому році, коли загальна кількість заявок на права інтелектуальної власності зросла майже на 20 % до 749 946, що свідчить про сильну впевненість у потенціалі ринку. Кількість поданих патентних заявок досягла 110 375, при цьому кількість внутрішніх заявок зросла на 32% і зараз становить майже 62% від загальної кількості, що

свідчить про структурний зсув у бік вітчизняних інновацій. Хоча поправки до Правил патентування спростили процедури, кількість експертиз і виданих патентів знизилася через навчання експертів, хоча пріоритет надавався прискореним заявкам...

Найбільш стрімко зросла кількість реєстрацій промислових зразків — на 41,5 % до 43 005 заявок, 90 % яких надійшли від заявників з Індії, що підкреслює динамічну культуру дизайну в цій країні. Кількість заявок на реєстрацію торговельних марок також досягла нового рекорду, зросла до 552 190, при цьому реєстр використовував хмарну міграцію та інструменти штучного інтелекту для управління обсягом та усунення затримок. Кількість заявок на реєстрацію географічних зазначень зросла більш ніж удвічі завдяки підвищенню обізнаності та захисту місцевих ремесел та сільськогосподарських продуктів...

Кількість заявок на реєстрацію авторських прав продовжувала стабільно зростати, досягнувши 44 095, при цьому цифрова трансформація дозволила 97% заявок подавати в електронному вигляді, а також запровадити нові онлайн-системи для подачі заперечень і проведення слухань. Операційні реформи включали введення в посаду та навчання 407 нових патентних експертів в рамках ініціативи «Bouddhik Aagman», спрямованої на підвищення ефективності та продуктивності експертизи.

На міжнародному рівні Індія зміцнила свою роль надійного партнера в галузі інтелектуальної власності завдяки активній співпраці з ВОІВ та регіональними партнерами, а також участі в нових договорах. У фінансовому плані дохід відомства з інтелектуальної власності зріс на 7 % до 144,947 млрд індійських рупій, що підкреслює зростаючу зрілість екосистеми...

Загалом, 2024–2025 фінансовий рік став переломним моментом для індійської системи інтелектуальної власності, що було зумовлено цифровізацією, інструментами на базі штучного інтелекту та переходом до внутрішніх інновацій, хоча все ще залишаються проблеми з результатами експертизи та рівнем видачі патентів. Очікується, що поточні реформи та зусилля з розбудови потенціалу сприятимуть подальшому зміцненню індійської системи інтелектуальної власності в найближчі роки» **(Swati Sharma, Gitika Suri and Pooja Bommareddy. India's Intellectual Property Ecosystem: A Record-Breaking Year Insights From The Annual Report 2024-25 Published By The Patent Office // Cyril Amarchand Mangaldas (<https://corporate.cyrilamarchandblogs.com/2026/01/indias-intellectual-property-ecosystem-a-record-breaking-year-insights-from-the-annual-report-2024-25-published-by-the-patent-office/#page=1>). 08.01.2026).**

«...Фармацевтична промисловість Індії, відома тим, що постачає доступні ліки по всьому світу, бореться з постійною і небезпечною проблемою підроблених ліків, яка загрожує безпеці пацієнтів і підриває

довіру. В останні місяці Мумбаї став центром масштабної операції з боротьби з підробками, в ході якої Управління з контролю за продуктами і ліками (FDA) та місцева поліція провели скоординовані рейди, викривши складні операції з виробництва та розповсюдження підроблених версій широко використовуваних антибіотиків, знеболюючих та інших ліків від таких великих брендів, як Pfizer, Cipla та GSK. Ці посилені зусилля свідчать про перехід від рутинних перевірок до більш рішучої стратегії з ліквідації цих мереж...

Законодавча база Індії щодо боротьби з підробленими ліками є багатогранною і базується на Законі про ліки та косметичні засоби 1940 року, який передбачає суворі покарання, включаючи довічне ув'язнення за підробку ліків; Bharatiya Nyaya Sanhita від 2023 року, який криміналізує фальсифікацію та шахрайський продаж; та Закон про торговельні марки від 1999 року, який дозволяє застосовувати цивільні засоби правового захисту, такі як судові заборони та відшкодування збитків, а також кримінальне переслідування за порушення. Знакові судові справи, такі як Pfizer проти Раджеша Чопра, створили прецеденти для швидкого одностороннього судового захисту, такого як накази Антона Піллера про вилучення доказів. Крім того, Закон про митницю 1962 року та Правила щодо захисту прав інтелектуальної власності 2007 року дозволяють правовласникам реєструвати свої торговельні марки в митниці для перехоплення підроблених імпортованих товарів на кордоні...

Незважаючи на ці суворі закони, транснаціональні фармацевтичні компанії стикаються з проблемами через повільність судових процесів, відсутність міжвідомчої координації та складність контролю за розрізненими, неформальними ланцюгами постачання. Багато компаній також не реєструють свої торгові марки в митних органах, що дозволяє підробкам потрапляти на ринок. Для ефективної боротьби з цією загрозою необхідний проактивний, багаторівневий підхід. Він включає не тільки реєстрацію торгових марок у митних органах, але й впровадження технологій відстеження та контролю, таких як серіалізація та штрих-коди в ланцюжку поставок, співпрацю з місцевими правоохоронними органами та приватними детективами, застосування цивільних та кримінальних заходів правового впливу, а також інформування споживачів та медичних працівників про небезпеку підроблених ліків. Нещодавні жорсткі заходи в Мумбаї свідчать про те, що індійські власті приділяють все більше уваги цій проблемі, тому фармацевтичним компаніям необхідно вийти за межі пасивного дотримання вимог і активно залучатися до захисту своїх брендів та безпеки пацієнтів...» (*Krutha Janani M. Mumbai's Enforcement Clampdown on Counterfeit Pharma: What Multinationals Need to Know // Khurana & Khurana (<https://www.khuranaandkhurana.com/mumbai-s-enforcement-clampdown-on-counterfeit-pharma-what-multinationals-need-to-know>). 12.01.2026*).

«Індійська залізниця повідомила Центральній інформаційній комісії (CIC), що детальна методологія та система класифікації для встановлення тарифів на проїзд поїздами, включаючи динамічне ціноутворення та бронювання квитків Tatkal, є «комерційною таємницею/правами інтелектуальної власності» і тому не можуть бути розкриті відповідно до Закону про право на інформацію (RTI). Ця позиція була оприлюднена під час слухання CIC, на якому заявник вимагав надати конкретні деталі щодо розрахунку базового тарифу для поїзда Paschim Superfast Express... Представник залізничної адміністрації, відповідальний за інформацію, стверджував, що розкриття механізму встановлення тарифів не відповідає інтересам суспільства і підпадає під виняток, передбачений розділом 8(i)(d) Закону про право на інформацію, і ця позиція була підтримана CIC у попередніх рішеннях. Залізниці заявили, що, хоча вони функціонують як комерційна організація, вони також виконують різні соціальні зобов'язання. Комісар з питань інформації в кінцевому підсумку відхилив апеляцію, зазначивши, що залізниця вже надала всю загальнодоступну інформацію і не була зобов'язана створювати або інтерпретувати дані, що виходять за межі вже наявних, і не знайшов жодних порушень у її відповіді...» (*Train fare formula is a trade secret, cannot be disclosed, Rlys tells CIC // Bennett, Coleman & Co. Ltd. (<https://timesofindia.indiatimes.com/india/train-fare-formula-is-a-trade-secret-cannot-be-disclosed-rlys-tells-cic/articleshow/126536132.cms>). 15.01.2026*).

«...Компанія Indian Hotels Company Ltd (IHCL), власник культового бренду Taj, досягла значної віхи в індійському законодавстві про інтелектуальну власність, забезпечивши реєстрацію звукового знака для «звуку Taj», короткої музичної послідовності, пов'язаної з готельним брендом. Ця послідовність складається з нот D, E, E, G, A та E, що граються в тональності D-dur у розмірі 4/4 та 130 ударів на хвилину, захищаючи цей характерний звуковий брендинг як торговельну марку. Юридична команда Fidus Law Chambers підкреслила, що знак захищає звук як ретельно розроблене художнє творіння, покликане викликати спокій, розкіш та тепло, тим самим підвищуючи цінність бренду на ринку, що все більше орієнтується на досвід... Ця звукова торгова марка є продовженням попереднього успіху IHCL у 2017 році, коли готель Taj Mahal у Мумбаї став першою будівлею в Індії, яка отримала захист торгової марки за свій унікальний куполоподібний архітектурний дизайн, що стало можливим завдяки зусиллям юриста Правіна Ананд. Ананд також зазначив свій успіх у забезпеченні захисту торговельних марок для інших нетрадиційних знаків на глобальному та місцевому рівнях, включаючи форму запальнички Zippo, візерунок шкіри Louis Vuitton Epi, червоні підосви Christian Louboutin, форму сумки Birkin, зім'яту обгортку Ferrero Rocher та звуковий знак ICICI, підкресливши зростаючу еволюцію захисту торговельних марок за межами традиційних ідентифікаторів...»

(Khadija Khan. Yahoo yodel to Taj Hotels' signature sonic sound, how the law protects unconventional trademarks // Printline Media Pvt. Ltd. (<https://theprint.in/judiciary/yahoo-yodel-to-taj-hotels-signature-sonic-sound-how-the-law-protects-unconventional-trademarks/2827910/>). 15.01.2026).

«...Прем'єр-міністр Нарендра Моді відсвяткував десятиріччя ініціативи «Startup India», підкресливши, як країна перетворила підприємництво з привілею багатих на загальнодоступний шлях для громадян середнього класу, сільських жителів та економічно незабезпечених громадян. Виступаючи на Національному дні стартапів, Моді зазначив, що було визнано понад 200 000 стартапів, з яких 125 є активними «єдинорогами» (у порівнянні з лише чотирма у 2014 році), що створюють значну кількість робочих місць і відображають перехід до прийняття ризиків як необхідної умови для національного прогресу. Він підкреслив, що засновники з міст II та III рівнів все більше стимулюють інновації, а 45 % стартапів зараз мають принаймні одну жінку-директора...»

Моді підкреслив, що державна підтримка — через програми початкового фінансування та скасування застарілих нормативних актів — сприяла інноваційному зростанню, орієнтованому на вирішення реальних проблем, а не просто на копіювання існуючих моделей. Він закликав підприємців надавати пріоритет потужним науковим дослідженням сьогодні, оскільки вони стануть інтелектуальною власністю завтра, а також закликав стартапи приділяти більше уваги виробництву. Дивлячись у майбутнє, Моді попередив, що країни, які стратегічно використовують штучний інтелект, отримають конкурентну перевагу, продемонструвавши намір Індії використовувати нові технології для сталого економічного зростання...» *(Subhojit Sarkar. Today's research is tomorrow's intellectual property, says PM Modi on National Startup Day // Fortune India (<https://www.fortuneindia.com/business-news/todays-research-is-tomorrows-intellectual-property-says-pm-modi-on-national-startup-day/129517>). 16.01.2026).*

«Торгові марки є основою прав інтелектуальної власності, що мають вирішальне значення для захисту ідентичності та репутації бренду в таких творчих галузях, як медіа, мода, розваги та цифровий контент. У 2025 році ситуація з торговими марками в Індії зазнала значних змін завдяки оновленню законодавства, процедурним реформам та знаковим судовим рішенням, що дозволило привести систему у відповідність до потреб динамічних, технологічно орієнтованих творчих галузей...»

Система охорони торговельних марок Індії, встановлена відповідно до Закону про торговельні марки 1999 року, еволюціонувала від правил колоніальної епохи до сучасної системи, що відповідає вимогам Угоди ТРІПС.

Основними віхами є приєднання до Мадридського протоколу в 2013 році та нещодавнє зосередження уваги на боротьбі з підробками та порушеннями в Інтернеті. Реформи 2025 року внесли кілька важливих змін:

- Цифровізація та інтеграція штучного інтелекту: інструменти перевірки на основі штучного інтелекту та записи на основі блокчейну підвищили точність, скоротили час очікування та підвищили прозорість, що принесло користь швидкозмінним креативним секторам.
- Розширення категорій торговельних марок: Законодавство тепер чітко захищає нетрадиційні знаки, такі як звуки, кольори, рухи та аромати, що дозволяє креативним галузям захищати унікальні елементи бренду, такі як джінгли та рухомі логотипи.
- Посилення правозастосування: Спеціальні судові колегії з питань інтелектуальної власності, спеціалізовані арбітражні комісії та уповноважені митні органи посилили покарання за порушення прав та покращили боротьбу з контрафактною продукцією...
- Адаптація до цифрового середовища: нові правила вимагають швидкого видалення незаконного онлайн-контенту та притягнення до відповідальності посередників, що забезпечує творцям кращі можливості для правового захисту в цифровому просторі.
- Підтримка стартапів та мікро-, малих і середніх підприємств: субсидовані реєстраційні збори, спрощені процедури та багатомовна підтримка зробили захист торговельних марок більш доступним для інноваторів та малих підприємств...

Судові рішення також вплинули на формування ситуації. Історичні рішення прояснили критерії тимчасових судових заборон, доктрину вторинного значення та захист доменних імен і нетрадиційних знаків. Суди також визнали важливість звукових, колірних і 3D-знаків, надавши творчим галузям можливість захищати характерні вирази бренду.

Ці реформи мали позитивний вплив на медіа, розваги, моду та цифрові стартапи, забезпечивши швидше виконання законів, кращий захист від піратства та підробки, а також підвищивши довіру інвесторів і споживачів. Однак залишаються певні виклики, зокрема процедурні затримки, нерівномірне виконання законів у різних регіонах, недостатня поінформованість малих підприємств та складнощі з реєстрацією нетрадиційних торговельних марок...

У перспективі важливе значення матимуть подальші інвестиції в судову систему, технології та освіту, а також вдосконалення законодавства та інформаційно-просвітницька діяльність. Співпраця між урядом, юристами та галузевими організаціями допоможе досягти балансу між захистом брендів та інноваціями, забезпечивши динамічний розвиток та конкурентоспроможність креативної економіки Індії. Реформи 2025 року є важливим кроком на шляху до створення сучасної, інклюзивної та ефективної системи охорони торговельних марок, яка сприятиме оригінальності брендів та економічному зростанню»
(Rishabh Jain. Recent Developments in Trademark Law and Their Impact on

Республіка Корея

«...За даними аналізу патентів, проведеного Міністерством інтелектуальної власності Південної Кореї, ця країна стає світовим лідером у галузі технології фероелектричних пристроїв, що є «переломним моментом» для індустрії пам'яті штучного інтелекту наступного покоління. З 2012 по 2023 рік Корея подала 395 патентів, що становить 43,1% від усіх заявок у основних юрисдикціях (США, Китай, ЄС та Японія), із середнім річним темпом зростання 18,7%. Samsung Electronics і SK hynix є лідерами цього руху: Samsung подала 255 патентів (27,8%) і посіла перше місце в світі, за нею йдуть Intel, SK hynix, TSMC і Nanya. За останні три роки (2021-2023) Samsung і SK hynix посідали перші два місця...

Фероелектричні матеріали, такі як гафній (HfO₂), ідеально підходять для пам'яті ШІ, оскільки вони забезпечують енергонезалежність (зберігають поляризацію без прикладеного електричного поля), швидку реакцію на заряд і масштабованість до нанометрового рівня, при цьому сумісні з існуючим обладнанням для виробництва напівпровідників. Це робить їх вигідними для виробництва високошвидкісних мікросхем високої щільності, необхідних для застосувань ШІ. Ринок відповідних технологій також швидко зростає: прогнозується, що ринок 3D NAND флеш-пам'яті зросте з 21,8 млрд доларів у 2024 році до 149,4 млрд доларів у 2034 році. У відповідь на цю тенденцію уряд Кореї планує створити систему співпраці з відповідними міністерствами та обмінюватися аналізом патентів з промисловістю, щоб допомогти своїм корпораціям зберегти лідируючі позиції в галузі пам'яті штучного інтелекту наступного покоління...» (*Jeong Du-yong. Korea leads ferroelectric patents as Samsung, SK hynix drive AI memory push // CHOSUNBIZ* (<https://biz.chosun.com/en/en-it/2026/01/18/ZQTF6SNIARATXN376RRXJEXU24/>). 18.01.2026).

«У 2023 році митні органи Кореї вилучили майже 117 000 підроблених товарів, більшість з яких становили косметика, іграшки та електроніка, що використовують глобальну популярність корейських брендів та поп-культури. Митна служба Кореї пов'язала ці результати з річним посиленням контролю на кордоні, спрямованим як на загальні вантажі, так і на експрес-відправлення, що відображає зростання кількості невеликих посилок, пов'язаних із прямими покупками за кордоном. 97,7% вилучених товарів походили з Китаю, а 2,2% — з В'єтнаму...

Косметика склала найбільшу частку підробок (36 %), за нею йшли іграшки та канцелярські товари (33 %). Підроблені товари порушували права інтелектуальної власності численних корейських брендів, зокрема Sulwhasoo, Beauty of Joseon, 3CE, Mardi Mercredi, Gentle Monster і Marithé François Girbaud, а також товарів з символікою та електроніки від Kakao Friends, BTS, Samsung, LG і HD Hyundai...

Для боротьби з цією проблемою Митна служба Кореї планує посилити співпрацю з закордонними органами, зокрема укласти новий меморандум про взаєморозуміння з Китаєм, а також проводити розслідування на місцях у країнах з високим рівнем підробки. Агентство також має на меті розширити обмін інформацією, створити консультативний орган з представниками державного та приватного секторів та корейськими брендами, а також зібрати інформацію від представників галузі для подальшого захисту інтелектуальної власності на кордоні» (*JEONG JAE-HONG. Fake Sulwhasoo, Gentle Monster goods caught in crackdown on counterfeit Korean products // JoongAng Ilbo Co., Ltd.* (<https://koreajoongangdaily.joins.com/news/2026-01-27/business/industry/Fake-Sulwhasoo-Gentle-Monster-goods-caught-in-crackdown-on-counterfeit-Korean-products/2509621>). 27.01.2026).

Республіка Філіппіни

«Відомство інтелектуальної власності Філіппін (IPOPHL) піднялося на 10 позицій і посіло третє місце в рейтингу найбільш інноваційних відомств інтелектуальної власності світу за версією World Trademark Review (WTR) 2026 IP Office Innovation Ranking, розділивши його з відомствами інтелектуальної власності Бенілюксу, Японії та Таїланду. Вони посідають місце одразу за відомствами ЄС і Великої Британії, які поділяють перше місце, та відомствами Австралії, Південної Кореї та Сінгапуру, що посідають друге місце. Рейтинг 2026 року, в якому було оцінено понад 40 юрисдикцій, відзначає «драматичний підйом» IPOPHL, яке раніше посідало 9-те місце в 2022 році та 13-те в 2024 році. Це також робить IPOPHL другим найбільш інноваційним відомством з інтелектуальної власності в Азії та АСЕАН, в галузі, де лише шість азіатських та три відомства АСЕАН увійшли до світової двадцятки...

Виконуючий обов'язки генерального директора Натаніель С. Арєвало пояснив такі результати довгостроковою стратегією інвестування в комплексні онлайн-системи, цифрові платформи для подання та пошуку документів, а також внутрішні інструменти, що покращують якість експертизи та скорочують терміни її проведення, підкріплену постійним підвищенням кваліфікації експертів та персоналу. Багаторічний рейтинг інновацій офісів інтелектуальної власності WTR оцінює, як офіси виходять за межі базової реєстрації, аналізуючи цифрову інфраструктуру, вирішення спорів, підтримку малих і

середніх підприємств, співпрацю в галузі правозастосування та залучення громадськості, причому в виданні 2026 року особливий акцент зроблено на використанні штучного інтелекту. IPOPHL зараз інтегрує інструменти штучного інтелекту в пошук, експертизу, класифікацію та апеляції, а в листопаді 2025 року видав керівні принципи для підвищення якості та узгодженості експертизи патентів на технології, пов'язані зі штучним інтелектом. Відомство також вивчає, як результати, створені за допомогою штучного інтелекту, можуть бути юридично та практично визнані в авторському праві, маючи на меті як сформувати рамки для творів, створених за допомогою штучного інтелекту, так і використовувати штучний інтелект внутрішньо, щоб система інтелектуальної власності Філіппін стала більш ефективною, адаптивною та готовою до майбутнього» (*Andrea E. San Juan. IPOPHL up 10 notches in index, is now 3rd 'most innovative' intellectual property office worldwide // BusinessMirror (https://businessmirror.com.ph/2026/01/12/ipophl-up-10-notches-in-index-is-now-3rd-most-innovative-intellectual-property-office-worldwide/). 12.01.2026).*

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії

«Серійні торговельні марки, введені відповідно до Закону Великобританії про торговельні марки 1938 року, дозволяють заявникам реєструвати до шести тісно пов'язаних версій однієї і тієї ж марки (наприклад, логотип у різних кольорах) в рамках однієї реєстрації, що значно економить витрати на подання та поновлення. Після консультацій, проведених у період з серпня по жовтень 2023 року, Відомство інтелектуальної власності Великобританії (IPO) прийняло рішення скасувати можливість подання нових серійних заявок... Уряд навів дві основні причини: велика частка серійних заявок, особливо від заявників без представників, не відповідала суворим законодавчим вимогам, що призводило до заперечень, втрати зборів (які не підлягають поверненню) та зайвого навантаження на ресурси IPO; а також той факт, що серійні знаки є в основному унікальними для Великобританії, тому їх скасування спростить систему та краще узгодить її з міжнародною практикою. Існуючі реєстрації серій залишаться чинними, але після набрання чинності змінами подання нових заявок на реєстрацію серій буде неможливим. Тому власникам брендів, які мають існуючі торговельні марки або планують ребрендинг, рекомендується негайно переглянути свої портфелі та розглянути можливість скористатися чинною системою серій, а також звернутися за професійною консультацією до закриття вікна» (*Will Sander and Jennifer Stratfold. UKIPO to discontinue series trade mark applications // Keystone Law (https://www.keystonelaw.com/keynotes/ukipo-to-discontinue-series-trade-mark-applications). 05.01.2026).*

«Жінки завойовують ще одну сферу, яка досі була майже повністю зайнята чоловіками, – сферу винаходів.

Прогрес жінок у цьому напрямку був особливо помітним у 1925 році, про що свідчить кількість заявок на патенти, поданих від імені жінок-винахідниць.

Серед багатьох пристроїв, на які жінки отримали патенти, були: -

Піддон для стоячих колясок, щоб дощова вода не капала на підлогу; пристрій для розтирання картоплі; машина для виготовлення свічок безперервної дії; пристрій для кріплення всередині газових печей, який можна легко і швидко очистити; портативний намет, який не потребує стовпів під час використання; скутер, що рухається за рахунок ваги тіла, та пристрій для автоматичного відключення газу, коли полум'я випадково згасає.

Жінки також зайнялися бізнесом, купуючи та продаючи патенти.

Ознакою більш активної ролі, яку жінки почали відігравати поза межами домашньої сфери та у світі бізнесу, стало зростання кількості патентів на винаходи, що належали жінкам» (*Cormac Moore. Advance of Women Inventors – On This Day in 1926 // The Irish News Ltd* (<https://www.irishnews.com/news/northern-ireland/advance-of-women-inventors-on-this-day-in-1926-OQEH56B2OZBYTENYBID7PIVTJM/>). 07.01.2026).

«Багато малих підприємств помилково вважають, що захист інтелектуальної власності (ІВ) стосується лише великих компаній, але для стартапів дуже важливо розуміти та захищати свої цінні активи на ранньому етапі. Поширеними помилками є припущення, що оплата послуг фрілансера автоматично надає право власності на ІВ, що сама ідея є захищеною, що доменне ім'я дорівнює торговельній марці або що захист можна відкласти без додаткових витрат. Насправді закон про ІВ захищає творчі роботи, які були фізично створені, причому права виникають автоматично або вимагають реєстрації...

Основними правами інтелектуальної власності для малих підприємств є:

Торгові марки: захист унікальних ідентифікаторів бренду, таких як назви та логотипи. Реєстрація в Бюро інтелектуальної власності (ІРО) надає міцні юридичні права для вжиття заходів проти порушників, тоді як незареєстровані права покладаються на складні та дорогі позови про «незаконне використання».

Патенти: захист нових технічних винаходів протягом 20 років, що запобігає виготовленню, використанню або продажу винаходу іншими особами. Винахід повинен бути новим, містити творчий елемент та бути придатним для промислового застосування. Публічне розкриття інформації до подання заявки позбавляє винахід новизни.

Авторське право: автоматично захищає оригінальні твори, такі як письмовий контент, програмне забезпечення та фотографії, від копіювання. У Великобританії реєстрація не потрібна.

Права на зареєстрований дизайн: захищають зовнішній вигляд продукту (його форму, конфігурацію або оздоблення), якщо він є новим і має індивідуальний характер...

На переповнених ринках нерозуміння та незахист інтелектуальної власності можуть призвести до втрати доходів, марних зусиль та шкоди репутації; це також може наражати бізнес на звинувачення у порушенні прав інших осіб. Малі підприємства не повинні з самого початку витратити великі кошти на юристів, але вони повинні принаймні визначити свою основну інтелектуальну власність (бренд, контент, дизайн, технології), укласти чіткі договори з фрілансерами та співробітниками, а також вживати простих заходів, таких як пошук торговельних марок та забезпечення конфіденційності, де це доречно...» (*Intellectual property (IP) for small businesses: what you need to know* // *Contract Eye Limited* (<https://www.bytestart.co.uk/news-insights/intellectual-property-small-businesses/>). 10.01.2026).

«Законодавство про інтелектуальну власність перебуває у стані швидких змін, що зумовлено технологічними інноваціями, такими як штучний інтелект, ринковими тенденціями та оновленнями нормативно-правової бази. У міру наближення 2026 року підприємства стикаються зі змінами, що вимагають стратегічних коригувань у сфері управління інтелектуальною власністю. На першому плані кілька ключових подій...

По-перше, консультації UKIPO 2025 року щодо британської системи охорони промислових зразків свідчать про намір вирішити проблему складності системи та можливості її зловживання. Ключові теми включають підвищення дійсності зареєстрованих промислових зразків за допомогою перевірки новизни та положень про недобросовісність, введення офіційної можливості відстрочки, захист нових форм промислових зразків, таких як анімовані та віртуальні твори, уточнення заплутаних правил щодо незареєстрованих промислових зразків, вирішення питання про промислові зразки, створені за допомогою комп'ютера, та штучний інтелект, а також введення більш жорстких заходів щодо забезпечення дотримання прав за допомогою кримінальних санкцій та доступу до суду з розгляду дрібних позовів. Результати цих консультацій стануть головним напрямком роботи у 2026 році.

По-друге, авторське право та штучний інтелект залишаються гарячою темою, але рішення у справі Getty Images проти Stability AI було менш рішучим, ніж очікувалося. Оскільки Getty довелося відмовитися від основної претензії про порушення авторських прав, не зумівши довести, що Stability AI скопіювала твори у Великобританії, ця справа залишила відкритою можливість для розробників штучного інтелекту законно навчати моделі у Великобританії, якщо цей процес не передбачає зберігання або відтворення навчальних даних. Це рішення знову розпалило дискусію щодо відсутності правової визначеності

в цій сфері, і ключовим моментом інтересу є те, як уряд і суди будуть реагувати на це протягом 2026 року...

По-третє, важливою метатенденцією є стрімке зростання кількості положень, що стосуються штучного інтелекту, у комерційних контрактах та контрактах, пов'язаних з інтелектуальною власністю. Оскільки штучний інтелект стає невід'ємною частиною бізнес-операцій, компанії більше не залишають питання власності на інтелектуальну власність, використання даних та відповідальності на волю випадку. Ми спостерігаємо прагнення до повного права власності або безстрокових ліцензій на результати, отримані за допомогою ШІ, положення про нульове збереження та відсутність навчання, щоб запобігти повторному використанню постачальниками власних даних для навчання своїх моделей, а також непідлягаючі обговоренню гарантії та відшкодування за порушення прав інтелектуальної власності, щоб захистити кінцевих користувачів від втягування в суперечки щодо навчальних даних. Положення, що вимагають зобов'язань щодо упередженості, точності та людського нагляду, також стають звичними, особливо в секторах з високим ризиком, таких як найм та кредитування.

По-четверте, підприємствам слід врахувати, що з 1 квітня 2026 року зростуть збори UKIPO за патенти, торговельні марки та промислові зразки — це перше підвищення з 1998 року для торговельних марок. Компанії, які планують подати нові заявки, повинні вжити заходів до цієї дати, щоб скористатися поточними тарифами. Водночас, з огляду на те, що 2025 рік має стати рекордним для UKIPO за кількістю поданих заявок на реєстрацію торговельних марок, підприємствам слід розглянути не тільки нові заявки, а й раціоналізацію своїх існуючих портфелів. Регулярний перегляд та вдосконалення активів інтелектуальної власності для забезпечення їх відповідності поточній стратегії бренду та бізнесу має вирішальне значення, особливо з огляду на зростання витрат на утримання глобального портфеля інтелектуальної власності...

Нарешті, рішення Апеляційного суду скасувати рішення Вищого суду у справі Thatchers проти Aldi є значною перемогою власників торгових марок у боротьбі з продуктами-аналогами. Aldi визнала, що використовувала мутний лимонний сидр Thatchers як еталон для власної упаковки, а висновок Апеляційного суду про порушення прав вказує на зміну на користь захисту відомих брендів. Це рішення може надати власникам брендів нової впевненості та заохотити до більш активних дій проти підроблених товарів у 2026 році...

Всі ці події підкреслюють необхідність для підприємств залишатися пильними та стратегічними у своєму підході до інтелектуальної власності. Від адаптації до нових законів про дизайн та орієнтування у правових сірих зонах штучного інтелекту до управління ризиками контрактів та вдосконалення портфелів інтелектуальної власності — у постійно мінливому середовищі інтелектуальної власності важливо завжди бути на крок попереду, щоб захистити інновації та цінність бренду» *(IP in 2026: What's changing and why it*

matters // Walker Morris LLP (<https://www.walkermorris.co.uk/comment-opinion/ip-in-2026-whats-changing-and-why-it-matters/>). 16.01.2026).

«...Вікторія Бекхем проактивно зареєструвала імена всіх чотирьох своїх дітей — Брукліна, Ромео, Круза та Харпер — у Відомстві інтелектуальної власності Великої Британії. Цей крок, ініційований у грудні 2016 року для Брукліна, означає, що до закінчення терміну дії відповідних торгових марок пізніше цього року всі четверо дітей потребують дозволу матері для продажу будь-яких товарів або послуг, що входять до широкого переліку прав, який, за повідомленнями, включає товари від електричних поїздів до косметики. Стратегія сім'ї щодо інтелектуальної власності була підкреслена, коли Бруклін Бекхем нещодавно звинуватив своїх батьків, з якими він не спілкується, у спробі підкупити його, щоб він «відмовився від прав на своє ім'я», що, на його думку, вплинуло б на його дружину та майбутніх дітей. Вікторія та Девід Бекхеми також зареєстрували торгові марки на свої власні імена відповідно 2002 та 2000 р...» (*REBECCA LAWRENCE. Unpicking 'Brand Beckham': The astonishing list of goods Victoria owns the rights to after trademarking the names of all four of her children - amid row over Brooklyn's name rights // Associated Newspapers Limited (<https://www.dailymail.co.uk/tvshowbiz/article-15491053/Brand-Beckham-goods-Victoria-rights-trademark-Brooklyn.html>). 23.01.2026).*

Сполучені Штати Америки

«2025 рік приніс безпрецедентні потрясіння в Комісію з розгляду патентних спорів та апеляцій (РТАВ). Кадрові перестановки на вищому рівні завершилися призначенням нового директора Джона Сквайрса, який швидко переписав практику РТАВ:

- Розширено дискреційне відхилення. У лютому було скасовано керівництво 2022 року, яке звужувало відхилення Fintiv; у березні було запроваджено двофазний «роздвоєний» процес, в рамках якого керівний персонал спочатку перевіряв петиції на предмет дискреційного відхилення; у жовтні Сквайрс взяв контроль на себе, видавши мінімальні повідомлення, які утримують показники установ значно нижче історичних рівнів...
- Істотні прецеденти зазнали змін. Нові або переглянуті рішення наголошують на суворому визначенні реальних зацікавлених сторін, жорсткішому ставленні до тактики паралельних судових процесів, більш ретельному аналізі § 325(d) та меморандумі, що забороняє використання «загальних знань» для заповнення прогалин у позовах. Апеляційна комісія (Ex parte Desjardins) визнала вдосконалення моделей штучного інтелекту патентоспроможними,

попередивши експертів не розглядати всі позови, пов'язані з машинним навчанням, як абстрактні.

- Запропоновані правила забороняють IPR, якщо оскаржувані претензії були раніше розглянуті в суді або якщо справи в окрузі вийшли за межі «ранньої» стадії; >11 000 коментарів збережуть процес розробки правил у 2026 році...

Прогноз на 2026 рік: права інтелектуальної власності та права на генетичні ресурси залишатимуться важливими, але доступ до них буде обмеженим; більше судових спорів щодо дійсності може перейти до окружних судів та односторонніх переглядів. З огляду на швидкі та непрозорі зміни в політиці, зацікавлені сторони повинні уважно стежити за рекомендаціями PTAB і сподіватися на більшу прозорість та передбачуваність за нової системи» (*Jacqueline “Jackie” Wright Bonilla, Jennifer Meyer Chagnon, Melissa A. Haapala. PTAB Year in Review: A Shifting Landscape and Outlook for 2026 // Sterne, Kessler, Goldstein & Fox PLLC (<https://www.sterneessler.com/news-insights/insights/ptab-year-in-review-a-shifting-landscape-and-outlook-for-2026/>). 02.01.2026*).

«Сучасний червоно-жовто-зелений світлофор завдячує своєю фазою «обережності» поліцейському з Детройта Вільяму Поттсу, а не більш відомому чорношкірому винахіднику Гаррету Моргану.

- Ранні сигнали: У 1860-х роках у Лондоні, де пересувалися на конях і каретах, були двоколірні газові ліхтарі (один з них вибухнув). Електричні двоколірні вуличні сигнали з'явилися в 1914 році, але вони були тільки червоного і зеленого кольорів, тому зіткнення траплялися часто...

- Гаррет Морган: Вже відомий завдяки розробці захисного капюшона (ранньої версії протигазу) та засобу для випрямлення волосся, на початку 1920-х років Морган сконструював ручний семафор з трьома положеннями, який зупиняв весь рух перед переходом з положення «рух» на «стоп». Він запатентував його в 1923 році, а пізніше продав права на нього компанії General Electric за 40 000 доларів. Конструкція Моргана вплинула на управління дорожнім рухом, але не запровадила жовту лампу.

- Вільям Поттс: Спираючись на досвід залізничного транспорту, Поттс у 1920 році сконструював перший електричний триламповий сигнал — червоний, жовтий (бурштиновий) і зелений — і встановив його на жвавому перехресті Форт і Вудворд у Детройті. Оскільки міські службовці не могли патентувати муніципальні винаходи, Поттс ніколи не патентував цей пристрій, але Детройт швидко впровадив його в усьому місті; до 1930-х років він став національним стандартом, а в 1935 році в Посібнику з уніфікованих засобів регулювання дорожнього руху було офіційно затверджено його триколірну схему...

Незважаючи на періодичні експерименти Японії з використанням синього кольору замість зеленого, через століття світлофори Поттса з червоним, жовтим і зеленим кольорами все ще регулюють рух на перехрестях, а Морган

залишається відомим діячем завдяки іншим революційним винаходам і як перший чорношкірий власник автомобіля в Клівленді» (**B. L. Johnson. Who Really Invented The Yellow Traffic Light? // Static Media®** (<https://www.jalopnik.com/2058942/who-invented-yellow-traffic-light/>). 04.01.2026).

«Створення в кінці 2025 року Робочої групи з питань патентів, що мають важливе значення для стандартів (SEP), Відомства патентів і торгових марок США (USPTO) свідчить про постійне прагнення до зміцнення цінності та можливості забезпечення дотримання патентів США, особливо тих, що лежать в основі технічних стандартів. Цей крок явно ґрунтується на двох нещодавніх, надзвичайно рішучих втручаннях, які USPTO здійснило спільно з Антимонопольним відділом Міністерства юстиції: Заяві про зацікавленість у справі Східного округу Техасу та Публічному коментарі в розслідуванні Міжнародної торгової комісії (ITC) щодо пристроїв DRAM. У справі в Техасі агентства стверджували, що навіть непрактикуючі організації можуть зазнати непоправної шкоди і можуть заслуговувати на судові заборони, коли вартість патенту важко оцінити кількісно, а грошові збитки є спекулятивними, оскаржуючи поширену небажання надавати судові заборони таким власникам патентів. В ІТС вони також стверджували, що заборонні накази повинні бути стандартним засобом правового захисту, коли патенти визнаються дійсними і порушеними, а виняток «публічного інтересу» повинен застосовуватися лише в дійсно надзвичайних обставинах, позиціонуючи жорстке правозастосування як вигідне не тільки для власників патентів, але й для інновацій та чесної конкуренції в більш широкому сенсі...

Нова робоча група SEP покликана реалізувати ці принципи в контексті встановлення стандартів. Створена як міжфункціональна команда в рамках USPTO, вона об'єднує юридичних, політичних та технічних експертів для взаємодії з власниками патентів, виконавцями, органами стандартизації та громадськістю. Її завданням є виявлення проблем та розробка політичних рішень, пов'язаних з SEP, з використанням таких інструментів, як надання рекомендацій, участь у судових процесах та діалог із зацікавленими сторонами, з метою сприяння створенню послідовних, передбачуваних механізмів забезпечення дотримання прав власників SEP. Потенційні напрямки діяльності включають уточнення доступних засобів правового захисту, вирішення питань щодо правил участі в розробці стандартів та формалізацію процесів залучення зацікавлених сторін. В цілому, нещодавні втручання судів та ІТС, а також створення робочої групи SEP відображають стратегічні зусилля USPTO, спрямовані на зміцнення сили, надійності та економічної цінності патентних прав США. Чи призведуть ці ініціативи до суттєвих і тривалих змін у політиці та застосуванні SEP, чи, в першу чергу, до посилення поточних дебатів, залишається невідомим, але вони твердо повертають питання цінності патентів

у центр інноваційної політики США» (*Jason Hoffman. The USPTO's SEP Working Group: The Next Chapter in Patent Value Advocacy // Baker & Hostetler LLP* (<https://www.ipintelligencereport.com/blogs/the-usptos-sep-working-group-the-next-chapter-in-patent-value-advocacy/#page=1>). 06.01.2026).

«Перехід від відкриття до клінічних досліджень є поворотним моментом для біотехнологічних компаній і моментом, коли стратегія інтелектуальної власності повинна еволюціонувати від простого захисту ідей до закріплення конкретних активів. До моменту подання заявки на дослідження нового лікарського засобу (IND) спонсори розкривають детальну інформацію про хімічний склад, виробництво та контроль (СМС), а також клінічні показання, рецептури та плани дозування — дані, які можуть розкрити комерційну таємницю та спровокувати обхідні рішення, якщо система інтелектуальної власності є слабкою... Клінічно готова стратегія інтелектуальної власності означає: посилення вимог до складу, щоб основний продукт і ключові аналоги були охоплені сильними, дозволеними вимогами до роду та виду; забезпечення надійного захисту методів застосування для запланованих показань, схем дозування, рецептур та шляхів введення; координацію патентного супроводу та публікації з клінічними термінами, щоб уникнути передчасного розкриття інформації та зберегти ексклюзивність; зміцнення виробничого ноу-хау за допомогою надійних контрактів, контролю постачальників та протоколів конфіденційності; та оновлення аналізу свободи дій на основі останніх заявок третіх сторін. Оскільки регуляторні органи вимагають прозорості, компанії повинні на ранньому етапі співпрацювати з патентними консультантами, щоб структурувати подання, публікації та регуляторні документи таким чином, щоб вони відповідали вимогам щодо розкриття інформації, не підживляючи при цьому конкурентних переваг. Коротко кажучи, справжня клінічна готовність залежить не тільки від науки, а й від стратегії: проактивний, добре узгоджений план інтелектуальної власності гарантує, що дані, отримані в ході випробувань, стануть надійним джерелом цінності для компанії, а не дороговказом для конкурентів...» (*Heidi Erlacher, Matthew Pavao. Strengthening Life Sciences IP Before Going Clinical // Fenwick & West LLP* (<https://whatstrending.fenwick.com/post/strengthening-life-sciences-ip-going-clinical>). 07.01.2026).

«План команди Oakland A's стати «Las Vegas Athletics» натрапив на процедурну перешкоду в Відомстві патентів і торгових марок США (USPTO). У неостаточному рішенні від 29 грудня 2025 року USPTO відмовило в реєстрації торгових марок LAS VEGAS ATHLETICS і VEGAS ATHLETICS для одягу, розважальних послуг та супутніх товарів, постановивши, що ці фрази «переважно мають географічний описний характер». Відповідно до

законодавства США про торговельні марки, знак, який просто повідомляє споживачам про походження товарів або послуг, не може бути зареєстрований у Основному реєстрі, якщо заявник не доведе, що громадськість вже асоціює це словосполучення з одним джерелом (так звана «набута розпізнаваність»).

Оскільки бейсбольний клуб ще не почав грати або продавати товари з символікою команди в Лас-Вегасі — його переїзд заплановано на сезон 2028 року — Oakland A's не можуть надати ринкові докази того, що вболівальники пов'язують термін «Las Vegas Athletics» з однією конкретною командою. Попередні реєстрації для PHILADELPHIA ATHLETICS, KANSAS CITY ATHLETICS та OAKLAND ATHLETICS не вплинули на рішення експерта; кожна заявка, як зазначило USPTO, розглядається окремо з урахуванням фактичних обставин та географічного положення.

Відмова не забороняє франшизі використовувати назву або продовжувати переїзд; вона лише відкладає федеральну реєстрацію до тих пір, поки клуб не зможе продемонструвати впізнаваність серед споживачів, пов'язану з Лас-Вегасом. Команда може подати додаткові докази, внести поправки до заявки або подати її повторно, як тільки вона почне діяти в Неваді. Цей епізод підкреслює більш загальний урок з брендингу: додавання географічного терміна часто послаблює торговельну марку і ускладнює реєстрацію, тому підприємства, які планують переїзд або розширення, повинні розробити стратегію щодо торговельної марки задовго до початку пакування» (*Bruce B. Siegal. The USPTO Says “No” to LAS VEGAS ATHLETICS // Greenspoon Marder LLP (<https://www.gmlaw.com/news/what-happens-in-vegasapparently-cant-reach-the-principal-trademark-register-at-least-for-now/>). 09.01.2026*).

«...Запуск бренду без належного пошуку торгової марки є серйозним ризиком для малого бізнесу: вас можуть змусити припинити використання вашої назви, ви втратите всі гроші, вкладені в брендинг, зіткнетеся з дорогим судовим процесом, а ваша заявка до USPTO все одно буде відхилена, і ви не отримаєте назад сплачені збори. Торгова марка є вашим публічним ідентифікатором, тому найбезпечніший підхід — перевірити її перед інвестуванням...

5-етапний процес, як малі підприємства можуть захистити свою торгову марку, зареєструвавши свою назву, логотип та слоган.:

- Швидкий пошук: швидка перевірка в Google, соціальних мережах, реєстраторах доменів та магазинах додатків на наявність очевидних конфліктів.
- Пошук у базі даних TESS: використання інструменту USPTO для пошуку федеральних торгових марок (пошук за словами/дизайном із символами скорочення).
- Аналіз «ймовірності сплутування»: оцініть, чи є знаки схожими за звучанням/зовнішнім виглядом/значенням і чи перетинаються товари/послуги

(наприклад, змішувачі «Delta» та авіакомпанії можуть співіснувати; авіакомпанії та туристичні агентства, ймовірно, не можуть).

- Пошук за загальним правом: перевірте державні бази даних, каталоги та місцеві списки на наявність незареєстрованих, але захищених законом назв.
- Міжнародний пошук: використовуйте бази даних WIPO/EUIPO, якщо продаєте за кордон...

Ключові моменти:

- Торгові марки реєструються в 45 класах (наприклад, клас 25 для одягу); конфлікти в одному класі не можуть блокувати інші.
- Найміть адвоката (500–1500 доларів за пошук/висновок) для професійного пошуку, юридичного аналізу та безпомилкового подання документів — це дешевше, ніж судовий процес вартістю 50 000 доларів.
- Після ретельного пошуку подайте заявку до USPTO, пройдіть експертизу (3–6 місяців), дайте відповідь на заперечення, опублікуйте для оскарження (30 днів) та забезпечте реєстрацію. Цей процес захищає ваш бренд і дозволяє уникнути катастрофічних юридичних пасток» (*The Complete 5-Step Trademark Search for Small Business // Fincrypt* (<https://szigetnews.com/trademark-search-small-business/>). 11.01.2026).

«...IFI CLAIMS Patent Services повідомляє, що кількість заявок на патенти в США різко впала в 2025 році, знизившись на 9% порівняно з 2024 роком до найнижчого рівня з 2019 року після семи років зростання, тоді як кількість виданих патентів у США незначно знизилася менш ніж на 1% до 323 272. Samsung у четвертий рік поспіль посіла перше місце з 7 054 виданими патентами в США (зростання на 11%), за нею йдуть TSMC (4 194, зростання на 5%) і Qualcomm (3 749, зростання порівняно з 2024 роком, але нижче пікового показника 2023 року). IBM продовжила запланований перехід до більш вибіркової стратегії патентування, опустившись з топ-10 на 11-те місце, тоді як Huawei піднялася на четверте місце, а Apple опустилася на шосте з 12-відсотковим зниженням кількості виданих патентів; Google і Amazon також опустилися в рейтингу, а Tesla, Nvidia і Meta не увійшли до топ-50. Найбільший стрибок зробила LG Energy Solution, піднявшись на 22 позиції, а кілька автовиробників просунулися вперед (Toyota піднялася на шість позицій до восьмого місця; Honda піднялася на сім), хоча Ford опустився на 12 позицій...

Дані свідчать про довгостроковий географічний зсув у патентуванні із Заходу на Схід: на Азію зараз припадає 60% патентів, виданих у США 50 провідним компаніям, що на 48% більше, ніж у 2016 році. Хоча американські компанії як і раніше отримали найбільшу кількість патентів за країною (136 131), більше половини всіх американських патентів було видано неамериканським компаніям, за якими слідує Японія, Китай, Південна Корея та Німеччина; у 2025 році кількість патентів, виданих Тайваню, зросла на понад 12%, Китаю — на понад 9% і Південній Кореї — на понад 8%, тоді як США

зазнали найбільшого спаду — на 5%. IFI зазначає, що зменшення кількості заявок може відображати зміну стратегій у сфері інтелектуальної власності, наприклад, більшу залежність від комерційної таємниці або тривалі наслідки COVID...

Загалом, у звіті підкреслюється, що патентна діяльність є ключовим сигналом пріоритетів корпоративних досліджень і розробок, конкурентного позиціонування та технологічних тенденцій...» (*U.S. Patent Applications Decrease Dramatically One Year After Reaching Record High, Falling 9%; 2025 U.S. Patent Grants Also Down // Digital Science & Research Solutions Ltd. (<https://www.digital-science.com/blog/2026/01/ifi-claims-2025-patent-rankings/>). 13.01.2026*).

«...Угоди про спільну розробку (JDA) є поширеним способом структурування спільних інновацій та зростання, але вони несуть значні юридичні та бізнес-ризик, особливо щодо конфіденційної інформації та інтелектуальної власності (ІВ). Ці ризики можна зменшити за допомогою ретельного складання документів, в яких чітко визначено права та обов'язки кожної сторони, а також за допомогою дисциплінованих внутрішніх практик, що підтримують положення договору. Центральним питанням у будь-якій угоді про спільну розробку є захист конфіденційної інформації та можливість продемонструвати, чия інформація належить кому. Оскільки обидві сторони майже завжди обмінюються конфіденційною інформацією, зобов'язання щодо конфіденційності повинні бути двосторонніми та точно відображати характер співпраці... Угодами можуть бути встановлені правила щодо визнання інформації конфіденційною, наприклад, шляхом вимоги її маркування, хоча жорсткі положення типу «маркуй або втрачай захист» можуть бути непрактичними і навіть небезпечними, якщо люди не дотримуються їх. Крім умов договору, сторони повинні документувати розкриття та отримання ключових комерційних таємниць, таких як хімічний склад або виробничі процеси, щоб зміцнити свою позицію в будь-яких майбутніх суперечках щодо комерційної таємниці або порушення договору. Положення, що вимагають знищення або повернення конфіденційної інформації після закінчення відносин, також є важливими, але їх важко реалізувати на практиці; цільові запити на знищення, що визначають конкретні категорії конфіденційної інформації, можуть зробити дотримання вимог більш реалістичним і обґрунтованим.

Не менш важливими є положення, що розподіляють права власності на інтелектуальну власність, як на вже існуючу, так і на ту, що створюється в ході співпраці. По можливості, сторони повинні визначити та перелічити вже існуючу інтелектуальну власність — патенти, комерційні таємниці та інші активи — перед початком роботи, щоб уникнути подальших суперечок щодо того, хто був власником чого на початку. Коли повний перелік є недоцільним,

надзвичайно важливим стає ведення ретельного обліку походження та розвитку технології. Для спільно розробленої інтелектуальної власності проста клаузула про «спільну власність» рідко є достатньою. Угода повинна визначати, як будуть розподілятися доходи, хто контролюватиме дотримання прав щодо порушників і які права кожна сторона має на використання інтелектуальної власності під час та після співпраці. Внутрішньо кожна сторона повинна мати процедури для документування внесків співробітників та деталей винаходів, щоб пізніше було легше відрізнити спільні винаходи від тих, що належать виключно одній стороні.

Оскільки навіть добре сплановані JDA можуть закінчитися розбіжностями, сторони також повинні передбачити запобіжні заходи для вирішення спорів та розірвання договору. Альтернативні механізми вирішення спорів, такі як ескалація до зустрічей на виконавчому рівні перед судовим розглядом, можуть допомогти ефективніше вирішувати конфлікти, зберігаючи при цьому право вимагати судового заборони, коли існує загроза негайної, непоправної шкоди. У положеннях про припинення дії угоди необхідно визнати, що кожна сторона може мати потребу продовжувати використовувати певну інформацію або технології після закінчення дії угоди, включаючи в деяких випадках довідкову інформацію іншої сторони, і чітко визначити ці права після припинення дії угоди. В кінцевому рахунку, угоди про спільне використання даних працюють найкраще, коли договірні гарантії, чіткий розподіл прав інтелектуальної власності та надійні внутрішні політики і документація узгоджені між собою, щоб мінімізувати ризики у разі розірвання співпраці або виникнення судового спору» (*Leslie A. Demers, Douglas R. Nemec, Resa K. Schlossberg and Anisa Dagher. My IP Is Not Your IP: Clear Terms Are Key in Joint Development Agreements // Skadden Arps Slate Meagher & Flom LLP (<https://www.skadden.com/insights/publications/2026/2026-insights/litigation-controversy/my-ip-is-not-your-ip>). 13.01.2026*).

«Кожен бізнес залежить від інтелектуальної власності (ІВ), вбудованої в його програмне забезпечення, брендинг, контент, процеси та роботу співробітників, проте багато хто нехтує основним питанням: чи дійсно компанія володіє ІВ, яку вона використовує та створює. За замовчуванням авторське право належить індивідуальному творцеві, якщо тільки воно не кваліфікується як «робота, виконана за наймом» (зазвичай це роботи, створені співробітниками в рамках трудових відносин, або певні роботи, виконані на замовлення за письмовою угодою). Незалежні підрядники, як правило, є власниками того, що вони створюють, якщо немає відповідної угоди про роботу за наймом або письмового доручення... Суди застосовують фактори агентства загального права для визначення того, хто є «працівником», що робить необхідними чіткі письмові угоди. Контент, створений за допомогою штучного інтелекту, додає ще один рівень складності: законодавство США

вимагає людського авторства, тому захист можуть отримати лише роботи, створені за допомогою штучного інтелекту з оригінальним внеском людини. Що стосується комерційних таємниць і патентів, роботодавці зазвичай володіють інтелектуальною власністю, створеною працівниками в рамках їхніх обов'язків, але законодавство штатів може відрізнитися — штат Невада широко надає роботодавцю права на винаходи, пов'язані з працевлаштуванням, тоді як штат Каліфорнія обмежує надто широкі положення про передачу прав. Патенти спочатку належать індивідуальному винахіднику, тому роботодавці повинні забезпечити письмові доручення; такі доктрини, як «найнятий для винаходу» або «право магазину», пропонують лише обмежений захист, що залежить від конкретних обставин. Права на торговельну марку виникають через використання в комерції, тому засновники та партнери повинні заздалегідь домовитися, хто є власником марок і що відбувається в разі розірвання договору. Права на публічність (ім'я, зображення, голос, подоба) регулюються законодавством штату і вимагають згоди на комерційне використання...

Суперечки часто виникають, коли засновники або співпрацівники ніколи не документували право власності. У справі *Woods v. Resnick* суперечка між друзями щодо програмного забезпечення призвела до рішення, що компанія не володіє кодом, оскільки робота була виконана до створення ТОВ і не існувало угоди про «роботу за наймом». І навпаки, справа *JustMed v. Вусе* показала, що навіть без офіційного контракту, непрямі трудові відносини, засновані на компенсації, можуть передати право власності компанії. Щоб уникнути двозначності, підприємства повинні використовувати письмові угоди (робота за наймом, доручення, ліцензії) на початку кожного відносини, проводити ретельну перевірку під час придбань та забезпечувати відповідність посібників для співробітників та законів штату своїй стратегії інтелектуальної власності...» (*Arthur Zorio. New Year's Resolution: Get a Handle on Intellectual Property // Brownstein Hyatt Farber Schreck, LLP (https://www.bhfs.com/insight/new-years-resolution-get-a-handle-on-intellectual-property/). 14.01.2026*).

«Рішення про отримання патентів є не лише юридичним, а й бізнес-питанням, на яке впливають такі фактори, як важливість технології для продукції, витрати на забезпечення дотримання прав та швидкість її застарівання. У галузях з високим рівнем регулювання це рішення є ще більш складним, оскільки федеральні органи можуть впливати на конкурентоспроможність за допомогою тривалих термінів затвердження, обмежень щодо дозволених технологій або повних заборон, які визначають, коли конкуренти можуть легально вийти на ринок. Незважаючи на цю складність, патенти залишаються стратегічно цінними в регульованих секторах, таких як енергетика, телекомунікації та фармацевтика, де вони часто

забезпечують довгострокову комерційну перевагу навіть в умовах суворого нагляду...

Останні події в американській збройовій промисловості ілюструють, як зміни в законодавстві можуть швидко підвищити вартість «периферійних» або раніше обмежених патентних портфелів. По-перше, скасування Конгресом федерального податкового збору в розмірі 200 доларів за глушники для вогнепальної зброї з 1 січня 2026 року (з збереженням перевірки анкетних даних) очікується, що різко збільшить попит, що зробить патенти, пов'язані з глушниками, раптово більш комерційно значущими; деякі власники патентів вже почали відстоювати свої права, в тому числі щодо нових конструкцій, таких як глушники, виготовлені за допомогою 3D-друку. По-друге, пристрої примусового перезавантаження (FRT) — пристрої, що збільшують швидкість стрільби — показують, як патентна стратегія може окупитися навіть в умовах регуляторної невизначеності: хоча в 2022 році Міністерство юстиції США подало позов проти виробників, стверджуючи, що FRT є незаконними «деталлями кулеметів», деякі компанії продовжували подавати заявки на патенти та захищати їх у суді. У 2025 році Міністерство юстиції змінило курс і припинило застосовувати Національний закон про вогнепальну зброю щодо FRT, що спричинило поновлення попиту та підвищення вартості цих патентів. Як повідомляється, угоди Міністерства юстиції вимагали від виробників FRT застосовувати свої патенти проти вітчизняних конкурентів, ефективно використовуючи приватне забезпечення дотримання патентів як частину регуляторного підходу...

Загальний висновок полягає в тому, що патенти можуть стати найбільш цінними, коли регуляторні бар'єри зменшуються. Компанії, що працюють на регульованих ринках, повинні визначати технології на периферії регулювання, які можуть бути дерегульовані, проактивно подавати заявки для забезпечення прав до посилення конкуренції та уважно стежити за законодавчими та адміністративними змінами, які можуть швидко розширити доступ до ринку та перетворити спекулятивну інтелектуальну власність на основні комерційні активи» (*Carson S. Smith, Salvador M. Bezos. The Importance of Patents in the Firearms Industry as Its Technologies Become Less Regulated // Sterne, Kessler, Goldstein & Fox PLLC. (<https://www.sterneessler.com/news-insights/insights/the-importance-of-patents-in-the-firearms-industry-as-its-technologies-become-less-regulated/>). 15.01.2026*).

«...InterDigital (IDCC) використовує особливу бізнес-модель ліцензування, монетизуючи свою інтелектуальну власність, а не створюючи власні продукти. У період з 2021 по 2024 рік дохід компанії збільшився більш ніж удвічі, чистий прибуток зріс з 55 млн доларів до майже 500 млн доларів, а вільний грошовий потік збільшився майже в сім разів до 630 млн доларів — завдяки низці великих ліцензійних угод з Apple, Amazon,

Google, Samsung, General Motors та гіпермасштабними компаніями в галузі штучного інтелекту. Компанія процвітає, укладаючи не тільки початкові угоди, але й забезпечуючи високі показники поновлення, що дозволило збільшити річний дохід на 50% з 2021 року... Здатність InterDigital перетворювати зростання продажів у прискорення зростання прибутку була ще більш вражаючою: скоригований прибуток на акцію зріс у 6,5 раза з 2,27 долара у 2020 році до майже 15 доларів у 2024 році. Акціонери отримали вигоду від чотирикратного збільшення квартальних дивідендів (до 0,70 долара на акцію) та вигідних викупів, які принесли інвесторам 1,9 мільярда доларів між 2011 і 2024 роками — це значний прибуток для компанії з ринковою капіталізацією 8 мільярдів доларів. Зараз питання полягає в тому, чи зможе InterDigital підтримати цю динаміку, рухаючись на хвилях циклів впровадження технологій...» (*Dan Caplinger. How InterDigital Turns Its Intellectual Property Into Cold, Hard Cash // The Motley Fool* (<https://www.fool.com/investing/2026/01/15/how-interdigital-turns-its-intellectual-property-i/>). 15.01.2026).

«У таких галузях, як важка промисловість, споживчі товари (CPG), спеціалізована роздрібна торгівля (іграшки, ігри та хобі) та SaaS, інновації стимулюють зростання, але простого захисту інтелектуальної власності (ІВ) недостатньо. Справжня цінність ІВ полягає в тому, як її використовувати для отримання доходу, налагодження партнерських відносин та розширення присутності на ринку. З наближенням 2026 року підприємства в цих секторах мають можливість переосмислити свої стратегії ІВ та використовувати свої портфелі як каталізатори прибутковості та довгострокового успіху...

У важкій промисловості патенти на запатентовані технології можуть бути ліцензовані іншим виробникам, що створює нові джерела доходу та розширює вплив на ринку. Компанії CPG можуть використовувати торгові марки не тільки для підвищення цінності бренду, але й для укладення угод про спільне брендування та ліцензування, що підвищує впізнаваність та продажі. У сфері іграшок та ремесел ліцензійні угоди дозволяють брендам використовувати тенденції та охоплювати нові аудиторії, а компанії SaaS можуть використовувати авторські права та патенти для формування стратегічних партнерств та інтеграцій, що сприяють зростанню кількості користувачів та доходу.

Щоб повною мірою використовувати портфель інтелектуальної власності, компаніям слід розглянути можливість укладення ліцензійних угод для відкриття нових джерел доходу, таких як ліцензування патентів дрібним виробникам або торгових марок партнерам на нових ринках. Стратегічні партнерства, наприклад, співпраця SaaS-компаній з постачальниками обладнання або спільне брендування брендів з компаніями, що доповнюють їх, можуть посилити вплив і розширити охоплення. Розширення бренду,

наприклад, ліцензування дизайну іграшок для цифрових ігор або патентування модульних промислових зразків, може посилити присутність на ринку та відкрити нові категорії...

Основні висновки включають визнання ІВ як стратегічного активу, адаптацію стратегій ІВ до можливостей конкретної галузі та надання пріоритету співпраці через ліцензування, партнерство та спільне брендування. Завдяки активному використанню ІВ підприємства можуть стимулювати зростання, максимізувати прибутковість та забезпечити повну реалізацію ринкового потенціалу своїх інновацій» (*Catherine Cavella. Leveraging Your IP Portfolio: Turning Protection into Profit in 2026 // IP Works Law (<https://ipworkslaw.com/leveraging-your-ip-portfolio-turning-protection-into-profit-in-2026/>). 15.01.2026*).

«...Хоча традиційні рекомендації щодо підвищення глобальної конкурентоспроможності США зосереджуються на інфраструктурі, спрощенні податкової системи та науково-дослідних розробках, одним із креативних, але ще не реалізованих рішень є усунення фінансових бар'єрів для захисту інтелектуальної власності (ІВ) винахідників віком до 18 років — модель, яка вже застосовується в Китаї. Визнаючи досягнення молодих підприємців, таких як Мікаїла Ульмер (Me & The Bees), Аліна Морс (Zollipops), та інноваторів у сфері технологій, таких як 15-річний Нік Доброшинський (BeyondSPX) та 16-річний Рагхав Апора (GetASAP), прихильники цієї ідеї стверджують, що для розвитку цього таланту необхідно усунути фінансові перешкоди. Китайське національне управління інтелектуальної власності (CNIPA) вже пропонує знижки або звільнення від сплати мита для неповнолітніх, які подають заявки на патенти, демонструючи прихильність до сприяння молодим новаторам у сфері інтелектуальної власності, незважаючи на те, що для подання заявки необхідний нагляд дорослих...

План реалізації для Відомства патентів і торгових марок США (USPTO) передбачатиме кілька етапів. По-перше, USPTO розробить навчальні матеріали для клубів винахідників та інтелектуальної власності в середніх школах, де викладачі навчатимуть основам процесу реєстрації, включаючи аналіз конкретних випадків, питання та відповіді, а також лекції місцевих підприємців. По-друге, ці клуби проводитимуть конкурси презентацій, які оцінюватимуть місцеві підприємці, а найкращі учні отримають визнання USPTO та висвітлення в місцевих ЗМІ. По-третє, визнані підлітки отримають безкоштовну юридичну допомогу для подання патентних заявок через існуючі програми Patent Pro Bono та Law School Clinic Certification. Нарешті, сміливий стимул на рівні штату може запропонувати цим молодим винахідникам-підприємцям 50-річне звільнення від державних податків на прибуток та особистих податків на доходи, отримані від їхньої інтелектуальної власності, запатентованої в середній школі...

Ця безкоштовна ініціатива USPTO щодо подання заявок представлена як важлива довгострокова стратегія підтримки нового покоління ризикованих підприємців та ідеологів з усіх економічних верств населення по всій країні. Прихильники стверджують, що така програма сприятиме розвитку перспективних ідей, створенню робочих місць та відродженню громад, формуванню американської винятковості серед молоді до вступу до коледжу та забезпечить США вирішальну перевагу над конкурентами з Китаю. В кінцевому підсумку, ініціатива має на меті зробити процес демонстрації винаходів «швидким, легким та безкоштовним» для допитливої американської молоді» (*David Lenihan. To Boost American Innovation, Allow Under 18 Inventors to File Patents for Free // IPWatchdog, Inc. (<https://ipwatchdog.com/2026/01/15/boost-american-innovation-allow-under-18-inventors-file-patents-free/>). 15.01.2026*).

«...Коли стартап стикається з неплатоспроможністю або позасудовим припиненням діяльності, його інтелектуальна власність часто залишається найціннішим активом, і розуміння того, як поводитися з цією інтелектуальною власністю, є надзвичайно важливим для уникнення довгострокових юридичних та бізнес-наслідків. Навіть якщо засновники створили код або подали заявки на патенти, інтелектуальна власність, як правило, належить юридичній особі, а не фізичним особам, тому її не можна неформально розділити між засновниками або співробітниками без належного корпоративного схвалення, документації та справедливої ринкової оцінки. Інтелектуальна власність стартапу зазвичай включає вихідний код, патенти та заявки, торгові марки та домени, матеріали, захищені авторським правом, бази даних та набори даних, а також комерційні таємниці; неправильне поводження з цими активами під час закриття може спричинити проблеми з боку інвесторів, кредиторів або майбутні перевірки належної ретельності...

Ключовим обмеженням є забезпечений борг. Венчурні кредитори часто подають загальні застави (наприклад, через подання UCC-1), що охоплюють «всі активи» або «загальні нематеріальні активи», які зазвичай включають патенти, торговельні марки, авторські права та комерційні таємниці. Якщо такі застави існують, продаж, ліцензування або передача інтелектуальної власності можуть вимагати згоди кредитора, виручка може бути спрямована на погашення боргу, розпуск може бути відстрочений до звільнення застав, а застава може зберігатися до офіційного припинення (часто UCC-3). Якщо немає забезпечених кредиторів, компанія має більшу гнучкість у продажу або передачі ІВ, а засновники можуть мати можливість викупити активи (такі як торговельна марка або домен) через належним чином задокументовану, затверджену радою директорів транзакцію, що підтримується справедливою ринковою вартістю та відповідає обов'язкам акціонерів і законодавству штату...

Окрім кредиторів, договірні зобов'язання можуть обмежувати передачу інтелектуальної власності, включаючи договори з клієнтами та постачальниками, непередавані ліцензії, вимоги до ліцензій з відкритим кодом, угоди про спільну розробку та обмеження, пов'язані з федеральними грантами (SBIR/STTR) або співпрацею з університетами. Засновники іноді можуть зберегти або повторно використовувати інтелектуальну власність компанії, але тільки через офіційні процеси — затвердження правлінням з урегулюванням конфліктів, справедливе ціноутворення для зменшення ризику самоуправства або шахрайського передання, згода кредиторів та звільнення від заставних прав, де це доречно, та підписані документи про передання прав — що особливо важливо, якщо будь-які кредитори залишаються неоплаченими. Якщо розпуск відбувається без чіткого вирішення питання інтелектуальної власності, результати залежать від законодавства штату і можуть створити практичні проблеми: патенти та торгові марки можуть втратити чинність без сплати зборів за їх підтримку, авторські права можуть залишитися, але їх буде важко реалізувати без чіткого права власності, а комерційні таємниці можуть втратити захист, якщо зникнуть заходи контролю конфіденційності. Правильне планування та документування розпорядження інтелектуальною власністю під час закриття компанії зберігає можливості для засновників та зацікавлених сторін і дозволяє уникнути неоднозначності та обтяжень, які можуть зберігатися ще довго після закриття компанії...» (*Jessica Pedraza. Rights to Intellectual Property During Insolvency: What Founders Should Know // Simple Closure, Inc. (<https://simpleclosure.com/blog/posts/intellectual-property-during-insolvency/>). 16.01.2026*).

«У Сполучених Штатах визначення власника інтелектуальної власності (ІВ) є надзвичайно важливим юридичним та комерційним питанням. Право власності є основою для захисту та комерціалізації ідей, винаходів та творчих робіт...

За замовчуванням, творець є первинним власником. Автор володіє авторським правом на свій роман, художник — на свою картину, а винахідник — на свій патентоспроможний винахід. Однак це стандартне право власності може бути змінено за допомогою різних правових механізмів. Згідно з доктриною «робота за наймом», якщо працівник створює твір у межах своїх трудових обов'язків, роботодавець вважається законним власником авторських прав. Аналогічно, роботодавці часто є власниками комерційних таємниць або винаходів, що підлягають патентуванню, розроблених працівниками під час виконання своїх обов'язків, хоча це може відрізнятися залежно від законодавства штату. Для незалежних підрядників право власності зазвичай залишається за підрядником, якщо тільки письмовою угодою права не передаються клієнту...

Право власності також може бути передане на підставі юридичних угод. Передача права власності — це постійна передача права власності, подібна до продажу фізичного активу. На відміну від цього, ліцензія надає іншій стороні дозвіл на використання інтелектуальної власності на певних умовах (наприклад, протягом обмеженого часу або на певній території), тоді як первісний власник зберігає право власності.

Реєстрація інтелектуальної власності у відповідному державному органі, такому як Бюро патентів і торгових марок США (USPTO) для патентів і торгових марок, надає значні переваги. Вона створює публічний запис про право власності, зміцнює правову позицію в суді та може стримати потенційних порушників...

Зрештою, чітке визначення права власності є необхідною умовою для забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності. Власники авторських прав можуть контролювати відтворення та розповсюдження творів; власники патентів мають виключне право на виробництво, використання та продаж своїх винаходів; а власники торговельних марок можуть заборонити іншим особам використовувати їхні бренди у спосіб, що може спричинити плутанину серед споживачів. З огляду на складність законодавства у сфері інтелектуальної власності, консультація з досвідченим юристом є надзвичайно важливою для належного захисту, управління та оборони цих цінних активів...» (*Who Owns Intellectual Property? // Brooks Kushman P.C. (<https://www.brookskushman.com/insights/who-owns-intellectual-property/>). 18.01.2026*).

«Інновації є рушійною силою комерційної індустрії дронів, але в умовах перенасичення ринку патенти є важливим, часто недооціненим стратегічним активом для захисту конкурентних переваг. Патент на корисну модель, який зазвичай діє протягом 20 років, захищає принцип роботи технології дронів, охоплюючи нові процеси (наприклад, алгоритми управління польотом), машини (корпуси, силові установки), виробництво та нові матеріали. Цей захист є життєво важливим у секторі дронів, де інновації часто мають поступовий характер...

Важливо, що за законодавством США винахідниками можуть бути визнані тільки люди; хоча інструменти штучного інтелекту можуть допомагати в розробці, для дійсності патенту вирішальне значення має документальне підтвердження людської концепції. Патент надає його власнику право забороняти іншим особам виготовляти, використовувати або продавати винахід на території США, створюючи тим самим бар'єри для конкуренції, стримуючи іноземних копіювальників і значно підвищуючи оцінку для інвесторів та злиттів і поглинань...

Компанії, що виробляють дрони, стикаються з унікальними ризиками через необхідність раннього оприлюднення інформації, що вимагається для

сертифікації FAA, демонстрацій для клієнтів або виставок. Оскільки в США діє система «перший подав — перший отримав» (America Invents Act), швидкість має першочергове значення; компанії повинні використовувати тимчасові заявки, щоб забезпечити ранню дату подання, продовжуючи розробку. Хоча комерційна таємниця може захистити власні алгоритми та дані, вона не забезпечує захисту від незалежної розробки. Тому комерційні компанії, що виробляють дрони, повинні розглядати патенти як основні стратегічні активи, інтегруючи свою патентну стратегію з регуляторним плануванням, щоб забезпечити юридичну та комерційну захищеність своєї технологічної переваги» (*Jason Shull and Chris Galfano. Patents 101 for the Commercial Drone Industry: What They Are, Why They Matter, and How to Secure Them // Diversified Communications (<https://www.commercialuavnews.com/commercial-drone-patents-guide>). 20.01.2026*).

«...Знаменитості та публічні особи все частіше використовують законодавство про торговельні марки, щоб контролювати та отримувати прибуток від популярних фраз та характерних манер, які вони популяризують. Така практика забезпечує фінансові права на вислови, які стають культурними феноменами, запобігаючи несанкціонованому комерційному використанню...

Серед успішно зареєстрованих торгових марок є вираз «That's hot» («Це гаряче») Паріс Гілтон та вигаданий нею термін «Sliving», які можна використовувати на товарах та послугах. Диктор Майкл Баффер успішно зареєстрував торгову марку «Let's get ready to rumble!» («Готуймося до бою!») у 1992 році, що, за повідомленнями, принесло йому сотні мільйонів завдяки широкому ліцензуванню. Спортсмени також беруть участь у цьому процесі: Тім Тебоу зареєстрував свою фірмову позу «Tebowing». У 2024 році Дует «The Rock» Джонсон нарешті забезпечив собі право власності на свою культову фразу «If you smell what The Rock is cooking» («Якщо ти відчуваєш, що готує Скея») разом з іншими рестлерськими слоганами в рамках угоди з TKO Group Holdings...

Стратегічні реєстрації є поширеним явищем, прикладом чого є Тейлор Свіфт, яка зареєструвала як торгові марки фрази «The old Taylor can't come to the phone right now» («Стара Тейлор зараз не може підійти до телефону») та «Nice to meet you, where you been?» («Приємно познайомитися, де ти був?») в рамках своєї звичайної практики щодо розгляду текстів пісень як об'єктів інтелектуальної власності.

Відхилені або пропущені спроби підкреслюють обмеження законодавства про торговельні марки. Спроба Карді Бі зареєструвати «Okurrr» і заявка Кайлі Дженнер на «Rise and shine» були відхилені, оскільки ці фрази були визнані занадто поширеними для виключного права власності. Аналогічно, Дональд Трамп не зміг зареєструвати торговельну марку «You're fired!» для загального

використання. Дрейк (Drake) також втратив свій шанс із «YOLO», занадто пізно усвідомивши, що широко вживане слово вже було зареєстровано іншими як торговельна марка, що завадило йому заробити на власному вірусному хіті...

Ці приклади демонструють важливість забезпечення виключних прав на фрази, які стають культурно значущими, перетворюючи швидкоплинні моменти поп-культури на довгострокові комерційні активи, хоча успіх залежить від оригінальності фрази та своєчасної реєстрації» (*Arsheen Kaur Sahni. These 13 Celebrities Tried To Trademark Their Catchphrases, And Yeah, It Didn't Work For All Of Them // BuzzFeed, Inc* (<https://www.buzzfeed.com/arsheenkaur44/celebrity-trademarked-catchphrases>). 21.01.2026).

«Міністерство війни США запустило пілотну програму «патентні канікули», в рамках якої промисловим підприємствам надаються безкоштовні ліцензії на комерційну оцінку приблизно 400 патентів, що належать уряду... За словами технічного директора Пентагону Еміля Майкла, ця ініціатива має на меті стимулювати комерціалізацію винаходів, створених військовими лабораторіями, які щорічно отримують майже 4 мільярди доларів фінансування. Програма надає промисловості дворічну ліцензію без роялті на добірний перелік найбільш комерційно значущих патентів, доступних через пошукову базу даних. Майкл підкреслив, що, усунувши фінансові бар'єри, Пентагон створює максимальний стимул для «першопрохідців», особливо для малих підприємств, для яких скасування плати матиме найбільше значення. Міністерство розглядає це як еволюційний пілотний проект, маючи намір вивчити досвід наступних одного-двох років реалізації, перш ніж формувати свою довгострокову стратегію передачі технологій» (*Marjorie Censer. Pentagon announces 'patent holiday' to encourage productization // American Institute of Aeronautics and Astronautics (AIAA)*, (<https://aerospaceamerica.aiaa.org/pentagon-announces-patent-holiday-to-encourage-productization/>). 22.01.2026).

«Інновації є рушійною силою таких галузей, як медичні технології, освітні технології, засоби особистої гігієни, ігри та іграшки, а інтелектуальна власність (ІВ) є основою, яка захищає та сприяє цим досягненням. З наближенням 2026 року підприємства цих галузей повинні не тільки захищати свою ІВ, але й стратегічно використовувати її для стимулювання зростання, формування лояльності до бренду та збереження конкурентних переваг...

У медичній техніці патенти є необхідними для захисту технологій, що рятують життя, та залучення інвестицій, а авторські права забезпечують захист пропрієтарного програмного забезпечення. Наприклад, стартап, який патентує

діагностичний інструмент на базі штучного інтелекту, може забезпечити собі ексклюзивність на ринку та розширити масштаби діяльності. У освітній техніці авторські права захищають оригінальний освітній контент та програмне забезпечення, а торговельні марки захищають ідентичність бренду, допомагаючи компаніям зберегти унікальну позицію на ринку. Бренди засобів особистої гігієни покладаються на торгові марки та авторські права, щоб виділитися серед конкурентів, використовуючи захищену упаковку та маркетингові кампанії для формування довіри споживачів. У галузі ігор та іграшок ліцензійні угоди дозволяють брендам розширювати свій вплив та отримувати вигоду від трендів, наприклад, компанія, що виробляє іграшки STEM, ліцензує свої дизайни для створення брендovих книжок з завданнями.

Щоб максимізувати цінність інтелектуальної власності, компанії повинні:

- Патенти: захищати та монетизувати інновації шляхом реєстрації патентів, що створює можливості для ліцензування та запобігає несанкціонованому використанню. Проводити ретельні пошуки патентів для оцінки новизни та ринкового потенціалу.
- Торгові марки: формувати та захищати ідентичність бренду шляхом реєстрації назв, логотипів та характерної упаковки. Регулярно контролювати порушення, особливо на онлайн-ринках...
- Авторські права: захищайте творчі роботи, такі як програмне забезпечення, освітній контент та маркетингові матеріали. Своєчасно реєструйте авторські права, щоб посилити їх захист, та розгляньте можливість групової реєстрації для економії коштів.
- Ліцензійні угоди: розширюйте присутність на ринку та отримуйте дохід, надаючи ліцензії на інтелектуальну власність партнерам, вивчаючи можливості перехресного ліцензування та спільного брендингу.

Зрештою, інтелектуальна власність — це більше, ніж захисний щит, це стратегічний актив для збільшення доходів, налагодження партнерських відносин та розширення присутності на ринку. Адаптація стратегій інтелектуальної власності до можливостей конкретної галузі та сприяння співпраці через ліцензування та партнерські відносини є ключовими факторами для розкриття повного потенціалу інновацій у сферах медичних технологій, освітніх технологій, особистої гігієни, ігор та іграшок» (*Catherine Cavella. Innovating for the Future: How IP Drives Growth Across Industries in 2026 // IP Works Law* (<https://ipworkslaw.com/innovating-for-the-future-how-ip-drives-growth-across-industries-in-2026/>). 22.01.2026).

«28 січня Американська торгова палата подала свої коментарі до Торгового представника США (USTR) для спеціального огляду 301, який є ключовим інструментом для захисту інтелектуальної власності (ІВ) у всьому світі. У поданих документах Палата надає відверту оцінку стану прав ІВ серед торгових партнерів Америки, підкреслюючи постійні виклики, які

загрожують американським інноваторам, творцям, працівникам та заробітній платі. Послання є чітким: для процвітання та справедливого функціонування світової економіки торговельні партнери США повинні дотримуватися надійних стандартів ІВ, ефективного правозастосування та доступу до ринку...

Подання 2026 року зосереджується на трьох критично важливих сферах: забезпеченні виконання існуючих угод (таких як AUSFTA, угода з Китаєм про першу фазу та USMCA), вирішенні постійних проблем із захистом інтелектуальної власності на ключових ринках, таких як Бразилія, Китай, Колумбія, Індія, Індонезія та Європейський Союз, а також зміцненні лідерства США у Всесвітній організації інтелектуальної власності (ВОІВ) та Світовій організації торгівлі (СОТ). Палата закликає США вжити рішучих заходів для забезпечення підвищення глобальних стандартів інтелектуальної власності в рамках багатосторонньої торговельної системи.

Надійний захист інтелектуальної власності є необхідною умовою для стимулювання інновацій, залучення інвестицій та сприяння економічному зростанню. Процедура Special 301 заохочує країни до зміцнення своїх систем інтелектуальної власності, забезпечуючи процвітання інновацій та творчості в усьому світі. Палата залишається відданою підтримці політики, яка захищає винахідливість США, сприяє чесній конкуренції та створює глобальне середовище, сприятливе для інновацій» *(Ryan Denson. Our Special 301 Submission: Defending IP and American Innovation // U.S. Chamber of Commerce (<https://www.uschamber.com/intellectual-property/our-special-301-submission-defending-ip-and-american-innovation>). 28.01.2026).*

«У 2026 році інтелектуальна власність (ІВ) більше не буде «приємним бонусом» для малих і середніх компаній — вона стане необхідністю для бізнесу. Ситуація в сфері ІВ у США стає все більш напруженою, а суди, регуляторні органи та цифрові платформи підвищують ставки. Ризики зараз є більш швидкими, автоматизованими та дорогими, що робить бездіяльність прямою загрозою для доходів, ринкової позиції та оцінки вартості компанії...

Старий підхід «запускай зараз, захищай пізніше» застарів. Три основні сили змінюють ситуацію: суперечки щодо авторських прав, пов'язані з штучним інтелектом (коли суди визначають право власності та порушення прав на контент, створений за допомогою штучного інтелекту), автоматизоване забезпечення дотримання прав на ринку (коли такі платформи, як Amazon та Etsy, швидко видаляють оголошення на підставі скарг щодо порушення прав на торговельну марку) та зміна стандартів патентування (що робить необхідним раннє стратегічне подання заявок на патенти для програмного забезпечення, штучного інтелекту та біотехнологій).

Затримка із захистом інтелектуальної власності може коштувати дорого. Конкурент із зареєстрованою торговою маркою може ініціювати вилучення з ринку, що призведе до втрати основного джерела доходу. Незахищений

контент, створений за допомогою штучного інтелекту, може бути незахищеним або порушувати права, а занадто довге очікування на патентування програмної інновації може дозволити конкурентам заблокувати ваше розширення. Фінансові ризики включають дороге ребрендинг, втрату SEO, знищення запасів і навіть плинність кадрів. У швидкозмінних секторах відмова від патентування може дозволити «швидким послідовникам» скопіювати вашу інновацію та заблокувати ваше зростання...

І навпаки, розгляд ІВ як класу активів підвищує оцінку компанії, створює можливості для ліцензування та партнерства, а також забезпечує ексклюзивність на ринку. Інвестори та покупці цінують захищені джерела доходу, а сильний портфель ІВ забезпечує важелі впливу та зменшує ризики...

Керівники повинні зосередитися на захисті інтелектуальної власності, що має вирішальне значення для доходів, забезпеченні безпеки цифрових торгових марок, впровадженні чітких політик використання штучного інтелекту та моніторингу заявок конкурентів. Регулярні аудити та проактивна реєстрація мають ключове значення. У 2026 році розумні компанії почнуть діяти, перш ніж їх змусять це зробити, адже вартість захисту інтелектуальної власності є передбачуваною, а вартість втрати бренду або продукту — ні. Якщо ви створили щось цінне, варто захистити це вже зараз» (*Catherine Cavella. Is IP Worth the Cost? Why 2026 Is the Year You Can't Ignore It // IP Works Law (<https://ipworkslaw.com/is-ip-worth-the-cost-why-2026-is-the-year-you-cant-ignore-it/>). 29.01.2026*).

Сполучені Штати Мексики

«Мексиканський інститут інтелектуальної власності (IMPI) повідомив про рекордний рік для діяльності в галузі інтелектуальної власності в 2025 році, що було зумовлено федеральною політикою, спрямованою на сприяння інноваціям та економічному розвитку. IMPI надав 972 патенти мексиканським громадянам, що є найвищим показником за останні 30 років і на 38% більше, ніж у 2024 році. Крім того, агентство зареєструвало 344 торговельні марки, пов'язані з майбутнім чемпіонатом світу з футболу 2026 року, та опублікувало 14 декларацій про захист географічних зазначень, включаючи жувальну гумку Maya та вина Querétaro, з метою стимулювання експорту. Мексика також продемонструвала регіональне лідерство в галузі штучного інтелекту, посівши в латиноамериканському індексі штучного інтелекту, поряд з Бразилією, 95 % патентів на штучний інтелект у Латинській Америці. За даними ВОІВ, Мексика посідає 11-те місце у світі за загальною кількістю виданих патентів та 7-ме місце за кількістю зареєстрованих торговельних марок, що підкреслює її зростаючий статус центру інтелектуальної власності» (*Mexico leads LatAm in AI patents after IP*

*office reports record year // Property of Tavana LLC
(<https://mexiconewsdaily.com/news/mexico-ai-patents-ip-latam/>). 20.01.2026).*

Турецька Республіка

«Туреччина підтримує надійну та сучасну систему інтелектуальної власності (ІВ), що регулюється Законом про промислову власність № 6769 та Законом про інтелектуальні та художні твори № 5846, з нещодавніми процедурними змінами, спрямованими на підвищення ефективності та приведення у відповідність до міжнародних стандартів. В рамках ключової реформи, запровадженої в січні 2024 року, повноваження щодо скасування торговельних марок на підставі невикористання було передано від спеціалізованих судів до Турецького відомства з патентів і торговельних марок (TÜRKPATENT), що прискорило вирішення спорів...

Туреччина розширила свою правову базу, тепер визнаючи нетрадиційні торговельні марки (такі як звук, колір та упаковка) та офіційно визнаючи угоди про співіснування. Закон про дизайн також був спрощений, скоротивши терміни реєстрації та захищаючи незареєстровані дизайни протягом трьох років, відповідно до Регламенту ЄС про дизайн. Патентний захист залишається чинним протягом 20 років, а термін дії корисних моделей становить 10 років. Як учасник основних міжнародних договорів, включаючи Мадридський протокол та Гаазьку угоду, Туреччина забезпечує послідовний захист інтелектуальної власності, який ще більше посилюється завдяки повній відповідності стандартам Ніццької класифікації та новим поправкам 2024 року до її системи захисту даних, що регулює транскордонні передачі.

Міжнародним підприємцям рекомендується вжити ключових стратегічних заходів, включаючи ранню реєстрацію інтелектуальної власності, використання міжнародних систем, збереження доказів використання торговельної марки та використання договірних угод. Значне збільшення кількості заявок на промислову власність у першій половині 2025 року підкреслює зростаючу роль Туреччини як динамічного центру інтелектуальної власності, що підтримується 12-м планом розвитку країни (2024–2028), який наголошує на наукових дослідженнях і розробках та правах інтелектуальної власності як основних стовпах сталого економічного зростання» (*Investment and Intellectual Property Protection // AF themes* (<https://trbusinessworld.com/en/2026/01/03/investment-and-intellectual-property-protection/>). 03.01.2026).

Федеративна Республіка Бразилія

«Національний інститут промислової власності (INPI) Бразилії завершив 2025 рік з історичними результатами, що відображають значну динаміку в галузі інновацій та економіки країни. Цей рік відзначився абсолютними рекордами за кількістю заявок на реєстрацію торговельних марок та промислових зразків, а також стійким зростанням кількості патентів...

Що стосується отриманих заявок, то кількість заявок на реєстрацію торговельних марок вперше перевищила півмільйона (504 461, зростання на 7,9 %), а кількість заявок на реєстрацію промислових зразків зросла на 35,7 % (9 872). Патенти також продемонстрували сильні результати: 29 557 заявок, що на 6,7 % більше, ніж у 2024 році, і є найкращим результатом з 2016 року. Інші позитивні показники включали зростання на 35,1 % у реєстрації комп'ютерних програм та збільшення географічних зазначень і топографій інтегральних схем, хоча контракти на технології дещо знизилися на 6 %...

У сфері наданих прав результати були також високими, зокрема, на 106,6 % зросла кількість наданих промислових зразків (8 456). Також було зафіксовано зростання на 5,5 % у кількості наданих патентів (13 624) та на 6,3 % у кількості зареєстрованих торговельних марок (176 559)» *(Récords de solicitudes impulsan las estadísticas de propiedad intelectual en Brasil en 2025 // Marcasur* (<https://marcasur.com/noticia/records-de-solicitudes-impulsan-las-estadisticas-de-propiedad-intelectual-en-brasil-en-2025&f=01-2026>). 21.01.2026).

Федеративна Республіка Нігерія

«Нігерія запустила комплексну Національну політику та стратегію інтелектуальної власності (NIPPS) з метою перетворення творчих робіт на економічні активи, що є надзвичайно важливим кроком, оскільки сектор послуг зараз становить понад половину ВВП країни. Політика, яка вступить в силу в 2026 році, спрямована на зміцнення правової та нормативної бази для комерціалізації інтелектуальної власності в засобах масової інформації, технологіях, туризмі та креативній економіці, з амбітною метою допомогти сектору внести 100 мільярдів доларів у ВВП до 2030 року. Наразі Нігерія щорічно втрачає приблизно 3 млрд доларів через недостатнє забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності, і хоча існують основні закони, такі як Закон про авторське право 2022 року, нові форми інтелектуальної власності, такі як бази даних, комерційні таємниці, інтегральні схеми, географічні зазначення та корисні моделі, захищені недостатньо. Це не тільки зробило нігерійських творців вразливими та залежними від невідповідних засобів захисту загального права, але й стримало іноземні інвестиції та позбавило нігерійських інноваторів взаємних прав за кордоном...

Основним напрямком діяльності NIPPS є забезпечення можливості сек'юритизації творчої інтелектуальної власності. Протягом багатьох років прогрес у використанні інтелектуальної власності як застави для кредитів гальмувався через «оціночну пат-ситуацію», оскільки традиційні банки залишалися неохочими до ризику без стандартизованих показників оцінки або ліквідного ринку для активів інтелектуальної власності. Згідно з новою політикою, адміністратори інтелектуальної власності Нігерії протягом п'яти років співпрацюватимуть з Центральним банком Нігерії (CBN) та професійними організаціями з метою розробки механізму визнання, реєстрації та оцінки активів інтелектуальної власності, що сприятиме їх використанню для залучення капіталу через кредити, венчурний капітал і навіть продаж майбутніх доходів...

Політика також передбачає введення законодавства для захисту раніше невизнаних форм інтелектуальної власності. Закони про комерційну таємницю виходитимуть за межі простих угод про нерозголошення інформації, щоб захистити власні активи, такі як постпродакшн-процеси або секретні рецепти, а нові закони про інтегральні схеми захищатимуть індивідуальні конструкції обладнання, що мають вирішальне значення для технологічно орієнтованої творчої екосистеми. Для творчих галузей, що базуються на культурній спадщині, географічні зазначення будуть виступати колективним доказом власності на такі продукти, як тканина Адіре, запобігаючи появі дешевих іноземних підробок та забезпечуючи преміальну ціну на міжнародних ринках. NIPPS також закликає створити спеціальний суд з питань промислової власності для прискорення вирішення технічних спорів, таких як «копіювання» дизайну одягу або порушення прав на програмне забезпечення, обходячи перевантажені вищі суди.

Крім того, політика спрямована на реформування нігерійських товариств збору роялті, діяльність яких гальмується через неефективне правозастосування, брак потенціалу та внутрішні конфлікти, що призводить до помітної відсутності Нігерії в загальноафриканських звітах про збір роялті, незважаючи на її значний творчий потенціал. У рамках NIPPS ці органи отримають повноваження розробляти ефективні стратегії захисту прав під наглядом комісії з авторських прав. Політика також окреслює плани щодо створення потенціалу для збору та аналізу даних у творчому секторі, зміцнення зв'язків між науковими колами та промисловістю в галузі досліджень і розробок, сприяння розвитку інноваційних центрів та поліпшення транскордонної співпраці у сфері правозастосування. Нарешті, вона надає пріоритет підготовці фахівців з інтелектуальної власності в нігерійських університетах і протягом наступних трьох років має на меті завершити давно назріле впровадження міжнародних договорів з інтелектуальної власності, які Нігерія вже підписала...» **(Stephen Kenechi. INSIGHT: Inside Nigeria's ambitious plan to make creative IP bankable // The cable**

(<https://www.thecable.ng/explainer-inside-nigerias-ambitious-plan-to-make-creative-ip-bankable/>). 10.01.2026).

Японська Держава

«Японський сектор робототехніки досягає високих результатів в інженерії, але стикається з труднощами в монетизації свого ноу-хау: алгоритми управління знаходяться в головах інженерів, інструкції з експлуатації припадають пилом у внутрішніх папках, а дані, отримані важкою працею, гинуть разом з кожним індивідуальним проектом. Нещодавно оголошена «Економічна зона інтелектуальної власності роботів» від AI Data та LegalTech спрямована на усунення цієї слабкості. Замість того, щоб виробляти ще одного робота, ініціатива перетворює неявні знання, накопичені на виробництві, на структуровану, захищену та ліцензовану інтелектуальну власність. Інструменти штучного інтелекту витягують з журналів розробки шаблони, які можна використовувати повторно; послуги LegalTech перетворюють їх на готові до патентування шаблони; інфраструктура SaaS відстежує використання та автоматизує періодичні ліцензійні платежі...

У разі успіху ця модель дозволить малим і середнім робототехнічним компаніям відокремити дохід від кількості співробітників: один раз розробити алгоритм управління, багато разів ліцензувати його, показати банкам реальну рентабельність інвестицій і залучити інвесторів за допомогою чітких показників на основі інтелектуальної власності. Керувана, вільна від забруднення кімната даних також дозволить компаніям безпечно обмінюватися технологіями та оцінювати їх, що призведе до фактичного встановлення операційних стандартів у виробництві, логістиці, охороні здоров'я та харчовій промисловості...

Для інвесторів зменшуються труднощі, пов'язані з проведенням комплексної перевірки; для партнерів і клієнтів прискорюються цикли розробки; а для Японії експорт SaaS-послуг, заснованих на інтелектуальній власності, нарешті може зрівнятися з її механічними досягненнями. Культурні перешкоди залишаються — інженери чинять опір кодифікації інтуїції, юридичні процеси просуваються повільно — але ініціатива вирішує основну проблему: перетворення світового рівня інтелекту Японії в галузі робототехніки на повторювані, масштабовані доходи замість одноразових витрат на проекти» (*Why Japan's Robotics Sector Is Rethinking Intellectual Property as a Core Asset* // *ITBusinessToday* (<https://itbusinesstoday.com/tech/ai/why-japans-robotics-sector-is-rethinking-intellectual-property-as-a-core-asset/>). 05.01.2026).

Всесвітня організація інтелектуальної власності

«ВОІВ внесла зміни до 13-го видання Ніщської класифікації, які набудуть чинності 1 січня 2026 року, щоб краще відобразити сучасну комерційну практику та підвищити чіткість міжнародної класифікації товарів і послуг для торговельних марок. Основні перекласифікації включають перенесення окулярів, сонцезахисних окулярів та контактних лінз з класу 9 до класу 10; перенесення пожежних автомобілів, човнів та плотів з класу 9 до класу 12; перенесення утепленого одягу та шкарпеток з класу 11 до класу 25; та класифікацію ефірних олій за призначенням — косметичне (клас 3), медичне/терапевтичне (клас 5) або харчове (клас 30)... Ці зміни не змінюють автоматично класифікацію заявок на реєстрацію торговельних марок, поданих або зареєстрованих до 1 січня 2026 року, але власникам торговельних марок рекомендується переглянути свої портфелі та розглянути можливість приведення їх у відповідність до нових класів. Для нових заявок заявники повинні використовувати оновлені класи, а ВОІВ застосовуватиме 13-те видання до міжнародних заявок, отриманих відомством походження 1 січня 2026 року або пізніше, а також до заявок, що надійдуть до ВОІВ після двомісячного періоду передачі відповідно до Мадридського протоколу. Менеджер товарів і послуг eMadrid ВОІВ також був оновлений з урахуванням нової класифікації, і в заявках, поданих після січня 2026 року, необхідно відповідно вибирати товари та послуги» (*Important Changes Have Been Made to the WIPO Nice Classification System // Moroğlu Arseven* (<https://www.morogluarseven.com/news-and-publications/important-changes-have-been-made-to-the-wipo-nice-classification-system/>). 09.01.2026).

«У 2025 році ВОІВ розширила свої глобальні зусилля з нарощування потенціалу в галузі аналітики інтелектуальної власності (ІВ) за допомогою низки ініціатив з навчання та обміну знаннями. Ці заходи були спрямовані на відомства з питань ІВ, політиків, дослідників та підприємства, допомагаючи їм розвивати аналітичні навички, необхідні для отримання стратегічної цінності з патентної інформації та підтримки інновацій та політичних рішень, що ґрунтуються на фактичних даних...

Аналітика патентів є важливим інструментом для розуміння технологічних тенденцій, керівництва науково-дослідними та дослідно-конструкторськими роботами та інформування про ефективне управління інтелектуальною власністю. Практично орієнтовані навчальні програми ВОІВ розроблені з метою посилення здатності зацікавлених сторін аналізувати патентні дані та перетворювати отримані знання на практичні інноваційні стратегії.

Протягом року ВОІВ проводила ключові навчальні сесії та інформаційно-просвітницькі заходи в різних регіонах та у різних форматах. Серед найважливіших подій можна виділити:

- Національний семінар у Сантьяго, Чилі, для центрів підтримки технологій та інновацій (TISC), на якому також було представлено іспанську версію інтерактивного навчального інструменту ВОІВ «Patent Quest».
- Вступне онлайн-навчання для Африканської організації інтелектуальної власності (ОАПІ), присвячене тому, як аналіз патентів може сприяти прийняттю інституційних рішень та формуванню інноваційної політики...
- Серія заходів з аналізу патентів у Туреччині, що поєднують онлайн- та очні сесії, адаптовані до національних потреб.
- Інтеграція модулів аналізу патентів у програму підвищення кваліфікації для патентних експертів WIPO-RGNIIPM у Хайдарабаді, Індія.
- Участь у грі WIPO «Patent Quest» на конференції з нагоди 17-ї річниці CERIUG у Стамбулі, Туреччина, де було продемонстровано використання гейміфікації як навчального інструменту...
- Вступний вебінар для країн Кавказу, Центральної Азії та Східної Європи (CACEEC) щодо інтеграції патентної аналітики в послуги TISC.
- Запуск вдосконаленої версії Patent Quest на щорічному симпозіумі IP Analytics Community of Practice в Ріо-де-Жанейро, Бразилія.
- Онлайн-тренінг для Італійського відомства з патентів і торговельних марок, присвячений основним методам аналітики та практичним застосуванням...

Завдяки цим ініціативам ВОІВ продовжила зміцнювати глобальні можливості з аналізу патентів, надаючи зацікавленим сторонам у сфері інновацій практичні інструменти та методології для підтримки прийняття рішень на основі даних в екосистемі інтелектуальної власності» (*Advancing global capacity in IP analytics: WIPO's patent analytics training activities in 2025 // WIPO* (<https://www.wipo.int/en/web/patent-analytics/w/news/2026/advancing-global-capacity-in-ip-analytics-wipo-s-patent-analytics-training-activities-in-2025>). 13.01.2026).

«Технологічний прогрес стимулює економічне зростання, проте недостатня представленість жінок в інноваційній сфері — про що свідчить їхня частка в винахідницькій діяльності, яка, за даними ВОІВ, не перевищує 20 % — становить серйозну перешкоду для сталого розвитку. Ця стійка гендерна нерівність має коріння в системних бар'єрах, що охоплюють освіту, кар'єрний ріст та підприємництво, створюючи сукупні недоліки, які обмежують різноманітність та якість ідей, необхідних для економічного прогресу. Вирішення цієї проблеми є не тільки питанням справедливості, але й економічною необхідністю, оскільки виключення потенціалу половини

населення гальмує проривні відкриття та залишає критичні технологічні прогалини в сферах, що відображають життєвий досвід жінок... Для вивчення цих викликів BOIB запрошує подавати матеріали для спеціальної публікації, присвяченої економічній політиці, наслідкам недостатньої представленості та впливу ініціатив, що сприяють участі в інноваціях, творчості та інтелектуальній власності. Приймаються повні проекти обсягом від 2000 до 4000 слів, включаючи резюме обсягом 150–200 слів, з різних дисциплін, переважно в нетехнічній формі; більш довгі або технічні статті можуть бути прийняті за умови доопрацювання. Матеріали та запити слід надсилати головному економісту BOIB» (*Call for Papers: Women's Participation in Innovation, Creativity and Intellectual Property // WIPO* (<https://www.wipo.int/en/web/economics/w/news/2026/call-for-papers-women-s-participation-in-innovation-creativity-and-intellectual-property>). 14.01.2026).

«1 січня набули чинності нові правила в рамках Договору про патентну кооперацію (РСТ), що стало значним кроком вперед у якості та обсязі міжнародних патентних пошуків. Зміни до правил 34, 36 та 63 РСТ розширили мінімальний обсяг документації, доступної для міжнародних пошукових органів РСТ, додавши 19 нових національних патентних колекцій та дозволивши обмін повними текстами патентних заявок замість форматів, що містять лише зображення. Ця зміна дозволяє проводити більш точний пошук та аналіз на основі тексту, що значно покращує глибину та надійність пошуку попереднього рівня техніки.

Для користувачів РСТ ці зміни означають більш вичерпні міжнародні пошукові звіти та письмові висновки, в яких цитуються попередні розробки з більш широкого кола юрисдикцій, включаючи Бразилію, Єгипет, Індію, Польщу та Саудівську Аравію. Таке розширення охоплення зменшує ризик появи відповідних попередніх розробок лише на пізніших національних або регіональних етапах, де внесення змін є більш витратним і складним...» (*Broader Data, Stronger Rights: New PCT Rules Strengthen International Patent Searches // WIPO* (<https://www.wipo.int/en/web/pct-system/w/news/2026/broader-data-stronger-rights-new-pct-rules-strengthen-international-patent-searches>). 19.01.2026).

«У 2025 році BOIB розглянула рекордну кількість справ щодо доменних імен – понад 6200, що в цілому за 25 років склало понад 80 000 справ. Більшість спорів походила з США, Франції та Великої Британії, що підкреслило важливість Єдиної політики вирішення спорів щодо доменних імен (UDRP) як важливого інструменту захисту глобальних брендів. З нагоди 25-річчя UDRP BOIB провела велику конференцію та у співпраці з Асоціацією інтернет-комерції підготувала звіт із рекомендаціями щодо оновлення політики

напередодні майбутнього перегляду політики ICANN. BOIB також була призначена ексклюзивним постачальником послуг із захисту законних прав та заперечень щодо плутанини символів у рамках нового раунду gTLD ICANN 2026 року...

У просторі національних доменів верхнього рівня (ccTLD) BOIB наразі охоплює 87 реєстрів, додавши в 2025 році Гаїті, Андорру, Кабо-Верде та Латвію, а також допомагаючи Болівії, Філіппінам, Гондурасу та Марокко модернізувати свої правила вирішення спорів. Колумбія (.CO), Австралія (.AU) та Ангілья (.AI) очолили рейтинги за кількістю поданих заявок...

Серед важливих рішень 2025 року були розглянуті питання щодо позовів, сформованих за допомогою штучного інтелекту (комісії попередили, що вони потребують перевірки людиною), прав інфлюенсерів у соціальних мережах, захисту за допомогою слів зі словника, а також зростання кількості випадків зловживання DNS та фішингу. Такі знаменитості, як Snoop Dogg та Alexandra Cooper, успішно скористалися UDRP для відновлення доменів, права на які були порушені, тоді як комісії відхилили захист «Web3» за незаконне використання адрес Web2...» **(2025 Marks Record-Breaking Year for WIPO Domain Name Disputes // WIPO (https://www.wipo.int/amc/en/domains/news/2026/news_0001.html). 14.01.2026).**

«Договір про патентну кооперацію (PCT) дозволяє винахідникам одночасно подавати заявки на патентну охорону своїх винаходів у декількох країнах, подаючи одну «міжнародну» патентну заявку, за умови, що вони є громадянами або резидентами держави-учасниці PCT. Зведений текст PCT та його Положень, що набрав чинності 1 січня 2026 року, опублікований для орієнтації заявників та зацікавлених сторін. Ця публікація містить усі чинні положення, причому будь-які вилучення зазначені лише в тих випадках, коли це необхідно для збереження системи нумерації. Для отримання детальної інформації про поправки, зміни та рішення щодо набрання чинності Договором або перехідних положень користувачам слід ознайомитися зі звітами Асамблеї PCT, які можна отримати через Міжнародне бюро або веб-сайт BOIB» **(Patent Cooperation Treaty (PCT): Regulations under the PCT (as in force from January 1, 2026) // WIPO (https://www.wipo.int/publications/en/details.jsp?id=4829). 22.01.2026).**

«17 лютого 2026 року Всесвітня організація інтелектуальної власності (BOIB) опублікує Всесвітній звіт про інтелектуальну власність (WIPR) 2026, присвячений поширенню інновацій. У цьому звіті розглядається, як нові технології поширюються між країнами та всередині них, висвітлюються фактори, що сприяють впровадженню технологій, та роль політиків у підтримці ширшої участі в інноваційному зростанні. На основі оригінального аналізу та

тематичних досліджень WIPR 2026 надає інформацію про те, як інноваційні можливості формують процес поширення...

Презентація звіту відбудеться в штаб-квартирі ВОІВ у Женеві та транслюватиметься в Інтернеті. Під час заходу будуть представлені основні висновки та відбудеться панельна дискусія за участю високопоставлених спікерів на тему успішного поширення технологій. Звіт WIPR, що публікується раз на два роки, має на меті сприяти розробці політик на основі фактичних даних шляхом дослідження основних тенденцій у сфері інтелектуальної власності та інновацій у ринкових економіках» (*Save the date: February 17, 2026 – Release of the World Intellectual Property Report 2026 // WIPO* (<https://www.wipo.int/en/web/economics/w/news/2026/save-the-date-february-17-2026-release-of-the-world-intellectual-property-report-2026>). 22.01.2026).

«У робочому документі з економічних досліджень № 97 «Майбутнє під склом: захист цифрового дизайну та стратегія привласнення» досліджується, як правова визначеність впливає на захист і привласнення цифрових дизайнів, таких як іконки, анімації та макети. Використовуючи вирок у справі Apple проти Samsung 2012 року як ключовий момент, що прояснює можливість захисту цифрових дизайнів, у дослідженні аналізуються патенти на дизайн USPTO за 2009–2015 роки з використанням підходу «відповідна різниця в різницях». Результати показують, що підвищення правової визначеності значно зменшує витрати на належну перевірку більше, ніж витрати на моніторинг, знижуючи поріг для забезпечення захисту та призводячи до 9% зростання патентів на цифровий дизайн... Крім того, стратегії привласнення перейшли від ліцензування до передачі прав, особливо в переповнених дизайнерських просторах, де витрати на моніторинг залишаються високими. У документі розширено теорію трансакційних витрат, продемонструвавши, що правова визначеність нерівномірно знижує трансакційні витрати, тим самим впливаючи як на пороги захисту, так і на стратегії привласнення, а також підкреслено, як зміни в політиці можуть формувати інновації в цифровому дизайні» (*The Future is Under the Glass: Digital Design Protection and Appropriation Strategy: Economic Research Working Paper No.97 // WIPO* (<https://www.wipo.int/publications/en/details.jsp?id=4830>). 26.01.2026).

«...На першому симпозіумі ВОІВ з питань патентів, що мають істотне значення для стандартів (SEP), який відбувся в Женеві у вересні 2025 року, зібралося близько 1200 зацікавлених сторін, серед яких були такі великі ліцензіари, як Qualcomm і Philips, такі виконавці, як Apple і Volkswagen, малі та середні підприємства, судді та політики, щоб обговорити складнощі ліцензування FRAND. Основним викликом є визначення «справедливих,

розумних і недискримінаційних» умов, які залишаються суб'єктивними і обговорюються за закритими дверима. Такі методики, як порівняльне ліцензування та оцінка «зверху вниз», допомагають, але інформаційна асиметрія часто ставить у нерівне становище менших гравців...

Для малих і середніх підприємств ситуація є складною: судові спори становлять загрозу для їхнього існування, а переговори можуть вимагати значних ресурсів. Серед обговорюваних рішень — патентні пули (які зменшують трансакційні витрати шляхом об'єднання ліцензій, хоча вони можуть недооцінювати високоякісні патенти) та групи з переговорів щодо ліцензування (LNG), за умови їхньої відповідності законодавству про конкуренцію. Альтернативне вирішення спорів (ADR), зокрема медіація та арбітраж, стає все більш популярним як економічно ефективний спосіб вирішення транскордонних спорів без тривалих судових розглядів. Центр арбітражу та медіації BOIV вже розглянув 85 справ щодо SEP із 70% рівнем врегулювання та започаткував ініціативу щодо пріоритетного застосування медіації у справах із МСП, що працюють у сфері Інтернету речей...

З точки зору політики, регуляторні органи США, ЄС, Китаю та інших країн визнали обмеження втручання, але наголосили на важливості прозорості та зміцнення довіри. BOIV позиціонує себе як нейтральний глобальний центр для діалогу, обміну даними та вирішення спорів, пропонуючи такі інструменти, як колекція прецедентного права SEP та декларації SEP з можливістю пошуку в PATENTSCOPE. Зрештою, хоча система сприяє ресурсомістким організаціям, малі та середні підприємства можуть орієнтуватися в ній, використовуючи пули, альтернативні засоби вирішення спорів та нейтральні платформи, перетворюючи небезпечний «танець зі слонами» на керований процес, заснований на чесній торгівлі...» (*Nora Manthey. FRAND licensing for SMEs: dancing with elephants in the world of SEPs // WIPO (<https://www.wipo.int/en/web/wipo-magazine/articles/frand-licensing-for-smes-dancing-with-elephants-in-the-world-of-seps-88126>). 29.01.2026*).

«У першому звіті BOIV «Прогноз інноваційного потенціалу» (ICO) 2026, розробленому спільно з Гарвардською лабораторією зростання, проаналізовано 2,5 мільярда даних, які показують, що лише 10 % із 193 опитаних країн реалізують свій технологічний потенціал. Завдяки аналізу понад 2500 можливостей — від робототехніки до машинного навчання — дослідження показує, що країни можуть збільшити свій щорічний обсяг технологій на 26%, підприємницьких інновацій — на 15% і наукових відкриттів — на 12% просто за рахунок кращого використання наявних активів... Успіх залежить від поєднання науки, технологій, підприємництва та виробництва, проте менше 5% країн опанували складні галузі з великою кількістю патентів, і лише кожна третя країна щороку вдається підвищити свій потенціал. Звіт пропонує політикам стратегічну основу для визначення доступних шляхів

розвитку з високою віддачею, а не застосування універсальних рішень» **(Innovation Capabilities Outlook 2026: New WIPO Report Shows Countries' Innovation-Related Strengths // WIPO (https://www.wipo.int/pressroom/en/stories/innov-capab-outlook2026.html). 29.01.2026).**

«У 2025 році загальна вартість світових «єдинорогів» — приватних компаній, оцінених у понад 1 мільярд доларів США, — досягла приблизно 5,2 трильйона доларів США, що на 37% більше, ніж у 2022 році. Кількість «єдинорогів» зросла з 1191 до 1290, що становить 8% зростання. Сполучені Штати, Китай та Індія лідирують у світі, причому на США припадає 55% «єдинорогів» і 65% загальної вартості, включаючи сім з десяти найдорожчих «єдинорогів», таких як OpenAI, SpaceX і Stripe. Китай посідає друге місце з 12% «єдинорогів», на чолі з ByteDance, а Індія має 66 «єдинорогів», що становить 5% від загальної кількості у світі...

Серед інших відомих «єдинорогів» — Revolut (Велика Британія), Shein (Сінгапур), Canva (Австралія) та Rappi (Колумбія). Африканські «єдинороги», хоч і менш чисельні, але не менш впливові: нігерійські Flutterwave та Opaу, а також ганійсько-угандська Chipper Cash мають сукупну вартість майже 8 мільярдів доларів США.

У 2025 році з'явилося майже 100 нових «єдинорогів», що додало 188 мільярдів доларів до загальної вартості. Серед нових учасників варто відзначити Labs і Thinking Machines Lab (США), що спеціалізуються на штучному інтелекті, компанії з робототехніки та енергетики в Китаї, а також фінтех- та цифрові платформи у Великій Британії, Німеччині, Франції, Індії, Мексиці, ОАЕ та Ірландії...

Інтенсивність унікорнів — оцінка у відсотках від ВВП — найвища в Естонії та Сінгапурі, за ними йдуть США, Литва, Ізраїль, Велика Британія та Індія. Африканські унікорни, такі як Wave із Сенегалу, мають значний вплив на ВВП.

Історично, створення єдинорогів досягло піку в 2021 році в період низьких процентних ставок і великої ліквідності, а потім стабілізувалося на рівні близько 10 нових єдинорогів на місяць з 2022 по 2024 рік. У когорті 2021–2025 років переважає штучний інтелект, який становить 56% єдинорогів і 65% загальної оцінки, за ним йдуть промисловість і охорона здоров'я...

Африканські «єдинороги» швидко зросли, задовольнивши великий незадоволений попит і прискоривши впровадження цифрових технологій, особливо в сфері платежів і споживчого фінансування, що сприяло регіональним інноваціям та економічному зростанню.

Загалом, «єдинороги» зараз є видимим показником інноваційного потенціалу, що стимулює інвестиції, залучення талантів та комерціалізацію інтелектуальної власності в усьому світі. Глобальний індекс інновацій

відстежує ці тенденції, підкреслюючи зростаючу важливість «єдинорогів» у глобальній інноваційній екосистемі...» (*Roger Zamora, Davide Bonaglia, Lorena Rivera León, Sacha Wunsch-Vincent. Global Unicorn Valuation Reaches USD 5.2 Trillion in 2025: New WIPO Innovation Insight Post Reveals the US, China, India leading with Nigeria, Ghana, and Uganda emerging strong // WIPO (<https://www.wipo.int/en/web/global-innovation-index/w/blogs/2026/global-unicorn-valuation-2025>). 30.01.2026*).

Інтелектуальна власність в Україні

«2025 рік став періодом значного прогресу для української системи інтелектуальної власності, незважаючи на складні умови. УКРНОІВІ продовжив системну роботу з розвитку національної ІР-інфраструктури, реалізуючи низку важливих ініціатив у різних напрямках...

Міжнародна співпраця та євроінтеграція:

Інтегровано понад 600 000 українських торговельних марок до європейської бази TMview EUIPO

Україну вперше обрано до керівних органів Всесвітньої організації інтелектуальної власності

Розроблено 4 законопроекти для імплементації європейських стандартів (комерційні таємниці, авторське право, патенти, торговельні марки)

Законодавчі зміни:

Відновлено стандартні строки для дій щодо охорони ІР-прав

Введено пільги для ветеранського підприємництва у сфері ІР

Унормовано права на об'єкти, створені під час військової служби

Прискорено доступ лікарських засобів після закінчення патентного захисту...

Статистика реєстрацій:

Винаходи: 1 224

Корисні моделі: 3 718

Торговельні марки: 25 407

Промислові зразки: 1 099

Авторські права: 9 103

Цифровізація:

Впроваджено систему атестації патентних повірених

Розроблено веб-портал з онлайн-реєстрацією об'єктів ІР-прав

Запроваджено електронні сервіси для Апеляційної палати...

Підтримка бізнесу та інновацій:

National IP&Innovations Hub провів 125 заходів для понад 10 000 учасників

Відкрито 6 нових центрів підтримки технологій (TISCs)

Реалізовано 2 акселераційні програми Lab2Market

Надано понад 11 500 консультацій...

Захист прав:

Апеляційна палата розглянула 108 справ
Центр медіації підготував 21 ІР-медіатора
Проведено антипіратські кампанії "ANTI-PIRACY" та "TRUST THE ORIGINAL"

Заблоковано 287 ІР-об'єктів підсанкційних осіб

Освітні ініціативи:

ІР Academy провела понад 90 заходів для різних цільових груп

Розроблено численні навчальні матеріали та гайди

Запущено міжнародні проєкти з підтримки жінок у інноваціях

Адаптовано курси ВОІВ для української платформи

Антикорупційні заходи:

УКРНОІВІ пройшов аудит на відповідність ISO 37001

Проведено антикорупційний семінар для 400 співробітників

Розроблено проєкт політики управління ІР у оборонній сфері...

2025 рік продемонстрував, що інтелектуальна власність стає одним із ключових драйверів економічного розвитку України. Системні зміни, цифровізація та міжнародна інтеграція дозволили значно підвищити ефективність національної ІР-системи та захист прав правовласників...»
(Інтелектуальна власність у 2025 році: ключові результати сфери // Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ) (<https://nipo.gov.ua/ip-rezultaty-2025/>). 07.01.2026).

«У четвертому кварталі 2025 року виробникам видано 30 ліцензій на використання оборонних технологій, створених військовими у системі Міністерства оборони України, і перші зразки озброєння, виготовлені за цими ліцензіями, вже надходять Силам оборони. Ліцензовані розробки охоплюють радіоелектронну розвідку, протидію ударним БпЛА типу Shahed та керовані засоби ураження з автоматичним донаведенням. Команда УКРНОІВІ спільно з Управлінням з питань інтелектуальної власності МОУ розробила процедури, що забезпечують правову охорону й упровадження результатів інженерної творчості військовослужбовців під час служби, підкреслюючи, що у війні технологій інтелектуальна власність стає інструментом переваги та масштабування виробництва дронів, ракет і боеприпасів. Правову основу створено постановою Уряду №1310 від 13 жовтня 2025 року про експериментальний проєкт з надання прав на використання технологій для виробництва товарів оборонного призначення: нова модель дозволяє виробникам серійно виготовляти озброєння й техніку на базі державних технологій, перевірених у бою, водночас зберігаючи за державою право власності та застосовуючи їх за затвердженими процедурами Міноборони...»
(ІР для оборони: надано 30 ліцензій використання технологій, розроблених військовими // Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ) (<https://nipo.gov.ua/ip-dlia-oborony/>). 07.01.2026).

«Рада адвокатів України (РАУ) зазначила, що відповідно до Закону «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», претендент на адвоката має подати документ, що підтверджує освіту не нижче магістра за спеціальностями, включно з «правом», «правознавством», «правоохоронною діяльністю» або «міжнародним правом»...

Ключовим моментом роз'яснення стало підтвердження відповідності спеціальності «Інтелектуальна власність» (за старою класифікацією 7.18010011/8.18010011) новій спеціальності 081 «Право» (D8 «Право») згідно з таблицями, затвердженими наказом МОН та підтвердженими листом Директорату вищої освіти МОН. Таким чином, якщо диплом магістра за спеціальністю «Інтелектуальна власність» відповідає спеціальності 081 «Право» галузі знань Д «Бізнес, адміністрування та право», він вважається належним документом, що підтверджує повну вищу юридичну освіту...» *(РАУ роз'яснила, чи дає диплом з інтелектуальної власності допуск до іспиту адвоката // Судово-юридична газета (https://sud.ua/uk/news/ukraine/350705-rau-razyasnila-daet-li-diplom-po-intellektualnoy-sobstvennosti-dopusk-k-advokatskomu-ekzamenu#google_vignette). 13.01.2026).*

«Спеціалізоване видання World Trademark Review оприлюднило результати дослідження WTR IP Office Innovation Ranking за підсумками 2025 року, у якому Україна вперше увійшла до ТОП-20 найінноваційніших відомств інтелектуальної власності світу за рівнем розвитку неосновних інструментів і сервісів... Рейтинг, що проводиться з 2017 року, оцінює не швидкість експертизи, а користувацький досвід у трьох напрямках: цифрові сервіси (зручність вебсайту, е-подача, відкриті дані, AI-рішення), додаткові послуги (медіація, прискорені процедури, підтримка МСП, співпраця в боротьбі з контрафактом) та освітня діяльність і публічне залучення. Українські респонденти високо оцінили стабільність і надійність вебресурсів УКРНОІВІ, інтеграцію даних у європейські інструменти (зокрема TMview), зручний доступ до реєстрів, розширення інформаційних ресурсів через IP Academy та National IP&Innovations Hub, а також регулярні й ефективні освітні програми, включно з ініціативами для шкіл. Водночас серед точок зростання названо посилення цифрової складової неосновних сервісів — розширення онлайн-консультацій, кращий дистанційний доступ до навчальних матеріалів і зручніші інтерфейси для МСП; ключовими обмеженнями залишаються воєнні та фінансові чинники... Лідерами рейтингу стали EUIPO та UKIPO, а серед глобальних трендів відзначено активне впровадження інструментів штучного інтелекту у публічні сервіси й внутрішні процеси. Спільною рисою офісів із ТОП-20 є системний розвиток цифрових сервісів, активна просвіта, підтримка малого й середнього бізнесу та орієнтація на комерціалізацію ІВ...» *(УКРНОІВІ увійшов до ТОП-20 рейтингу найінноваційніших відомств інтелектуальної власності світу // Український національний офіс інтелектуальної*

власності та інновацій (УКРНОІВІ) (<https://nipo.gov.ua/ukrnoivi-uvijshov-dop-top-20-ip-vidomstv/>). 15.01.2026).

«В умовах військових викликів та масового копіювання, що загрожує автентичності, українські народні промисли потребують захисту ІВ не лише як культурної, але й як економічної та національної безпекової основи. Як зазначає очільниця Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ) Олена Орлюк, правова охорона ІВ дозволяє провести чітку межу між справжнім традиційним виробом, що має смислову наповненість, та безликою масовою копією...

Захист традиційних знань:

Не існує універсального інструменту захисту; ефективність досягається через комбінацію правових механізмів:

Промисловий зразок: Охорона форми або декоративного оформлення виробу.

Авторське право: Захист унікального стилю, орнаменту та художнього рішення.

Географічне зазначення: Закріплення права на автентичність продукту за певним регіоном, що підтверджує його походження...

Роль держави та ІР офісу:

УКРНОІВІ реалізує системну, проактивну підтримку майстрів, поєднуючи освіту, менторство та розробку законодавчих інструментів. Ключовим став проект «Роль інтелектуальної власності у збереженні коду нації», який допоміг майстрам сприймати ІВ не як бюрократичну перешкоду, а як необхідний інструмент захисту та розвитку. Хоча раніше панувала думка, що традиція не потребує юридичної охорони, випадки копіювання стимулювали зростання ІР-обізнаності.

Головними бар'єрами залишаються нестача інформації та складність процедур, які держава долає через тренінги, гайди та консультації. Важливим кроком є робота над законопроектом «Про народні художні промисли», що має створити прозорий механізм обліку майстрів та вдосконалити процедури...

Перспективи та відповідальність:

Майбутнє народних промислів має три виміри: правовий захист, що зберігає автентичність; збереження культурної ідентичності, що формує унікальний образ України; та економічний драйвер, що дає майстрам інструменти для створення брендів, виходу на міжнародні ринки та отримання справедливої винагороди. Відповідальність держави полягає у створенні умов для розвитку спадщини та посиленні співпраці з Міністерством культури та міжнародними партнерами, зокрема WIPO та EUIPO. Це дозволяє інтегрувати українські промисли у світовий контекст, перетворюючи традиції на стійкий економічний ресурс...» *(Євгенія Товстенко. Олена Орлюк: «Нам потрібно захищати не лише території, а й сенси, традиції та символи» // Дзеркало тижня (<https://zn.ua/ukr/CULTURE/olena-orljuk-nam-potribno-zakhishchati-ne-lishe-teritoriji-a-j-sensi-traditsiji-ta-simvoli.html>). 15.01.2026).*

«У світі стартапів, де панує ілюзія про інвестиційну привабливість ідеї та харизми фаундерів, реальність диктується юридичною бездоганністю: для венчурних інвесторів головним активом технологічного бізнесу є його інтелектуальна власність (ІВ). Якщо права на ключові розробки не оформлені належним чином, це стає головним каменем спотикання, що призводить до розвалу угоди...»

Юристи інвестора проводять ретельну перевірку (IP Due Diligence), щоб переконатися, що кожен елемент продукту — від коду та логотипу до патентів — юридично належить компанії. Найпоширенішими помилками, що ставлять під загрозу інвестиції, є:

- **Неоформлене передання прав:** Коли перші версії продукту створюються фаундерами чи фрілансерами без підписання належних IP Assignment Agreements, майнові права можуть залишитися в авторів-фізичних осіб, роблячи стартап юридично "пустим".
- **Ризики Open Source:** Неконтрольоване використання бібліотек з copyleft-ліцензіями (наприклад, GNU GPL) може зобов'язати стартап відкрити свій комерційний код, що знищує ексклюзивність технології.
- **Відсутність реєстрації ТМ та патентів:** Ігнорування реєстрації торговельних марок на ключових ринках та відсутність "захисного валу" патентів навколо DeepTech рішень знижує монопольні можливості компанії.
- **Ненадійний режим комерційної таємниці:** Відсутність підписаних NDA, положень про неконкуренцію та непереманювання, а також належного технічного захисту алгоритмів ставить під загрозу збереження "секретного інгредієнта" стартапу.
- **Ризик службових творів:** Якщо фаундери є вихідцями з великих корпорацій чи держструктур, існує ризик претензій від попередніх роботодавців...

Для успішного проходження перевірки стартап повинен підготувати повний пакет документів (Data Room), що підтверджує передачу всіх прав на ІВ компанії, включаючи статутні документи, контракти з підрядниками, реєстр Open Source компонентів та свідоцтва про реєстрацію. Для інвестора, будь-яка невизначеність щодо прав на ІВ є токсичним ризиком, який він не готовий фінансувати, оскільки інвестиція в продукт без чітко оформлених прав рівнозначна фінансуванню майбутнього судового позову...» *(Дмитро Слободяннюк. IP у стартапах: що інвестори перевіряють передусім // Юридична практика (<https://pravo.ua/ip-u-startapakh-shcho-investory-pereviraiut-persh-za-vse/>). 23.01.2026).*

«Найновішу модель українського дрона-перехоплювача Octopus, створеного в ЗСУ для знищення безпілотників типу Shahed і здатного працювати вночі та за складних погодних умов, презентували британській делегації на чолі із заступником прем'єр-міністра Девідом Ламмі.

Виробництво Ostorus відбуватиметься як в Україні, так і у Великій Британії завдяки трансферу технологій, можливого після реформи інтелектуальної власності в системі Міноборони України; у листопаді 2025 року міністерства оборони двох країн підписали першу для державних технологій ліцензійну угоду, що дозволяє випуск у Британії з потенційним обсягом до кількох тисяч дронів на місяць і відкриває нові можливості двостороннього обміну оборонними технологіями. Команда УКРНОІВІ у взаємодії з Управлінням з питань ІВ Міноборони розробила процедури правової охорони та впровадження розробок військовослужбовців, забезпечивши захист технології в Україні, подання міжнародної заявки на винахід і супровід ліцензійного договору з британським Міноборони...» **(ІР для оборони: українські дрони-перехоплювачі презентували британським партнерам // Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ) (<https://nipo.gov.ua/ip-dlia-oborony-2/>). 23.01.2026).**

«У сучасному агробізнесі головною цінністю дедалі частіше стає не лише гектар і тонна, а інтелектуальна власність (ІВ), що захищає нові сорти, агротехнології й технічні рішення та може генерувати додатковий прибуток. Завдяки зближенню з європейськими стандартами українські фермери отримали можливість патентувати свої розробки не лише в Україні, а й за кордоном, однак недобросовісні гравці («патентні тролі») і досі створюють штучні бар'єри, блокуючи експорт і вимагаючи неправомірні відрахування...

Повноцінним власником своїх ноу-хау аграрій стає лише після реєстрації об'єкта в Українському національному офісі інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ). Отриманий патент дає змогу:

- оформлювати ліцензійні договори і роялті;
- збільшувати статутний капітал компанії нематеріальним активом;
- захищатися від копіювання й претензій конкурентів та посередників.

Що найчастіше підлягає охороні в агросекторі:

- селекційні досягнення — сорти рослин (охорона до 30 років, далі суспільне надбання);
- агротехнології (системи удобрення, поливу, точного землеробства, застосування дронів, GPS-навігації тощо);
- технічні рішення — вузли сівалок, системи рівномірної подачі насіння, тепличні конструкції, датчики рН і вологості;
- речовини й композиції — біопрепарати, мульча, плівки з унікальним складом.

Не патентуються природні біологічні процеси та матеріали, створені самою природою. Для реєстрації нового сорту потрібні: опис ознак, однорідність і стабільність, унікальна назва, відсутність продажів до подання заявки. Процедура триває 1–3 роки й коштує близько 30 тис. грн.

Щоб уникнути витоку ідей, ще на етапі консультацій слід підписувати угоду про нерозголошення, а заявку подавати якомога раніше — навіть у «чернетковому» вигляді з подальшим доопрацюванням. Запізнення може коштувати прав на власний винахід: партнер або конкурент встигне зареєструвати його першим. Правильно оформлені немайнові права захищають автора від претензій інвесторів, а майнові — дозволяють контролювати виробництво, продаж і міжнародну торгівлю посівним матеріалом, мінімізуючи ризики піратства й рейдерства...

Отже, патентування аграрних інновацій — це не лише питання комерційної вигоди, а й елемент безпеки та репутації: надійно захищені інтелектуальні активи підвищують інвестиційну привабливість господарства, убезпечують експортні контракти й забезпечують довгострокову монетизацію агротехнологічних розробок...» *(Світлана Цибульська. Монетизувати своє польове ноу-хау: що найчастіше патентують українські розробники // AgroPortal.ua (<https://agroportal.ua/publishing/biznes-sprashivaet/monetizuvati-svoje-polove-nou-hau-shcho-naychastishe-patentuyut-ukrajinski-rozrobniki>). 23.01.2026).*

«Вінницький інклюзивний проєкт «Гончарство в темряві», започаткований незрячим ветераном Іваном Шостаком, розпочав процедуру реєстрації власної торговельної марки. Зареєстрований знак стане «парасолькою» для всіх учасників ініціативи — він засвідчуватиме якість виробів, підвищуватиме впізнаваність бренд-студії та юридично захищатиме її назву й цінності. Торговельна марка дозволить майстрам офіційно продавати кераміку, виходити на ширший ринок і позиціонувати себе як повноцінних підприємців, а для проєкту це крок до сталого розвитку й захисту від недоброчесного використання. Ініціативу «Гончарство в темряві 2.0» реалізує ГО «Центр соціально-інклюзивного партнерства» спільно з артпростором «ЕтноЧари» у межах програми «Посилене партнерство для сталого відновлення», що фінансується урядом Швеції через Sida та впроваджується ПРООН...» *(Вінницький проєкт “Гончарство в темряві” реєструє власну торговельну марку // Вінниця-24 (<https://24.vn.ua/vinnytskyj-projekt-goncharstvo-v-temryavi-reyestruiye-vlasnu-torgovelnu-marku/>). 23.01.2026).*

Інтелектуальна власність в мережі Інтернет

«Прогнози консалтингової компанії ADVANT Beiten щодо правового поля відеоігор на 2025 рік в основному справдилися і вказують на те, на що CISO, юристи та студії повинні звернути увагу в 2026 році. Домінували

суперечки щодо штучного інтелекту: німецькі суди постановили, що ChatGPT порушує авторські права на музику і що «відмови» у вигляді простого тексту не є машиночитаними, а нове Бюро ЄС з питань штучного інтелекту опублікувало кодекс практики GPT. Ігрові компанії тепер знають, що вони повинні вбудувати належні «застереження про права» в robots.txt і навчати власні ШІ за допомогою ліцензованих даних. Водночас навчання ШІ з використанням персональних даних розділило регуляторні органи: суд Кельна дозволив практику Meta на підставі «законного інтересу», але ірландські, британські та бразильські наглядові органи змусили її призупинити. Протягом 2026 року великі студії будуть створювати власні ШІ та готуватися до судових розглядів, коли з'являться ігри, «натхненні» існуючою інтелектуальною власністю; вони також повинні дотримуватися правил прозорості Закону про ШІ, особливо щодо ботів NPC та питань, пов'язаних із залежністю від дизайну...

Продовжувалися суперечки щодо інтелектуальної власності: посилення контролю за клонами за допомогою правил прозорості даних DSA; нові судові позови Еріс проти розробників ботів-чітерів; Sony проти Datel обмежила претензії щодо авторських прав на модифікацію оперативної пам'яті, але залишила без змін інструменти недобросовісної конкуренції. Правовласники подали знакові позови проти моделей штучного інтелекту (GEMA проти OpenAI, NYT проти Perplexity), що стало передвісником дій ігрової індустрії...

Рейтинг важливості на 2026 рік: 1) ШІ, 2) захист споживачів/цифрова справедливість, 3) безпека продуктів та кібербезпека, 4) захист взаємодії молоді, 5) регулювання платформ, 6) спори щодо інтелектуальної власності, 7) лутбокси, 8) захист даних, 9) домінування на ринку, 10) економіка кіберспорту та судові спори щодо шахрайства» (*Andreas Lober. Games industry legal trends to watch in 2026: AI, child safety, loot boxes and more // IGN Entertainment Inc. (<https://www.gamesindustry.biz/games-industry-legal-trends-to-watch-in-2026>). 02.01.2026*).

«...Anna's Archive, пошукова система «тіньових бібліотек», залишається онлайн, незважаючи на призупинення її домену .org...

Сайт доступний трохи більше трьох років. Він пропонує простий інструмент пошуку для доступу до тіньових бібліотек, тобто бібліотек книг, журналів та інших документів, що порушують авторські права. Протягом більшої частини свого існування він працював з домену .org, причому оператор доменів верхнього рівня загалом неохоче призупиняє дію доменів...

Архів Анни нещодавно опинився в центрі уваги після злому Spotify, в результаті якого було викрадено 300 ТБ даних. Архів Анни поступово публікує дані через свій сайт. Однак, малоймовірно, що цей конкретний злом мав якесь відношення до призупинення дії домену. Тим часом сайт продовжує працювати на резервних доменах...» (*Ernesto Van der Sar. Anna's Archive Loses .Org Domain After Surprise Suspension (Update, .Se Too) // TorrentFreak*

[\(https://torrentfreak.com/annas-archive-loses-org-domain-after-surprise-suspension/\)](https://torrentfreak.com/annas-archive-loses-org-domain-after-surprise-suspension/). 05.01.2026).

«У 2025 році глобальна спортивна індустрія може досягти значного зростання, подолавши розрив у цифровій адаптації: за оцінками звіту Morgan Stanley, це може додати близько 25% до річного доходу, що становить приблизно 130 мільярдів доларів. Хоча впровадження технологій прискорюється, спорт історично відставав від інших секторів — лише близько 30% спортивних організацій використовують технології для персоналізації маркетингу — частково через культурний консерватизм та підвищений юридичний і комерційний ризик. У міру розширення сфери застосування спортивних технологій на такі області, як аналіз та суддівство на основі штучного інтелекту, біометрія та платформи даних про вболівальників, XR/AR/VR-досвід, розумні майданчики, цифровий контент та гейміфікація, інтелектуальна власність стає ключовим чинником, що відрізняє масштабовані платформи від короткочасних інструментів...

Основною проблемою є те, що багато інноваторів недооцінюють обсяг інтелектуальної власності, якою вони вже володіють, і не в змозі її вчасно ідентифікувати, що може призвести до втрати цінних активів та прав власності, особливо в тих випадках, коли клуби, ліги, спортсмени та сторонні розробники беруть участь у пілотних проектах. Окрім очевидного програмного та апаратного забезпечення, компанії, що займаються спортивними технологіями, часто не помічають власні алгоритми та моделі штучного інтелекту, підібрані набори даних та структури даних, технічні ноу-хау та процеси, UX та потоки взаємодії з уболівальниками, а також активи бренду на ранній стадії. Проведення аудиту інтелектуальної власності, орієнтованого на спортивні технології, допомагає виявити приховані активи, уточнити права власності та узгодити юридичну стратегію з комерційними цілями перед залученням фінансування або розширенням...

Після ідентифікації захист повинен бути багаторівневим: патенти можуть охоплювати апаратне забезпечення та нові технічні рішення (включаючи двигуни на базі штучного інтелекту, де при складанні проекту необхідно підкреслити технічний внесок), тоді як комерційні таємниці та права на дані вимагають суворого управління, договірної контролю та кібербезпеки. Авторське право захищає програмний код та цифровий контент, а торговельні марки захищають ідентичність бренду. Надійна стратегія інтелектуальної власності дозволяє забезпечити більш безпечну комерціалізацію завдяки чітко визначеним ліцензійним угодам та угодам про спільну розробку, що регулюють сферу застосування, територію, використання даних та моделі отримання доходу, а також покращує результати інвестицій та злиттів і поглинань, підтримуючи належну ретельність, надійність та оцінку. Загалом, головний висновок полягає в тому, що технологія буде рушійною силою наступної фази

зростання спорту, але без узгодженої стратегії інтелектуальної власності інновації в галузі спортивних технологій залишатимуться незахищеними та недооціненими; інтелектуальна власність повинна розглядатися як основний комерційний актив та конкурентна перевага з самого початку» **(Dave Holt, Harrison Lee. Sportstech and the IP frontier: how do you protect sportstech innovation in the digital age? // Potter Clarkson LLP (<https://www.potterclarkson.com/news/sportstech-and-the-ip-frontier-how-do-you-protect-sportstech-innovation-in-the-digital-age>). 09.01.2025).**

«NFT змінили спосіб купівлі та продажу цифрового контенту, такого як мистецтво, музика, відео та публікації в соціальних мережах, шляхом прив'язки унікального токена на основі блокчейну до цифрового активу, створюючи перевірене походження та дефіцитність. Це відкрило нові можливості монетизації для творців і поширилося на такі сфери, як ігри, брендинг та потенційне використання для корпоративної лояльності та ідентичності, але також спричинило широке юридичне непорозуміння, особливо помилкове переконання, що купівля NFT автоматично надає повне право власності на базовий контент. Насправді NFT та закон про інтелектуальну власність співіснують: придбання NFT зазвичай передає право власності на токен (і, як правило, можливість його демонстрації та перепродажу), тоді як авторські права та інші права інтелектуальної власності — відтворення, розповсюдження, модифікація та комерційне використання — зазвичай залишаються за творцем, якщо вони не були явно передані шляхом письмової угоди або чітких умов ліцензування...

Оскільки ліцензія визначає, що покупці можуть і не можуть робити, юридичні права, пов'язані з NFT, варіюються залежно від проекту та ринку; смарт-контракти можуть посилалися на умови ліцензії, але самі по собі вони не є повноцінною юридичною заміною письмових угод. Більшість NFT надають права на особисте використання та демонстрацію, а комерційне використання вимагає явного дозволу, і творці часто зберігають можливість випускати додаткові NFT тієї ж роботи, якщо не обіцяно ексклюзивності. Типові суперечки виникають через несанкціоноване випускання чужих робіт (крадіжка авторських прав), зловживання брендами або логотипами (порушення прав на торговельну марку), використання NFT покупцями в комерційних цілях без відповідних прав, а також конфлікти щодо виплати роялті, коли торгові майданчики не забезпечують виконання умов смарт-контрактів щодо роялті...

Як покупці, так і платформи стикаються з ризиком порушення прав: покупці можуть втратити доступ до NFT, видалених в результаті процедури видалення, навіть якщо вони були придбані добросовісно, а платформи повинні покладатися на дотримання вимог типу «безпечної гавані» при реагуванні на скарги. Торгові марки застосовуються до NFT, де використання бренду створює плутанину серед споживачів або передбачає схвалення, і бренди все частіше

контролюють і захищають свої права на ринках NFT. Оскільки регуляторні органи та суди приділяють все більше уваги NFT, очікується встановлення чіткіших стандартів, посилення контролю за дотриманням вимог платформами та стандартизація ліцензій, при цьому головним висновком залишається те, що NFT представляють собою право власності на токени, а не автоматичне право власності на авторські права або ширші права на контент, і розуміння умов ліцензування є необхідним для уникнення юридичних конфліктів та підтримки сталого зростання цифрової економіки» (*Fatima Fakhar. NFTs and Intellectual Property Rights: What You Need to Know // The Bit Journal (<https://thebitjournal.com/nfts-and-intellectual-property-rights/>). 13.01.2026*).

«Світовий ринок програмного забезпечення для інтелектуальної власності (ІВ), оцінений у 8,39 млрд доларів США у 2024 році, за прогнозами, зросте до 31,37 млрд доларів США до 2033 року, що зумовлено стрімким темпом глобальних інновацій, про що свідчить 3,55 млн заявок на патенти, поданих у 2023 році. Це зростання підкреслює необхідність у високотехнологічному програмному забезпеченні для управління складною структурою глобальних портфелів ІВ та вирішення спорів...

Цей ринок формують дві основні тенденції:

- **Аутсорсинг:** спостерігається прискорення тенденції до аутсорсингу управління інтелектуальною власністю, що в першу чергу обумовлено економією коштів та потребою у спеціалізованих знаннях. Зовнішні постачальники можуть заощадити середнім підприємствам до 400 000 доларів США на рік, усунувши високі витрати на утримання внутрішньої команди (які можуть перевищувати 1,2 мільйона доларів США) та надаючи доступ до найкращих світових практик та найсучаснішого програмного забезпечення...
- **Академічна домінація:** Академічна сфера є найбільшим сегментом споживачів, займаючи понад 17,55% ринку. Це відображає зростаючу складність університетських досліджень та передачі технологій, при цьому академічні установи подали 76 000 патентних заявок у всьому світі в 2023 році, активно комерціалізуючи свої відкриття...

Географічно Північна Америка домінує на ринку з часткою доходу 35,33%, що підкріплюється значними інвестиціями в НДДКР, зрілою правовою базою та понад 700 000 патентних заявок, поданих у 2023 році. Крім того, ринок програмного забезпечення для інтелектуальної власності є фундаментальним для ланцюга поставок електрообладнання, де інновації в області акумуляторів та силової електроніки (що становлять 55% розкриттів винаходів у сфері автомобілебудування) вимагають передових інструментів — ця тенденція проілюстрована подачею компанією CATL 6700 нових патентів, пов'язаних з акумуляторами, лише у 2023 році. Загальна траєкторія ринку відображає зростаюче усвідомлення того, що захист нематеріальних активів має вирішальне значення для конкурентної переваги у всіх секторах високих

технологій» (*Intellectual Property Software Market on Track for US\$ 31.37 Billion Milestone by 2033 // Digital Media Innovations, LLC. (<https://www.globenewswire.com/news-release/2026/01/19/3220719/0/en/Intellectual-Property-Software-Market-on-Track-for-US-31-37-Billion-Milestone-by-2033.html>). 19.01.2026*).

Україна

«У динамічному ІТ- та стартап-середовищі інтелектуальна власність (ІВ) є ключовим стратегічним активом, що забезпечує унікальність технології, ринкову вартість та інвестиційну привабливість компанії. Через високу конкуренцію та швидке копіювання рішень грамотний захист ІВ є базовою умовою стабільного зростання...

Об'єкти ІВ в ІТ-сфері включають:

Авторське право: Автоматично захищає програмний код, UI/UX-дизайн, графіку, тексти та структуру баз даних.

Зареєстровані об'єкти: Торговельна марка (ТМ) є головним інструментом ідентифікації бренду. Патенти (на винаходи чи корисні моделі) захищають технічні рішення, а промислові зразки — зовнішній вигляд продукту.

Комерційна таємниця (ноу-хау): Охоплює найцінніші внутрішні дані, як-от вихідний код, алгоритми, навчені моделі ШІ та фінансові моделі...

Юридичне оформлення прав є критичним для інвесторів. Хоча майнові права на службові твори за Законом України «Про авторське право і суміжні права» автоматично переходять до користувача робота, цей перехід необхідно чітко закріпити. Для цього розроблені трудові договори з детальними положеннями про передачу ІВ, договори про створення об'єктів на замовлення, NDA (договори про конфіденційність) та NCA (договори про неконкурентність).

Ключові кроки для захисту:

Реєстрація: Неможливо реєструвати ТМ, патенти та промислові зразки за принципом "хто перша подача заявки". Реєстрація ТМ дає можливість отримати домен .ua та спрощує міжнародний захист.

Аудит: Проведення ІВ-аудиту для переоформлення прав та запровадження політики контролю доступу до конфіденційної інформації.

Фіксація та превенція: Зберігання доказів використання ІВ (рекламні матеріали, коди) та використання превентивних механізмів, таких як відстеження маркетплейсів, моніторинг заявок на ТМ та оформлення ліцензійних договорів...

Належно оформлені права ІВ перетворюють ідею та код на масштабований актив, знижують юридичні ризики, підвищують довіру інвесторів і є базовою умовою для сталого розвитку технологічного бізнесу...»
(Роман Ткань. *Захист інтелектуальної власності в ІТ-проектах та*

Європейський Союз

«Крадіжка інтелектуальної власності (ІВ) коштує світовій економіці мільярди, що зумовлено піратством та підробками, які перевантажують традиційні системи захисту, що страждають від затримок у підтвердженні права власності, складного ліцензування та транскордонних проблем із забезпеченням дотримання прав. Технологія блокчейн пропонує революційне рішення, забезпечуючи незмінне підтвердження створення, прозорі записи про право власності та автоматизоване ліцензування за допомогою смарт-контрактів. Ця зміна вже проявляється у 2026 році, коли EUIPO активно просуває інфраструктуру аутентифікації блокчейн для люксових брендів і виробників, а креативні та технологічні галузі швидко інтегрують смарт-контракти та штучний інтелект для автоматизованого ліцензування та миттєвих виплат роялті...

Блокчейн вирішує традиційні проблеми інтелектуальної власності за допомогою унікального цифрового відбитка (хешу) та постійного часового штампу для встановлення доказу створення та власності, що визнається WIPO. Ці дані можуть зберігатися в прозорих, захищених від підробки реєстрах інтелектуальної власності на основі блокчейну. Важливо, що смарт-контракти автоматично забезпечують дотримання умов ліцензування та миттєво розподіляють роялті, що значно зменшує кількість суперечок та транзакційних витрат. Для боротьби з підробками унікальні цифрові сертифікати відстежують фізичні продукти по всьому ланцюжку поставок, дозволяючи споживачам миттєво перевіряти їх справжність.

Важливо розуміти, що володіння NFT не надає автоматично авторських прав на базовий твір; NFT зазвичай представляють лише право власності на конкретний токен.

Незважаючи на свої переваги, включаючи прозорість, зменшення кількості суперечок та захист від підробок, блокчейн стикається з певними проблемами: його юридичне визнання варіюється в різних країнах світу, записи надають лише докази (без гарантії їхньої юридичної сили в суді), а публічні блокчейни становлять ризик для конфіденційності чутливої інтелектуальної власності...

У перспективі майбутнє управління інтелектуальною власністю у 2026 році та пізніше передбачає створення децентралізованих ринків інтелектуальної власності для миттєвого ліцензування, глобальних сумісних реєстрів інтелектуальної власності та використання штучного інтелекту в поєднанні з блокчейном для виявлення плагіату та підробленого контенту. Зрештою, найефективніша стратегія передбачає гібридну модель, яка поєднує сильні

сторони блокчейну з традиційними правовими рамками для захисту цінних інтелектуальних активів» (*Blockchain in Intellectual Property 2026: Protect IP & NFTs // NexaAIPro* (<https://nexaipro.com/blog/blockchain-in-intellectual-property-2026-protect-ip/>). 04.01.2026).

«...Cloudflare погрожує вилучити свої послуги з Італії, включаючи послуги, які вона планувала пропонувати на майбутніх Олімпійських іграх...

Минулого тижня італійський регулятор зв'язку AGCOM оштрафував Cloudflare на 14,2 мільйона євро (16,5 мільйона доларів США) за те, що компанія не блокувала піратські сайти в своєму DNS-сервісі 1.1.1.1. Італія висунула цю вимогу в рамках своєї ініціативи щодо блокування піратства Piracy Shield, в результаті якої місцеві інтернет-провайдери заблокували щонайменше 65 000 веб-сайтів...

Cloudflare відповіла, що розглядає можливість виведення своєї інфраструктури з Італії та припинення надання послуг італійським клієнтам. Це включатиме «безкоштовні послуги кібербезпеки на мільйони доларів», які компанія надає для Олімпійських ігор у Мілані в Кортіні в лютому...» (*Sydney Weaver. Cloudflare CEO threatens to pull Olympic services after Italy piracy fines // KPCW* (<https://www.kpcw.org/state-regional/2026-01-14/cloudflare-ceo-threatens-to-pull-services-in-italy-ahead-of-2026-olympics>). 14.01.2026).

«У новому дискусійному документі, підготовленому спільно з Експертною групою з питань співпраці з посередниками, пояснюються ролі багатьох учасників у швидко розвиваючійся екосистемі онлайн-реклами та підкреслюється, що її зростання також привернуло увагу незаконних і шахрайських учасників. У документі визначено основні тенденції та виклики, зокрема використання онлайн-реклами для просування підроблених товарів та фінансування піратських послуг, а також зазначається, що законні бренди часто використовуються в рекламі з метою введення користувачів в оману та здійснення більш масштабних шахрайських дій... У ньому розглядаються передові практики, прийняті відповідними зацікавленими сторонами для зменшення цих зловживань, при цьому підкреслюється, що шкода поширюється не тільки на правовласників, а й на споживачів...

Паралельно з цим EUIPO опублікувало окреме дослідження «Інтернет-реклама на веб-сайтах та в додатках, що порушують права інтелектуальної власності, 2024», замовлене White Bullet, в якому оцінюються обсяги реклами та доходи на веб-сайтах та в додатках, що порушують права інтелектуальної власності, та порівнюються результати з попередніми аналізами за 2023 (4 квартал), 2021, 2020 та 2019 роки з метою оцінки впливу Меморандуму про взаєморозуміння Європейської комісії щодо інтернет-реклами та прав

інтелектуальної власності» (*Tackling the misuse of online ads to infringe IP, support IP-infringing activities and mislead consumers // EUIPO* (<https://www.euipo.europa.eu/nl/news/tackling-the-misuse-of-online-ads-to-infringe-ip-support-ip-infringing-activities-and-mislead-consumers>). 16.01.2026).

«Мережа інтелектуальної власності Європейського Союзу (EUIPN), що об'єднує EUIPO, відомства з інтелектуальної власності держав-членів ЄС та відомство з інтелектуальної власності Бенілюксу, запустила оновлений веб-сайт «Підтримка інтелектуальної власності для малих підприємств», який об'єднує практичні рекомендації, схеми фінансування та експертну підтримку в єдиному доступі для малих і середніх підприємств у всьому ЄС... Сайт, доступний 23 офіційними мовами ЄС, об'єднує ресурси EUIPO та національних відомств і надає інструменти, що допомагають підприємствам на різних етапах інноваційної діяльності, зокрема онлайн-сканування ІВ для первинної оцінки відповідності ІВ стратегії компанії, покрокові посібники «Discover», календар семінарів та вебінарів, навчальний центр із навчальними модулями, новини та практичні статті, а також чіткі контактні дані національних відомств з питань ІВ та професійних консультантів. Ця платформа, розроблена для зв'язку малих і середніх підприємств з більш широкою екосистемою інтелектуальної власності та забезпечення більш скоординованої підтримки, є частиною більш широких зусиль EUIPN, спрямованих на стимулювання інновацій, конкурентоспроможності та зростання серед європейських малих і середніх підприємств...» (*New IP support for SMEs website goes live // EUIPO* (<https://www.euipo.europa.eu/nl/news/new-ip-support-for-smes-website-goes-live>). 22.01.2026).

«LaLiga посилила свої зусилля проти піратських трансляцій футбольних матчів в іспанських барах і ресторанах, запустивши програму винагород для громадськості. В рамках цієї ініціативи особи, які подають дійсні та ефективні повідомлення про незаконні трансляції футбольних матчів у закладах готельного та ресторанного бізнесу через офіційний канал скарг LaLiga, отримають винагороду в розмірі 50 євро після перевірки повідомлення. Ця програма є частиною більш широкої стратегії LaLiga щодо захисту аудіовізуальних прав у секторі HORECA та підтримки закладів, які платять за легальні трансляції, а також заохочення участі громадськості за допомогою зручної для мобільних пристроїв конфіденційної системи повідомлень...

Щоб виявити незаконні трансляції, глядачам рекомендується перевіряти наявність літери «В» (для барів) або «А» (для букмекерських контор) у кутку екрана телевізора під час матчів; відсутність цих ідентифікаторів свідчить про неліцензійну трансляцію. Повідомлення можна надсилати на сайт

www.laligabares.com/denuncias, де користувачі заповнюють коротку форму та завантажують зображення як докази. Усі повідомлення конфіденційно розглядаються командами фахівців, і лише ті, що відповідають суворим критеріям і призводять до вжиття заходів, мають право на винагороду. Анонімні повідомлення також приймаються, але без фінансової компенсації.

Канал LaLiga «LALIGA Bares» має на меті захистити інформаторів та сприяти легальному споживанню футболу, захищаючи інвестиції готельних підприємств, що дотримуються вимог законодавства. Ліга продовжує застосовувати передові заходи боротьби з шахрайством, включаючи моніторинг, інспекції та судові позови, щоб захистити аудіовізуальні права та цілісність футбольної екосистеми. Президент LaLiga Хав'єр Тебас підкреслив, що співпраця громадськості має вирішальне значення в боротьбі з піратством і що нова система винагород визнає та заохочує відповідальне інформування...» *(David Del Valle. LaLiga to reward reports of football piracy in bars // Advanced Television Ltd. (<https://www.advanced-television.com/2026/01/28/laliga-to-reward-reports-of-football-piracy-in-bars/>). 28.01.2026).*

Малайзія

«У Малайзії цифрова економіка перетворила захист інтелектуальної власності з локальної, епізодичної проблеми на постійний виклик, що не знає кордонів. Торгові марки, авторські права, програмне забезпечення, бренди та інтерфейси можуть бути скопійовані або передані в режимі онлайн по всьому світу за лічені секунди, часто анонімними особами, що змушує правовласників та юристів переосмислити питання захисту прав...

Існують законодавчі інструменти, але їх необхідно застосовувати в нових умовах. Відповідно до Закону про торговельні марки 2019 року, статті 54-56 забороняють використання ідентичних або схожих до ступеня змішування знаків, а стаття 102 захищає «невинних» посередників від збитків, якщо вони залишаються нейтральними і не знають про порушення. Закон про авторське право 1987 року, оновлений у 2022 році, тепер криміналізує виробництво або продаж пристроїв для потокового передавання, що сприяють піратству (с. 43AA), та обмін піратськими посиланнями (с. 41(1)(k)). Розділи 43В-43Е запроваджують режим безпечної гавані: постачальники онлайн-послуг уникають відповідальності, якщо вони діють як нейтральні посередники, реагують на запити про повідомлення та видалення та не отримують прямої вигоди від порушення...

Тому основні платформи електронної комерції та соціальних медіа — Shopee, TikTok тощо — створили портали для подання скарг щодо порушення прав інтелектуальної власності, які дозволяють швидко видаляти оголошення, що порушують ці права. Однак ці системи є реактивними і страждають від ефекту «бий моль»: порушники просто відкривають нові облікові записи, а

правовласники мають лише 10–14 днів, щоб подати позов, якщо продавець подає зустрічну скаргу.

Суди підтвердили межі відповідальності платформ. У справі A & M Beauty проти Shopee (2023) Високий суд відмовився зобов'язати Shopee попередньо перевіряти оголошення, постановивши, що торгові майданчики є посередниками, а не продавцями. Правовласники повинні ідентифікувати кожную URL-адресу, що порушує права, і вичерпати внутрішню процедуру платформи, перш ніж звертатися за судовим заборонаю...

У майбутньому Малайзія, ймовірно, запровадить більш суворі вимоги до платформ — перевірка особи, боротьба з рецидивістами — а фахівці повинні застосовувати багаторівневі стратегії: оперативну реєстрацію, угоди про нерозголошення інформації, онлайн-моніторинг, збереження доказів і, за необхідності, цілеспрямовані судові процеси, приурочені до періоду видалення контенту. Таким чином, юристи переходять від ролі простих агентів з подання документів до ролі радників з питань цифрових ризиків та архітектури правозастосування, забезпечуючи комерційну значущість прав інтелектуальної власності в умовах швидких транскордонних цифрових порушень» (*Ahmad Hafiz Zubir and Iman Danial Hakim Md Azam. Intellectual Property Legal Protection in the Digital Era // Azmi & Associates* (<https://www.azmilaw.com/insights/intellectual-property-legal-protection-in-the-digital-era/>). 05.01.2026).

Республіка Індія

«NFT (незамінні токени) швидко змінюють уявлення про власність і творчість, використовуючи записи блокчейну для автентифікації походження та «власності» унікальних цифрових активів, таких як мистецтво, музика та відео, але вони також створюють значну невизначеність щодо інтелектуальної власності, особливо в Індії відповідно до Закону про авторське право 1957 року. На відміну від замінних криптовалют, NFT є унікальними ідентифікаторами, пов'язаними з цифровим файлом, проте токен зазвичай не містить самого твору, і, що важливо, при купівлі NFT зазвичай передається лише токен, а не базове авторське право... Це «розмежування» означає, що творці, як правило, зберігають виключні права на відтворення, розповсюдження, публічне сповіщення та демонстрацію, якщо ці права не передані в письмовій формі (як того вимагає індійське законодавство про авторське право), залишаючи покупцям обмежені права на використання, якщо окрема ліцензія не надана чітко. Хоча смарт-контракти можуть автоматизувати транзакції і навіть роялті при перепродажу, вони не здійснюють автоматичного перенесення авторських прав і можуть затуманити очікування щодо того, що насправді отримують покупці. В даний час в Індії відсутнє законодавство про інтелектуальну власність, що стосується NFT, або чіткі

судові рекомендації, тому спори щодо NFT повинні вирішуватися на основі існуючих правових рамок, таких як Закон про авторське право 1957 року (права авторів та правила передачі прав), Закон про торговельні марки 1999 року (ідентифікатори бренду), Закон про інформаційні технології 2000 року (електронні записи), Закон про контракти 1872 року (виконання умов смарт-контрактів) та Закон про захист прав споживачів 2019 року (шахрайство та введення в оману)...

Загалом, основна проблема полягає в тому, що блокчейн може забезпечити прозорий ланцюжок власності на токени, але сам по собі не вирішує питання авторських прав і моральних прав; тому зростаючий ринок NFT в Індії вимагає більш чітких правових норм або прецедентів, а також використання творцями та покупцями чітких письмових умов, які точно визначають, які права, якщо такі є, ліцензуються або передаються» (*Srishti Dongre. NFTs and Intellectual Property: Legal Protection of Digital Art in India // Khurana & Khurana (<https://www.khuranaandkhurana.com/nfts-and-intellectual-property-legal-protection-of-digital-art-in-india>). 05.01.2026*).

«Цифрова комерція дозволила брендам охопити глобальних клієнтів за допомогою платформ електронної комерції, реклами в соціальних мережах та міжнародної логістики без фізичної присутності за кордоном, але це безмежне середовище також посилює зловживання торговими марками, включаючи підроблені списки, кіберсквотинг, підробку особи в соціальних мережах, рекламу за ключовими словами та порушення прав на віртуальних ринках. Оскільки законодавство про торговельні марки є територіальним, транскордонні порушення часто охоплюють кілька юрисдикцій, зачіпають анонімних продавців і складні ланцюги постачання, що ускладнює їх виявлення та притягнення до відповідальності; навіть успішні видалення можуть бути нетривалими, оскільки порушники швидко з'являються знову під новими обліковими записами або доменами...

Суди все частіше переносять акцент з місця, де діє порушник, на місце, де виникає плутанина та шкода для споживачів. В Індії у справі N.R. Dongre проти Whirlpool було встановлено, що транскордонна репутація торгової марки може бути захищена, якщо індійські споживачі знають про цю марку і можуть бути введені в оману, навіть якщо власник торгової марки на той момент не здійснював активного продажу в Індії. Відповідальність платформ також еволюціонувала, оскільки торгові майданчики переходять від пасивного хостингу до активної участі в продажах, рекламі, платежах та виконанні замовлень... У справі Christian Louboutin проти Nakul Bajaj Вищий суд Делі постановив, що онлайн-платформа може розглядатися як продавець — і, отже, нести відповідальність — у разі, якщо вона просуває товари з використанням торговельної марки та гарантує їх автентичність. Зловживання доменним ім'ям розглядається аналогічно до порушення прав на торговельну марку; у справі

Yahoo! проти Akash Arora суд заборонив використання доменного імені, яке може ввести в оману, та зазначив, що додавання таких слів, як «India» або застереження, не є надійним запобіжним заходом проти плутанини в Інтернеті. У спорах щодо доменів швидші адміністративні механізми, такі як Єдина політика вирішення спорів щодо доменних імен (UDRP) BOIB та INDRP Індії (Політика вирішення спорів щодо доменних імен в Індії), забезпечують швидше відшкодування, ніж судові процеси, хоча вони не повністю вирішують проблему продажу підроблених товарів та переміщення операторів за кордон...

Митне правозастосування залишається важливим, включаючи реєстрацію торговельних марок для перехоплення контрафактних імпорتنих товарів, але онлайн-фальсифікатори все частіше відправляють невеликі посилки безпосередньо споживачам, обходячи прикордонний контроль і приховуючи походження товарів. Міжнародні рамки, такі як ТРІПС, передбачають базові зобов'язання щодо правозастосування та прикордонних заходів, але були розроблені до появи сучасних цифрових платформ і не враховують динаміку сучасного онлайн-ринку. Як результат, зростає попит на більш чіткі глобальні правила та співпрацю, адаптовані до порушень в Інтернеті, швидші міжнародні системи повідомлення та видалення, посилення відповідальності платформ та кращу координацію між власниками торговельних марок, правоохоронними органами, платіжними системами, перевізниками та митницями. Власники брендів також повинні діяти проактивно, реєструючи торговельні марки на ключових ринках, контролюючи платформи та домени, використовуючи засоби прискореного вирішення спорів та співпрацюючи з посередниками та органами влади для боротьби з транскордонними мережами порушень...» (*Shreya Lal. Cross-Border Trademark Protection In The Digital Era: Enforcement Challenges And Legal Solutions // Khurana & Khurana (<https://www.khuranaandkhurana.com/cross-border-trademark-protection-in-the-digital-era-enforcement-challenges-and-legal-solutions>). 06.01.2026*).

«На сучасному цифровому ринку, де поширені підроблені товари та зловживання брендами в Інтернеті, відомі бренди повинні зробити моніторинг порушень прав інтелектуальної власності основною стратегією захисту. З огляду на те, що, за оцінками, 20–30 % товарів на основних платформах електронної комерції є підробленими, необхідність постійного нагляду є нагальною, особливо в динамічних юрисдикціях з інтелектуальної власності, таких як Індія, де спостерігається бум реєстрації торговельних марок. Сучасне управління інтелектуальною власністю вимагає від брендів моніторингу внутрішніх і міжнародних реєстрів, онлайн-ринків та цифрових платформ, використовуючи передові технології та юридичні канали для захисту своїх прав...

Послуги з моніторингу торговельних марок є першою лінією захисту, яка попереджає правовласників про подібні або ідентичні марки, зареєстровані

третіми сторонами, що дозволяє вчасно подати заперечення та запобігти дороговартісним судовим процесам або ребрендингу. На швидкозмінному ринку Індії попередження в режимі реального часу та оцінка ризиків є необхідними для захисту цілісності бренду.

Моніторинг патентів є не менш важливим, оскільки порушення часто відбуваються непомітно через поступове копіювання або масштабне відтворення. Комплексні системи відстежують нові заявки, діяльність конкурентів та технологічні тенденції, а юридичні служби займаються повідомленнями про припинення діяльності, технічним аналізом та транскордонним правозастосуванням, забезпечуючи захист інноваційних процесів...

Цифрові механізми правозастосування зараз є незамінними, оскільки більшість порушень відбувається в Інтернеті. Інструменти на базі штучного інтелекту сканують платформи електронної комерції, соціальні мережі та домени на предмет підроблених оголошень, неавторизованих продавців, підробки особи та незаконного захоплення доменів. Автоматизовані процеси видалення та юридичні заходи швидко нейтралізують загрози, а інструменти моніторингу соціальних мереж допомагають запобігти шкоді репутації...

Технології діють як мультиплікатор сили, забезпечуючи сповіщення в режимі реального часу, розпізнавання шаблонів та автоматизоване застосування заходів на різних платформах. Однак юридичне втручання залишається надзвичайно важливим для подолання розриву між виявленням та вжиттям заходів, оскільки юристи надсилають повідомлення про видалення, позови про порушення прав та координують транскордонні заходи реагування.

Зрештою, для брендів, що працюють в Індії та в усьому світі, моніторинг порушень прав інтелектуальної власності повинен бути постійною, інтегрованою стратегією. Проактивний, технологічно орієнтований моніторинг та надійна юридична підтримка є зараз стратегічними імперативами для захисту доходів, збереження довіри споживачів та підтримання конкурентних переваг у все більш складному середовищі загроз» (*Detecting and Preventing IP Infringement: Proactive Monitoring for Established Brands // Maheshwari & Co. (<https://www.maheshwariandco.com/blog/ip-infringement-monitoring-for-established-brands/>). 07.01.2026*).

«Піратство фільмів, музики та іншого аудіовізуального контенту процвітає в усьому світі завдяки легкодоступним онлайн-платформам, таким як Pikashow і HiAnime, які дозволяють користувачам без дозволу транслювати контент, захищений авторським правом. Ці піратські мережі в Індії працюють за різними моделями, включаючи нелегальні IPTV-додатки та веб-сайти, які отримують дохід за рахунок цифрової реклами, використовують такі сервіси, як Cloudflare і VPN, щоб приховати своє місцезнаходження, і часто змінюють домени, щоб уникнути правоохоронних органів...

Законодавча база Індії щодо боротьби з піратством включає Закон про авторське право 1957 року, який надає власникам авторських прав виключні права та встановлює кримінальне покарання за порушення, а також Закон про кінематографію, який забороняє несанкціоноване записування та демонстрацію фільмів. Закон про інформаційні технології надає органам влади повноваження блокувати веб-сайти, що порушують авторські права, а Закон про торговельні марки регулює питання неправомірного використання доменних імен та торговельних марок. Незважаючи на ці закони та агресивні заходи з їхнього виконання, такі як динамічні та надзвичайні судові заборони, призупинення дії доменів та блокування додатків, піратські мережі залишаються стійкими, часто діють за межами Індії та швидко адаптуються до заходів з виконання законів.

Недавні знакові справи, такі як Star India проти IPTV Smarters та Universal City проти dotmovies.baby, демонструють готовність судів видавати динамічні судові заборони в режимі реального часу, спрямовані не тільки на веб-сайти, а й на додатки та протоколи. Однак проблеми залишаються, зокрема обмеження юрисдикції, надто широкі накази про блокування сайтів, які можуть вплинути на невинних користувачів, та швидка еволюція методів піратства завдяки новим технологіям, таким як канали Telegram та телевізійні приставки...

Хоча суди та законодавство Індії досягли значних успіхів, боротьба з піратством триває і вимагає міжнародної співпраці, більш цілеспрямованого правозастосування та адаптації до нових технологій розповсюдження. В кінцевому рахунку, піратство залишається серйозною проблемою для правовласників, і для ефективного захисту творчих робіт необхідна скоординована глобальна реакція» (*Sarthak Gupta. Music and Movie Piracy Networks in India // IP & Legal Filings (IPLF) (<https://www.ipandlegalfilings.com/music-and-movie-piracy-networks-in-india/>). 28.01.2026*).

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії

«Протягом 2025 року Британське відомство з інтелектуальної власності винесло десять рішень щодо заяв на винаходи, реалізовані за допомогою комп'ютера (СІ), які експерти вже відхилили через відсутність «технічного внеску» відповідно до британського тесту на патентоспроможність. У кожному випадку слухач підтвердив відмову, продемонструвавши як послідовність Управління, так і високу планку, яку заявники повинні подолати, щоб довести, що програмне забезпечення робить більше, ніж просто представляє інформацію або автоматизує бізнес-або ігрові правила. Спільна риса: слухачі дивилися не на те, наскільки розумним був алгоритм, і не на комерційну цінність результату, а на те, чи забезпечували

заявлені права прямий, конкретний технічний ефект, наприклад, поліпшення роботи комп'ютера або контроль зовнішнього технічного процесу...

- Sophos звернулася за захистом програмного забезпечення, яке перетворює текст командного рядка на опис простою мовою; чиновник назвав це нетехнічним «інструментом перекладу».
- Система вивісок для нерухомості Eye Inside, яка відображає об'єкти нерухомості, що виставлені на продаж, з місця розташування користувача, була відхилена, оскільки будь-яка економія палива була лише гіпотетичною.
- Метод пріоритетності несправностей для телекомунікаційних мереж від Spatialbuzz був визнаний бізнес-схемою для розподілу інженерних ресурсів.
- Нейронна мережа-тренер для ігор від Nvidia пройшла перевірку на очевидність, але все одно була відхилена, оскільки вона лише надавала поради гравцям — це була програма та правила гри, а не технічний процес.
- Скоригована система винагород на основі блокчейну від Corey Reux-Savonte додала нову інформацію і, навіть з урахуванням її переваг, була визнана бізнес-методом на звичайному обладнанні...
- Локаційне «зібрання» Bandai Namco для мобільних геймерів було просто частиною ігрової механіки.
- Аналіз даних IBM щодо моделювання молекулярної динаміки виявив рідкісні стани, але дав лише академічні висновки, а не прямий шлях до розробки ліків.
- Багатозадачний інтерфейс Lenovo з активними «картками» та ярликами був новим способом подання інформації, а не вдосконаленням самого пристрою.
- Процес купівлі NFT у точці продажу від Blackhawk був класифікований як метод фінансової транзакції, замаскований під код.
- Графічний інтерфейс Macusoft, який відображає дані про товщину сітківки ока для визначення інтервалів між ін'єкціями в око, полегшив когнітивне навантаження лікаря, але залишив медичне рішення — а отже, і будь-який технічний ефект — поза межами заявленої користі...

В цілому, ці рішення підкреслюють, що заявки на отримання статусу СІІ у Великобританії повинні передбачати не лише автоматизацію судових рішень, чітке відображення даних або сприяння торгівлі. Щоб відповідати критеріям, вони повинні змінювати роботу комп'ютера, вирішувати технічні проблеми в апаратному забезпеченні або контролювати зовнішні технічні процеси. Заявники повинні відповідно формулювати свої вимоги та надавати підтверджуючі докази, а не покладатися на складність алгоритму або корисність бізнес-результату» (*Kate Voller, Mason Birch, Peter Arrowsmith and Shashank Singhal. Digest of 2025 UKIPO decisions on the patentability of computer implemented inventions // Gill Jennings & Every LLP (<https://www.gje.com/resources/digest-of-2025-ukipo-decisions-on-the-patentability-of-computer-implemented-inventions/>). 05.01.2026*).

«Згідно з доповіддю Sport Industry Report 2026, більшість британських спортивних уболівальників і професіоналів вважають піратський стримінг соціально прийнятним: 58% уболівальників і 66% професіоналів підтримують незаконні сервіси, незважаючи на постійні загрози правоохоронних органів і тюремні покарання. Таке сприйняття підриває зусилля регуляторних органів: за оцінками Відомства інтелектуальної власності, у 2023 році майже чотири мільйони жителів Великої Британії використовували незаконні джерела для перегляду спортивних трансляцій, а дослідження Nielsen Sports показує, що хакерські пристрої для трансляцій, такі як модифіковані «Fire Sticks», залишаються широко поширеними...»

Доступність стала головним питанням для всіх демографічних груп: 67% уболівальників побоюються, що відвідування спортивних заходів стане розкішшю протягом п'яти років, що сприяє поширенню піратства та його соціальному прийняттю. Інші висновки вказують на більш глибокі проблеми: 56% уболівальників і 70% професіоналів вважають зміну клімату екзистенційною загрозою для спорту; 80% уболівальників і 92% професіоналів підтримують обмеження доступу до соціальних мереж для осіб віком до 16 років; 73% уболівальників підтримали б заявку Лондона на проведення Олімпійських ігор...» (Tom Morgan. Britons believe illegally streaming sport is socially acceptable // yahoo! sports (<https://sports.yahoo.com/articles/majority-britons-believe-illegally-streaming-070000009.html>). 14.01.2026).

«Згідно з доповіддю організації The Campaign for Fairer Gambling (CFG), за останні три роки кількість нелегальних трансляцій спортивних подій у Великій Британії зросла більш ніж удвічі — до 3,6 мільярда.

У доповіді CFG за 2024-25 роки також підкреслюється, що між спортивним піратством і неліцензованими азартними іграми існує симбіотичний зв'язок: 89% нелегальних трансляцій у цій країні містять рекламу букмекерських контор чорного ринку.

У звіті стверджується, що за останні чотири роки незаконні ставки різко зросли, а неліцензовані оператори заробили 379 мільйонів фунтів стерлінгів (436 мільйонів євро) у першій половині 2025 року, що становить 9% від британського ринку онлайн-азартних ігор вартістю 8,2 мільярда фунтів стерлінгів, що є значним збільшенням порівняно з їхньою часткою ринку у 2% у 2022 році.

Згідно зі звітом CFG, підготовленим платформою онлайн-аналітики Yield Sec, кількість незаконних трансляцій зросла з 1,8 мільярда у 2022 році до 3,6 мільярда минулого року. Для порівняння, у звіті Yield Sec про ринок США за 2024 рік було виявлено 4,2 мільярда трансляцій спортивних подій у набагато більшій країні, при цьому поширеність незаконних трансляцій у Великобританії приблизно в чотири рази вища...» (Report: UK pirate sport streams up 100% in 3 years // Advanced Television Ltd. (<https://www.advanced->

Сполучені Штати Америки

«У сучасну цифрову епоху майже кожен продукт — від мікрохвильових печей до автомобілів — має підключений до мережі або програмно керований варіант, але ця масова цифровізація, як не парадоксально, ускладнила ремонт. Сучасні пристрої часто вимагають використання фірмових запчастин, інструментів та програмного забезпечення, а ключові функції заблоковані цифровими бар'єрами. Хоча закони про право на ремонт поліпшили доступ до деяких ресурсів для ремонту, виробники все частіше використовують цифрові «блокування», щоб монополізувати ремонт, а Закон про авторське право в цифрову епоху (DMCA) 1998 року забороняє обходити ці блокування — навіть для законного ремонту...

Розділ 1201 закону DMCA криміналізує обхід цифрових засобів захисту, незалежно від наміру, що означає, що створення або розповсюдження інструментів для ремонту власного пристрою може бути притягнуто до відповідальності як порушення авторських прав. Це дозволило виробникам обмежити конкуренцію та контролювати витрати на ремонт, особливо в таких секторах, як автомобілебудування та охорона здоров'я, де власне програмне забезпечення та інструменти є необхідними для діагностики та ремонту. Наприклад, сучасні автомобілі вимагають дорогого, специфічного для виробника програмного забезпечення та скануючих інструментів, а запчастини часто підбираються під конкретні автомобілі, що робить самостійний ремонт або ремонт сторонніми організаціями дорогим або неможливим. У сфері охорони здоров'я заблоковане обладнання може затримати або унеможливити критично необхідний ремонт, іноді змушуючи лікарні купувати нове обладнання або покладатися виключно на технічних фахівців виробника...

Хоча кожен три роки можуть надаватися винятки з DMCA для конкретних ремонтних робіт, вони є тимчасовими і не дозволяють обмінюватися методами обходу, що ще більше обмежує можливості незалежного ремонту. Такий правовий ландшафт переосмислив поняття власності: споживачі можуть купувати продукт, але виробники зберігають контроль над його програмним забезпеченням, диктуючи, як і чи можна його ремонтувати. В результаті зростають витрати на ремонт, незалежні майстерні зазнають труднощів, а споживачі мають менше вибору і змушені купувати дорожчі товари. У цифрову епоху доступ до програмного забезпечення є таким же важливим для ремонту, як і фізичні інструменти, а закони про авторське право, які спочатку були розроблені для запобігання піратству, тепер перешкоджають базовим правам власності на продукцію та ремонту...» (*Julius Shieh. '90s kids pirating Metallica is driving up your repair bill // United States Public Interest Research Group, Inc.*

(<https://pirg.org/articles/90s-kids-pirating-metallica-is-driving-up-your-repair-bill/>). 06.01.2026).

«У той час як адміністрація Трампа проводить жорстку політику щодо іммігрантів на вулицях, Міністерство внутрішньої безпеки (DHS) паралельно проводить пропагандистську кампанію в Інтернеті, яка неодноразово порушує закон про авторське право. З січня по середину листопада 2025 року DHS опублікувало майже 500 дописів в Instagram — понад чверть усіх дописів з 2014 року — використовуючи відео в стилі мемів та естетику пропаганди 20 століття, поєднану з популярною музикою, фільмами та ігровими зображеннями, щоб просувати депортації та вербування. Більшість цього контенту ніколи не була ліцензована. Такі артисти, як Black Rebel Motorcycle Club, Кенні Логгінс, MGMT, Jay-Z, спадкоємці Тома Петті та Олівія Родріго публічно висловили протест проти використання їхніх пісень у кліпах, що закликають до жорстких заходів; комік Тео Вон протестував проти використання його голосу; також без дозволу були використані елементи відеоігор та аніме, такі як Halo та Pokémon. Деякі публікації були видалені після скарг, але судових позовів подано не було...

З юридичної точки зору DHS не стоїть вище авторського права: Конгрес скасував суверенний імунітет федерального уряду щодо порушення авторських прав, а захист на підставі «добросовісного використання» є слабким для рекламних або рекрутингових матеріалів, які більше нагадують рекламу, ніж коментарі чи новини. Однак практичні засоби правового захисту для правовласників є обмеженими. Навіть якщо вони подадуть позов і виграють справу, вони не зможуть змусити уряд припинити або видалити публікації, що порушують авторські права, а лише вимагати виплати «розумної та повної компенсації» за завдані збитки. Такий підхід заохочує до «прохання пробачення, а не дозволу»: DHS може ігнорувати або відкидати заперечення, якщо автор не може довести істотну грошову шкоду, яка варта судового розгляду. Фактично, агентство має мало стимулів дотримуватися закону про авторське право, навіть якщо його повідомлення полягає в тому, що воно відновлює верховенство права на кордоні» (*Autumn Billings. The Trump Administration's Deportation Reels Keep Getting Copyright Strikes for Using Music Without Permission // Reason Foundation* (<https://reason.com/2026/01/11/the-deportation-playlist-is-mostly-stolen/>). 11.01.2026).

«Товари стали основним джерелом доходу для багатьох творців контенту, перетворивши особисті бренди на стійкі бізнеси. Однак, ставши власником бренду, ви берете на себе значну юридичну відповідальність, особливо в питаннях інтелектуальної власності (ІВ), ліцензування та

дотримання вимог до бренду. Творці часто несуть юридичну відповідальність за ці питання, навіть працюючи з PR-компаніями або агентствами...

Поширеною помилкою є припущення, що всі творчі активи, створені для бренду, є його власністю. Насправді авторські права зазвичай залишаються за дизайнерами, фотографами або підрядниками, якщо не укладено письмового договору про роботу за наймом або не надано явного передання прав. Без чіткої документації творці можуть не мати законного права власності на свої логотипи, упаковку або рекламні зображення, навіть якщо вони за них заплатили...

Ліцензійні угоди з виробниками, художниками або партнерами також мають вирішальне значення. Нечіткі або неформальні умови можуть призвести до втрати творчого контролю, суперечок щодо ексклюзивності або обмежень щодо майбутнього розширення асортименту продукції. Чіткі письмові угоди є необхідними для захисту творчої свободи та запобігання перебоєм у бізнесі.

Проблеми з торговими марками можуть змусити творців проводити дорогі ребрендинги, якщо вони використовують назви або фрази, які вже зареєстровані іншими як торгові марки. Базова перевірка торгових марок та рання реєстрація назв брендів, лінійок продуктів або фірмових фраз коштують набагато дешевше, ніж вирішення юридичних конфліктів після запуску...

Цифрові активи, такі як макети, дизайни та рекламні матеріали, вразливі до крадіжок або зловживань. Творці повинні використовувати угоди про нерозголошення інформації, безпечні платформи для обміну даними, водяні знаки та реєстрацію авторських прав, щоб захистити ці активи та підкреслити свій професіоналізм.

Використання популярних мемів, музики або контенту, створеного за допомогою штучного інтелекту, у рекламі або на сувенірній продукції вимагає відповідної ліцензії. Популярність не означає дозвіл, а несанкціоноване використання може призвести до видалення контенту, втрати доходів або судових позовів...

Усі співпраці повинні бути оформлені в письмовій формі з чітким зазначенням прав власності на інтелектуальну власність, розподілу доходів, затвердження творчих рішень, ексклюзивності та виробничих зобов'язань. Усні домовленості є недостатніми і можуть призвести до суперечок, які шкодять як репутації, так і бізнесу.

Зрештою, юридичні помилки швидко перетворюються на проблеми з репутацією, оскільки аудиторія вважає творців відповідальними за цілісність бренду. Проактивне вирішення питань інтелектуальної власності, ліцензування та дотримання вимог з самого початку допомагає творцям будувати міцніші, більш масштабовані бренди та уникати дорогих невдач. Юридична перевірка перед запуском мерчу або розширенням лінійки продуктів є важливим кроком у захисті вашого бренду та забезпеченні довгострокового успіху» *(Novika Ishar. Creator Merch & Product Lines: What Creators Need to Know About Licensing, IP, and Brand Compliance // ROMANO LAW PLLC*

(<https://www.romanolaw.com/creator-merch-product-lines-what-creators-need-to-know-about-licensing-ip-and-brand-compliance/>). 12.01.2026).

«У Сполучених Штатах захист авторських прав автоматично поширюється на оригінальні авторські твори, такі як зображення, книги та музика, як тільки твір зафіксовано на матеріальному носії, надаючи власнику авторських прав виключні права на відтворення, розповсюдження та створення модифікацій. Оскільки законодавство США не вимагає розміщення повідомлення про авторське право на творах, багато людей помилково вважають, що вміст, знайдений в Інтернеті, можна вільно копіювати або публікувати, якщо не вказано повідомлення або вимогу про зазначення авторства, що може призвести до ненавмисного порушення авторських прав... Фінансові наслідки можуть бути серйозними: для зареєстрованих творів, передбачені законом збитки зазвичай становлять від 750 до 30 000 доларів за кожне порушення і можуть зрости до 150 000 доларів за кожне творіння у разі навмисного порушення, а суди також можуть присудити значні судові витрати, якщо творіння було зареєстровано на момент порушення. Як результат, людям настійно рекомендується не копіювати та не публікувати зображення з Інтернету, якщо це не є явно законним, а в разі отримання листа з вимогою припинити порушення, негайно реагувати — бажано за допомогою адвоката з питань інтелектуальної власності — оскільки багато спорів можна вирішити за меншу суму, ніж початкова вимога» (David M. Breiner, Dylan T. Schuchard. *Copyright Infringement: Risks of Copying Images From the Internet* // BrownWinick (<https://www.brownwinick.com/insights/copyright-infringement-risks-of-copying-images-from-the-internet>). 14.01.2026).

«...Заклик до більш жорсткого законодавства про авторське право для боротьби з великими технологічними компаніями є помилковим, оскільки така політика в кінцевому підсумку зосереджує владу в руках невеликої групи корпоративних «воротарів» за рахунок творців і конкурентів. Історично склалося так, що потужні компанії, що займаються контентом, такі як музичні лейбли, уклали величезні, багатомільйонні угоди про ліцензування та акціонерну участь з такими платформами, як Spotify і Google, але часто не діляться доходами з окремими артистами, що свідчить про фундаментальний дисбаланс у переговорній силі. Немає підстав вважати, що розширення захисту авторських прав зараз змінить цю динаміку...

В епоху штучного інтелекту вимога до розробників отримати ліцензії на мільйони творів, необхідних для навчання великих мовних моделей, обмежить конкуренцію лише найбільшими корпораціями, які можуть дозволити собі такі непомірно високі витрати, тим самим закріпивши домінуючі позиції на ринку технологічних гігантів. Про це вже свідчать судові позови, такі як Thomson

Reuters проти ROSS Intelligence, де надто широке тлумачення закону про авторське право успішно змусило стартап, що займався юридичними дослідженнями в галузі штучного інтелекту, припинити свою діяльність, усунувши вкрай необхідного конкурента та обмеживши доступ до юридичної інформації.

Крім того, положення Закону про авторське право в цифрову епоху (DMCA) щодо «боротьби з обходом», яке, начебто, було розроблене для запобігання порушенням, в основному використовувалося для блокування конкуренції та інновацій на різних ринках — від картриджів для принтерів і пристроїв для відкривання гаражних воріт до сільськогосподарського обладнання. Надаючи виробникам контроль над управлінням цифровими правами (DRM), розділ 1201 фактично дозволяє їм закривати вторинні ринки та контролювати використання продуктів протягом тривалого часу після їх придбання. Для сприяння інноваціям та захисту споживачів політика в галузі авторського права повинна бути збалансованою, зосереджуючись на зниженні бар'єрів для входу на ринок нових творців та конкурентів, а не на наданні більшого контролю корпоративним монополіям...» (*Tori Noble. Copyright Kills Competition* // *Electronic Frontier Foundation* (<https://www.eff.org/deeplinks/2026/01/copyright-kills-competition>). 21.01.2026).

«...Оскільки споживання цифрового контенту замінило фізичні носії, основний принцип розділу 109, доктрина першого продажу, майже втратив свій вплив у законодавстві США про авторське право, що погіршило становище споживачів. Доктрина першого продажу традиційно дозволяла покупцям перепродавати, позичати або розпоряджатися твором, захищеним авторським правом, після його законного придбання. Однак суди постановили, що ця доктрина застосовується лише до розповсюдження, а не до відтворення, що означає, що споживачі, які «орендують» цифровий контент через такі сервіси, як Netflix або Spotify, обмежені відкличними ліцензіями, і будь-яка спроба скопіювати, позичити або зберегти цей контент не захищена, навіть якщо вони видалять оригінальний файл...

Це створило нестабільний доступ до культури, залишивши доступ залежним від примх великих корпорацій, які можуть видаляти або змінювати контент у будь-який час. Хоча Каліфорнія нещодавно прийняла закон АВ 2426, який вимагає від компаній розкривати інформацію про те, коли «покупка» є лише відкличним ліцензією (після інцидентів, таких як скасування Ubisoft доступу до The Crew), федеральна реформа затримується. Хоча EFF (Electronic Frontier Foundation) та інші групи закликали FTC встановити чіткі правила цифрової власності, поточна регуляторна ситуація залишається несприятливою.

...хоча повний перегляд Закону про авторське право 1976 року може бути ризикованим кроком, розділ 109 вимагає термінового перегляду Конгресом. Відновлення доктрини першого продажу для застосування до цифрових медіа

дозволило б відновити конкуренцію, підтримати ринки вживаних товарів та бібліотеки, повернути повноваження американським споживачам та відкрити хвилю нових інновацій» (*Corynne McSherry and Rory Mir. Rent-Only Copyright Culture Makes Us All Worse Off // Electronic Frontier Foundation* (<https://www.eff.org/deeplinks/2026/01/rent-only-copyright-culture-makes-us-all-worse>). 22.01.2026).

«Кавер-версія пісні — це новий запис музичної композиції, спочатку створеної іншим виконавцем, і хоча ви є власником свого конкретного запису, мелодія та текст пісні залишаються захищеними авторським правом. Завантажуючи кавер-версію пісні на YouTube, важливо розуміти, що авторське право на музику поділяється на дві частини: музична композиція (мелодія та текст) і звукозапис (конкретне виконання). Для кавер-версій вам потрібно отримати дозвіл на використання оригінальної композиції, навіть якщо ви не використовуєте оригінальний запис...

Для форматів, що містять лише аудіо, механічна ліцензія дозволяє легально відтворювати та розповсюджувати пісню, при цьому ставки роялті встановлюються законом. Однак для публікації відео з кавер-версією пісні на YouTube зазвичай потрібна ліцензія на синхронізацію, оскільки відео вважається аудіовізуальним твором. Механічні ліцензії самі по собі зазвичай не охоплюють права, необхідні для відео на YouTube...

YouTube управляє матеріалами, захищеними авторським правом, за допомогою системи Content ID, яка сканує завантажені файли на наявність збігів з музикою, захищеною авторським правом. Якщо збіг виявлено, власник авторських прав може заблокувати відео, відстежувати його статистику або монетизувати його, отримуючи дохід від реклами. Багато видавців уклали угоди з YouTube, що дозволяють використовувати кавери в обмін на частку доходу від реклами, але це не те саме, що мати офіційну ліцензію, і не дає вам повного контролю над вашим відео.

Завантажуючи кавер-версію пісні на YouTube, чітко позначте своє відео як кавер, вкажіть авторів та композиторів оригінальної пісні та, якщо можливо, надайте посилання на оригінальну пісню. Якщо на ваше відео надійшла претензія щодо ідентифікації контенту, ви можете відповісти, надавши докази отримання ліцензій або дозволів. Пам'ятайте, що ліцензія на використання лише аудіоматеріалу може не вирішити претензії, пов'язані з візуальними або синхронізаційними аспектами відео. Розуміння та управління цими вимогами щодо авторських прав є надзвичайно важливим для уникнення юридичних проблем та забезпечення доступності вашої кавер-версії пісні на YouTube» (*How to Legally Upload Cover Songs to YouTube // LegalClarity* (<https://legalclarity.org/how-to-legally-upload-cover-songs-to-youtube/>). 30.01.2026).

«Закон про інтелектуальну власність (ІВ) захищає такі твори, як авторські права, торгові марки та патенти, і ці заходи захисту також застосовуються до незамінних токенів (NFT) — цифрових активів, записаних у блокчейні, які часто пов'язані з конкретними цифровими або фізичними предметами. NFT самі по собі не мають окремої правової бази; натомість їх використання та захист регулюються існуючими законами про ІВ, які контролюються Бюро авторських прав США та Відомство патентів і торговельних марок США (USPTO)...

Спільне федеральне дослідження, замовлене Конгресом і завершене в березні 2024 року, дійшло висновку, що чинне законодавство про інтелектуальну власність є достатнім для регулювання NFT і не потребує прийняття нових законів. Головною проблемою, що була виявлена, є плутанина споживачів щодо того, які права включаються при купівлі NFT. Володіння NFT не надає автоматично авторських прав на базовий твір; передача авторських прав або ексклюзивних ліцензій вимагає письмової угоди, підписаної власником авторських прав. Будь-які права на використання, демонстрацію або комерціалізацію твору повинні бути чітко визначені в смарт-контракті NFT або умовах платформи.

Власники авторських прав зберігають виключні права на відтворення, адаптацію або публічну демонстрацію своїх творів, і проекти NFT, що дозволяють публічний перегляд, можуть порушувати ці права. Щодо торговельних марок, USPTO вимагає від заявників вказати фактичні товари або послуги, представлені NFT, зазвичай класифікуючи цифрові товари за класом 9. Реєстрація торговельної марки також вимагає доказів використання в комерції і буде відхилена, якщо марка може спричинити плутанину з існуючими брендами.

Патентне право також застосовується до винаходів, пов'язаних з NFT, таких як технології блокчейну, відповідно до існуючої правової бази, без необхідності спеціальних правил. Щоб захистити творчі аспекти проекту NFT, творці повинні зареєструвати свої оригінальні роботи в Бюро авторських прав, а свої торгові марки або логотипи — в USPTO, надавши чіткі описи та докази використання на цифровому ринку. Підсумовуючи, хоча NFT є новою технологією, їхнє правове регулювання базується на встановлених принципах інтелектуальної власності, і творцям та покупцям необхідно ретельно стежити за правами, ліцензуванням та реєстрацією» (*US Copyright Office Study and USPTO NFT IP Guidance // LegalClarity (<https://legalclarity.org/us-copyright-office-study-and-uspto-nft-ip-guidance/>). 30.01.2026*).

«Торрентинг — це популярний метод обміну файлами в Інтернеті за допомогою однорангової мережі (P2P), в якій користувачі (однорангові вузли) завантажують і вивантажують фрагменти файлів безпосередньо один одному, а не через центральний сервер. У Сполучених Штатах сама

технологія, така як використання торрент-клієнта, є законною. Однак законність торрентингу залежить від того, який контент обмінюється, і чи має користувач право розповсюджувати його відповідно до федерального закону про авторське право...

Торрентинг стає незаконним, коли він передбачає обмін або завантаження матеріалів, захищених авторським правом, без дозволу власника, таких як фільми, музика, програмне забезпечення або книги. Власники авторських прав мають виключні права на відтворення та розповсюдження своїх творів, а несанкціонований торрентинг може призвести до цивільних позовів та значних фінансових штрафів. Законодавчо встановлені збитки за порушення можуть становити від 750 до 30 000 доларів за твір і до 150 000 доларів за твір у разі умисних порушень.

Незважаючи на ці ризики, торрентинг має багато законних застосувань. Це ефективний спосіб для організацій розповсюджувати великі файли, такі як оновлення програмного забезпечення або операційні системи з відкритим кодом, без перевантаження одного сервера. Торрентинг також є законним при обміні контентом, який ви створили, маєте дозвіл на розповсюдження або який є у відкритому доступі. Зрештою, хоча технологія торрентингу є нейтральною і законною, користувачі повинні переконатися, що вони мають відповідні права на контент, яким вони діляться, щоб уникнути юридичних проблем...» (*Is It Legal to Use Torrents in the USA? // LegalClarity* (<https://legalclarity.org/is-it-legal-to-use-torrents-in-the-usa/>). 30.01.2026).

«Сток-фотографії є цінним ресурсом для веб-сайтів та маркетингу, але їх законне використання вимагає розуміння правил авторського права та ліцензування. Авторське право на фотографії захищається автоматично з моменту їх створення, надаючи законному власнику — зазвичай фотографу або його роботодавцю — виключні права на контроль використання зображення. Просте придбання або завантаження сток-фотографії не передає права власності; натомість користувачам надаються конкретні права на використання через ліцензії...

Існує два основних типи ліцензій на використання стокових фотографій: безроялті (RF) та з управлінням правами (RM). Ліцензії RF дозволяють багаторазове використання за одноразову плату, але можуть мати обмеження щодо використання. Ліцензії RM є більш обмежувальними, вони визначають такі деталі, як тривалість, регіон та ексклюзивність, і їх необхідно суворо дотримуватися, щоб залишатися у відповідності до вимог.

Фотоагентства також розрізняють комерційне та редакційне використання. Комерційне використання передбачає просування товарів або послуг і часто вимагає дозволу моделей або власників об'єктів, щоб уникнути судових позовів. Редакційне використання призначене для новинних або

освітніх цілей і може не вимагати таких дозволів, але ці зображення не можуть використовуватися для реклами...

Ліцензії Creative Commons (CC) пропонують інший спосіб використання фотографій з різними умовами. Найбільш ліберальна ліцензія CC0 дозволяє безкоштовне використання для будь-яких цілей, тоді як інші можуть вимагати зазначення авторства, забороняти комерційне використання або вимагати, щоб похідні роботи поширювалися на тих самих умовах.

Перед публікацією стокової фотографії завжди перевіряйте вимоги ліцензії, переконайтеся, що є необхідні дозволи для комерційного використання, та дотримуйтеся усіх правил щодо зазначення авторства та модифікації. Неправильне використання стокових фотографій, наприклад, використання без дозволу або поза умовами ліцензії, може призвести до порушення авторських прав, що може спричинити судові позови та штрафи в розмірі від 750 до 150 000 доларів за кожну роботу, залежно від обставин. Щоб уникнути дорогих помилок, необхідно ретельно дотримуватися ліцензійних та законодавчих вимог...» (*How to Use Stock Photos Legally to Avoid Copyright Issues // LegalClarity (<https://legalclarity.org/how-to-use-stock-photos-legally-to-avoid-copyright-issues/>). 30.01.2026*).

Федеративна Демократична Республіка Непал

«TikTok був офіційно визнаний «відомим торговим знаком» в Непалі Міністерством промисловості (DoI), що стало значним кроком уперед у сфері захисту торгових знаків у цій країні. Цей статус, який виходить за межі просто відомої торгової марки, був наданий в контексті справи про оскарження торгової марки — TikTok Information Technology UK Limited проти C.G. Foods (Nepal) Pvt. Ltd. — в якій C.G. Foods намагалася зареєструвати «Tic Tos» для локшини швидкого приготування. Міністерство промисловості постановило, що глобальна репутація TikTok, численні реєстрації торгових марок та широке визнання громадськості дають підстави для посиленого захисту...

Міністерство внутрішніх справ відхилило аргумент C.G. Foods про те, що компанії працюють у різних галузях, заявивши, що у випадку відомих торговельних марок порушення може відбуватися навіть у разі несхожих товарів або послуг. Рішення було обґрунтовано міжнародними стандартами, зокрема статтею 6bis Паризької конвенції та статтею 16.3 Угоди ТРІПС, які вимагають надійного захисту відомих торговельних марок від розмивання та недобросовісного використання.

Це історичне рішення свідчить про прихильність Непалу до надійного захисту інтелектуальної власності, що робить країну більш привабливою для іноземних інвестицій та світових брендів. Для власників брендів це підкреслює важливість відстоювання прав, заснованих на репутації, в Непалі, а заявникам рекомендується проводити ретельну перевірку торговельних марок, щоб

уникнути конфліктів із всесвітньо відомими брендами...» (*TikTok now recognized as a famous trademark in Nepal // Asia IP* (<https://asiaiplaw.com/section/news-analysis/tiktok-now-recognized-as-a-famous-trademark-in-nepal>). 16.01.2026).

Японська Держава

«Міністерство економіки, торгівлі та промисловості Японії (METI) повідомило, що збитки від онлайн-піратства японського контенту в 2025 році зросли до 5,7 трлн ієн (близько 36,9 млрд доларів США) — майже втричі більше, ніж 2 трлн ієн (12,9 млрд доларів США), зафіксованих у 2022 році. Якщо врахувати нові категорії, такі як «товари з символікою персонажів», загальний збиток у 2025 році досягне 10,4 трлн ієн (близько 67,4 млрд доларів США). Опитування, яке охопило споживачів у Японії, Китаї, В'єтнамі, Франції, США та Бразилії, показало, що всі основні категорії контенту — фільми (включно з аніме), видавнича продукція, музика, відеоігри та товари з символікою персонажів — зазнали майже трикратного зростання збитків, пов'язаних з піратством, за три роки, причому найбільше постраждали видавнича продукція та фільми...

Незважаючи на зменшення обсягу піратського контенту, що споживається на одну особу, загальний збиток зріс через підвищення цін, коливання курсу валют, збільшення кількості інтернет-користувачів та зростання популярності японського контенту у світі. METI реагує на це шляхом посилення співпраці з місцевими органами влади, вдосконалення систем судочинства, боротьби з порушеннями авторських прав за допомогою генеративної штучної інтелекту та підроблених товарів, а також розробки баз даних про права власності для прискорення судових процесів. Однак уряд визнає, що доки існує попит на японський контент, піратство буде існувати. Тому його основна стратегія полягає в тому, щоб скерувати споживачів до легальних каналів шляхом підтримки розширення глобальних платформ для потокового передавання та розповсюдження японського контенту» (*Piracy of Japanese games and anime has tripled over the past 3 years. Government acknowledges need to expand legitimate global distribution channels // AUTOMATON WEST* (<https://automaton-media.com/en/news/piracy-of-japanese-games-and-anime-has-tripled-over-the-past-3-years-government-acknowledges-need-to-expand-legitimate-global-distribution-channels/>). 27.01.2026).

Інтелектуальна власність в епоху штучного інтелекту

«...Патентні відомства по всьому світу, зокрема UKIPO, EPO та USPTO, інтегрують інструменти штучного інтелекту (ШІ) для підвищення ефективності, узгодженості та якості пошуку, при цьому твердо дотримуючись думки, що людське судження залишається найважливішим для критичного аналізу...

UKIPO використовує «SEARCH» — платформу на основі штучного інтелекту для експертів, яка ранжує результати за схожістю та релевантністю, а також інструмент розподілу на основі штучного інтелекту, який автоматизує розподіл справ, значно скорочуючи час обробки. Для громадськості інструмент попередньої реєстрації торговельної марки використовує комп'ютерний зір та лінгвістику для виявлення потенційних конфліктів, хоча його результати є обмеженими і не замінюють юридичного оформлення...

EPO використовує «ANSERA», складний інструмент пошуку для великих наборів документів, і впровадило генеративну «Юридичну інтерактивну платформу (LIP)» на основі штучного інтелекту в MyEPO для пошуку юридичних текстів, хоча через поточні неточності її роль обмежується навігаційною допомогою. Інші ініціативи EPO включають складання протоколів усних проваджень за допомогою штучного інтелекту (остаточна точність залишається відповідальністю відділу), класифікатор текстів CPC для класифікації (з попередженням про недопустимість введення конфіденційних даних) та незамінну послугу «Patent Translate» для аналізу багатомовних документів...

Аналогічно, USPTO використовує «SimSearch» у своєму середовищі PE2E для ідентифікації подібних патентних документів для експертів. Найамбітнішим кроком стало нещодавнє запуск пілотного проекту «ASAP!» у жовтні 2025 року, який надає заявникам автоматизований звіт про попередній пошук (ASRN), що потенційно дозволяє вносити ранні поправки або приймати стратегічні рішення...

У всіх відомствах штучний інтелект служить для швидшого виявлення матеріалів та зменшення адміністративних суперечностей, але відповідальність за суттєвий аналіз та прийняття рішень однозначно покладається на людських експертів та заявників...» (*Anton Baker. Use of AI tools at the UKIPO, EPO and USPTO // D Young & Co. (<https://www.dyoung.com/en/knowledgebank/articles/ai-tools-ukipo-epo-uspto>). 07.01.2026*).

«...Все більше досвідчених користувачів системи генеративного штучного інтелекту, особливо в сфері «мистецтва штучного інтелекту», скаржаться, що інші «крадуть» або «плагиатують» їхні підказки,

розглядаючи формулювання підказок як власні творіння. Останній скандал пов'язаний з Амірою Заїрі, «викладачкою штучного інтелекту» та амбасадоркою таких інструментів, як Adobe, LeonardoAI та TripoAI, яка опублікувала гнівний допис на X, звинувачуючи інших у копіюванні її «унікальних» підказок, просто перефразовуючи їх і отримуючи подібні результати. Подібні скарги широко поширюються в спільнотах штучного інтелекту, і навіть з'явився невеликий ринок захисних інструментів, таких як «PromptShield», призначених для запобігання крадіжці підказок...

Ця суперечка виглядає глибоко іронічною, оскільки системи генеративного штучного інтелекту були навчені на величезних обсягах створених людьми творів мистецтва та медіа, захищених авторським правом, які були зібрані з Інтернету без згоди, ліцензії або компенсації. Критики стверджують, що ці моделі створюють похідні результати на основі цієї неоплачуваної творчої праці, що робить скарги на явне плагіатство схожими на обурення з приводу копіювання «рецепту для машини плагіатства» — чогось, що, як зазначають цифрові художники, є невід'ємною частиною роботи цієї технології...» (*Joe Wilkins. Furious AI Users Say Their Prompts Are Being Plagiarized // Recurrent Ventures (<https://futurism.com/artificial-intelligence/ai-prompt-plagiarism-art>). 10.01.2026*).

«...Співпраця Disney з OpenAI свідчить про значну зміну в тому, як великі власники контенту можуть управляти інтелектуальною власністю та монетизувати її в епоху штучного інтелекту. Компанія Disney, яка традиційно відома суворим дотриманням своїх прав на фільми та персонажів, тепер використовує мовні моделі OpenAI для створення контенту, поліпшення управління інтелектуальною власністю та поглиблення залучення аудиторії, прагнучи не тільки захистити свій існуючий портфель, але й створити нові історії та захоплюючі враження. Це партнерство свідчить про більш широку тенденцію в галузі до інтеграції штучного інтелекту в стратегії ліцензування та контенту, що потенційно розширює дистрибуцію та охоплення ринку, але також піднімає невирішені юридичні питання щодо оригінальності, авторства та того, як авторське право повинно застосовуватися до творів, створених за допомогою штучного інтелекту або з його допомогою... Поки юридичні та галузеві експерти ретельно вивчають ці питання, угода може вплинути на майбутню політику та прецеденти щодо власності та захисту інтелектуальної власності в творчих процесах, що базуються на штучному інтелекті...» (*Disney's Innovative Partnership with OpenAI: A New Era for Intellectual Property Management and Expansion // Legal News Feed (<https://legalnewsfeed.com/2026/01/12/disneys-innovative-partnership-with-openai-a-new-era-for-intellectual-property-management-and-expansion/>). 12.01.2026*).

«...На ринку цифрових технологій у сфері охорони здоров'я, що базується на штучному інтелекті, стара стратегія, яка полягала у швидкому виведенні продукту на ринок та збереженні комерційної таємниці, вже не є достатньою. У міру того, як компанії будують основну інфраструктуру охорони здоров'я — від підтримки клінічних рішень на основі штучного інтелекту та дистанційного моніторингу до цифрових терапевтичних засобів — патенти стали важливим бізнес-інструментом для захисту цінності підприємства та створення конкурентної переваги. На відміну від авторських прав, які захищають лише конкретний код, патенти захищають базову функціональність на рівні системи: як обробляються дані, як моделі навчаються та перевіряються в регульованих середовищах, і як результати застосовуються в клінічних умовах. Це має вирішальне значення в умовах, коли конкуренти з великими фінансовими ресурсами можуть швидко копіювати функції, використовуючи подібні публічні моделі...

Патенти також підкріплюють стратегію компанії щодо даних, захищаючи не тільки самі дані, а й способи використання конфіденційних або чутливих даних. Це забезпечує надійний захист у випадках, коли права доступу до даних можуть бути обмежені через зміни в ліцензуванні або законодавстві. Крім того, патенти слугують об'єктивним доказом технічної новизни для регуляторних органів, корпоративних клієнтів та інвесторів, відрізняючи компанію від тих, хто просто збирає готові компоненти.

У міру розвитку сектора цифрового здоров'я зростає кількість патентних судових спорів. Продуманий патентний портфель забезпечує важливий захисний важіль, стримуючи спекулятивні судові позови та зміцнюючи позиції компанії в суперечках. Для керівництва це означає розглядати патенти як стратегічне бізнес-рішення, а не як юридичну додумку. Цей процес потрібно розпочинати заздалегідь — до публічного розкриття інформації, демонстрацій для клієнтів або навіть презентацій для інвесторів, які можуть створити попередній стан техніки, що заблокує захист. Узгоджуючи патентну стратегію з дорожньою картою розвитку продукту та заохочуючи інженерів документувати нові технічні рішення, компанії у сфері цифрового здоров'я можуть захистити саме ті інновації, які визначають їхню конкурентну перевагу. Якщо технологія варта того, щоб її створювати, вона варта того, щоб її захищати» (*Matthew Horton, Aaron Maguregui. Protecting the AI Advantage: Why Patents Are a Critical Growth and Risk-Management Tool for Digital Health Platforms // Foley & Lardner LLP (<https://www.foley.com/p/102m1yd/protecting-the-ai-advantage-why-patents-are-a-critical-growth-and-risk-managemen/>). 14.01.2026*).

«Штучний інтелект полегшує створення технічних описів та проектів патентних матеріалів, але водночас створює нові ризики для винахідників, які прагнуть отримати надійні патенти, що підлягають примусовому виконанню. Патенти як і раніше вимагають дотримання основних правових

критеріїв — новизни та неочевидності, правильного зазначення винахідника, адекватного письмового опису, що свідчить про те, що винахідник «володів» винаходом на момент подання заявки, та достатньої реалізації (а також розкриття найкращого способу реалізації, якщо він відомий). Оскільки результати роботи ШІ походять з існуючої інформації, надмірна залежність від нього може ненавмисно призвести до створення описів, які роблять винахід очевидним або не справді новим... Це також може ускладнити визначення авторства винаходу, оскільки винахідниками можуть бути тільки люди, а авторство винаходу залежить від того, хто його придумав; якщо винахідник не може чітко пояснити, як була розроблена концепція без використання ШІ, право власності та дійсність винаходу можуть бути оскаржені під час судового розгляду або судового процесу. Аналогічно, ШІ може заповнити прогалини в мові або механізмах, які винахідник не повністю розуміє або не може реалізувати, послаблюючи вимоги до письмового опису та реалізації винаходу і затуляючи справжній найкращий спосіб реалізації винаходу винахідником...

Головний висновок полягає в тому, що ШІ слід використовувати як допоміжний засіб для складання проєктів, а не як заміник людського мислення, розуміння та перевірки. Тому винахідники повинні документувати процес розробки, переконатися, що заявка відповідає тому, що вони насправді знають і можуть створити, а також описати бажаний варіант реалізації своїми словами» (*Genni Ellis. Challenges of protecting innovation in an artificial (intelligence) world // McAfee & Taft (<https://www.mcafeetaft.com/challenges-of-protecting-innovation-in-an-artificial-intelligence-world/>). 15.01.2026*).

«...Музика, створена штучним інтелектом за допомогою таких програм, як Suno та Udio, не є інтелектуальною в творчому сенсі, але дуже ефективна в статистичному прогнозуванні. Ці моделі навчаються на величезній кількості існуючих пісень, реєструючи мільярди даних про музичну структуру. Отримавши завдання, наприклад, створити пісню в стилі певних гуртів, штучний інтелект починає з однієї ноти і статистично прогнозує наступну, і так далі, доки не сформується пісня. Цей процес є, по суті, витонченим відтворенням музики, створеної людьми, замкнутим циклом, який ніколи не приведе до справжніх інновацій на рівні таких людських митців, як Пол Маккартні чи Боб Ділан. Однак це створює значну юридичну проблему: цей процес навчання передбачає несанкціоноване використання інтелектуальної власності, захищеної авторським правом. Твори митців були використані без дозволу та компенсації для побудови бізнесу, який безпосередньо отримує прибуток від їхнього таланту та праці...

Недавні угоди між Universal Music Group і Warner Music з компанією Udio, що займається штучним інтелектом у музиці, свідчать про перехід до ліцензійних механізмів, при цьому лейбли обіцяють артистам нові джерела доходу в 2026 році. Проте артисти залишаються обґрунтовано настороженими,

пам'ятаючи про порожні обіцянки щодо стрімінгу, і побоюються, що штучний інтелект позбавить їх таланту і засобів до існування, запропонувавши мінімальну компенсацію. Проблема полягає в тому, що системи штучного інтелекту зберігають інформацію, розподілену між мільярдами штучних нейронів, а не у вигляді окремих файлів, що робить майже неможливим просто «видалити» конкретний твір, захищений авторським правом, після навчання, подібно до вилучення однієї чайної ложки цукру з повністю випеченого торта...

Два нових рішення дають надію. Musical AI забезпечила фінансування технології, яка може визначити, які навчальні матеріали вплинули на конкретні результати роботи ШІ з точністю до відсотків, що дозволяє художникам контролювати та вимагати видалення. Ще більш перспективним є те, що ізраїльська компанія Hirono розробила технологію «машинного розучування», яка може виправити навчені моделі ШІ, видаляючи конкретні твори, захищені авторським правом, особисті дані та захищену інтелектуальну власність, не демонтуючи цілі системи — технічно здійснений компромісний варіант між повним видаленням та фактичним прийняттям. Як зазначає Бен Лурія, творці повинні мати можливість сказати «Я не давав на це згоди» і змусити компанії практично виправити ситуацію, а не просто вибачатися. Як і дебати про семплінг наприкінці 1980-х і на початку 1990-х років, ця технологічно-правова колізія зрештою вирішиться у вигляді протоколів і нагляду, хоча ставки є набагато вищими...» (*Alan Cross. The scramble is on to help unscramble the mess that is AI-generated music // Corus Entertainment Inc. (<https://globalnews.ca/news/11614633/fixing-the-mess-of-ai-generated-music/>). 18.01.2026*).

«...Перетин авторського права та генеративного ШІ характеризується трьома центральними, невирішеними питаннями: законність використання даних, захищених авторським правом, для навчання, право на захист творів, створених ШІ, та питання про те, хто є власником. Це призвело до дорогих глобальних судових процесів та тиску на підвищення прозорості та простежуваності...

Щодо питання про навчальні дані (вхідні дані), великі компанії, що займаються штучним інтелектом, страхують свої ризики, укладаючи ліцензійні угоди, такі як угода Reddit на суму 70 млн доларів на рік і угода Shutterstock на суму 104 млн доларів, що свідчить про те, що вони не можуть покладатися виключно на захист справедливого використання в США. Хоча деякі американські суди вважають навчання трансформативним справедливим використанням, якщо копії отримані законним шляхом, інші вказують, що використання захищених творів для навчання моделей, які заповнюють ринок подібним контентом, є, ймовірно, незаконним. На міжнародному рівні Франція оштрафувала Google на 250 млн євро за використання новинних статей без

дозволу, тоді як Японія загалом дозволяє таке використання, якщо воно не «необґрунтовано шкодить» власнику авторських прав...

Щодо права на авторське право (результат), більшість юрисдикцій, включаючи США, вважають, що для захисту необхідна істотна участь людини. Бюро з авторських прав США надає захист творам, створеним за допомогою штучного інтелекту, в яких люди структурують сюжет або компонують елементи (як у коміксі «Зоря світанку»), але відмовляє в захисті творам, повністю створеним штучним інтелектом за складними вказівками. Винятком є Велика Британія, яка надає авторські права особі, яка організовує створення твору...

Питання власності залишається неоднозначним. Жодна юрисдикція не визнає ШІ автором, хоча деякі надають авторство користувачеві (якщо творчий внесок є істотним) або програмісту (як у Великобританії). Більшість підприємств вирішують це питання, використовуючи договори про роботу за наймом із працівниками або підрядниками...

Для компаній, що використовують штучний інтелект, найкращі практики включають проактивне ліцензування контенту, документування творчого вкладу людини, відстеження походження даних для уникнення піратських джерел та підготовку до майбутніх судових спорів щодо результатів. Для творців це означає реєстрацію авторських прав, використання механізмів відмови, пропонувані розробниками, та прийняття рішення про участь у колективних урегулюваннях (наприклад, щодо використання книг компанією Anthropic) або подачу індивідуальних позовів. Зрештою, підвищення прозорості життєвого циклу ШІ вважається ключовим фактором для встановлення справедливого балансу між інноваціями та винагородою творців» (*Cem Dilmegani. Generative AI Copyright Concerns & 3 Best Practices in 2026 // AIMultiple (<https://research.aimultiple.com/generative-ai-copyright/>). 21.01.2026*).

«Глобальний підйом генеративного штучного інтелекту (ШІ) спричинив дорогі судові спори щодо авторських прав, в яких розробники, що шукають дані для інновацій, протистоять творчим працівникам, які побоюються експлуатації. Юрисдикції реагують на це вимогами прозорості та простежуваності, але досягти цього без порушення балансу інтересів є складним завданням. Виклики та потенційні рішення щодо прозорості різняться на трьох етапах життєвого циклу ШІ: введення даних, розробка моделі та виведення результатів...

На етапі введення даних основний конфлікт стосується збору даних. Правовласники намагаються довести порушення, оскільки розробники володіють усією інформацією, що робить судові процеси надто дорогими. Суди США винесли суперечливі рішення щодо справедливого використання: у справі *Bartz v. Anthropic* навчання на законно отриманих книгах було визнано трансформативним справедливим використанням, тоді як у справі *Kadrey v.*

Meta було зазначено, що заповнення ринку контентом, створеним штучним інтелектом, може зробити таке використання незаконним. У Великобританії у справі Getty Images проти Stability AI позови були відхилені через відсутність доказів, що підкреслює, як відсутність прозорості перешкоджає правозастосуванню. Європейський парламент зазначає, що відстеження впливу є статистичною проблемою, а не бінарною, що вимагає інструментів для вимірювання впливу твору з метою справедливої винагороди...

Під час розробки моделі «чорний ящик» штучного інтелекту затуманює процес прийняття рішень. Закон ЄС про штучний інтелект вирішує цю проблему, вимагаючи розкриття інформації про архітектуру, параметри та методи навчання, що доповнюється добровільним Кодексом практики, прийнятим провідними технологічними компаніями. Судовий процес у справі Getty проти Stability AI встановив, що ваги моделі не є порушенням авторських прав, але прозорість у цьому випадку є надзвичайно важливою для перевірки упередженості та точності...

На етапі випуску виникають питання щодо авторського права на твори, створені за допомогою штучного інтелекту, та щодо того, чи порушують вони права на оригінальні вхідні дані. Суди США (Thaler v. Perlmutter) відмовляють у наданні авторського права авторам, які не є людьми, тоді як Великобританія забезпечує захист творів, створених за допомогою комп'ютера. Для відстеження авторства випробовуються такі технічні рішення, як «Data Provenance Explorer» від MIT. Методи підвищення прозорості включають вимоги щодо розкриття даних, передбачені Законом ЄС про штучний інтелект, ліцензійні угоди (наприклад, між The New York Times та Amazon), механізми відмови, такі як robots.txt, та маркування контенту, створеного штучним інтелектом. Зрештою, поєднання правової, технічної та бізнес-орієнтованої прозорості є необхідним для досягнення балансу між сприянням інноваціям та забезпеченням справедливості для правовласників» *(Stephanie Forbes. Balancing innovation with fairness: What transparency in AI means for copyright law // IAPP (<https://iapp.org/news/a/balancing-innovation-with-fairness-what-transparency-in-ai-means-for-copyright-law>). 21.01.2026).*

Австралійський Союз

«...Штучний інтелект (ШІ) революціонізує створення бренду, пропонуючи бізнесу швидкість і масштаб, але він створює складні юридичні ризики щодо власності та інтелектуальної власності (ІВ) відповідно до австралійського законодавства. Оскільки системи ШІ не мають правосуб'єктності, вони не можуть володіти ІВ, що означає, що бізнес може зареєструвати та володіти торговою маркою, створеною ШІ, лише якщо він використовує цю марку в комерційних цілях...

Існує важлива відмінність між торговими марками та авторським правом: тоді як права на торгову марку виникають у результаті комерційного використання і не вимагають оригінальності, авторське право вимагає людського авторства. Отже, логотипи, створені виключно за допомогою штучного інтелекту, можуть не мати захисту авторського права, що змушує підприємства покладатися виключно на реєстрацію торгової марки або стратегії захисту прав, що може бути ризикованим...

Найбільший ризик полягає в тому, що інструменти ШІ навчаються на величезних наборах даних, які потенційно містять існуючі бренди, але не можуть провести належну перевірку. Це збільшує ймовірність створення бренду, який порушує попередні права, що наражає користувача на юридичні суперечки. В Австралії, де права загального права, засновані на попередньому використанні, не перевіряються Бюро торгових марок під час реєстрації, невдача у проведенні ретельного пошуку може призвести до дорогих конфліктів. Крім того, умови платформ штучного інтелекту сильно різняться, деякі з них зберігають право власності або не гарантують дійсне передання прав, що ускладнює питання власності на інтелектуальну власність...

Щоб зменшити ці ризики, підприємствам слід розглядати ШІ як інструмент для генерування ідей, а не як юридичного радника, ретельно перевіряти умови використання платформи, проводити професійні перевірки наявності прав та забезпечувати значний творчий внесок людини для посилення вимог щодо авторських прав. Найголовніше, що в епоху, коли брендинг, створений за допомогою ШІ, стає нормою, для забезпечення захищених прав власності необхідно якомога раніше зареєструвати торговельну марку» (*Riet Van Den Ende. Trade Marks and AI: Who Owns an AI-Generated Brand? // MBIP (https://www.mbip.com.au/trade-marks-and-ai-who-owns-an-ai-generated-brand/). 05.01.2026*).

Королівство Норвегія

«Korinor і Національна бібліотека Норвегії підписали новаторську угоду, яка дозволяє використовувати вміст норвезьких газет для навчання норвезьких мовних моделей штучного інтелекту (ШІ). Держава буде щорічно виплачувати 45 мільйонів норвезьких крон за цю угоду, що зробить Норвегію першою країною в світі, яка уклала таку ліцензійну угоду. Угода, укладена від імені Асоціації медіабізнесу та національних газет, надає Національній бібліотеці доступ до газетних матеріалів, датованих більше ніж одним роком, для розробки високоякісних мовних моделей ШІ норвезької та саамської мов...

Ці моделі будуть вільно доступні як для приватних, так і для державних суб'єктів для використання в якості основи для розробки послуг штучного інтелекту. Уряд визначив цю ініціативу пріоритетною в національному

бюджеті, щоб прискорити розвиток мовних моделей і штучного інтелекту, що принесе користь як правовласникам, так і користувачам штучного інтелекту. Національна бібліотека вже розробляє моделі на основі відкритого контенту, але угода дозволяє отримати доступ до більш актуальних матеріалів високої якості, що значно посилить моделі...

Ця угода розглядається як спосіб створення штучного інтелекту, що поважає інтереси газет і редакційну цілісність, забезпечуючи надійні та достовірні рішення штучного інтелекту для суспільства. Вона також демонструє, що ліцензування є шляхом до законного використання контенту, захищеного авторським правом, у розробці штучного інтелекту. Перші мовні моделі, навчені в рамках цієї угоди, як очікується, будуть запущені Національною бібліотекою на початку 2026 року» (*Historisk avtale om avisinnhold til kunstig intelligens // Kopinor* (<https://www.kopinor.no/nyheter/historisk-avtale-om-avisinnhold-til-kunstig-intelligens>). 19.01.2026).

Республіка Індія

«...Поширення фейкових відео, створених за допомогою штучного інтелекту, та несанкціоноване використання образів знаменитостей спонукали індійські суди та регуляторні органи посилити правовий захист особистих прав. Низка нещодавніх судових рішень на користь таких зірок, як Абхішек Баччан і Чіранджіві, підтвердила, що ім'я, зображення, голос і подoba знаменитості є формою інтелектуальної власності, надаючи їм право на заборону несанкціонованого вмісту, створеного за допомогою штучного інтелекту, який може ввести споживачів в оману та зашкодити їхній репутації. Ця судова тенденція розширює сферу застосування прав особистості за межі імен та зображень, включаючи характерні манери та фрази, визнаючи їх значну комерційну цінність...

Одночасно з цим, нормативно-правова база стала більш суворою. Відповідно до Закону про захист прав споживачів від 2019 року, знаменитості, які рекламують товари, можуть бути оштрафовані на значні суми та отримати заборону на рекламу за неправдиву рекламу, що покладає на них відповідальність за перевірку заяв, які вони просуювають. Рада з рекламних стандартів Індії (ASCI) підкріпила це, вимагаючи від знаменитостей належної ретельності, а не дозволяючи їм покладатися виключно на запевнення бренду.

У відповідь на зростаючу загрозу фейкових відео, Міністерство електроніки та інформаційних технологій (MeitY) у жовтні 2025 року запропонувало внести поправки до Правил ІТ, які зобов'язують чітко позначати контент, створений за допомогою штучного інтелекту, та забезпечувати його простежуваність. Цей крок свідчить про більш широкий зсув політики в бік цифрової автентичності та відповідальності платформ...

Для брендів ця мінлива ситуація вимагає проактивного підходу: отримання чіткої письмової згоди на будь-яке використання зображення знаменитості (особливо версій, створених за допомогою штучного інтелекту), забезпечення прозорості шляхом чіткого маркування синтетичного контенту та проведення ретельної перевірки для уникнення відповідальності. У міру того, як Індія рухається до потенційної кодифікації єдиного Закону про права особистості, повідомлення є чітким: автентичні, прозорі та юридично відповідні рекомендації більше не є лише етичним вибором, а юридичною необхідністю, заснованою на довірі споживачів та людській гідності» (*Ashna Upadhyay. Celebrity Endorsements, AI, and Persona Rights in India // Khurana & Khurana* (<https://www.khuranaandkhurana.com/celebrity-endorsements-ai-and-persona-rights-in-india>). 08.01.2026).

«Креативні галузі Індії, вартість яких оцінюється приблизно в 2,5 трлн рупій і які в 2024 році становитимуть 0,73 % ВВП, перебувають на критичному переломному етапі, оскільки генеративний штучний інтелект загрожує зруйнувати усталені рамки інтелектуальної власності. Суть проблеми полягає в застарілому законодавчому режимі Індії, зокрема в Законі про авторське право 1957 року, який був прийнятий за кілька десятиліть до появи сучасного ШІ. Визначення терміна «автор» у розділі 2(d) Закону є виключно антропоцентричним, а його положення щодо «комп'ютерно-генерованих» творів, де автором є «особа, яка спричиняє створення твору», є недостатнім для сучасних складних автономних систем ШІ... Ця неоднозначність створює низку юридичних невизначеностей щодо авторства та власності на контент, створений штучним інтелектом, і цю прогалину у законодавстві усуває Велика Британія, але не Індія. Крім того, вузькі, нормативне закріплені винятки щодо «добросовісного використання» в Індії, передбачені розділом 52 Закону, не враховують масштабний аналіз текстів і даних (TDM), необхідний для навчання ШІ, що фактично робить комерційне навчання ШІ на матеріалах, захищених авторським правом, без дозволу порушенням *prima facie* — позиція, нещодавно підтверджена міністром уряду в парламенті...

Ця правова прогалина перевіряється трьома збіжними подіями. По-перше, у знаковій справі ANI Media Pvt Ltd проти OpenAI Inc., яка зараз розглядається у Вищому суді Делі, Asian News International стверджує, що OpenAI без дозволу використовувала її захищені авторським правом новини для навчання ChatGPT. У цій справі, до якої долучилися провідні видавці та музичні лейбли Індії, будуть розглянуті ключові питання про те, чи є навчання ШІ та генерація результатів порушенням авторських прав і чи можуть вони бути охоплені принципом добросовісного використання. По-друге, поширення фейкових відео та клонування голосу за допомогою штучного інтелекту спричинило стрімку еволюцію в юриспруденції щодо особистих прав. Спираючись на справу про

фейкове відео з Анілом Капуром, Вищий суд Бомбея нещодавно видав широкий судовий наказ, що захищає співака Аріджита Сінга від несанкціонованого використання синтезу голосу за допомогою штучного інтелекту в усіх засобах масової інформації, створивши потужний прецедент. По-третє, у грудні 2025 року Департамент сприяння промисловості та внутрішній торгівлі (DPIIT) опублікував робочий документ, в якому запропонував революційну «гібридну модель» для штучного інтелекту та авторського права. Цей особливий «третій шлях», що відрізняється як від системи відмови ЄС, так і від підходу США до справедливого використання в кожному конкретному випадку, передбачає обов'язкову загальну ліцензію, яка дозволяє розробникам штучного інтелекту використовувати будь-які опубліковані твори, захищені авторським правом, для навчання, за умови, що вони сплачують роялті в систему, якою керує новий колективний орган. Правовласники не можуть відмовитися від цієї системи, але їм гарантується компенсація за допомогою моделі розподілу доходів...

Ці події підкреслюють центральну політичну напругу між бурхливо розвиваючимся креативним сектором Індії, який забезпечує роботою близько 40 мільйонів людей і існування якого знаходиться під загрозою через нерегульоване використання ШІ, та швидко зростаючою технологічною галуззю, яка посідає п'яте місце у світі за кількістю заявок на патенти у сфері ШІ та прагне до створення сприятливих для інновацій умов. Пропозиція DPIIT намагається збалансувати ці інтереси, але шлях вперед залишається суперечливим. У міру просування судового розгляду справи ANI проти OpenAI та остаточного затвердження політики DPIIT, рішення, прийняті в найближчі місяці, визначать, чи стане ШІ інструментом культурного розквіту чи інструментом витіснення творчості, створивши важливий прецедент не тільки для Індії, але й для всього Глобального Півдня, який проходить через революцію ШІ» (*Sasmit Patra, Arjit Bansal. IPR and the impact of AI on artists and creative industries in India // Bar and Bench* (<https://www.barandbench.com/columns/intellectual-property-rights-and-the-impact-of-artificial-intelligence-on-artists-and-creative-industries-in-india>). 13.01.2026).

«Штучний інтелект (ШІ) зараз є активним учасником творчого процесу, що порушує складні питання щодо власності та захисту авторських прав. У всьому світі суди та законодавці намагаються вирішити, чи можуть твори, створені ШІ, бути захищені авторським правом, хто є власником таких творів і чи є використання матеріалів, захищених авторським правом, для навчання моделей ШІ порушенням авторських прав. Бюро з авторських прав США постановило, що авторами можуть бути тільки люди, тоді як інші юрисдикції, такі як Велика Британія та ЄС, досліджують гібридні

моделі, які визнають значний внесок людини у твори, створені за допомогою ШІ...

В Індії Закон про авторське право 1957 року наразі визнає лише людське авторство, залишаючи контент, створений виключно машиною, поза захистом авторського права. Однак твори, до створення яких істотно долучилася людина, наприклад редагування або кураторство результатів роботи ШІ, можуть претендувати на захист, що відповідає світовим тенденціям до визнання співпраці людини та ШІ. Перший в країні спір щодо авторських прав на ШІ, ANI проти OpenAI, триває і може створити прецедент щодо того, як Індія балансує між інноваціями та правами інтелектуальної власності в епоху ШІ...

На міжнародному рівні підходи різняться: США вимагають людського авторства, Великобританія дозволяє бути автором особі, яка організовує створення комп'ютерного твору, ЄС розглядає можливість запровадження критерію «значного людського вкладу», а Китай надає авторські права в деяких випадках, коли за допомогою ШІ створюються твори, в яких очевидна людська творчість. Ці розбіжності створюють правову невизначеність, особливо з огляду на те, що системи ШІ часто навчаються на величезних масивах даних, які можуть містити твори, захищені авторським правом, без згоди авторів.

Нещодавні гучні справи, такі як GEMA проти OpenAI в Німеччині, встановили, що моделі ШІ можуть порушувати авторські права, якщо вони запам'ятовують і відтворюють захищені твори без дозволу, підкреслюючи необхідність ліцензування та прозорості в навчанні ШІ. Це рішення, разом із триваючими судовими процесами в Індії та інших країнах, свідчить про перехід до більш суворого дотримання вимог та захисту прав для розробників ШІ.

Основні виклики включають визначення справедливого використання в навчанні ШІ, атрибуцію та моральні права, комерційне використання, а також питання, чи повинні твори, створені ШІ, за замовчуванням належати до публічного домену або отримувати нову форму правового захисту. Для Індії потенційні реформи можуть включати уточнення ролі людського вкладу, розробку режимів ліцензування, специфічних для ШІ, сприяння діалогу між державним і приватним секторами та приведення у відповідність до міжнародних стандартів...» (*AI and Copyright Law: Who Owns AI-Generated Content? // De Penning & De Penning (<https://depenning.com/blog/ai-and-copyright-law-who-owns-ai-generated-content/>). 27.01.2026*).

Республіка Корея

«Південнокорейські творці та групи з захисту авторських прав рішуче відкинули «План дій Кореї в галузі штучного інтелекту», опублікований Президентською радою з національної стратегії штучного інтелекту, попередивши, що він може дозволити компаніям, що займаються штучним інтелектом, використовувати твори, захищені

авторським правом, для навчання «без юридичної невизначеності» і, на практиці, без виплати винагороди творцям. Групи, які представляють літературу, телерадіомовлення, музику, хореографію та візуальні мистецтва, розкритикували підхід плану «спочатку використовуй, потім плати», стверджуючи, що це підрве контроль творців над своїми творами та загрожуватиме довгостроковій стійкості культурних галузей Кореї...

В основі негативної реакції лежить План дій № 32, який пропонує внести зміни до законодавства, щоб дозволити компаніям, що займаються штучним інтелектом, використовувати контент, захищений авторським правом, для навчання та оцінки, з лише нечіткими заходами захисту «відмови», які вимагають технічних заходів, які більшість індивідуальних творців не можуть реалістично впровадити. Групи стверджують, що це надто розширює поняття справедливого використання на користь комерційних інтересів, спотворює глобальні тенденції та створює ризик перенесення тягаря правозастосування на творців...

Заява, підписана 16 організаціями, закликає до фундаментального перегляду політики та створення механізму, заснованого на попередньому дозволі та справедливій компенсації, попереджаючи, що нормалізація безкоштовного або недорогого використання може унеможливити відновлення значної компенсації. Корейська асоціація газет та інші зацікавлені сторони підтримали ці занепокоєння, підкресливши, що основою авторського права є можливість правовласника заздалегідь вирішувати питання використання...» *(Park Ga-young. Creator, copyright groups oppose ‘use first, pay later’ stance in government AI plan // Herald Corporation (https://www.koreaherald.com/article/10655429). 14.01.2026).*

Соціалістична Республіка В'єтнам

«В епоху Четвертої промислової революції штучний інтелект (ШІ), особливо генеративний ШІ, значною мірою покладається на величезні обсяги вхідних даних, які часто збираються шляхом масштабного збору даних з кіберпростору, включаючи твори, захищені авторським правом, та особисті дані. Така практика створює значні правові виклики для традиційних систем інтелектуальної власності (ІВ), оскільки породжує напругу між потребою в даних для стимулювання технологічних інновацій та правами власників ІВ.

У В'єтнамі чинне законодавство, засноване на Законі про інтелектуальну власність та його поправках, надає виключні права власникам інтелектуальної власності, вимагаючи згоди користувача для більшості випадків використання, за винятком конкретних законодавчих винятків. Однак у законі відсутні чіткі визначення та спеціалізовані норми щодо «даних для навчання штучного інтелекту», що створює правову прогалину щодо використання захищених

творів для навчання штучного інтелекту. Ця відсутність чіткості ускладнює визначення того, що є порушенням, та збільшує ризик виникнення правових спорів...

Принцип ексклюзивності в'єтнамського законодавства означає, що копіювання творів для навчання ШІ без згоди правовласника, ймовірно, буде вважатися порушенням, за винятком вузько визначених випадків — головним чином для некомерційних цілей, таких як дослідження, викладання або архівування в бібліотеках. Оскільки більшість моделей ШІ розробляються для комерційного або промислового використання, ці винятки застосовуються рідко, що робить чинну правову базу непридатною для вирішення реальних проблем розвитку ШІ.

Для вирішення цих проблем у статті рекомендується розробникам ШІ застосовувати суворі юридичні заходи щодо перевірки джерел даних, надавати пріоритет відкритим або загальнодоступним даним та укладати чіткі ліцензійні угоди. Власники прав інтелектуальної власності повинні оновлювати свої умови використання, щоб обмежити автоматизований збір даних для навчання ШІ, та застосовувати технологічні заходи захисту для збереження своїх творів. У міру розвитку правової системи В'єтнаму гнучка адаптація та проактивне управління ризиками є необхідними для забезпечення балансу між інноваціями та захистом законних прав інтелектуальної власності» **(LUONG NGUYEN AN NHIEN. Intellectual property rights over input data in AI training // Apolat Legal (<https://apolatlegal.com/intellectual-property-rights-over-input-data-in-ai-training/>). 23.01.2026).**

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії

«Комітет з питань комунікацій та цифрових технологій Палати лордів Великої Британії досліджує, як слід застосовувати авторське право протягом «життєвого циклу генеративної штучної інтелектуальної системи», в той час як уряд стикається з серйозною критикою щодо своєї улюбленої політики навчання за замовчуванням: під час нещодавнього опитування лише 3% з понад 11 500 респондентів підтримали план сера Кіра Стармера, тоді як 88% висловилися за посилення авторського права та необхідність ліцензування. Експерти-свідки, серед яких професор Джон Коломос (Університет Суррея), Ед Коноллі (Cloudflare) та Юджин Хуан (ProRata.ai), заявили колегам, що творці потребують детального контролю на рівні активів над тим, як їхні роботи використовуються в навчанні, налагодженні та генерації з розширеним пошуком, що підсумовано в «трьох С» Коломоса: контроль, згода, компенсація (Control, Consent, Compensation)... Вони стверджували, що сигнали про походження та відкриті технічні стандарти (такі як C2PA) є необхідними для маркування контенту інформацією про права

та забезпечення справедливого ліцензування, особливо для високодецентралізованого креативного сектору фрілансерів та малих підприємств, але підкреслили, що ці сигнали є марними, якщо платформи їх видаляють або ігнорують. Коноллі та Хуан виокремили Google як «поганого гравця», який поєднує сканування штучного інтелекту з традиційним пошуком, попередивши, що, якщо домінуючий гравець не буде змушений платити за контент, справедливий ринок не може виникнути, що передбачає регуляторне, а не суто ринкове втручання. Хуан також підкреслив, що більша частина вартості штучного інтелекту отримується на етапі випуску, а не за рахунок одноразових витрат на навчання, і назвав поточні ліцензійні угоди «провалом ринку». Тим часом Коломос розглядав штучний інтелект і авторське право як проблему ланцюга постачання контенту, що вимагає соціально-технічних рішень, які узгоджують стандарти, політику та поведінку платформ. Ширший контекст — це правове середовище, в якому компанії, що займаються ШІ, стверджують, що їх масове сканування є законною «трансформацією», перекладаючи відповідальність за порушення прав на кінцевих користувачів. Це підкреслює недавній випадок, коли автор, який використав зображення, створене за допомогою генеративного ШІ, для обкладинки книги, отримав вимогу припинити порушення і заплатив велику суму за врегулювання, хоча він не міг знати, що модель скопіювала роботу фотографа...» (*Chris Middleton. AI and copyright – technical proposals and legal absurdity abound in UK Government Inquiry // Diginomica (<https://diginomica.com/ai-and-copyright-technical-proposals-and-legal-absurdity-abound-uk-government-inquiry>). 09.01.2026*).

«Міністр технологій Великобританії Ліз Кендалл заявила, що уряд прагне «перезапустити» свої плани щодо реформування авторського права в галузі штучного інтелекту після широкого спротиву з боку творчих галузей. Спочатку Великобританія пропонувала послабити правила авторського права, щоб дозволити розробникам ШІ навчати моделі на будь-якому матеріалі, до якого вони мають законний доступ, якщо творці не відмовляться від цього, але міністри тепер визнають, що початок роботи з переважною моделлю відмови був помилкою... Кендалл повідомила законодавцям, що урядовий перегляд, який має відбутися в березні, буде справжнім перезавантаженням, зосередженим на основних проблемах творчого сектору — справедливій винагороді та збереженні контролю над своєю роботою — і водночас спрямованим на розкриття економічного потенціалу ШІ, оскільки країна прагне стати супердержавою в галузі ШІ. Міністр культури Ліза Нанді підкреслила, що відгуки на консультації відкинули підхід «відмови від участі», і заявила, що уряд повинен обрати більш виважений, спільний шлях для вирішення того, що деякі творці вважають екзистенційним викликом з боку навчання ШІ та генерації контенту...» (*Britain seeks ‘reset’ in copyright battle between AI and creators // Reuters ([124](https://www.reuters.com/business/media-</i></p></div><div data-bbox=)*

telecom/britain-seeks-reset-copyright-battle-between-ai-creators-2026-01-13/).
13.01.2026).

«Ankar, лондонський стартап, заснований двома колишніми співробітниками Palantir, отримав 20 мільйонів доларів фінансування серії А для трансформації процесу подання та управління патентами за допомогою штучного інтелекту. Цей раунд фінансування очолила компанія Atomico за участю Index Ventures, Norrskén і Daphni. Співзасновники Тамар Гомес і Вієм Гарбі зіткнулися з трудомістким і застарілим процесом патентування під час роботи в Palantir і прагнуть перетворити інтелектуальну власність з центру витрат на стратегічний актив. Вони стверджують, що хоча нематеріальні активи, такі як інтелектуальна власність, зараз становлять до 90% вартості компаній S&P 500, ручні, неоднорідні системи їх захисту можуть займати роки, а патентні повірені витрачають тижні на пошук у базах даних і підготовку заявок...

Платформа Ankar використовує великі мовні моделі для оптимізації цього робочого процесу. Її інструмент пошуку винаходів здійснює пошук серед 150 мільйонів патентних заявок і 250 мільйонів наукових публікацій, створюючи звіти про новизну винаходу та виявляючи потенційні конфлікти з існуючим «рівнем техніки». Інструмент допомагає винахідникам і патентним повіреним у складанні заявок, пропонує формулювання вимог, виявляє прогалини в існуючих патентах для досягнення максимальної ефективності та надає єдиний огляд історії заявки, щоб допомогти відповісти на заперечення експертів. Гарбі зазначає, що мета полягає не лише в тому, щоб генерувати текст, а й допомогти сформулювати «найкращі якості обсягу захисту». Стартап уже привернув увагу таких відомих клієнтів, як L'Oréal та глобальна юридична фірма Vorys, які повідомляють про середнє підвищення продуктивності на 40 % завдяки перенесенню сотень годин з ручного пошуку та складання заявок на високоцінну стратегічну роботу...

Нове фінансування з'являється в той час, коли глобальні компанії, особливо в секторах з високою часткою витрат на дослідження і розробки, все більше стурбовані тим, що генеративна ШІ полегшить конкурентам копіювання їхніх інновацій, і водночас прагнуть захистити свою інтелектуальну власність для використання в навчанні внутрішніх моделей ШІ. Ankar планує використати новий капітал для подвоєння своєї 20-особової команди та розширення своїх функцій з інженерії, продукту, дизайну та виходу на ринок в Європі та США» **(Ankar AI Featured in Fortune: Palantir Alums Using AI to Streamline Patent Filing // IPWatchdog, Inc. (<https://ipwatchdog.com/press/ankar-ai-featured-in-fortune-palantir-alums-using-ai-to-streamline-patent-filing/>)).**
15.01.2026).

«Британська компанія Games Workshop, що виробляє настільні ігри, запровадила сувору внутрішню політику, яка забороняє використання штучного інтелекту в творчих та дизайнерських процесах, з метою захисту інтелектуальної власності (ІВ) художників, які стоять за популярними фігурками Warhammer. У проміжному звіті про управління генеральний директор Кевін Раунтрі описав позицію компанії як «дуже обережну», забороняючи використання контенту, створеного за допомогою ШІ, у своїх дизайнах, а також будь-яке несанкціоноване використання ШІ поза межами компанії, в тому числі в офіційних конкурсах. Раунтрі підкреслив прихильність Games Workshop до поваги до своїх творців-людей та захисту своєї ІВ, хоча він зазначив, що кілька старших менеджерів продовжуватимуть стежити за цією технологією...»

Цей крок викликав дискусію серед фахівців з управління персоналом щодо найкращого способу розробки та впровадження політики щодо штучного інтелекту. Люсінда Рідер, засновниця консалтингової компанії Ravello HR, порадила, що така політика не повинна створюватися ізольовано, а розроблятися спільно з командами, які розуміють роботу та пов'язані з нею ризики. Вона підкреслила, що ключовим фактором є прозорість: замість того, щоб вдавати, що ШІ ще не є частиною повсякденної роботи, компанії повинні чітко визначити, де його не можна використовувати, особливо щодо даних клієнтів і співробітників, та надати рекомендації щодо затверджених технологій. Якщо співробітники розуміють причини обмежень, вони, швидше за все, будуть використовувати ШІ відповідально і рідше створюватимуть ризики, використовуючи інструменти таємно...

У звіті Games Workshop визнано ризики безпеки та управління, які несе ШІ, та відзначено його все більшу поширеність, оскільки ШІ та механізми навчання тепер автоматично вбудовуються в багато пристроїв. Існує консенсус щодо того, що, оскільки співробітники можуть використовувати ШІ незалежно від офіційної політики, чіткість та надання вказівок є більш ефективними, ніж прямі обмеження» (*Games Workshop bans AI in design processes // Mark Allen Group* (<https://www.hrmagazine.co.uk/content/news/games-workshop-bans-ai-in-design-processes>). 16.01.2026).

Сполучені Штати Америки

«Під керівництвом директора Джона А. Сквайрса, який вступив на посаду у вересні 2025 року, USPTO впровадило значні зміни, які свідчать про більш сприятливі перспективи для патентних заявок, пов'язаних з штучним інтелектом, у 2026 році. Ці зміни переглядають процедури експертизи в рамках існуючої правової бази, підкреслюючи, що інновації в галузі штучного інтелекту не повинні бути категорично виключені згідно з розділом 101...»

Серед ключових подій можна відзначити Меморандум Кіма (серпень 2025 р.), в якому експертам нагадується про необхідність ретельно застосовувати аналіз розумових процесів і практичного застосування, уникаючи надмірно широких відмов у видачі патентів на винаходи, пов'язані з штучним інтелектом. У перших патентах, виданих директором Сквайрсом, штучний інтелект і нові технології були визнані придатними для патентування, а прецедентне рішення *Ex Parte Desjardins* скасувало відмову РТАВ, підтвердивши, що вдосконалення моделей машинного навчання можуть бути придатними для патентування, якщо заявки відображають розкриті технічні досягнення...

Крім того, меморандуми про декларацію придатності предмета (SMED) (грудень 2025 р.) надають заявникам новий інструмент для подання доказів, що спростовують відмови у придатності, а майбутні оновлення МРЕР уточняють, що вдосконалення штучного інтелекту в технологіях або технічних галузях є придатними для патентування, посилаючись на такі випадки, як *Enfish* і *Desjardins*. Ці реформи відповідають баченню директора Сквайрса, що широке законодавче формулювання повинно охоплювати нові технології, такі як ШІ, з метою зменшення непередбачуваних відмов за §101 та сприяння інноваціям у галузі штучного інтелекту та суміжних галузях...

Наслідки для 2026 року:

- Заявники у сферах штучного інтелекту, квантових технологій, криптовалют та діагностики можуть очікувати менше відмов за §101 та більш передбачуване судове переслідування, якщо їхні специфікації чітко описують технічні вдосконалення, а заявлені права відповідають їм.
- Надання машиночитаних «застережень щодо прав» (*robots.txt* тощо) залишається необхідним для відмови від навчання ШІ, згідно з рішенням суду Гамбурга.
- Подання SMED стають потужним інструментом для подолання тривалого відхилення заяв.
- Експертам фактично наказано покладатися на новизну, неочевидність та можливість реалізації для контролю обсягу заяв, а не на абстрактні твердження...» (*Robert D. Ward and Kristopher Reichlen. AI Patent Outlook for 2026 // Greenberg Traurig, LLP. (<https://www.gtlaw.com/en/insights/2026/01/ai-patent-outlook-for-2026>). 05.01.2026*).

«...Існуюча доктрина авторського права США вже забезпечує дієву основу для оцінки систем генеративного штучного інтелекту (GenAI.) — жодних законодавчих змін не потрібно. Суди вже давно розрізняють простий доступ до творів, тимчасові копії, трансформаційні бази даних та результати, що порушують авторські права, і ці принципи чітко відповідають штучному інтелекту...

- Введення даних для навчання: просте використання загальнодоступних творів є законним; це не порушує жодних виключних прав (відтворення, розповсюдження, демонстрація тощо).

- Зберігання: тимчасові копії в оперативній пам'яті ($\leq \sim 1$ секунда, згідно з Cablevision) не є «фіксованими» і тому не порушують авторських прав. Довгострокові копії можуть бути справедливим використанням за чотирма факторами, подібно до сканування повного тексту, що підтримується Google Books і Hathitrust; метою є трансформаційний пошук/індексація, цілі твори є обґрунтовано необхідними, і немає ринкової заміни, оскільки користувачі не можуть читати оригінали...

- Вихідні дані:

- Системи перепрофілювання (наприклад, системи розпізнавання облич, зчитувачі дорожніх знаків) видають дані іншого типу, ніж вхідні, і не становлять ризику порушення авторських прав.

- Системи, що не змінюють призначення (текст-текст, мистецтво-мистецтво), можуть порушувати авторські права лише в тому випадку, якщо вихідні дані суттєво схожі на захищені навчальні матеріали. Буквальні уривки зазвичай є мінімальними; небуквальне копіювання «стилю» необхідно аналізувати в кожному окремому випадку з урахуванням факторів справедливого використання, при цьому вирішальне значення мають шкода для ринку та обсяг...

Отже: навчання на основі введення даних не є порушенням авторських прав; тимчасове зберігання не є копіюванням; довготривале зберігання, як правило, є справедливим використанням; більшість результатів є або трансформативними, або надто відмінними, щоб вважатися порушенням, а сумнівні крайні випадки можна вирішити за допомогою існуючого аналізу справедливого використання. Попередні прецеденти щодо пошукових систем, сканування та потокового передавання вже вказують шлях; Конгресу не потрібно переписувати закон про авторське право для GenAI» (**Bob Zeidman. The Question of AI and Copyright Infringement is Actually an Easy One // IPWatchdog, Inc. (<https://ipwatchdog.com/2026/01/05/question-ai-copyright-infringement-actually-easy-one/>). 05.01.2026).**

«2025 рік змінив підхід до питання про застосування законодавства про інтелектуальну власність до штучного інтелекту. Бюро з авторських прав США та Апеляційний суд округу Колумбія підтвердили, що авторські права можуть бути захищені лише щодо творів, створених людьми, і пояснили, що хоча твори, створені за допомогою штучного інтелекту, можуть відповідати критеріям захисту, сама лише підказка є недостатньою. У справі *Thaler v. Perlmutter* суд відмовив у захисті авторських прав на твір, автономно створений машиною зі штучним інтелектом. Це рішення зараз може бути переглянуте Верховним судом...

У патентному праві Апеляційна комісія USPTO визнала справу *Ex parte Desjardins* прецедентною, продемонструвавши більш сприятливу позицію щодо патентоспроможності штучного інтелекту. У рішенні було зазначено, що метод навчання моделей машинного навчання не є абстрактною ідеєю, а є патентоспроможним технічним вдосконаленням, і екзаменаторам було наказано зосередитися на тому, чи покращують заявлені вимоги функціонування самого штучного інтелекту...

Що стосується справедливого використання, Бюро з авторських прав опублікувало проект керівних принципів щодо використання матеріалів, захищених авторським правом, для навчання штучного інтелекту, виступаючи за нюансований аналіз на основі факторів та просуваючи колективні ліцензійні рамки як рішення логістичних проблем. Тим часом USPTO запустило пілотну програму «ASAP!», яка пропонує пошук попередніх розробок за допомогою штучного інтелекту, щоб допомогти заявникам та експертам з самого початку підвищити якість патентів. Нарешті, поява «агентних» систем штучного інтелекту, здатних приймати напівавтономні рішення, привела до появи нових інструментів інтелектуальної власності для моніторингу порушень і аналізу портфелів, а також створила нові ризики, пов'язані з обов'язком розкривати попередні розробки, розглянуті штучним інтелектом, під час розгляду патентів» (*Scott M. Flanz, Mona Ziaei. 5 in '25: Artificial Intelligence // Fish & Richardson P.C. (https://www.fr.com/insights/thought-leadership/blogs/5-in-25-artificial-intelligence/). 07.01.2026).*

«Засоби штучного інтелекту тепер дозволяють конкурентам за лічені хвилини відтворювати приховані функції програмного забезпечення та онлайн-сервісів, перетворюючи реверс-інжиніринг на масову загрозу для комерційної таємниці. Закони США про комерційну таємницю (UTSA, DTSA) вважають реверс-інжиніринг «належним засобом», але суди починають боротися з тактиками епохи штучного інтелекту — бот-скрейпінгом, введенням підказок та імітацією користувачів — які розмивають межу між належними та «неналежними засобами»... Останні судові рішення показують тенденцію: Одинадцятий окружний апеляційний суд визнав, що автоматичне вилучення даних з публічного сайту з пропозиціями страхових полісів є незаконним привласненням, а у справі 2024 року зловмисника звинувачують у використанні швидкого введення та підроблених облікових даних для викрадення запатентованих методів платформи генеративної штучної інтелекту. Водночас у рішенні 2003 року раннє зчитування ботами було визнано неналежним, а сучасний штучний інтелект підвищує ризик того, що інформація, яка раніше була захищеною, буде вважатися «легко доступною», що знищить статус комерційної таємниці.

Внутрішні юристи повинні зосередитися на двох векторах атак, що використовують штучний інтелект: масштабне викрадення даних з SaaS-систем

та швидке введення даних у системи GenAI. Контрзаходи поєднують технічні та юридичні засоби захисту:

- Обмеження швидкості, CAPTCHA, виявлення ботів та фільтрування на основі штучного інтелекту для запобігання автоматизованому збиранню даних або зловмисним запитам.
- Оновлені умови надання послуг, які чітко забороняють скрейпінг, автоматизований доступ та зворотне проектування, а також полегшують дотримання цих умов.
- Надійний захист комерційної таємниці: контроль доступу, моніторинг, маркування документів, угоди про нерозголошення інформації та офіційна програма управління комерційною таємницею, яка регулярно переглядається з урахуванням нових ризиків, пов'язаних зі штучним інтелектом...

Документування цих «розумних заходів» має вирішальне значення, оскільки захист комерційної таємниці зберігається лише в тому випадку, якщо суд може побачити докази того, що власник намагався зберегти інформацію в таємниці. Коротко кажучи, штучний інтелект знизив вартість зворотного інжинірингу; компанії повинні відповідно підвищити свої юридичні та технічні бар'єри, інакше вони ризикують втратити свої найцінніші ноу-хау, які стануть «легко доступними» (*Gregory S. Bombard and Andrew (A.J.) Tibbetts. Reverse Engineering in the Age of AI: Are Your Trade Secrets Still Safe? // Greenberg Traurig, LLP. (<https://www.gtlaw.com/en/insights/2025/12/published-articles/reverse-engineering-in-the-age-of-ai-are-your-trade-secrets-still-safe>). 08.01.2025*).

«Штучний інтелект трансформує наукові дослідження та розробки, від генеративного проектування до масштабного віртуального тестування, але згідно із законодавством США він не змінив основного принципу патентного права: винахідниками можуть бути тільки люди. Стандарт концепції Федерального окружного суду — «чітка і постійна ідея повного і дієвого винаходу», сформована в людському розумі, — як і раніше залишається чинним, а в рекомендаціях USPTO від листопада 2025 року прямо підтверджується, що ШІ розглядається як інструмент, а не як юридичний винахідник, що скасовує попередні рекомендації від 2024 року...

Це означає, що навіть у випадках, коли ШІ відіграє значну роль у генеруванні кандидатів або моделюванні, авторство винаходу залежить від того, які фізичні особи внесли вклад у винахідницькі концепції: визначили конкретну проблему та обмеження, відібрали, вдосконалили або модифікували результати роботи ШІ для отримання конкретного рішення, а також прийняли творчі рішення, які перетворили необроблені результати на дієвий винахід. Саме по собі лише запуск системи ШІ або прийняття одного з багатьох запропонованих проектів не робить когось винахідником. Оскільки право власності на патент за законом належить правильному набору людських

винахідників, помилки в зазначенні винахідників можуть затьмарити право власності, підірвати передачу прав компаніям та поставити під загрозу можливість примусового виконання через роки — ризики, які посилюються в проектах, що реалізуються за допомогою ШІ та мають багато учасників.

Тому компанії, які інтегрують ШІ у свої інноваційні процеси, повинні розглядати авторство та право власності як стратегічні питання: навчання технічних команд вимогам щодо людської концепції; стандартизація розкриття інформації про винаходи, щоб зафіксувати, хто що зробив і як використовувався ШІ; створення контрольних точок інтелектуальної власності в робочих процесах НДДКР; та забезпечення того, щоб трудові договори та договори з підрядниками належним чином розподіляли права на винаходи, створені людьми, незалежно від використання інструментів. Раннє залучення радника з питань інтелектуальної власності та одночасне документування винахідницьких внесків допомагають узгодити практику з рекомендаціями USPTO та зберегти цінність патентів, створених за допомогою ШІ. Коротко кажучи, ШІ може прискорити інновації, але дійсність та право власності на отримані патенти все ще залежать від чіткого, добре задокументованого людського винахідництва...» *(Peter A. Cummings. Protecting AI-Assisted Innovation: Navigating USPTO Guidance and Compliance // Bodman (https://www.bodmanlaw.com/news/protecting-ai-assisted-innovation-navigating-uspto-guidance-and-compliance/). 09.01.2026).*

«Штучний інтелект швидко стає основним двигуном інновацій у робототехніці, допомагаючи створювати алгоритми і навіть сприяючи розробці винахідливих концепцій, що змушує лідерів робототехніки вирішувати, як захистити інновації, які, можливо, не є повністю створеними людьми. На практиці захист часто зводиться до вибору між патентами та комерційною таємницею — або поєднанням обох у гібридній стратегії...

Патенти можуть забезпечити широкий, підкріплений законом захист нових і неочевидних досягнень у галузі робототехніки, що стосуються апаратного та програмного забезпечення, процесів і вдосконалень, і вони є цінними для запобігання зворотній інженерії, залучення інвесторів та отримання доходів від ліцензування. Однак патенти мають обмежений термін дії (зазвичай 20 років у США), їх отримання є дорогим і тривалим процесом, вони вимагають повного публічного розкриття інформації і, що найважливіше, вимагають людського винахідництва. Законодавство США та судові справи, такі як *Thaler v. Vidal*, підтверджують, що система штучного інтелекту не може бути названа винахідником; винахідництво залежить від того, чи природна особа створила винахід, а штучний інтелект розглядається як інструмент, а не винахідник. Як результат, якщо штучний інтелект є єдиним винахідником, патентний захист може бути недоступним без значного внеску людини...

На відміну від цього, комерційна таємниця може захищати технології, розроблені за допомогою штучного інтелекту, оскільки вони не вимагають людської винахідливості і можуть зберігатися необмежений час, доки інформація залишається таємницею і отримує цінність завдяки своїй таємничості. Для компаній, що займаються робототехнікою, комерційна таємниця може охоплювати алгоритми управління рухом, моделі машинного навчання, набори даних або процеси проектування на основі штучного інтелекту, що дозволяє уникнути витрат на патентування і, в деяких випадках, швидше застосовувати судові заборони проти незаконного використання. Недоліком є те, що захист втрачається, коли таємниця стає публічною або піддається реверс-інжинірингу, комерційні таємниці можуть бути складнішими для монетизації або заспокоєння інвесторів у порівнянні з патентами, а конкуренти можуть самостійно розробити та запатентувати подібну технологію. Вузька захисна позиція США щодо «прав попереднього користувача» іноді може допомогти, якщо конкурент пізніше запатентує технологію, але для цього потрібна надійна документація про попереднє комерційне використання.

Вибір правильного шляху залежить від практичних факторів, таких як схильність до зворотного інжинірингу, легкість виявлення порушень, здатність зберігати конфіденційність, очікуваний комерційний термін експлуатації, ступінь внеску штучного інтелекту та людини, а також те, чи є пріоритетом ліцензування або залучення фінансування. Багато компаній, що займаються робототехнікою, отримують вигоду від гібридного підходу — патентування інновацій, розроблених людьми та доступних для зовнішнього спостереження, при цьому зберігаючи важко виявляемі або внутрішньо підтримувані моделі ШІ, дані та процеси як комерційну таємницю — таким чином вони можуть захистити як внесок людини, так і ШІ, оскільки межа між ними продовжує стиратися...» (*Chinh H. Pham and Kristopher Reichlen. Patents vs. trade secrets in the age of AI robotics // WTW Media LLC. (<https://www.therobotreport.com/patents-vs-trade-secrets-in-the-age-of-ai-robotics/>). 14.01.2026*).

«Оскароносний актор Меттью Макконегі (Matthew McConaughey) вирішив захистити свій образ і голос від несанкціонованого використання штучним інтелектом, зареєструвавши їх як торгові марки в Відомстві патентів і торгових марок США, включаючи уривки з його знаменитою фразою «alright, alright, alright» з фільму 1993 року «Dazed and Confused». За словами його адвокатів та науковців, це перша відома спроба актора використати закон про торговельні марки як захист від неправомірного використання його зображення штучним інтелектом... У своїй заяві Макконегі зазначив, що хоче гарантувати, що його голос або зображення будуть

використовуватися лише з його згоди, а також «створити чіткі межі власності з згодою та атрибуцією як нормою у світі штучного інтелекту»...

Експерти, такі як дослідниця авторського права з Університетського коледжу Лондона Аліна Трапова та професорка Оксфордського університету Сандра Вахтер, вважають, що цей крок відображає зростаючу стурбованість знаменитостей щодо дипфейків та контенту, створеного за допомогою штучного інтелекту, які можуть зашкодити репутації та зменшити доходи від ліцензування, і прогнозують, що інші представники творчих галузей можуть піти їхнім шляхом. Сам Макконегі не проти генеративного ШІ — він давно володіє часткою в компанії ElevenLabs, що займається моделюванням голосу, яка створила авторизовану ШІ-версію його голосу, — але його дії відбуваються на тлі зростаючої тривоги в галузі: Скарлетт Йоганссон публічно засудила OpenAI за випуск чат-бота з голосом, який, за її словами, був «моторошно схожий» на її власний; Disney і Universal подали позов проти компанії Midjourney, що займається штучним інтелектом, у 2025 році, назвавши її генератор зображень «бездонною ямою плагіату»; а інструмент штучного інтелекту для створення відео на платформі X Ілона Маска був звинувачений у створенні відвертих кліпів з Тейлор Свіфт без її згоди» **(Kerena Cobbina. Matthew McConaughey trademarks iconic phrase to stop AI misuse // BBC (<https://www.bbc.com/news/articles/cp87z6vexl3o>). 15.01.2026).**

«Швидке поширення контенту, створеного за допомогою штучного інтелекту — від візуального мистецтва та музики до гіперреалістичних голосових клонів — призвело до складної правової та етичної кризи навколо інтелектуальної власності на початку 2026 року. Завдяки моделям штучного інтелекту, навченим на величезних наборах даних, межа між натхненням та імітацією стала розмитою, що призвело до суперечливих правових стандартів та спорів щодо власності та порушення прав...

Бюро з авторських прав США стверджує, що твори, створені виключно за допомогою штучного інтелекту, не підлягають захисту, оскільки для цього необхідна «значна участь людини», хоча характер цієї участі залишається предметом дискусій. Суди розглядають ШІ як інструмент, а не як автора, повторюючи рішення 2018 року, яке відмовило в авторському праві макаці, яка зробила селфі. Міжнародні правила є настільки ж заплутаними, а юрисдикції різняться за обсягом прав, що надаються користувачам ШІ, та творцям вихідного матеріалу...

Юридична відповідальність за використання мистецтва ШІ є найвищою, коли результат тісно повторює захищені елементи твору або схожість з ідентифікованою особою, що створює ризик судових позовів, таких як той, який виграв співак Том Уейтс за несанкціоноване імітування голосу. Щоб зменшити ризик, творці повинні надавати пріоритет етичним рішенням: використовувати оригінальні підказки, уникати клонування ідентифікованих

осіб без їх згоди та вибирати інструменти ШІ з прозорою політикою щодо навчальних даних.

Цей цифровий робочий процес сильно залежить від інтернет-інфраструктури; хмарні генеративні інструменти вимагають стабільного високошвидкісного з'єднання (наприклад, оптоволоконного інтернету) для обробки великих обсягів даних та запобігання їх пошкодженню або затримкам. Зрештою, творці повинні розглядати ШІ як потужний інструмент для покращення своєї роботи, а не як її заміну. Поєднуючи базові знання про законодавство в галузі інтелектуальної власності з здоровим етичним судженням, включаючи розкриття інформації про використання ШІ, творці можуть орієнтуватися в заплутаному регуляторному середовищі та зміцнити свою творчу цілісність у новій економіці...» (*AI Clones and Copyrights: What Creators Need to Know in 2026 // Big News Network* (<https://www.bignewsnetwork.com/news/278818270/ai-clones-and-copyrights-what-creators-need-to-know-in-2026>). 20.01.2026).

«22 січня кампанія Human Artistry Campaign, що представляє широку коаліцію американських творців, розпочала адвокаційну кампанію «Крадіжка — це не інновація», щоб висловити протест проти несанкціонованого використання творів, захищених авторським правом, великими технологічними компаніями для навчання своїх платформ генеративного штучного інтелекту (GenAI). Кампанія стверджує, що технологічні гіганти та приватні венчурні підприємства займаються «незаконним масовим збиранням» творчого контенту без дозволу та компенсації, що загрожує робочим місцям у США, економічному зростанню та глобальному впливу американських творчих індустрій. Вони попереджають, що така практика підриває основи розважального сектору та стримує створення нових творів...

Кампанія також підкреслює ризики інформаційної екосистеми, в якій домінують дезінформація, створена штучним інтелектом, фейкові відео та низькоякісний контент — те, що вона називає «AI slop» (ШІ сміття) — що може призвести до краху моделі штучного інтелекту та поставити під загрозу лідерство Америки в цій галузі. Група виступає за надійні механізми ліцензування, посилення контролю за дотриманням законодавства та право творців відмовитися від навчання GenAI.

Цей рух відбувається на тлі хвилі судових позовів від творців проти компаній, що займаються штучним інтелектом, за несанкціоноване використання їхніх творів. Історична угода на суму 1,5 мільярда доларів у справі Bartz проти Anthropic, в якій було встановлено, що компанія використовувала піратські книги для навчання свого чат-бота, створила прецедент для подальших судових позовів, включаючи колективний позов проти Apple за подібне передбачуване порушення авторських прав...

За підтримки майже 800 творців, серед яких відомі художники та музиканти, кампанія закликає до партнерства та ліцензування як до життєздатного шляху вперед, зазначаючи, що кілька компаній, що займаються штучним інтелектом, вже уклали угоди про ліцензування контенту. Послання кампанії, поширене через соціальні мережі та провідні ЗМІ, є чітким: щоб зберегти лідерство США в галузі штучного інтелекту, необхідно поважати права та компенсацію творців. Кампанія наполягає на тому, що розвиток штучного інтелекту повинен бути законним, відповідальним та етичним, забезпечуючи користь для всіх американців та зберігаючи цінність оригінальної людської творчості» (*Rose Esfandiari. Creators Launch Campaign to Counter Big Tech's Alleged AI Copyright Theft // IPWatchdog, Inc. (<https://ipwatchdog.com/2026/01/22/creators-launch-campaign-to-counter-big-techs-alleged-ai-copyright-theft/>). 22.01.2026*).

«Законодавча база США в галузі штучного інтелекту консолідується під федеральною владою після указу президента Трампа від грудня 2025 року, який закріплює верховенство федерального законодавства над законодавством штатів. Ця зміна відводить юридичний ризик від регуляторного хаосу і спрямовує його на надійні механізми забезпечення дотримання федерального законодавства про авторське право. Головний урок з недавніх судових процесів, зокрема справи Bartz проти Anthropic PBC, полягає в тому, що найбільша відповідальність розробників штучного інтелекту походить не від результатів роботи моделі, а від походження навчальних даних...

Справа Bartz послужила зразком для цієї «стратегії тіньової бібліотеки»: сертифікація суддею Вільямом Алсупом групи з майже 500 000 власників авторських прав поставила Anthropic перед потенційною максимальною відповідальністю у розмірі 72 мільярди доларів, змусивши її укласти угоду на суму 1,5 мільярда доларів — найбільшу угоду про авторські права в історії.

Виконавчий наказ, який часто помилково характеризують як суто дерегуляційний, посилює цей ризик для інтелектуальної власності, гарантуючи, що майбутні спори будуть передаватися виключно до федеральних судів, де вже повністю розвинені механізми суворої відповідальності за порушення авторських прав та колективних позовів. Тому ліцензування стає єдиним масштабованим правовим захистом для галузі штучного інтелекту. Модель, навчена на ліцензованих даних, захищена від стратегії «тіньової бібліотеки», усуває ризик відшкодування збитків, передбачений законом, і відповідає вимогам щодо походження, які, ймовірно, будуть встановлені федеральними органами. Стабільність галузі в 2026 році буде повністю залежати від її здатності довести, що її моделі побудовані на основі законно отриманих і ліцензованих даних...» (*Michael McLaughlin. Copyright Law Set to Govern AI Under Trump's Executive Order // Bloomberg Industry Group, Inc. (<https://news.bloomberglaw.com/legal-exchange-insights-and->*

commentary/copyright-law-set-to-govern-ai-under-trumps-executive-order).
23.01.2026).

«...Протягом десятиліть власники авторських прав оскаржували нові технології, що дозволяють копіювати твори для аналізу, від пошукових систем до відеомагнітофонів, стверджуючи, що вони сприяють порушенню авторських прав. Однак суди США послідовно підтверджували, що копіювання з метою аналізу, індексації та навчання є класичним прикладом справедливого використання — необхідним принципом для отримання нових знань та відкритого доступу...

Тепер той самий аргумент використовується проти ШІ. Навчання моделей ШІ, яке передбачає аналіз величезних масивів даних для вилучення статистичних залежностей і генерації нових результатів, цілком відповідає традиції трансформативного використання. Як встановив суд у справі *Bartz v. Anthropic*, метою такого копіювання є «вивчення того, як працює мова», а не відтворення або заміщення оригінальних творів. Оскільки моделі не відтворюють захищені висловлювання, а використання є трансформативним і не заміщаючим, воно має бути законним...

Розширення контролю авторських прав з метою вимагати дозволу на аналіз або вивчення існуючих творів становитиме величезну загрозу, потенційно підриваючи дослідження в галузі науки та медицини, роблячи аналіз текстів і даних непрактичним або неможливим для невеликих розробників, некомерційних організацій та проєктів з відкритим кодом. Крім того, розширення авторських прав не зупинить витіснення робочих місць автоматизацією, а навпаки, зміцнить позиції існуючих технологічних гігантів, які є єдиними, хто може дозволити собі великомасштабні ліцензійні угоди.

...авторське право є неправильним інструментом для вирішення економічних проблем; справедливе використання залишається правильною правовою відправною точкою для забезпечення захисту навчання законом, навіть якщо це навчання є автоматизованим» (Joe Mullin. *Search Engines, AI, And The Long Fight Over Fair Use* // *Electronic Frontier Foundation* (<https://www.eff.org/deeplinks/2026/01/search-engines-ai-and-long-fight-over-fair-use>). 23.01.2026).

Федеративна Республіка Бразилія

«Бурхливий розвиток генеративного штучного інтелекту поставив у центр юридичної дискусії питання про законність використання творів, захищених авторським правом, для навчання моделей ШІ без дозволу та винагороди творців. Інтелектуальний аналіз тексту і даних (TDM), необхідний

для розвитку цих технологій, став епіцентром глобальної суперечки між технологічними інноваціями та захистом інтелектуальної власності...

У Бразилії Закон про авторське право не передбачає широких винятків для видобутку даних, що ускладнює комерційне використання захищених творів. Законопроект 2.338/2023, який має на меті встановити правові рамки штучного інтелекту, вимагає дозволу та винагороди за використання творів, за винятком університетів та некомерційних установ, що є більш обмежувальним підходом, ніж в інших країнах. Це викликало бурхливу дискусію: тоді як організації творців виступають за винагороду, технологічна галузь попереджає, що такі вимоги можуть гальмувати конкурентоспроможність ШІ в Бразилії...

Організація економічного співробітництва та розвитку рекомендує такі заходи, як добровільні керівні принципи, метадані для відстеження, договірні механізми та прозорість для збалансування інновацій та прав. Недавні випадки, такі як використання відео з YouTube компаніями Microsoft, Google та Baidu для навчання штучного інтелекту, показують, що видобуток даних вже є поширеною практикою, яка часто не відповідає чинним нормам...

У цьому контексті адвокатура відіграє ключову роль, оскільки збільшення кількості судових спорів вимагає фахівців, здатних вести переговори щодо ліцензій, структурувати контракти та захищати як творців, так і розробників. Великим юридичним викликом десятиліття буде створення збалансованої нормативно-правової бази, яка сприятиме інноваціям, не залишаючи без захисту власників прав» (*Alina Dias Guimarães Oliveira. IA y derechos de autor: la minería de datos en el entrenamiento de modelos // Marcasur* (<https://marcasur.com/noticia/ia-y-derechos-de-autor-la-mineria-de-datos-en-el-entrenamiento-de-modelos&f=01-2026>). 26.01.2026).

Федеративна Республіка Нігерія

«...Незважаючи на нещодавню модернізацію в рамках Національної політики та стратегії інтелектуальної власності (NIPPS), законодавча база Нігерії залишається в основному мовчазною щодо генеративного штучного інтелекту, що створює структурну вразливість для нігерійських творців. Закон про авторське право 2022 року закріплює захист авторства людини та передбачає наявність відстежуваних, ідентифікованих авторів, але не містить положень щодо творів, створених за допомогою ШІ або генерованих ШІ, не встановлює порогу для значущого внеску людини та не надає вказівок щодо права власності, коли творчий результат є результатом автоматизованих процесів. Ця прогалина безпосередньо підриває мету NIPPS щодо позиціонування ІВ як комерційної інфраструктури, що приносить прибуток: як можна визначити право власності та надати ліцензію, коли створення відбувається за посередництва непрозорих систем ШІ?

Проблема поширюється на три критично важливі сфери. По-перше, законодавство про похідні твори та адаптації передбачає трансформацію, що здійснюється людиною, але генеративна ШІ навчається на основі статистичних даних з величезних наборів даних і відтворює стиль та виразні елементи без дискретного копіювання — це форма ймовірнісного відтворення, яку нігерійське законодавство не може проаналізувати. По-друге, вилучення навчальних даних є провалом у захопленні цінності: не існує правової бази, яка регулює, чи можуть нігерійські твори, захищені авторським правом, бути включені в іноземні моделі ШІ без дозволу, компенсації або розкриття інформації, що означає, що місцеві творці систематично виключаються з нових ринків ліцензування ШІ, тоді як їхня культура живить глобальні системи... По-третє, синтетичні медіа — клонування голосу, дідфейки, цифрові репліки — провалюються крізь щілини між авторським правом (яке захищає авторство) та Законом про захист даних Нігерії (який захищає біометричні дані, але не виразні якості, що роблять голос або подобу комерційно цінними). Слабка доктрина ускладнюється інструментами правозастосування, розробленими для боротьби з традиційним піратством: Комісія з авторського права може видавати накази про видалення та конфіскацію, але не може перевіряти непрозорі системи штучного інтелекту, вимагати розкриття наборів даних або допитувати про те, як використовувалися нігерійські твори...

Зараз Нігерія повинна завершити NIPPS, перейшовши до другого етапу. По-перше, вона повинна визначити пороги значущого людського внеску (редагування, відбір, упорядкування, трансформація) у створення за допомогою ШІ, чітко зазначивши, що самі лише підказки є недостатніми для визнання авторства. По-друге, вона повинна створити систему, яка вимагатиме прозорості навчальних наборів даних і дозволить ліцензувати твори, захищені авторським правом, для навчання ШІ — це вибір ринкової моделі, який гарантує, що творча цінність Нігерії не буде експортована без віддачі. По-третє, вона повинна запровадити чіткі заходи захисту голосу, зображення та особистості за допомогою превентивних засобів правового захисту, зобов'язань щодо видалення та значних санкцій. По-четверте, вона повинна надати організаціям колективного управління повноваження ліцензувати набори даних та розподіляти роялті, пов'язані з навчанням, у відповідних масштабах. По-п'яте, вона повинна переглянути механізми забезпечення дотримання законодавства, надавши повноваження вимагати розкриття інформації, проводити технічні аудити та співпрацювати на транскордонному рівні. Нарешті, вона повинна координувати рекомендації Комісії з авторського права, Комісії з захисту даних та органів з питань конкуренції. Ставки очевидні: якщо Нігерія досягне успіху, вона збереже контроль і прибуток від своєї культурної продукції; якщо вона зазнає невдачі, нігерійська творчість буде жити в глобальній системі штучного інтелекту, а право власності, контроль і вигода будуть належати іншим країнам...» (**AMINA ALLISON. Nigeria's copyright law is not ready for artificial intelligence // The Cable**

(<https://www.thecable.ng/nigerias-copyright-law-is-not-ready-for-artificial-intelligence/>). 12.01.2026).

Японська Держава

«Зіткнувшись із приголомшливим зростанням кількості піратських манг, які завдяки генеративному штучному інтелекту створюються та поширюються швидше, ніж будь-коли раніше, Японське агентство з питань культури оголосило про плани протидії цій загрозі за допомогою технологій штучного інтелекту. Агентство розробляє систему на базі штучного інтелекту, яку створює IBM Japan, призначену для виявлення піратських матеріалів та автоматичного надсилення запитів на їхнє видалення. Запуск системи заплановано на кінець 2027 або початок 2028 року. Спочатку система буде навчена на автентичному контенті для встановлення точних параметрів виявлення, які чиновники активно тестують на точність і здатність функціонувати в різних мовах. Ця ініціатива має вирішальне значення для Японії, оскільки її індустрія контенту, включаючи аніме, мангу та відеоігри, була оцінена в 6 трильйонів ієн (38 мільярдів доларів) у 2024 році, що за розміром можна порівняти з сектором напівпровідників країни, причому лише аніме становить 2,2 трильйона ієн...

Масштаби проблеми є величезними: антипіратська група Authorized Books of Japan (ABJ) оцінює щорічні збитки від піратських японських видань, переважно манги, у 8,5 трлн ієн. Крім того, ABJ повідомила, що тільки в червні 2025 року кількість відвідувань піратських сайтів манги, орієнтованих на японських читачів, перевищила 270 мільйонів на місяць, а англomовні сайти залучили 1,7 мільярда відвідувань, що призвело до щомісячних збитків у розмірі приблизно 800 мільйонів доларів тільки від відомих англomовних перекладацьких сайтів. За даними Агентства з питань культури, це створило «критичну ситуацію», оскільки темпи появи нових піратських сайтів продовжують прискорюватися, незважаючи на посилення контролю в 2025 році, що призвело до тимчасового зменшення трафіку на основних сайтах...»
(Elizabeth Beattie. *AI-driven pirated manga is booming. Can AI also help curb it?* // THE JAPAN TIMES LTD.
(<https://www.japantimes.co.jp/business/2026/01/19/tech/manga-anime-piracy-ai/>). 19.01.2026).

Наука у сфері інтелектуальної власності

«Щорічне опитування членів OASPA (Асоціація відкритого доступу до наукових публікацій) показує, що зростання обсягів публікацій у відкритому доступі (OA) у 2024 році ще більше сповільнилося: члени

організації повідомили про трохи більше 1,2 мільйона статей у відкритому доступі, що становить лише 1% зростання порівняно з 2023 роком, що нижче за 4% зростання роком раніше і значно нижче за довгострокові середні показники. За період 2000–2024 років загальний обсяг даних становить трохи більше 7,5 мільйона статей, причому лише 2024 рік становить близько 16% від усього обсягу; задекларований обсяг ОА зріс більш ніж у п'ять разів з 2017 року і майже в 40 разів з 2011 року...

Склад ОА змінюється: кількість журналів з повним ОА продовжує зменшуватися, тоді як гібридний ОА продовжує зростати. У 2024 році 72% опублікованих статей ОА з'явилися в журналах з повним ОА (у порівнянні з 75% у 2023 році та 84% у 2022 році), а кількість публікацій з повним ОА зменшилася на 4% у порівнянні з попереднім роком. Кількість гібридних ОА статей зросла на 17% (що все ще є значним показником, але повільнішим, ніж 22% у 2023 році та 24% у 2022 році), що значною мірою компенсувало падіння повністю ОА і залишило загальний ріст ОА на рівні лише 1%.

Ліцензування залишається домінованим СС ВУ, хоча його частка поступово зменшується. СС ВУ у повністю відкритих журналах становило 57% від загального обсягу публікацій у 2024 році (що дещо менше, ніж 60% у 2023 році) і трохи менше 80% від обсягу публікацій у повністю відкритих журналах, з невеликим зсувом у бік СС ВУ-NC і від СС ВУ-NC-ND. У гібридних журналах більш обмежувальні ліцензії залишаються набагато поширенішими і, здається, стабілізуються: вони становили 66% гібридної продукції у 2024 році (проти 67% у 2023 році), тоді як СС ВУ все ще становила близько двох третин гібридного відкритого доступу, при цьому СС ВУ-NC поступово зростала, а СС ВУ-NC-ND продовжувала зменшуватися...

Нарешті, випуск публікацій все більше концентрується серед найбільших видавців: три найбільші видавці зараз забезпечують 69% статей з відкритим доступом у базі даних (порівняно з 54% раніше), а десять найбільших видавців забезпечують понад 90%, хоча консолідація є дещо нижчою для СС ВУ в цілому і особливо для СС ВУ у журналах з повним відкритим доступом, що відповідає більш широкому скороченню випуску публікацій з повним відкритим доступом» (*Latest OASPA data shows dramatic growth in OA articles from past decades is plateauing // OASPA (<https://www.oaspa.org/news/latest-oaspa-data-shows-dramatic-growth-in-oa-articles-from-past-decades-is-plateauing/>). 12.01.2026*).

«...Щоб вирішити нагальну потребу в швидкому доступі до ліків під час криз у сфері охорони здоров'я, 30 грудня 2025 року Європейський парламент опублікував переглянутий регламент, яким встановлюється загальнорегіональна система обов'язкового ліцензування для ЄС. Це знаменує собою істотний відхід від попереднього підходу, що передбачав індивідуальний підхід до кожної країни, обмеження якого яскраво проявилися

під час пандемії COVID-19. Хоча Угода ТРІПС СОР (стаття 31) та Дохійська декларація 2001 року підтверджують право країн скасовувати патенти в інтересах охорони здоров'я, країни із середнім рівнем доходу часто стикаються з політичним та економічним тиском, який заважає їм скористатися цими гнучкими механізмами, особливо з огляду на те, що вони часто виключаються з добровільних ліцензійних пулів, таких як Medicines Patent Pool...

Нещодавній звіт Бостонського університету, в якому аналізуються закони про примусове ліцензування 15 країн із середнім рівнем доходу, показує, що хоча всі вони прийняли певні гнучкі положення ТРІПС, їхнє впровадження значно відрізняється. Наприклад, Мексика дозволяє широке застосування надзвичайних ліцензій, але обмежує антиконкурентні заходи, тоді як законодавство Перу є простим у застосуванні з процедурної точки зору, але помітно виключає надзвичайні ситуації в галузі охорони здоров'я як дійсну підставу. У дослідженні підкреслюється, що одного лише надійного законодавства недостатньо; позаправові бар'єри, такі як політичний тиск, відсутність технічних можливостей та невеликі внутрішні ринки, часто перешкоджають видачі ліцензій... Нова регіональна модель ЄС вирішує проблему розміру ринку шляхом об'єднання попиту для залучення виробників генериків. Відповідно, у звіті рекомендується країнам із середнім рівнем доходу наслідувати цей спільний підхід через регіональні органи, такі як Африканська континентальна угода про вільну торгівлю та ASEAN, з метою поліпшення результатів у сфері охорони здоров'я та готовності до криз...» (*Rachel Thrasher, Deborah Gleeson, Brook K. Baker, Veronika Wirtz, Warren A. Kaplan, and Brigitte Tenni. What the EU's New Compulsory Licensing Policy Signals for Global Health Governance and Flexibilities for Middle-Income Countries // Boston University* (<https://www.bu.edu/gdp/2026/01/23/what-the-eus-new-compulsory-licensing-policy-signals-for-global-health-governance-and-flexibilities-for-middle-income-countries/>). 23.01.2026).

«Станом на 2025 рік, Довідник журналів з відкритим доступом (DOAJ) індексує 3240 журналів з латиноамериканських установ у 22 країнах, з яких понад 86% видаються університетами та дослідницькими центрами. Це становить майже 10% зростання з 2020 року, що підкреслює сильну культуру академічних публікацій у регіоні, яка значною мірою підтримується державними установами та відповідає моделі Diamond Open Access (OA) — журналам, які є безкоштовними як для читачів, так і для авторів...

DOAJ має особливе значення для Латинської Америки, забезпечуючи глобальну видимість журналів, які часто стикаються з проблемами міжнародного визнання через мовні бар'єри та обмежену індексацію в комерційних базах даних. Поряд з Latindex Catálogo 2.0, DOAJ сприяє підвищенню авторитету латиноамериканських досліджень.

Хоча Diamond OA залишається домінуючим, в регіоні спостерігається зростаюча тенденція до введення плати за обробку статей (APC). Станом на грудень 2025 року лише 4,8% латиноамериканських журналів у DOAJ стягують APC, причому лідирують у цій моделі медичні та сільськогосподарські журнали, особливо в таких країнах, як Бразилія, Чилі, Мексика, Аргентина, Перу та Болівія. Ці збори зазвичай використовуються для покриття редакційних та технічних витрат, що відображає виклики, з якими стикаються некомерційні та державні видавці у підтримці інфраструктури відкритого доступу.

Незважаючи на цю зміну, більшість латиноамериканських журналів з відкритим доступом залишаються «діамантовими», покладаючись на інституційну підтримку, а не на авторські внески. Зростання кількості журналів, що працюють на основі APC, свідчить про зміни в науковій комунікації регіону та підкреслює необхідність сталого державного та інституційного фінансування для забезпечення довгострокової життєздатності та доступності публікацій з відкритим доступом у Латинській Америці...» (*Diamond and APC-based journals in Latin America: Sustainability in a changing ecosystem // DOAJ Blog (<https://blog.doaj.org/2026/01/22/diamond-and-apc-based-journals-in-latin-america-sustainability-in-a-changing-ecosystem/>). 22.01.2026*).

«GetFTR, глобальна платформа, що з'єднує користувачів з повнотекстовим академічним контентом, запустила нову функцію, яка дозволяє інструментам та агентам для досліджень на базі штучного інтелекту перевіряти права на контент у режимі реального часу та генерувати «розумні посилання», що направляють користувачів до авторитетного повнотекстового контенту. Ця функція, побудована на Model Context Protocol (MCP) — новому відкритому стандарті — дозволяє програмам на базі штучного інтелекту безпечно визначати, чи має користувач доступ до певного контенту, та відповідно направляти його...

У міру того, як дослідницькі асистенти та інструменти пошуку на базі штучного інтелекту стають все більш невід'ємною частиною доступу до інформації, забезпечення законної та безперебійної доставки контенту стає все більш важливим. Новий сервер MCP від GetFTR підтримує перевірку прав на доступ на базі штучного інтелекту, точне перенаправлення до правильної версії запису та надійну інтеграцію з видавничими платформами на основі стандартів. Система також забезпечує безпечну взаємодію з дотриманням конфіденційності відповідно до існуючих угод з видавцями.

GetFTR допомагає розробникам штучного інтелекту, видавцям та корпоративним платформам створювати відповідальні рішення на основі штучного інтелекту, які поважають права доступу та покращують результати для користувачів. Ця розробка спрощує доступ до надійного контенту, підтримує належне зазначення авторства та цитування, а також забезпечує відповідність пошуку на основі штучного інтелекту встановленим екосистемам

контенту» (*GetFTR enables AI tools to check access rights // RI Media Ltd* (<https://www.researchinformation.info/news/getftr-enables-ai-tools-to-check-access-rights/>). 26.01.2026).

Європейський Союз

«Австрійський бібліотечний консорціум Kooperation E-Medien Österreich (КЕМО) продовжив угоду з видавництвом відкритого доступу MDPI до кінця 2027 року, надавши 23 установам-учасникам доступ до Інституційної програми відкритого доступу MDPI. Угода, яка тепер також охоплює Віденський медичний університет та Віденський університет природних ресурсів і наук про життя, передбачає знижки на обробку статей у понад 480 журналах MDPI, а також більші знижки та спрощене виставлення рахунків для установ, які централізують фінансування, тим самим полегшуючи адміністративне навантаження та підтримуючи відкритий доступ до публікацій... Близько 525 австрійських вчених вже працюють у редакційних колегіях MDPI, серед них вісім головних редакторів та 15 редакторів розділів, що підкреслює зростаючу роль Австрії у глобальній науковій комунікації. Менеджер MDPI з партнерських відносин у регіоні DACH Адріан Стефан Замфір описав Австрію як країну, що перебуває на вирішальному етапі переходу до відкритого доступу, зазначивши, що члени КЕМО взяли участь у понад 20 угодах про відкритий доступ у 2025 році, та підкресливши, що відновлення співпраці є ознакою поглиблення регіональної довіри та спільної прихильності до більш відкритого та співпраці в галузі досліджень» (*Austrian consortium extends open access publishing agreement with MDPI // RI Media Ltd* (<https://www.researchinformation.info/news/austrian-consortium-extends-open-access-publishing-agreement-with-mdpi/>). 07.01.2026).

«JMIR Publications та Національна бібліотека Швеції, від імені консорціуму Bibsam, поновили угоду про публікацію з фіксованою платою та необмеженим відкритим доступом до 31 грудня 2026 року, продовживши угоду, яка мала закінчитися наприкінці 2025 року. Ця угода дозволяє авторам, які є членами інституцій Bibsam, публікувати статті у відкритому доступі в журналах JMIR без сплати індивідуальних зборів за обробку статей, що зменшує адміністративне навантаження на дослідників та бібліотекарів, замінивши виставлення рахунків за кожну статтю на спрощену модель фіксованої плати... Партнерство збіглося з 40-відсотковим збільшенням щорічних публікацій шведських авторів у журналах JMIR з 2023 по 2025 рік, причому з моменту укладення угоди в червні 2024 року було опубліковано понад 130 статей про цифрове здоров'я без оплати авторам, що прискорило публікацію та підтримало більш широку мету Швеції — перехід від

традиційних трансформаційних угод до повністю відкритої системи доступу. Статті, що відповідають критеріям, публікуються негайно за ліцензією CC BY без ембарго» (*JMIR Publications and Sweden's National Library Announce Renewal and Expansion of Flat-Fee Unlimited Open Access Partnership for 2026* // *JMIR Publications* (<https://jmirpublications.com/announcements/634>). 07.01.2026).

«SCIENCE (AI in Science) — це велика європейська ініціатива, покликана координувати та просувати наукові дослідження з використанням штучного інтелекту в Європі на основі спільного підходу «знизу вгору». Проект підтримує розвиток Ресурсу для науки про штучний інтелект в Європі (RAISE) — нового віртуального інституту, який об'єднує обчислювальну потужність, дані, досвід та фінансування для прискорення впровадження штучного інтелекту в наукові дослідження. SCIENCE мобілізує провідні європейські наукові організації та дослідницькі інфраструктури в п'яти пілотних областях: фундаментальна фізика та астрономія, матеріалознавство, науки про життя, науки про Землю, соціальні та гуманітарні науки, у партнерстві з дослідницькими центрами штучного інтелекту та електронними інфраструктурами...

Основні результати SCIENCE включають створення Стратегічної програми досліджень та інновацій (SRIA) для ШІ в науці, дорожню карту впровадження модернізації інфраструктури та створення секретаріату RAISE для підтримки довгострокового співробітництва, нарощування потенціалу та узгодження з цілями європейської політики. Об'єднуючи наукові спільноти, інфраструктуру та експертизу в галузі ШІ, SCIENCE прагне позиціонувати Європу як світового лідера в галузі досліджень, що базуються на ШІ, та забезпечити, щоб наукові пріоритети стимулювали розвиток і застосування технологій ШІ...» (*SCIENCE project kicks off: Shaping AI in Science, by Scientists, for Europe // OpenAIRE* (<https://www.openaire.eu/science-project-kicks-off-shaping-ai-in-science-by-scientists-for-europe>). 13.01.2026).

«Прем'єр-міністр Румунії Іліє Боложан відмовився звільнити міністра юстиції Раду Марінеску, незважаючи на звинувачення в плагіаті, заявивши, що він оцінює міністрів насамперед за результатами їхньої роботи на посаді, а звинувачення в академічній недобросовісності повинні розглядатися незалежним органом. Боложан підкреслив, що звинувачення в плагіаті стосуються дій, які мали місце 15–20 років тому, до початку поточного терміну повноважень Марінеску, і дав зрозуміти, що не бажає ставити під загрозу стабільність уряду через минулі вчинки... Його позиція повторює його попереднє ставлення до іншого скандалу, пов'язаного з колишнім міністром оборони Іонуцем Моштеану, який пізніше подав у відставку після того, як

з'ясувалося, що він не є випускником університету, зазначеного в його резюме. Звинувачення в плагіаті з'явилися після розслідування журналістки Емілії Серкан, яка за допомогою спеціального програмного забезпечення виявила великі фрагменти, скопійовані з докторської дисертації Марінеску; університет Крайови заявив, що перегляне цю справу. Марінеску заявив, що не піде у відставку без прохання прем'єр-міністра, а Соціал-демократична партія (PSD) рішуче підтримала його, відзначивши його нинішню роль у політично чутливому процесі відбору головних прокурорів Румунії — процедурі, яка, як визнав президент, передбачає широкі переговори щодо призначення керівників прокуратури та розвідки» ***(Iulian Ernst. Romania's PM plays down plagiarism allegations against justice minister to avoid tensions // Romania Insider (<https://www.romania-insider.com/romanian-pm-justice-minister-plagiarism-jan-2026>). 15.01.2026).***

«AIP Publishing підписала нову трирічну угоду з Irish Research eLibrary (IReL), національним консорціумом, який надає доступ до ліцензованих електронних ресурсів та підтримує відкритий доступ до публікацій. Угода «AIP Fusion» охоплює вісім ірландських установ, розширюючи доступ до досліджень AIP Publishing у галузі фізичних наук та сприяючи стійкому, прозорому переходу до відкритого доступу...

Згідно з цією угодою, дослідники з установ-учасниць IReL отримають переваги від оптимізованих робочих процесів публікації та розширених можливостей публікації у відкритому доступі у всіх журналах AIP Publishing та журналах-партнерах. Модель AIP Fusion поєднує широкий доступ до контенту з масштабованим шляхом до відкритого доступу, що відображає спільне прагнення підтримувати дослідників та сприяти відкритій, справедливій комунікації в галузі досліджень...

Місія IReL щодо забезпечення сталого та інклюзивного доступу до наукових комунікацій відповідає новій угоді, яка підтримує ірландських авторів у відкритому опублікуванні їхніх досліджень, забезпечуючи при цьому контроль витрат та прозорість. Угода AIP Fusion є частиною більш широких зусиль AIP Publishing щодо глобальної співпраці, розширення доступу, зменшення адміністративного навантаження на авторів та прискорення переходу до відкритої науки» ***(AIP Publishing signs three-year agreement with Irish Research eLibrary // RI Media Ltd (<https://www.researchinformation.info/news/aip-publishing-signs-three-year-agreement-with-irish-research-elibrary/>). 27.01.2026).***

Канада

«В середині грудня 2025 року Університет Торонто (U of T) запустив проект Electric Vehicle Innovation Ontario (EVIO) — велику спільну ініціативу, покликану прискорити просування Канади на світовому ринку електромобілів (EV). Під керівництвом факультету комп'ютерних наук Університету Торонто в проекті беруть участь майже 40 аспірантів, включаючи магістрів, докторантів та постдокторантів, з восьми університетів південного Онтаріо, які протягом щонайменше восьми місяців працюють безпосередньо в 20 компаніях, що займаються електромобілями та мобільністю. Програма отримала фінансування на загальну суму майже 8 мільйонів доларів, у тому числі 2,5 мільйона доларів від Федерального агентства економічного розвитку Південного Онтаріо (FedDev), і, за прогнозами, принесе понад 30 мільйонів доларів економічної вигоди...»

За словами Арвінда Гупти, наукового директора EVIO, ця ініціатива прискорює розвиток технології електромобілів, скорочуючи «розрив між відкриттям і впровадженням», створюючи нову інтелектуальну власність і забезпечуючи канадським інноваторам конкурентну перевагу. Кожен проект оцінюється приблизно в 90 000 доларів, а витрати розподіляються між компаніями-партнерами та академічними/урядовими джерелами. Студенти отримують подвійне наставництво — як від приймаючої компанії, так і від університету — набуваючи необхідного досвіду в галузі захисту інтелектуальної власності, орієнтування в нормативно-правових актах та проектування продуктів для масового виробництва. Ця модель базується на успішних ініціативах у галузі прикладних досліджень в інших країнах, таких як німецька Fraunhofer Gesellschaft та британські програми підготовки докторів наук у галузі промисловості...» *(Rida Khan. How U of T graduate students are accelerating Canada's EV future // Varsity Publications Incorporated (<https://thevarsity.ca/2026/01/18/how-u-of-t-graduate-students-are-accelerating-canadas-ev-future/>). 18.01.2026).*

Китайська Народна Республіка

«Спільний консультативний комітет бібліотекарів університетів Гонконгу (JULAC) підписав трирічну угоду про відкритий доступ (OA) з Taylor & Francis, що дозволяє дослідникам з установ-учасниць публікувати статті з відкритим доступом у понад 2000 журналах Taylor & Francis та Routledge Open Select (гібридних) без сплати плати за публікацію статей (APC). Ця угода забезпечує негайний відкритий доступ до досліджень, що є вигідним для галузей з обмеженим фінансуванням OA, зокрема гуманітарних і соціальних наук, де Taylor & Francis є провідним видавцем, при цьому зберігаючи інституційний доступ до його широкого портфеля журналів...»

Бібліотекарі отримають доступ до панелі управління Taylor & Francis OA Dashboard, де зможуть отримати інформацію, оперативну підтримку та навчання на запит для оптимізації публікацій у відкритому доступі... Іан Джонс із Taylor & Francis зазначив, що це дозволить щорічно публікувати сотні нових статей у відкритому доступі, що посилить глобальний вплив досліджень Гонконгу...» (*Taylor & Francis sign open access Hong Kong agreement // RI Media Ltd* (<https://www.researchinformation.info/news/taylor-francis-sign-open-access-hong-kong-agreement/>). 12.12.2026).

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії

«Новий звіт NEPI та Taylor & Francis «Використання штучного інтелекту (ШІ) для просування трансляційних досліджень» (NEPI Policy Note 67) аналізує, як ШІ може зміцнити систему трансляційних досліджень у Великій Британії, прискоривши шлях від наукового відкриття до практичного застосування... У звіті зроблено висновок, що ШІ може прискорити переклад завдяки швидшому аналізу великих і складних наборів даних, кращому синтезу знань і міцнішим зв'язкам між дисциплінами, а також покращити доступність і видимість досліджень за допомогою таких інструментів, як резюме простою мовою, семантичний пошук і формати, розроблені для неакадемічної аудиторії. Однак у ньому міститься застереження, що нерівний доступ до високоякісних наборів даних та нестача фахівців із штучного інтелекту можуть обмежити ці переваги, а також наголошується на значних ризиках, пов'язаних із відтворюваністю, упередженістю, втратою кваліфікації, академічною доброчесністю, інтелектуальною власністю та підзвітністю...

Щоб відповідально реалізувати потенціал ШІ, у звіті рекомендується, щоб спонсори, установи та видавці встановили чіткі очікування щодо етичного використання ШІ відповідно до таких рекомендацій, як «Embracing AI with Integrity» (Прийняття ШІ з чесністю) Британського офісу з питань доброчесності досліджень, інвестувати в надійний ШІ, що підвищує прозорість і зменшує упередженість, посилювати міждисциплінарні дослідження та визнання командної роботи, створюючи при цьому чіткіші шляхи до набуття експертизи в галузі ШІ, підтримувати спільну та відкриту інфраструктуру досліджень ШІ для зменшення дублювання та сприяти обміну даними та їх повторному використанню поряд із безпечною та відповідальною інфраструктурою доступу до даних. Загалом, у звіті стверджується, що ШІ може суттєво покращити трансляційні дослідження лише за умови прозорого та етичного використання для доповнення, а не заміни людської експертизи, підкріпленого постійними інвестиціями в навички, управління та інфраструктуру» (*New report highlights the potential for artificial intelligence to*

accelerate the real-world impact of research // STM Publishing News (<https://www.stm-publishing.com/new-report-highlights-the-potential-for-artificial-intelligence-to-accelerate-the-real-world-impact-of-research/>). 08.01.2026).

«Незважаючи на революційні інновації, EdTech-стартапи часто стикаються з труднощами при переході від стадії стартапу до стабільної компанії. У Великобританії компанії можуть скористатися двома взаємодоповнюючими податковими пільгами, щоб подолати цю проблему: податковим кредитом на дослідження і розробки, який допомагає забезпечити грошовий потік під час розробки, та патентною коробкою (Patent Box), яка забезпечує значну фінансову вигоду на етапі комерціалізації...

Патентна коробка знижує корпоративний податок на прибуток, отриманий від запатентованої інтелектуальної власності, до 10%, але компанії повинні розібратися з поширеною помилкою: вона стосується не тільки «твердої» інженерії. Для EdTech ключовим моментом є патентування «технічного внеску», такого як алгоритми, що оптимізують затримку сервера для адаптивного навчання, або нові протоколи безпеки даних, а не просто автоматизація «розумової діяльності»...

Для досягнення цієї мети необхідне ретельне планування:

Чітка власність: надзвичайно важливо з самого початку встановити чіткі договірні домовленості з академічними партнерами щодо власності та ліцензійних прав.

Стратегія патентування: консультації з патентними повіреними, що спеціалізуються на програмному забезпеченні, є необхідними для структурування технології з метою підкреслення технічних інновацій та дотримання вимог щодо патентоспроможності.

Фінансове узгодження: податкові консультанти повинні з самого початку узгодити механізми відстеження бізнесу та прибутку, щоб отримати право на участь у програмі Patent Box...

Справжня сила полягає в синергетичному циклі: податкові пільги на НДДКР знижують вартість інновацій, а Patent Box підвищує прибуток від успішної комерціалізації. Ретельне ведення обліку має вирішальне значення для документування діяльності в галузі НДДКР та відстеження того, як прибуток отримується від запатентованої інтелектуальної власності, що має бути вбудовано в гнучкі цикли розробки з самого початку. Для компаній EdTech Patent Box перетворює патенти з захисного щита на актив, що збільшує прибуток, забезпечуючи фінансовий захист, необхідний для довгострокової стійкості та зростання» (*Commercialising EdTech research via the Patent Box // Cambridge Network (<https://www.cambridgenetwork.co.uk/news/commercialising-edtech-research-patent-box>). 20.01.2026).*

Сполучені Штати Америки

«Міністерство війни США (DoW) опублікувало новий меморандум, про який оголосив заступник міністра з питань досліджень та інженерії Еміль Майкл, про започаткування Ініціатив з безпеки фундаментальних досліджень, спрямованих на захист досліджень, що фінансуються DoW, від зловмисного іноземного впливу, крадіжки інтелектуальної власності та інших видів експлуатації, які можуть зашкодити безпеці та економічним інтересам США...

У відповідності з наглядовими заходами Конгресу, меморандум передбачає вжиття негайних заходів, включаючи заборону надання грантів на фундаментальні дослідження компаніям, переліченим у розділі 1260Н Закону про національну оборону (китайські військові компанії, що діють у Сполучених Штатах), створення загальновідомчого Реєстру ризиків фундаментальних досліджень для поліпшення обміну інформацією між підрозділами Міністерства війни, а також розробку автоматизованих засобів перевірки та постійного моніторингу для виявлення та зменшення ризиків іноземного впливу.

Додаткові заходи включають щорічні вибіркові перевірки наукових грантів, стандартизовану звітність про поточну та очікувану іноземну підтримку, розширене навчання з питань безпеки досліджень та скоординовану оцінку випадків, порушених комітетами Конгресу, з метою швидшого виявлення вразливих місць, більш агресивного забезпечення дотримання вимог та посилення захисту в усіх наукових установах Міністерства війни...» (*The War Department Strengthens Measures to Protect DOW-Funded Research // The Department of War* (<https://www.war.gov/News/Releases/Release/Article/4373247/the-war-department-strengthens-measures-to-protect-dowfunded-research/>). 08.01.2026).

«JSTOR, цифрова повнотекстова база даних англomовних наукових журналів, оголосила, що перші 100 книг, опублікованих в рамках програми Path to Open, тепер перейшли в режим відкритого доступу і є вільно доступними в усьому світі, що є першою групою, яка завершила трирічний шлях ініціативи, започаткованої в 2023 році. Path to Open використовує модель розподілу витрат, що підтримується бібліотеками, в рамках якої JSTOR надає гарантоване фінансування університетським видавництвам для нових рецензованих монографій, бібліотеки-учасниці отримують ранній доступ до найпопулярніших видань, а книги в кінцевому підсумку стають відкритими для всіх читачів, що має на меті розширити доступ, зберігаючи при цьому фінансову стійкість видавців і доступність для бібліотек... Нові відкриті видання охоплюють гуманітарні та соціальні науки і були випущені видавництвами різного розміру, що відображає прихильність

програми до бібліорізноманіття. JSTOR підкреслив вплив відкритих книг на пошук і читацьку аудиторію: хоча книги з відкритим доступом становлять близько 10% видань на JSTOR, на них припадає 45% використання книг, і очікується, що використання цих перших 100 видань зросте більш ніж на 300%, оскільки тепер їх можна відкрито знайти в тисячах установ і за межами академічних кіл.

Розроблена спільно з керівниками університетських видавництв та Американською радою наукових товариств (ACLS) під керівництвом консультативного комітету спільноти, програма наразі охоплює понад 250 бібліотек та майже 50 видавництв, що свідчить про її життєздатність як моделі, що постійно розвивається. Вона підтримує публікацію 300 нових рецензованих монографій щорічно, маючи на меті перевищити 1000 назв до 2026 року...» ***(First 100 path to open books now available open access worldwide on JSTOR // JSTOR (Journal STORage) (<https://about.jstor.org/news/first-100-path-to-open-books-now-available-open-access-worldwide-on-jstor/>). 12.01.2026).***

«Дартмутський коледж нещодавно оголосив про партнерство з Anthropic та Amazon Web Services (AWS) з метою впровадження штучного інтелекту на інституційному рівні, ставши першим університетом Ліги плюща, який зробив це. Ця заява, зроблена 3 грудня 2025 року, викликала значну критику з боку численних викладачів, включаючи президента коледжу Сіан Лію Бейлок, чії публікації включені в колективний позов проти Anthropic за нібито порушення авторських прав шляхом використання їхніх наукових робіт для навчання своєї великої мовної моделі (LLM) Claude. Anthropic погодилася на безпрецедентну угоду на суму 1,5 мільярда доларів — найбільшу угоду про авторські права в історії США — остаточне затвердження якої заплановане на квітень і яка передбачає виплату позивачам 3000 доларів за кожную роботу кожного автора...

Викладачі висловили рішучі етичні заперечення проти такого партнерства, стверджуючи, що коледж проявив «іронію», співпрацюючи з компанією, яка «вкрала опубліковані наукові праці власних викладачів [коледжу]». Професор історії Даррін МакМахон та інші висловили занепокоєння щодо наслідків для викладання, досліджень та інтелектуальної власності, а професор латиноамериканських студій Метью Гарсія заявив, що адміністрація не була «відвертою» щодо умов і не дотрималася принципу «спільного управління». Професор історії мистецтва Мері Коффі зазначила, що, за повідомленнями, група керівників факультету з питань штучного інтелекту була залучена «дуже пізно, після того, як рішення вже було прийнято», і лише допомогла сформулювати повідомлення про оголошення. Професор державного управління Стівен Брукс підкреслив, що такі компанії, як Anthropic, несуть мінімальні наслідки за зловживання інтелектуальною власністю, що спонукає їх продовжувати «йти на компроміси»...

Незважаючи на суперечки, партнерство продовжує розвиватися. Воно надає студентам доступ до Anthropic's Claude for Education, LLM, призначеного для допомоги в написанні робіт і виконання домашніх завдань. Професорка інформатики Сара Преум підтримує цю ініціативу, наголошуючи на необхідності підготувати студентів до роботи з ШІ та усвідомити як можливості, так і «сліпі зони» LLM. Дартмут також отримує доступ до платформи машинного навчання AWS Bedrock для створення програмного забезпечення на базі штучного інтелекту для роботи кампусу, а також до Skills to Jobs Tech Alliance для пошуку талантів. Проректор Сантьяго Шнелл захистив це рішення, посилаючись на опитування викладачів, яке показало, що більшість вважає важливим, щоб студенти навчилися ефективно використовувати генеративний штучний інтелект, хоча те саме опитування виявило високу стурбованість тим, що штучний інтелект може гальмувати критичне мислення, сприяти поширенню дезінформації та підривати академічну доброчесність....

Однак критики з числа викладачів стверджують, що укладення такої угоди без повного залучення викладацького складу та з компанією, яку звинувачують у порушенні їхніх прав інтелектуальної власності, надсилає «суперечливий сигнал» як викладачам, так і студентам щодо академічної честі та етичної практики» (*Jackson Hyde, Sreesamhitha Bhamidipati. College announces AI partnership with Anthropic, company accused of plagiarizing Dartmouth professors' publications // The Dartmouth, Inc (https://www.thedartmouth.com/article/2026/01/college-announces-ai-partnership-with-anthropic-company-accused-of-plagiarizing-dartmouth-professors-publications). 13.01.2026).*

Законодавство з інтелектуальної власності

Австралійський Союз

«...Трибунал з авторського права Австралії встановив новий тариф на трансляцію звукозаписів у розмірі 0,55% від доходів галузі, що дорівнює 38% збільшенню ставок роялті...

В Австралії закон про авторське право встановлює ліміт на ставку роялті, а конкретна ставка визначається Трибуналом з питань авторського права. Наразі для звукозаписів ця ставка становить 0,4% від доходу галузі, що приблизно дорівнює 4,4 мільйонам австралійських доларів (2,94 мільйона доларів США) на рік...

Трибунал з авторського права оголосив про підвищення ставки роялті до 0,55%, що буде діяти заднім числом з липня 2023 року. Очікується, що це означатиме на мільйони доларів більше для артистів країни. Радіоіндустрія

виступала проти будь-якого підвищення, стверджуючи, що це поставить під загрозу роботу регіонального радіо...» (*Lars Brandle. Australia's Copyright Tribunal Hikes Radio Royalty Rate on Sound Recordings // Billboard Media, LLC. (<https://www.billboard.com/pro/australias-copyright-tribunal-hikes-radio-royalty-rate/>). 14.01.2026*).

Європейський Союз

«Європейський Союз запровадив нову систему регулювання для захисту назв ремісничих та промислових товарів, якості, репутація або характеристики яких пов'язані з їх географічним походженням. З 1 грудня 2025 року Відомство інтелектуальної власності ЄС (EUIPO) почало приймати заявки на реєстрацію цих назв як географічних зазначень ремісничих та промислових товарів (CIGI), поширивши захист географічних зазначень в ЄС за межі сільськогосподарських товарів на такі товари, як ювелірні вироби, скло, взуття, текстиль, порцеляна та музичні інструменти. Одноразова реєстрація надає безстроковий захист на всій території ЄС і дозволяє виробникам використовувати символ ЄС «Захищене географічне зазначення», що сприяє збереженню автентичності, запобіганню підробкам, зміцненню ідентичності бренду та поліпшенню доступу до високоцінних ринків, одночасно підтримуючи місцеве працевлаштування, малі та середні підприємства, підприємництво, культурний туризм та збереження традиційних технологій...»

Заявки можуть подаватися через національні компетентні органи або безпосередньо до EUIPO залежно від процедури, тоді як заявки на продукти, що не належать до ЄС, повинні подаватися до EUIPO або заявниками, або через органи їхньої країни походження. З нагоди запуску EUIPO провів «Тиждень GI» з 1 по 5 грудня 2025 року, в рамках якого відбулися заходи та інформаційно-просвітницькі акції з метою просування нової системи. EUIPO, яке поступово розширювало свою компетенцію від торговельних марок ЄС (1994) та промислових зразків (2003) до більш широких питань інтелектуальної власності, підготувало спеціальну інфраструктуру та керівні принципи для CIGI, включаючи платформу електронної подачі заявок GIportal, GIview як загальнодоступну базу даних GI та офіційний реєстр Союзу, доступний через GIview, за підтримки новоствореного відділу GI; більш детальні керівні принципи все ще розробляються...» (*New EU protection system of geographical indications for craft and industrial products goes live // EUIPO (<https://www.euipo.europa.eu/nl/news/new-eu-protection-system-of-geographical-indications-for-craft-and-industrial-products-goes-live>). 12.01.2026*).

«Директива (ЄС) 2024/1799, відома як Директива «Право на ремонт», має на меті сприяти сталому розвитку шляхом заохочення ремонту

товарів, зокрема через незалежні ремонтні майстерні та використання відновлених продуктів. Однак ця мета суперечить існуючим правам інтелектуальної власності (ІВ), особливо патентам, торговим маркам та правам на дизайн. Хоча принцип вичерпання дозволяє передбачуване використання та простий ремонт продуктів, які вже розміщені на ринку, ремонт, що дорівнює «новому виробництву», ризикує порушити права ІВ, особливо для комерційних ремонтників та виробників відновлених продуктів...

Директива залишає відносини між правом на ремонт та захистом інтелектуальної власності в значній мірі невирішеними, чітко зазначаючи, що права інтелектуальної власності залишаються незмінними, а деталі визначаються окремими державами-членами ЄС та їх судами. Проект закону Німеччини щодо імплементації Директиви тісно слідує її формулюванню, вводячи нову статтю до Цивільного кодексу, яка забороняє виробникам використовувати апаратне або програмне забезпечення для перешкоджання ремонту, за винятком випадків, коли це виправдано законними факторами, включаючи захист інтелектуальної власності. Виробники також не можуть блокувати використання незалежними ремонтниками оригінальних, вживаних, сумісних або надрукованих на 3D-принтері запасних частин, за умови, що ці частини відповідають законам про безпеку та інтелектуальну власність.

Незважаючи на ці положення, основний конфлікт між допустимим ремонтом і недопустимим новим виробництвом залишається. Закон продовжує визнавати права інтелектуальної власності виробників як законний засіб правового захисту, що означає, що незалежні ремонтники та відновлювачі можуть як і раніше стикатися зі значними юридичними ризиками, особливо у випадку складних продуктів, захищених патентами. Юридична невизначеність щодо того, що є допустимим ремонтом, а що є новим виробництвом, зберігається, що робить аналіз свободи дій (FTO) все більш важливим для незалежних постачальників...

У короткостроковій перспективі очікується, що Директива сприятиме розвитку ремонтної діяльності, але в довгостроковій перспективі найбільшу вигоду можуть отримати оригінальні виробники та власники патентів, оскільки вони зможуть пропонувати ремонтні послуги з юридичною впевненістю. Незалежним ремонтникам, можливо, доведеться отримувати ліцензії, що може підірвати їхню конкурентну цінову перевагу. Хоча право на ремонт сприятиме досягненню екологічних цілей та розширенню вибору споживачів, воно також створює складну правову ситуацію, в якій права інтелектуальної власності залишаються значною перешкодою для незалежних ремонтних підприємств» *(Stephan Reisner. New draft bill on the 'Right to Repair' and its impact on Intellectual Property in Germany // Osborne Clarke Verein (OCV) (<https://www.osborneclarke.com/insights/new-draft-bill-right-repair-and-its-impact-intellectual-property-germany>). 19.01.2026).*

«Стаття 50 Закону ЄС про штучний інтелект (AI Act) вводить нові зобов'язання щодо прозорості для контенту, створеного та маніпульованого штучним інтелектом, включаючи дипфейки та певні публікації, створені штучним інтелектом, які будуть застосовуватися з серпня 2026 року. Для забезпечення дотримання вимог, Управління Європейської комісії з питань штучного інтелекту опублікувало перший проект Кодексу практики щодо прозорості контенту, створеного штучним інтелектом, у грудні 2025 року. Хоча цей кодекс є добровільним, очікується, що він стане ключовим орієнтиром для регуляторних органів та судів при оцінці дотримання статті 50...

Правила прозорості Закону про ШІ спрямовані на зменшення ризиків обману, маніпулювання та дезінформації з боку генеративного ШІ. Стаття 50 вимагає, щоб результати роботи генеративних систем ШІ були чітко ідентифіковані як створені або маніпульовані ШІ, а також щоб користувачі були поінформовані, коли контент є фейковим або коли текст, створений ШІ, використовується для інформування громадськості з питань, що становлять суспільний інтерес.

Проект Кодексу маркування розрізняє обов'язки постачальників і розробників генеративних систем ШІ. Постачальники повинні забезпечити, щоб усі результати, згенеровані ШІ — текстові, аудіо-, зображення та відео — були позначені у машиночитаній та виявляемій формі, використовуючи багаторівневий підхід, що поєднує видимі розкриття інформації з невидимими техніками, такими як метадані або водяні знаки. Від постачальників також очікується впровадження внутрішніх механізмів для тестування та моніторингу рішень щодо маркування, документування їх ефективності та заборони видалення або маніпулювання маркуванням. Їм рекомендується пропонувати інструменти перевірки для користувачів та третіх сторін.

Розповсюджувачі, які надають системи ШІ кінцевим користувачам, повинні чітко позначати контент, створений за допомогою ШІ, при першому показі, розкривати інформацію про використання ШІ у публікаціях, що становлять суспільний інтерес (якщо вони не підлягають ретельній перевірці людиною), та застосовувати загальну піктограму для дипфейків та текстів, створених за допомогою ШІ. До затвердження єдиної піктограми для всієї ЄС можна використовувати тимчасові дволітерні аббревіатури (наприклад, «AI»). Кодекс підкреслює, що прозорість застосовується як до онлайн-, так і до офлайн-контенту і повинна бути адаптована до контексту, особливо для художніх або сатиричних творів...

Процес управління кодексом включає постійний зворотний зв'язок із зацікавленими сторонами, при цьому подальші проекти очікуються на початку 2026 року, а остаточна версія — до набрання чинності статтею 50. Комісія також видасть необов'язкові рекомендації для роз'яснення ключових понять.

На практиці проект Кодексу маркування, ймовірно, стане еталоном для регуляторних очікувань. Організації, які не відповідають вимогам кодексу, можуть зіткнутися з посиленням контролем. Постачальники та розробники повинні почати картографувати свій контент, створений за допомогою штучного інтелекту, оцінювати поточні механізми маркування та розкриття інформації, а також інтегрувати зобов'язання щодо прозорості у свої системи управління та дотримання вимог. Рання підготовка має вирішальне значення, особливо з огляду на взаємодію з іншими нормативно-правовими актами ЄС, такими як Закон про цифрові послуги та закон про авторське право» (*European Commission Publishes Draft Code of Practice on AI Labelling and Transparency // Jones Day* (<https://www.jonesday.com/en/insights/2026/01/european-commission-publishes-draft-code-of-practice-on-ai-labelling-and-transparency>). 27.01.2026).

Китайська Народна Республіка

«8 січня 2026 року Національне управління інтелектуальної власності Китаю (CNIPA) опублікувало Керівні принципи реєстрації торговельних марок для промислових кластерних брендів та регіональних брендів, в яких роз'яснюється, як можна використовувати назви місцевостей у колективних та сертифікаційних знаках. Згідно із Законом Китаю про торговельні марки, назви адміністративних одиниць на рівні повіту та вище, як правило, не можуть бути зареєстровані як торговельні марки, але є виняток для колективних та сертифікаційних знаків. У Керівних принципах підкреслюється, що промислові кластерні та регіональні бренди є «квазі-публічними товарами», які найкраще захищати як колективні знаки, і що відмінність залишається основною вимогою: назви місцевостей зазвичай вказують лише на походження і самі по собі не відрізняють одного торговця від іншого...

Тому CNIPA заохочує заявників створювати розпізнаваність шляхом поєднання назв місць з унікальними словами, графічними елементами або повним ім'ям заявника, а також шляхом демонстрації набутої розпізнаваності завдяки тривалому використанню та визнанню на ринку, особливо у випадках, коли товари або послуги пов'язані з галузями, що підтримуються національною політикою... У документі також викладено загальні підстави для відмови: знаки, що складаються виключно з географічних назв та загальних термінів товарів/послуг, які не мають розпізнаваності, знаки, що можуть ввести споживачів в оману щодо походження, якості або характеристик товарів, та знаки, які по суті функціонують як географічні зазначення, але подаються як звичайні колективні знаки. Метою є надання місцевим галузевим асоціаціям рекомендацій щодо реалістичних стратегій подання заявок, зменшення кількості повторних відмов та забезпечення того, щоб використання регіональних географічних назв у брендингу відповідало законодавству та не

вводило споживачів в оману» (*Aaron Wininger. CNIPA Releases Guidelines on Trademark Registration for Industrial Cluster Brands and Regional Brands // National Law Forum, LLC* (<https://natlawreview.com/article/cnipa-releases-guidelines-trademark-registration-industrial-cluster-brands-and>). 11.01.2026).

«Китайське національне управління інтелектуальної власності (CNIPA) внесло зміни до вимог щодо інформації про винахідників. Для китайських патентних заявок, поданих 1 січня 2026 року або пізніше, заявники повинні подати ідентифікаційний номер кожного винахідника разом із його громадянством. Громадянство кожного винахідника необхідно вказати під час подання заявки. Для винахідників, які мають подвійне громадянство, заявник повинен вибрати одне громадянство для подання до CNIPA.

Ідентифікаційний номер винахідника може бути поданий під час подання заявки або протягом двох місяців з дати повідомлення CNIPA з проханням надати ідентифікаційний номер винахідника. Для китайських винахідників ідентифікаційним номером є їхній національний ідентифікаційний номер (тобто 18-значний ідентифікаційний номер громадянина, виданий урядом Китаю). Для винахідників, які не є громадянами Китаю, приймається номер паспорта або будь-який інший дійсний ідентифікаційний номер, виданий урядом, наприклад номер водійського посвідчення...» (*Donald Zuhn. CNIPA Implements Inventor ID Requirement // Patent Docs* (<https://patentdocs.org/2026/01/13/cnipa-implements-inventor-id-requirement/>). 13.01.2026).

Об'єднані Арабські Емірати

«Об'єднані Арабські Емірати прийняли Федеральний закон № 8 від 2025 року про захист нових сортів рослин, значно оновивши свою правову базу щодо прав селекціонерів. Цей новий закон скасовує попереднє законодавство 2009 року та повністю приводить ОАЕ у відповідність до стандартів Міжнародного союзу захисту нових сортів рослин (UPOV). Закон спрямований на зміцнення прав селекціонерів, сприяння інноваціям у сільському господарстві та підтримку стратегій продовольчої безпеки та біобезпеки країни в рамках її більш широкого зобов'язання щодо сталого, інноваційного сільського господарства...

Основні особливості закону включають створення централізованого Реєстру нових сортів рослин під егідою Міністерства з питань зміни клімату та навколишнього середовища, розширення захисту на всі роди та види рослин, а також чіткіші критерії оцінки новизни та відмінності. Права селекціонерів уточнені, захист надається сортам, які є новими, відмінними, однорідними та

стабільними. Термін захисту встановлений на 20 років для більшості сортів рослин і на 25 років для дерев та виноградних лоз...

Для забезпечення дотримання законодавства закон передбачає суворі заходи примусу, включаючи покарання у вигляді позбавлення волі на строк до трьох років та штрафи у розмірі до 250 000 дирхамів (68 000 доларів США) за порушення. Ця законодавча ініціатива забезпечує більшу правову визначеність для селекціонерів, агробізнесу, науково-дослідних установ та інвесторів, а також робить ОАЕ більш привабливим ринком для інновацій у сільському господарстві» (*UAE enacts new law on the protection of new plant varieties // Asia IP* (<https://asiaiplaw.com/section/news-analysis/uae-enacts-new-law-on-the-protection-of-new-plant-varieties>). 27.01.2026).

Республіка Замбія

«Замбія переглянула свою систему охорони торговельних марок, прийнявши Закон про торговельні марки № 11 від 2023 року, який набрав чинності 31 грудня 2025 року, замінивши законодавство 1958 року та наблизивши закон до міжнародних стандартів. Хоча новий закон вже діє, супровідні нормативні акти до нього ще не прийняті, тому на даний момент реєстр продовжує застосовувати старі нормативні акти, форми та структуру зборів. Змістовно закон вносить кілька істотних змін: тепер можна офіційно реєструвати знаки обслуговування, що надає власникам брендів належний захист у класах послуг 35–45 замість обмеженого захисту у класах товарів 9 і 16; включено приєднання Замбії до Мадридського протоколу, що дозволяє міжнародним реєстраціям позначати Замбію після введення процедурних положень; термін реєстрації та поновлення стандартизовано до 10 років, при цьому існуючі реєстрації за старим законом залишаються чинними до закінчення терміну дії, після чого поновлення буде здійснюватися за новою системою... Закон також дозволяє подавати заявки на кілька класів, хоча офіційні збори все ще будуть стягуватися за кожен клас до набрання чинності новими правилами, і значно розширює коло об'єктів, що можуть бути захищені, шляхом введення колективних знаків, географічних зазначень та нетрадиційних знаків, таких як звуки, запахи, форми, кольори та конфігурації упаковки, а також шляхом офіційного визнання та посиленого захисту добре відомих знаків. Забезпечення дотримання прав посилюється шляхом розширення цивільних, кримінальних та прикордонних заходів проти порушень та підробки. На практиці власники брендів, які раніше реєстрували знаки, пов'язані з послугами, у класах товарів як обхідний шлях, тепер повинні надавати пріоритет подачі нових заявок у відповідних класах послуг, щоб повною мірою скористатися оновленою системою...» (*Vicky Stilwell. Zambia Implements Major Intellectual Property Reforms with New Trade Marks Act // KISCH IP*

Республіка Індія

«Штучний інтелект (ШІ) перейшов з периферії в центр бізнес-стратегії, впливаючи на дизайн продуктів, взаємодію з клієнтами та довгострокове планування. В Індії увага регуляторних органів переходить від вузьких питань допустимості ШІ до більш широких питань управління, відповідальності та економічного впливу. Робочий документ про генеративний ШІ та авторське право, опублікований у грудні 2025 року Департаментом сприяння промисловості та внутрішній торгівлі (ДПІТ), сигналізує про цю зміну, розглядаючи навчання ШІ як економічну діяльність із системними наслідками, а не лише як технічний процес...

Ключові висновки:

- **ШІ як основна бізнес-проблема**

ШІ все більше впливає на моделі доходів, структуру витрат та регуляторні ризики. У статті це відображено шляхом визначення навчання моделей як економічної діяльності, що має вплив на всю систему.

- **Передбачуваність замість дозволів**

Замість індивідуальних ліцензій або відмов, регуляторні органи намагаються на стандартизовані, законодавчо закріплені механізми, спрямовані на масштабованість у складних цифрових екосистемах...

- **Комерційні наслідки**

Дотримання вимог впливатиме на ціноутворення, інвестиції та рішення про вихід на ринок, особливо для транснаціональних корпорацій, чий моделі розробляються в одній юрисдикції, а впроваджуються в іншій.

- **Практичні прогалини**

– Життєвий цикл штучного інтелекту є ітеративним, що розмиває межі між «навчанням» і «комерційним використанням».

– Оцінка та атрибуція внесків у системах з декількома наборами даних і моделями буде складною.

– Компанії, які покладаються на сторонні або попередньо навчені моделі, потребують більш суворих договірних та ретельних заходів контролю.

– Накладення режимів (захист даних, конкуренція, відповідальність платформи) означає, що управління залишатиметься багаторівневим...

- **Накладення захисту даних**

Опубліковані роботи, що використовуються для навчання, можуть містити особисті дані третіх осіб. Як це узгоджується з Законом про захист цифрових персональних даних 2023 року, залишається невирішеним питанням, що викликає сумніви щодо законності, обмеження мети та відповідальності.

Загалом, документ є відправною точкою для управління штучним інтелектом, що сприяє передбачуваним законодавчим нормам, але підприємства повинні готуватися до постійної міжфункціональної взаємодії в міру розвитку регуляторного середовища Індії» (*Arzu Chimni and Vrinda Patodia. The DPIIT Working Paper on AI and Copyright: Regulatory Signals and Practical Implications* // *Obhan & Associates* (<https://www.obhanandassociates.com/blog/the-dpiit-working-paper-on-ai-and-copyright-regulatory-signals-and-practical-implications/#page=1>). 07.01.2026).

«Індійські видавці новин закликали уряд відхилити запропоновану ним «гібридну» модель ліцензування авторських прав для навчання штучного інтелекту, аргументуючи це тим, що унікальна роль журналістики вимагає окремої та більш захищеної системи. У своїх рекомендаціях видавці заявили, що новинний контент повинен бути категорично виключений з будь-якої обов'язкової або загальної системи ліцензування. Вони попередили, що універсальний підхід підірве редакційну автономію, спотворить інформаційну екосистему Індії, дозволивши маніпулювання публічним дискурсом за допомогою штучного інтелекту, та обійде довгострокову політику прямих іноземних інвестицій, яка обмежує іноземний вплив у новинному секторі...

Замість обов'язкового ліцензування видавці виступають за добровільні, ринкові угоди, засновані на принципі «охочий покупець, охочий продавець», посиляючись на понад 100 таких угод, укладених вже в усьому світі. Вони пропонують диференційовану модель, за якою останні новини, що мають обмежений термін актуальності, ліцензуються на преміальних умовах з явною попередньою згодою, тоді як старіші архівні матеріали можуть бути доступними на більш гнучких умовах...

Видавці також закликали до вжиття суворих заходів щодо прозорості та підзвітності, за зразком таких законодавчих актів, як Закон ЄС про штучний інтелект та Закон Канади про онлайн-новини. Це включало б обов'язкове розкриття навчальних наборів даних, детальних метаданих, незалежних аудитів та чіткого зазначення авторства контенту, створеного штучним інтелектом, з метою захисту авторитету бренду та надання користувачам можливості розрізняти оригінальні репортажі та резюме, створені машиною. Вони застерегли від використання розмивання авторських прав як форми промислової політики для субсидування розвитку ШІ, рекомендуючи уряду замість цього продовжувати підтримувати інновації за допомогою фіскальних та інфраструктурних заходів. Зрештою, видавці стверджують, що будь-яка система авторських прав на ШІ повинна підтримувати чинне законодавство про авторські права, захищати національні інтереси та забезпечувати сталий розвиток журналістики» (*Imran Fazal. Publishers urge govt to exempt news from AI copyright regime, back voluntary licensing* // *Storyboard18*

(<https://www.storyboard18.com/digital/publishers-urge-govt-to-exempt-news-from-ai-copyright-regime-back-voluntary-licensing-87437.htm>). 13.01.2026).

Республіка Корея

«У четвер Південна Корея ухвалила низку переглянутих законів, спрямованих на заборону шахрайства з квитками у секторах виконавських мистецтв та спорту, а також на обмеження незаконного розповсюдження корейського контенту...»

Переглянутий Закон про авторське право запроваджує механізм блокування сайтів у надзвичайних ситуаціях, який дозволяє міністру культури наказати інтернет-провайдерам негайно блокувати доступ до веб-сайтів, що порушують авторські права, коли порушення вважаються очевидними та ймовірними до непоправної шкоди.

Примітно, що нова система дозволяє міністерству блокувати доступ до незаконних сайтів, розміщених за кордоном — повноваження, які раніше мала лише Корейська комісія зі стандартів зв'язку, — що дозволяє швидше діяти тому органу, який першим виявить порушення.

Поправка також запроваджує штрафні санкції за навмисне або повторне порушення авторських прав. Суди тепер можуть присуджувати відшкодування збитків у розмірі до п'ятикратного розміру визнаних збитків, враховуючи такі фактори, як намір, масштаб збитків, економічні вигоди від порушення, а також тривалість і частоту порушень.

Також було посилено кримінальне покарання: максимальне покарання збільшено з п'яти років позбавлення волі до семи, а штрафи збільшено з 50 мільйонів вон до 100 мільйонів вон (від 35 000 до 70 000 доларів США). Комерційна діяльність сайтів, що надають посилання на піратський контент, а також розміщення таких посилань з метою отримання прибутку, тепер буде чітко каратися.

За оцінками уряду, незаконне розповсюдження завдає корейській індустрії контенту щорічних збитків у розмірі понад 4 трильйони вон.

Більшість положень переглянутого Закону про авторське право набудуть чинності через шість місяців після опублікування, тоді як екстрені заходи щодо блокування сайтів будуть запроваджені раніше, через три місяці. Штрафні збитки застосовуватимуться лише до порушень, скоєних після набрання чинності закону...» (*Park Ga-young. Korea passes law to combat scalping, piracy // Herald Corporation* (<https://www.koreaherald.com/article/10665854>). 29.01.2026).

«Президент штату видав розпорядження про оприлюднення 13 законів, прийнятих на 10-й сесії Національних зборів (НС) 15-го скликання...

Закон про штучний інтелект, що набирає чинності 1 березня, встановлює єдину правову базу для безпечної, відповідальної та орієнтованої на людину розробки та застосування штучного інтелекту.

Змінений Закон про інтелектуальну власність зосереджений на адміністративній реформі, цифровій трансформації, комерціалізації прав інтелектуальної власності та покращенні їхнього правозастосування. Тим часом, переглянутий Закон про трансфер технологій має на меті вдосконалити правову базу для ефективного та скоординованого трансферу технологій, посилити управління, сприяти внутрішнім інноваціям та розвивати прозорий, професійний ринок науки і технологій. Обидва закони набудуть чинності з 1 квітня...» (*State President issues orders on 13 laws adopted by National Assembly // Viet Nam News (<https://vietnamnews.vn/politics-laws/1743193/state-president-issues-order-on-13-laws-adopted-by-national-assembly.html>). 05.01.2026*).

«В'єтнам встановив більш чіткий, хоча і умовний, правовий механізм використання матеріалів, захищених авторським правом, для навчання штучного інтелекту за допомогою двох основних законодавчих актів, прийнятих у грудні 2025 року: Закону про інтелектуальну власність із змінами (набув чинності 1 квітня 2026 року) та нового Закону про штучний інтелект (набув чинності 1 березня 2026 року). Раніше відсутність таких винятків наражала компанії на значну відповідальність...

Змінений Закон про інтелектуальну власність вводить важливе виключення (стаття 7.5), яке потенційно дозволяє використовувати законно опубліковані, загальнодоступні тексти та дані для наукових досліджень та навчання штучного інтелекту, за умови, що таке використання не завдає «необґрунтованої шкоди» власникам авторських прав. Однак практичний обсяг цього виключення залежить від детальних урядових положень, які очікуються в найближчі місяці...

Закон про ШІ посилює дотримання вимог, прямо забороняючи розробку, навчання або експлуатацію систем ШІ, що порушують закони про інтелектуальну власність (стаття 7.3). Він також встановлює суворі вимоги щодо інспекції та аудиту (стаття 28), зобов'язуючи організації вести технічну документацію, журнали аудиту та детальні записи про походження даних...

Для забезпечення відповідності вимогам організації повинні надавати пріоритет прозорості: документувати джерело та статус авторських прав усіх навчальних матеріалів, суворо дотримуватися майбутніх нормативних актів та забезпечувати відповідність обробки даних більш широким правилам щодо

державної таємниці та захисту персональних даних. Хоча ці законодавчі зміни є позитивним зрушенням для розробників цифрових технологій, обережний підхід, орієнтований на надійну документацію та моніторинг для забезпечення дотримання інструкцій щодо впровадження, залишається критично важливим до остаточного затвердження повної структури» (*Yen Vu. Vietnam IP & AI Law Updates* // *Rouse International Limited* (<https://rouse.com/insights/news/2026/vietnam-ip-ai-law-updates-compliance-strategies-for-ai-training-and-book-digitization>). 22.01.2026).

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії

«На заході Вестмінстерського форуму 8 січня співзасновниця та голова організації Anti Copying in Design (ACID) Дідс Макдональд ОВЕ (*Dids Macdonald OBE*) закликала до фундаментальної реформи британського законодавства про дизайн, стверджуючи, що нинішня система забезпечує лише «ілюзію захисту» для майже двох мільйонів переважно дрібних і мікропідприємців-дизайнерів, які забезпечують 100 мільярдів фунтів стерлінгів економіки дизайну. Спираючись на власний досвід копіювання, вона привітала консультації уряду щодо модернізації прав на дизайн, але попередила, що без значущого та доступного правозастосування законодавчі права є не більше ніж паперовими обіцянками, а копіювання, особливо з боку великих корпорацій, залишається раціональною бізнес-стратегією... Макдональд описала структурно нерівну систему, в якій корпоративні «Голіафи» можуть покривати судові витрати, тоді як окремі «Давиди» стикаються з екзистенційним ризиком від одного судового позову, що створює охолоджуючий ефект, коли успіх збільшує ймовірність копіювання, а оригінальність стає тягарем. Вона закликала, щоб реформа виходила за межі рекомендацій та освіти і включала більш сильні незареєстровані права, чіткіші юридичні критерії та засоби правового захисту, більш тісну узгодженість із стандартами авторського права та більш жорсткі заходи стримування — аж до кримінальних санкцій за навмисне, умисне порушення — щоб порушення ставало дорожчим, ніж дотримання вимог, і британська творчість могла бути справді захищена, а не тихо підірвана» (*“Design law reform urgently needed to protect Britain’s creators”* // *Membership Services Ltd.* (<https://homeofdirectcommerce.com/news/design-law-reform-urgently-needed-to-protect-britains-creators/>). 09.01.2026).

Сполучені Штати Америки

«...Запропонований Закон про реформу авторського права візуальних художників 2025 року, представлений сенаторами США Маршею Блекберн і Пітером Велчем, має на меті зробити реєстрацію авторських прав швидшою та дешевшою для фотографів, ілюстраторів та інших творців візуального контенту, що працюють з великими обсягами... Основні положення:

- Депозитні копії: автори можуть подавати один електронний файл замість фізичної копії для ілюстративних, графічних або скульптурних творів.
- Масові подання: обмеження для групової реєстрації опублікованих фотографій буде збільшено з 750 до 3000 зображень на одну заявку.
- Відстрочена реєстрація: художник може подати заявку, відстрочити сплату збору і все одно отримати негайний «ефективний» статус реєстрації, що дозволить швидко забезпечити дотримання прав, поки Бюро авторських прав завершує розгляд.
- Онлайн-реєстр: Бюро з авторських прав створить безпечну базу даних з можливістю пошуку, що міститиме депоновані електронні зображення, для оптимізації подання заявок та доступу громадськості...

Законопроект підтримують Професійні фотографи Америки та Американське товариство медіа-фотографів» (*Francesca Campione. Copyright Bill Aims to Improve Copyright Registration Process for High Volume Visual Artists and Creators // Frankfurt Kurnit Klein & Selz PC (<https://ipandmedialaw.fkks.com/post/102m1ak/copyright-bill-aims-to-improve-copyright-registration-process-for-high-volume-vis#page=1>). 07.01.2026*).

«Починаючи з 2026 року, заявники на отримання патентів, які проживають за кордоном, можуть зіткнутися з більш суворими процедурними правилами в Відомство патентів і торгових марок США. USPTO запропонувало внести поправки до 37 C.F.R. §§ 1.9 та 1.31–1.33, щоб вимагати від будь-якого заявника або власника патенту, місце проживання якого знаходиться за межами Сполучених Штатів або їх територій, незалежно від того, чи є це фізична особа чи компанія, бути представленим зареєстрованим в USPTO фахівцем з патентів у всіх випадках, крім первинної подачі заявки. «Місце проживання» визначається як постійне місце проживання фізичної особи або основне місце діяльності юридичної особи. Хоча іноземні сторони все ще можуть подавати первинну заявку та сплачувати збори, будь-які подальші подання — поправки, відповіді, ADS, IDS, петиції та інші документи — повинні бути підписані зареєстрованим фахівцем; в іншому випадку вони не будуть прийняті до розгляду і можуть бути відхилені без розгляду...

Відомство називає три основні цілі: гармонізація практики США з іншими великими відомствами з інтелектуальної власності, які вже вимагають

місцевого представництва для іноземних заявників; підвищення ефективності шляхом зменшення помилок і навантаження на ресурси від самотійних подань іноземних заявників; та боротьба з шахрайством і зловживаннями, такими як неправдиві заяви про мікроорганізації або неналежні запити на прискорену обробку. Представництво підпорядкує іноземних заявників режиму професійної поведінки та дисциплінарного контролю USPTO, усунувши прогалину, яка існує для заявників без представництва. Місце проживання, як правило, буде визначатися на основі інформації в ADS або деклараціях винахідників, але USPTO може перевіряти інші записи. Якщо будь-який спільний заявник або власник є іноземцем, необхідне представництво. Усі подання залишаються предметом зобов'язань щодо сертифікації, передбачених § 11.18, а порушення можуть призвести до санкцій або дисциплінарних заходів. Агентство оцінює, що це торкнеться лише близько 0,24 % заявників — трохи більше 1200 сторін за даними за 2022 фінансовий рік — і наголошує, що зміна є суто процедурною, а не суттєвою. Громадські коментарі щодо пропозиції приймаються до 28 січня» (*James "Jack" LeDoux. USPTO Plans to Require U.S.-Licensed Agents for Foreign-Domiciled Patent Applicants // Phelps Dunbar LLP (<https://www.phelps.com/insights/uspto-plans-to-require-us-licensed-agents-for-foreign-domiciled-patent-applicants.html>). 08.01.2026*).

«У 2025 році Конгрес США зосередився на двох основних питаннях авторського права: штучному інтелекті та блокуванні веб-сайтів судовими органами з метою боротьби з піратством. Було подано або повторно подано кілька ключових законопроектів, що створило передумови для продовження дебатів у 2026 році.

У сфері боротьби з піратством як Палата представників, так і Сенат винесли на розгляд законодавство про блокування веб-сайтів — Закон про боротьбу з цифровим піратством за кордоном (FADPA) та проект Закону Block BEARD, які дозволять власникам авторських прав отримувати судові накази, що зобов'язують американських постачальників послуг блокувати доступ до іноземних піратських веб-сайтів...

Переговори були присвячені переважно питанням штучного інтелекту та авторського права. Закон TRAIN пропонує адміністративну процедуру виклику до суду, яка допоможе творцям визначити, чи використовувалися їхні твори для навчання моделей штучного інтелекту. Також було оголошено про законодавчу базу для закону TRUMP AMERICA AI, який кодифікує виконавчий наказ президента Трампа щодо штучного інтелекту, створюючи федеральне право подавати позови за несанкціоноване використання даних у навчанні штучного інтелекту та відмовляючи у авторському праві на несанкціоновані похідні твори, створені штучним інтелектом. На слуханнях у Конгресі було додатково розглянуто питання масового використання ШІ творів, захищених авторським

правом, і було досягнуто двопартійної згоди щодо необхідності захисту творців...

Інші важливі законодавчі акти включали:

- Американський закон про справедливість у музиці (AMFA), який має на меті створити право на публічне виконання звукозаписів на наземному радіо.
- Американський закон про роялті (ART), який встановлює роялті за перепродаж для візуальних художників.
- Закон про про-коди, який прагне збалансувати захист авторських прав для розробників стандартів з публічним доступом до кодів, включених до законодавства...
- Закон про уточнення повноважень законодавчих органів, який передбачає призначення реєстратора авторських прав президентом і скасування наглядових повноважень Бібліотеки Конгресу над Бюро авторських прав.
- Закон про реформу авторського права візуальних художників (VACRA), який пропонує спростити процес реєстрації та депонування авторських прав на візуальні твори...

З огляду на 2026 рік, очікується, що Конгрес продовжить зосереджувати свою увагу на цих сферах, з потенціалом для значних зрушень у регулюванні штучного інтелекту, заходах щодо блокування веб-сайтів та реформах Бюро з авторських прав США» (*Rachel Kim. Copyright in Congress: 2025 Year in Review // Copyright Alliance (<https://copyrightalliance.org/copyright-congress-2025-year-in-review/>). 13.01.2026*).

«Нью-Йорк прийняв два нових закони, які посилюють контроль над використанням зображень людей, створених за допомогою штучного інтелекту, в рекламі та ЗМІ...

По-перше, поправка до Загального закону про підприємництво (S. 8420) вимагає, щоб будь-яка реклама, в якій фігурує «синтетичний виконавець» — неіснуюча людина, створена за допомогою штучного інтелекту, — містила помітне повідомлення про його використання, за умови, що рекламодавець має фактичні знання про це. Закон, який набере чинності в середині 2026 року, не поширюється на рекламу виразних творів, таких як фільми або ігри, аудіоролики та переклад за допомогою штучного інтелекту. Порушення караються штрафом у розмірі 1000 доларів за перше порушення та 5000 доларів за наступні. Засоби масової інформації захищені від відповідальності за публікацію реклами третіх сторін, що не відповідає вимогам...

По-друге, поправка до Закону про громадянські права штату Нью-Йорк (S. 8882), яка набирає чинності негайно, поширює права на публічність після смерті на «померлих особистостей», які на момент смерті проживали в Нью-Йорку і чие ім'я/зображення мало (або набуло) комерційну цінність, а також на «померлих виконавців». Вона розширює визначення «цифрової копії», включаючи комп'ютерно-генеровані зображення, які легко ідентифікуються як

голос або візуальна подoba людини, яка не виступала або виступ якої був істотно змінений, виключаючи при цьому певні дозволені види використання, такі як ремастеринг власниками авторських прав. Несанкціоноване комерційне використання без необхідної згоди може спричинити відповідальність, з відшкодуванням збитків у розмірі 2000 доларів США або фактичних збитків, залежно від того, яка сума є більшою, плюс відповідний прибуток і потенційні штрафні збитки; відповідальність за використання цифрової копії померлого виконавця в аудіовізуальних творах, звукозаписах або живих музичних виступах застосовується, якщо користувач знав, що використання було несанкціонованим. Закон передбачає винятки для новинних, літературних та художніх творів (включаючи пародії, коментарі та критику), документальних фільмів та історичних/біографічних творів, а також новинних/суспільних/спортивних програм та політичних кампаній, і обмежує відповідальність ЗМІ, якщо немає фактичного знання про порушення...» (*Stuart D. Levi, Mana Ghaemmaghami, Nicole M. Kastelic. Two Newly Enacted New York Laws Will Regulate Certain AI-Generated Images // Skadden, Arps, Slate, Meagher & Flom LLP (<https://www.skadden.com/insights/publications/2026/01/two-newly-enacted-new-york-laws-will-regulate>). 14.01.2026).*

«Цього року виповнюється 50 років з моменту прийняття Закону про авторське право 1976 року...

Закон 1976 року був лише четвертою значною реформою законодавства США про авторське право з 1790 року і повністю замінив Розділ 17, запровадивши радикальні зміни та організувавши закон у вісім основних розділів, що охоплюють предмет і сферу застосування, право власності та передачу, строк дії, повідомлення/депозит/реєстрацію, порушення та засоби правового захисту, виробництво та імпорт, Бюро авторського права та Трибунал з авторських гонорарів. З 1976 року Розділ 17 був змінений приблизно 79 разів і розширений до 15 розділів, включаючи такі значні оновлення, як DMCA, Закон про продовження терміну дії авторського права та Закон про модернізацію музики...» (*Eric Harbeson. The Copyright Act Turns 50 (So We're Reading the Whole Thing) // Authors Alliance (<https://www.authorsalliance.org/2026/01/16/celebrating-the-copyright-act-at-50/>). 16.01.2026).*

«Конгресменка Мадлен Дін та конгресмен Натаніель Моран представили двопартійний закон про прозорість та відповідальність мереж штучного інтелекту (TRAIN), який має на меті надати музикантам, художникам, письменникам та іншим творцям можливість визначати, чи використовувалися їхні авторські твори для навчання генеративних моделей штучного інтелекту без їхньої згоди. Закон TRAIN вимагатиме від

компаній, що займаються штучним інтелектом, надавати доступ до записів навчання, що дозволить власникам авторських прав перевіряти, чи використовувалися їхні твори, і в разі необхідності вимагати компенсацію...

Наразі не існує юридичної процедури, за допомогою якої творці могли б перевірити, чи використовувався їхній контент для навчання ШІ, оскільки більшість компаній, що займаються ШІ, не розкривають джерела своїх даних. Закон TRAIN, розроблений за зразком правових процедур боротьби з піратством, вирішує цю проблему, вимагаючи прозорості та ведення обліку даних для навчання штучного інтелекту. Законопроект був поданий як до Палати представників, так і до Сенату і підтриманий широким колом організацій творчої індустрії...

Прихильники стверджують, що закон TRAIN є необхідним для захисту прав творців, забезпечення справедливої компенсації та збереження цілісності креативної економіки в умовах поширення штучного інтелекту. Цей закон розглядається як важливий крок на шляху до відповідального розвитку штучного інтелекту, що забезпечує баланс між інноваціями та повагою до інтелектуальної власності та авторства людини» (*Dean, Moran Introduce Bipartisan Bill to Protect Creators from Unauthorized AI Training // Rep. Madeleine Dean (<https://dean.house.gov/2026/1/dean-moran-introduce-bipartisan-bill-to-protect-creators-from-unauthorized-ai-training>). 22.01.2026*).

Турецька Республіка

«Проект закону Туреччини про цифрові авторські права, поданий до парламенту 12 грудня 2025 року, створить сучасну систему захисту творів, що поширюються в Інтернеті. З метою збалансування економічних і моральних прав авторів з публічним доступом і свободою вираження поглядів, законопроект поширює всі авторські права, передбачені Законом № 5846, на цифрове використання, розглядає несанкціоноване відтворення або розповсюдження в Інтернеті як порушення і робить особливий акцент на контенті, створеному за допомогою штучного інтелекту...

Ключові моменти

- Режим ліцензування новин: цифрові платформи повинні домовлятися з видавцями преси про «справедливі та збалансовані» ліцензії; якщо переговори не дадуть результату, нова Рада з моніторингу та управління авторськими правами може встановити справедливую винагороду, з якої щонайменше 30 % має надходити журналістам.

- Обов'язки платформ: посередники, що мають понад 250 000 щоденних користувачів або високий оборот, повинні впровадити автоматизовані системи розпізнавання контенту, застосовувати процедури повідомлення та видалення, вести переговори щодо ліцензій та розкривати умови розподілу доходів; менші компанії отримують поетапне виконання вимог...

- Винятки щодо справедливого використання охоплюють освіту, дослідження, критику, пародію, висвітлення новин, архівування та доступність для осіб з інвалідністю, а Рада контролює зловживання.

- Управління: Автономний орган з моніторингу авторських прав (з радою у складі семи членів) буде контролювати дотримання вимог, вести національний реєстр цифрових творів та утримувати Арбітражну комісію у складі п'яти членів, яка виносить швидкі, обов'язкові до виконання рішення щодо спорів про порушення прав...

- Санкції та стимули: Платформи, що не дотримуються вимог, можуть бути оштрафовані на суму від 1 до 5 % від турецького обороту (до 10 % за повторні порушення). Платформи, що дотримуються вимог, розробляють автоматизовані системи розпізнавання контенту (ACRS) або справедливо розподіляють доходи, можуть отримати податкові пільги, гранти та фінансування на дослідження і розробки.

- Впровадження: Вторинне регулювання має бути прийняте протягом шести місяців з урахуванням свободи преси, суспільних інтересів та сталого розвитку цифрової екосистеми...» (*Alican Babalioglu, Melis Celik, Ezgi Bahar. Türkiye's draft law on digital copyrights submitted to national parliament // CMS Legal (<https://cms-lawnow.com/en/ealerts/2026/01/turkiye-s-draft-law-on-digital-copyrights-submitted-to-national-parliament>). 06.01.2026*).

Спори та судові розгляди щодо порушення прав інтелектуальної власності

Україна

«Касаційний цивільний суд у складі Верховного Суду (КЦС ВС) у справі № 752/7647/20 підтвердив факт порушення особистого немайнового права на ім'я вдови загиблого ліквідатора ЧАЕС Людмили Ігнатенко, чий образ став прообразом однієї з героїнь серіалу «Чорнобиль» (Home Box Office)...

Позивачка стверджувала, що серіал є художнім твором, а використання її імені та імені її чоловіка як імен персонажів без згоди є протиправним, що спричинило їй значні душевні страждання. Вона вимагала видалення конкретних сцен та стягнення 2,5 млн грн моральної шкоди...

Верховний Суд підтвердив, що серіал має художній, а не документальний характер, і використання імені особи без її згоди порушує статтю 296 ЦК України. Однак КЦС ВС відмовив у задоволенні вимоги щодо видалення сцен із серіалу. Суд визнав цей спосіб захисту неефективним і непропорційним, оскільки порушення вже відбулося, серіал широко розповсюджений, а

втручання може спотворити цілісний художній твір та порушити права його автора/виробника, що суперечить принципам Бернської конвенції.

Натомість, визнавши факт завданої моральної шкоди через втручання у приватне життя, Верховний Суд збільшив розмір компенсації, стягнутої апеляційним судом, до 500 тисяч гривень. Постанова КЦС ВС є остаточною...» ***(Видалення сцен із серіалу не є ефективним способом захисту права на ім'я: позиція ВС у справі про серіал «Чорнобиль» // Судово-юридична газета (<https://sud.ua/uk/news/sudebnaya-praktika/349687-udalenie-stsen-iz-seriala-ne-yavlyaetsya-effektivnym-sposobom-zaschity-prava-na-imya-pozitsiya-vs-po-delu-o-seriale-chernobyl>). 03.01.2026).***

«Штучний інтелект (ШІ) стрімко інтегрується у діяльність державних інституцій, про що свідчить використання цієї технології Новозаводським районним судом міста Чернігова під час створення постанови від 17 жовтня 2025 року, де виявили фразу, типову для роботи текстових ШІ-сервісів...

Хоча в Україні відсутній окремий закон, що регулює застосування ШІ в судах, його використання керується загальними нормами та змінами до Кодексу суддівської етики, внесеними у 2024 році. Згідно зі статтею 16 Кодексу, суддя може використовувати ШІ виключно як допоміжний інструмент. Категорично заборонено, щоб ШІ впливав на незалежність, неупередженість судді, оцінку доказів чи процес ухвалення рішення.

Експерти наголошують, що ключовим є розмежування технічної допомоги та підміни суддівського переконання. Якщо ШІ лише допомагає оформити думку, це допустимо, але якщо він формує думку щодо доказів чи правоти сторін, це є порушенням. Крім того, обов'язковою вимогою є верифікація результатів роботи ШІ та заборона використання публічних ШІ-сервісів для обробки конфіденційних матеріалів справи. Суддя завжди несе персональну відповідальність за кінцеве рішення...

На рівні судових інституцій, як, наприклад, в Апараті Верховного Суду, вже запроваджуються внутрішні правила для забезпечення належного контролю. В той час як Україна розробляє власні рекомендації з відповідального використання ШІ для правників, Європейський Союз у своєму EU AI Act вже відніс системи ШІ у сфері судочинства до категорії високого ризику, вимагаючи суворої прозорості та контролю...» ***(Штучний інтелект у судових рішеннях: де проходить межа допустимого // ТОВ "ЛІГА ЗАКОН", (<https://ips.ligazakon.net/lawnews/doc/NZ260371-shtuchnyy-intelekt-u-sudovykh-rishennyakh-de-prokhodyt-mezha-dopustymoho>). 23.01.2026).***

«Солом'янський районний суд міста Києва 08 січня 2026 року відмовив ТОВ "БІР ПРОФІТ" у позові про захист авторських прав та

стягнення 195 тисяч гривень компенсації з приватної особи за використання корпоративного слогану та елементів айдентики...

Пивоварна компанія, яка придбала права на слоган та логотип за договорами у травні 2018 року, стверджувала, що відповідач, який раніше був суборендарем приміщення, незаконно подав заявку на реєстрацію схожої торговельної марки (ТМ) раніше за них.

Суд встановив ключовий факт: на момент звернення з позовом (січень 2020 року) ТОВ "БІР ПРОФІТ" не мало зареєстрованих прав на спірну ТМ, тоді як торговельна марка була офіційно зареєстрована за відповідачем у червні 2021 року. Суд послався на статтю 494 ЦК України, яка передбачає, що право інтелектуальної власності на торговельну марку засвідчується свідоцтвом. Оскільки позивач не зміг довести наявності у нього зареєстрованого та порушеного права, суд відмовив у задоволенні позову повністю, поклавши судові витрати на позивача...» *(Суд відмовив пивоварні у позові про захист авторських прав через відсутність реєстрації торговельної марки // [www.intellaw.org.ua\(https://www.intellaw.org.ua/2026/01/varvarbrew.html#google_vignette\)](https://www.intellaw.org.ua/2026/01/varvarbrew.html#google_vignette). 25.01.2026).*

Європейський Союз

«...Незважаючи на початкову неохоту власників фармацевтичної інтелектуальної власності, кількість спорів щодо патентів на лікарські засоби в Єдиному патентному суді (UPC) значно зростає, що зумовлено розширенням судової практики та очікуванням закінчення перехідного періоду в 2030 році. Хоча лише 3% запитів на єдиний патент стосувалися фармацевтичної галузі, а багато «найцінніших» патентів були відхилені через побоювання щодо централізованого скасування, прагматичне управління справами UPC — рішення зазвичай виноситься протягом 12-14 місяців — формує довіру та спонукає до раннього залучення...

Недавні рішення вже вплинули на важливі питання у фармацевтичній галузі, включаючи збір доказів, попередні судові заборони (PI) та порушення прав на друге медичне використання. Варто зазначити, що розвинена юрисдикція UPC з довгим рукавом дозволяє їй надавати ефективну допомогу в країнах, що не входять до UPC, включаючи Великобританію, потенційно залучаючи виробників, що не входять до ЄС, до своєї юрисдикції через їхніх власників дозволів на продаж, зареєстрованих в ЄС. Для компаній, що виробляють генеричні та біосимілярні препарати, стратегії виведення на ринок тепер повинні ретельно враховувати UPC, оскільки завершення національних процедур, таких як оцінка технологій охорони здоров'я (НТА), може становити «неминуче порушення», що спричинить PI...

Крім того, потужні постанови про вилучення доказів (наприклад, Genentech проти Organon) чинять значний тиск на потенційних порушників, а

рішення щодо тлумачення позовів та порушення еквівалентності підкреслюють важливість точності при складанні патентів. Рішення у справі Sanofi проти Amgen надає нові рекомендації щодо порушення прав на нецільове використання, вимагаючи знання та розміщення на ринку, що призводить до запатентованого використання. У міру зростання впливу UPC, як патентовласники, так і виробники генериків повинні проактивно оцінювати стратегії забезпечення дотримання прав та захисту, щоб реагувати на цю мінливу ситуацію...» (*Judith Krens, Catherine Drew, Sarah Taylor. Considerations and strategies for pharmaceutical companies before the UPC // Law Business Research (<https://www.iam-media.com/report/special-reports/q4-2025/article/considerations-and-strategies-pharmaceutical-companies-the-upc>). 05.01.2026*).

«Запуск Єдиного патентного суду (UPC) у 2023 році змінив європейську та глобальну патентну стратегію, надавши правовласникам доступ до форуму 18 країн з широкою юрисдикцією, швидкими термінами та потужними тимчасовими засобами правового захисту. Спеціальний звіт IAM «Єдиний патентний суд: новий розділ у глобальній патентній стратегії» допомагає компаніям орієнтуватися в цій новій сфері...

- У частині 1 пояснюється арсенал засобів правового захисту UPC: транскордонна юрисдикція, вилучення доказів ex-parte, попередні судові заборони та його нова позиція щодо збитків і витрат, з акцентом на можливостях і ризиках для позивачів і відповідачів.
- У частині 2 показано, як суд вже переглядає свою стратегію: взаємодія між діями UPC та національними судовими процесами, ранні справи у фармацевтичній галузі, зростання фінансування судових процесів та тактичне використання унітарних патентів та відмов від участі.
- У частині 3 розглядається нова судова практика щодо спорів FRAND/SEP, конфіденційності, доктрини еквівалентів та інших невирішених питань у міру дозрівання суду, який існує вже 30 місяців...

Загалом, звіт надає власникам інтелектуальної власності, інвесторам та користувачам технологій можливість використовувати потенціал UPC для створення доданої вартості, уникаючи при цьому нових підводних каменів, пов'язаних з його широким охопленням та швидкою процедурою» (*Adam Houldsworth. New IAM Special Report scrutinises the strategic and commercial impact of the UPC // Law Business Research (<https://www.iam-media.com/article/new-iam-special-report-scrutinises-the-strategic-and-commercial-impact-of-the-upc>). 05.01.2026*).

«...2026 рік стане ще одним вирішальним роком для патентів та додаткових сертифікатів захисту (SPC) в Європі та Великобританії,

оскільки в ньому зійдуться судові спори, реформа регулювання та зміни юрисдикції. Рішення Суду ЄС у справі BSH проти Electrolux вже порушило традиційний зв'язок між порушенням і дійсністю, дозволивши судам ЄС розглядати позови про порушення іноземних патентів на основі місця проживання відповідача, а щодо прав, що не належать до ЄС, виносити рішення про дійсність між сторонами... У поєднанні з активним використанням Єдиним патентним судом (UPC) юрисдикції з широкою дією — поширення заборонних судових наказів та рішень про дійсність на країни ЄС, що не входять до UPC, і навіть на країни, що не входять до ЄС — це сприяло транскордонному забезпеченню дотримання прав та створило нові стратегічні можливості та ризики як для патентовласників, так і для передбачуваних порушників. Апеляційний суд UPC також почав формувати матеріальне право щодо винахідницького рівня, доданих елементів, другого медичного використання та критеріїв попереднього судового заборони, хоча ключові питання, такі як доктрина еквівалентності, роль історії судового переслідування та розрахунок збитків, ймовірно, будуть уточнені лише в майбутніх апеляціях...

Суперечки щодо патентів, що мають стандартне значення (SEP), залишаються головним джерелом напруги. Англійські суди розглянуть важливі апеляції у справах Optis проти Apple та Tesla проти InterDigital & Avanci, а також нові судові процеси щодо FRAND у справах Samsung проти ZTE та InterDigital проти Amazon на тлі зростаючої напруженості у відносинах між країнами. Винесення Уніфікованим патентним судом та судом Мюнхена заборонних судових наказів щодо тимчасових ліцензій викликало анти-антисудові реакції з боку Лондона, де судді закликали до деескалації, щоб уникнути перетворення ASI та AASI на рутину. На політичному рівні уряд Великої Британії завершив консультації щодо SEP і має надати відповідь у 2026 році, тоді як в ЄС було відкликано дуже суперечливе регулювання SEP, що спонукало Європейський парламент подати позов проти Комісії до CJEU з метою його відновлення або перегляду...

У фармацевтичній галузі ЄС знаходиться на порозі радикальних реформ. Тимчасовий «фармацевтичний пакет», узгоджений наприкінці 2025 року, передбачає зміну системи виключності даних та ринку з поточної 8+2+1 на більш гнучку модель 8+1(+1+1), перегляд виключності орфанних лікарських засобів, запровадження передавальних стимулів для пріоритетних антимікробних препаратів та значне розширення винятку Болара, щоб охопити ширший спектр регуляторних заходів та заходів щодо доступу до ринку. Ці зміни повинні дозволити генерикам і біосимілярам виходити на ринок раніше і підтримувати запуск «з першого дня» після закінчення терміну дії патентів і ексклюзивності, хоча більшість заходів не набудуть чинності до 2027–2028 років... Паралельно з цим, новий Закон ЄС про біотехнології пропонує додаткове 12-місячне продовження терміну дії SPC для інноваційних біотехнологічних продуктів та продуктів передової терапії, які відповідають суворим критеріям щодо новизни, клінічної користі та виробництва в ЄС, а

також спрощені, науково обґрунтовані процедури для біосимілярів та рекомендації щодо використання штучного інтелекту в регулюванні біотехнологій. ЄС також погодив загальноєвропейську систему обов'язкового ліцензування для кризового управління, яка набере чинності в січні 2026 року, і повільно просуває плани щодо створення єдиного SPC, одночасно проводячи консультації щодо доцільності коригування винятку з виробництва SPC для експорту та створення запасів. З'являються розбіжності з Великобританією: Лондон привів свої вимоги щодо повідомлення про звільнення від експортних мит для SPC у відповідність до вимог бельгійських і нідерландських судів і поки що відмовився віддзеркалювати більш широкі реформи Брюсселя, хоча і підписав важливу угоду між Великобританією та США, яка скасує мита на експорт британських ліків, підвищить ціни на брендові ліки та знизить ставки знижок NHS, збільшивши витрати NHS, але поліпшивши доступ до інноваційних ліків. У сукупності ці події свідчать про більш складну, але динамічну ситуацію, в якій транскордонні судові спори, регуляторні ексклюзивні права, стратегія SPC та ліцензування SEP будуть центральними елементами планування ризиків та портфеля компаній у сфері біологічних наук та технологій у 2026 році та в подальшому» (*Looking forward: what is on the agenda for European patent litigation in 2026? // Osborne Clarke Verein (OCV) (<https://www.osborneclarke.com/insights/looking-forward-what-agenda-european-patent-litigation-2026>). 09.01.2026*).

«...Європейські суди зараз перевіряють, чи можуть вони розглядати справи про порушення американських патентів, що може радикально змінити місце і спосіб захисту американських патентних прав. Спираючись на рішення CJEU у справі BSH проти Electrolux, в якому було визнано, що національні суди ЄС можуть розглядати справи про порушення іноземних патентів, компанія Onesta IP у жовтні 2025 року подала позов проти BMW у Мюнхені щодо європейського патенту та двох американських патентів, що стосуються бортових комп'ютерів та графічних дисплеїв. У відповідь BMW звернулася до судді Олбрайта в Західному окрузі Техасу і отримала тимчасовий заборонний наказ, який фактично є антисудовим заборонним наказом, спрямованим на зупинення німецького судового процесу та запобігання будь-яким антиантисудовим наказам, які можуть позбавити американські суди впливу на захист цих американських патентів за кордоном...

Позов у Мюнхені є першою відомою спробою застосувати BSH до американських патентів, а справа BMW у Техасі є першим випадком, коли американський суд отримав прохання обмежити юрисдикцію європейського суду над американським патентом. Цей крок порушує складні питання: американська та європейська системи відрізняються за стандартами дійсності, процедурами (включаючи розкриття інформації та судові процеси з участю присяжних) та судовими заборонами, причому суди ЄС більш схильні до

автоматичного винесення судових заборон. Для патентовласника, такого як Onesta, судовий розгляд американських патентів у Німеччині є новою можливістю після неоднозначних результатів у ІТС та РТАВ і дозволяє йому обійти постачальників мікросхем та безпосередньо націлитися на BMW, погрожуючи заборonoю на автомобілі, зібрані в Європі.

Якщо така тактика стане поширеною, вона може змінити глобальний розподіл сил у судових процесах у секторах, пов'язаних з європейськими ланцюгами поставок, таких як автомобілебудування, медичне обладнання, біофармацевтика тощо. Швидке рішення судді Олбрайта про тимчасовий судовий заборону свідчить про ймовірний опір судової системи США, але ризик транскордонних порушень у сфері захисту патентів у США, а також ризик того, що європейські суди стануть альтернативним місцем розгляду патентних спорів у США, залишається дуже високим» **(Brian J. Larivee, Chad A. Landmon. Could European Courts Soon Be Litigating and Enforcing U.S. Patents? // National Law Forum, LLC (<https://natlawreview.com/article/could-european-courts-soon-be-litigating-and-enforcing-us-patents>). 09.01.2026).**

«Суд Європейського Союзу (CJEU), відповідаючи на попереднє звернення французького Касаційного суду, роз'яснив, що торговельна марка, що містить ім'я дизайнера, може стати оманливою після того, як дизайнер покине компанію, залежно від того, як використовується ця марка. Суперечка виникла після того, як компанія РМІС придбала торговельні марки з назвою та прізвищем модного дизайнера; дизайнер деякий час працював з РМІС, а потім припинив будь-яку участь у розробці продукції, тоді як РМІС продовжувала використовувати торговельну марку з його ім'ям. Ключовим фактичним елементом було те, що після закінчення співпраці РМІС двічі визнавали винною у порушенні авторських прав дизайнера на останні роботи, які не були передані...

Спираючись на своє рішення у справі Emanuel від 2006 року, в якому було встановлено, що відхід дизайнера не робить автоматично назву бренду оманливою або недійсною, оскільки основною функцією торговельної марки є вказівка на комерційне походження, а не авторство, рішення Європейського суду від 18 грудня 2025 року підтверджує, що законодавство ЄС не забороняє скасування такої марки, якщо її фактичне використання створює враження, що дизайнер продовжує брати участь у проекті, хоча це не відповідає дійсності. Суд підкреслив, що обман не є презумпцією: органи влади повинні оцінювати всі відповідні обставини в кожному конкретному випадку, а для скасування знака необхідна висока поріг — або фактичний обман, або достатньо серйозний ризик обману... Він зазначив, що факторами, що збільшують цей ризик, можуть бути використання на продуктах декоративних елементів, які тісно пов'язані з творчим світом дизайнера, особливо якщо ці елементи порушують авторські права дизайнера. Суд визнав цей підхід таким, що відповідає захисту прав

споживачів та неспотвореній конкуренції, залишивши за торговельними марками та національними судами право розробляти практичні критерії для визначення «фактичного або достатньо серйозного» ризику введення в оману в майбутніх справах» (*Melis Metin. Using a designer's name after departure may constitute a deceptive trademark // Novagraaf* (<https://www.novagraaf.com/en/insights/using-designers-name-after-departure-may-constitute-deceptive-trademark>). 14.01.2026).

«...У Франції Суд Парижа вимагає від декількох популярних провайдерів віртуальних приватних мереж (VPN) впровадити блокування сайтів.

Франція вже давно вимагає від місцевих інтернет-провайдерів блокувати доступ до сайтів, які підозрюються в піратстві. Однак з 2024 року країна розширила ці заходи, включивши до них публічні DNS-резолвери та VPN. Нещодавнє розпорядження стосувалося CyberGhost, ExpressVPN, NordVPN, ProtonVPN та Surfshark, що свідчить про значне розширення цих заходів...

VPN-провайдери намагалися довести, що їхня політика «відсутності логів» означає, що вони не можуть блокувати сайти лише для французьких користувачів і є суто нейтральними провайдерами. Однак уряд не піддався на ці аргументи і наказав провайдерам заблокувати зазначені сайти. Деякі провайдери заявили, що можуть покинути країну, якщо це рішення буде підтверджено в апеляційній інстанції...» (*Ernesto Van der Sar. French Court Orders Popular VPNs to Block More Pirate Sites, Despite Opposition // TorrentFreak* (<https://torrentfreak.com/french-court-orders-popular-vpns-to-block-more-pirate-sites-despite-opposition/>). 16.01.2026).

«Іспанський суд засудив організаторів групи Servicio-IPTV до тюремного ув'язнення на строк до 3 років за порушення прав інтелектуальної власності, пов'язані з незаконним продажем сигналів платного телебачення, включаючи доступ до Movistar+.

...провінційний суд Малаги постановив остаточно закрити сервіси servicio-iptv, servicioiptvccam та servicioiptvpremium, визнавши їх такими, що порушують закон Іспанії про інтелектуальну власність. Рішення було винесено на підставі угоди про визнання вини, в якій підсудні визнали факти та погодилися з покаранням, запропонованим прокуратурою, що дозволило зменшити термін покарання та усунути можливість оскарження.

Слідчі заявили, що група продавала списки доступу до понад 8000 національних та міжнародних телеканалів за допомогою пакетів передплати вартістю від 50 євро на рік, а також щомісячних, щоквартальних та піврічних варіантів...

Окрім тюремних термінів та штрафів, суд встановив цивільну відповідальність на користь Telefónica, яка спочатку оцінювалася в 80 000 євро, посиляючись на масштаб передбачуваної комерційної вигоди та економічний вплив на власників контенту» (*Julian Clover. Spanish court jails Servicio-IPTV operators in piracy case // Broadband TV News LLP (<https://www.broadbandtvnews.com/2026/01/19/spanish-court-jails-servicio-iptv-operators-in-piracy-case/>). 19.01.2026*).

«...Іспанський олімпійський комітет (COE) втратив захист торговельної марки для декількох знаків, включаючи комбінований знак «Comite Olimpico Español España» та найменування «Juegos Olímpicos» для алкогольних напоїв, відповідно до рішень Провінційного суду Мадрида. Ці рішення підтверджують, що законодавство про торговельні марки вимагає доведеного, справжнього використання знака в конкретних комерційних класах для збереження його чинності, незалежно від популярності знака або його інституційної важливості...

Зокрема, суд встановив, що COE довело використання свого комбінованого знака лише для освітніх, навчальних та спортивних послуг, що призвело до закінчення терміну дії захисту в інших широких категоріях товарів і послуг. Судді категорично відхилили аргументи про те, що пандемія COVID-19 виправдовує тривале невикористання знака... Підтримавши початкові рішення Іспанського відомства з патентів і торговельних марок, суд підкреслив, що законодавство про торговельні марки, яке базується на запобіганні перешкодам для конкуренції, вимагає динамічності та простежуваності. Це рішення підтверджує, що навіть такі символічні знаки, як олімпійські символи, підлягають тим самим вимогам щодо використання, що й будь-які інші торговельні марки, що спонукає Європейську комісію терміново переглянути свою стратегію управління інтелектуальною власністю» (*Raúl Daffunchio Picazo. Spain tightens limits on Olympic trademarks // ITG Media DMCC (<https://www.insidethegames.biz/articles/1156621/spain-tighten-limits-olympic-trademarks>). 21.01.2026*).

Канада

«Популярний японський блогер і фотограф Шоїчі Мацумото отримав 8000 доларів у рамках судового позову про порушення авторських прав проти Canuck Eats, служби доставки їжі з Британської Колумбії. Суддя Федерального суду постановив, що Canuck Eats без дозволу використав дві фотографії страв Мацумото на своєму веб-сайті для реклами ресторанів в Ошаві, Онтаріо. Компанія не змогла захистити себе в суді, що призвело до винесення заочного рішення, яке включало 6000 доларів компенсації за

фотографії, 2000 доларів штрафних збитків для запобігання подібній поведінці та приблизно 2500 доларів судових витрат... Другий фуд-блогер, Шен Чен, який був учасником того самого судового процесу і стверджував, що було використано 11 його фотографій, отримав відмову у задоволенні позову, оскільки авторські права належали його компанії, а не йому особисто. Два роки тому обидва творці виявили несанкціоноване використання своїх зображень і в червні 2024 року подали позов до суду, оскільки їхня перша вимога залишилася без відповіді» (*Susan Lazaruk. B.C. court awards \$10,000 to Japanese food blogger after Canuck Eats used his photos // Vancouver Sun* (<https://vancouversun.com/news/bc-court-awards-10000-to-japanese-food-blogger-after-bc-company-used-his-photos>). 04.01.2026).

Республіка Індія

«Вищий суд Делі виніс «динамічний+ судовий наказ» на користь великих світових розважальних компаній, включаючи Warner Bros, Netflix, Apple, Disney та Crunchyroll, який зобов'язує заблокувати кілька веб-сайтів, що незаконно розміщують піратський контент, такий як «Дивні дива», «Друзі», «Бетмен», «Гра в кальмара» та «Книга джунглів». У справі Warner Bros. Entertainment Inc & Ors проти animesugez.to & Ors суддя Теджас Карія постановив, що твори, захищені авторським правом, мають право на захист з моменту їх створення, і дозволив позивачам включити будь-які дзеркала, перенаправлення або буквено-цифрові варіації сайтів, що порушують авторські права... Суд визнав стійкий і мінливий характер онлайн-піратства, описавши його як «гідру», і наголосив на необхідності негайних судових заходів для запобігання непоправної шкоди власникам авторських прав. Позивачі, всі члени Асоціації кінопродюсерів, стверджували, що, незважаючи на неодноразові повідомлення про видалення, ці веб-сайти продовжували транслювати та поширювати їхній контент без дозволу, що спричинило значні фінансові збитки. Суддя Карія встановив, що сайти, які порушували авторські права, не тільки транслювали контент у режимі реального часу, але й надавали можливість завантаження, що є явним несанкціонованим використанням... В результаті, Вищий суд зобов'язав реєстраторів доменних імен заблокувати та призупинити роботу веб-сайтів, що порушують закон, протягом 72 годин і надати базову інформацію про абонентів (BSI) у запечатаному конверті, а також зобов'язав інтернет-провайдерів (ISP) заблокувати доступ до цих сайтів протягом того ж терміну» (*Delhi High Court cracks whip on piracy websites streaming 'Stranger Things', other global hits // The Telegraph* (<https://www.telegraphindia.com/entertainment/delhi-hc-cracks-the-whip-on-piracy-websites-streaming-stranger-things-and-other-global-hits/cid/2140857>). 03.01.2026).

«Вищий суд Делі у справі ITC & Anr проти Bukhara Inn виніс тимчасовий судовий наказ щодо заборони використання відповідачем торгової марки BUKHARA, роз'яснивши суворі обмеження захисту «власного імені» відповідно до розділу 35 Закону про торговельні марки 1999 року. Позивач, компанія ITC, з кінця 1970-х років управляє всесвітньо відомим рестораном під назвою Bukhara. ITC подала позов проти відповідача, який керував готелем на 11 номерів під назвами BUKHARA INN та HOTEL BUKHARA INN. Відповідач, прізвище якого було Бухарі, намагався використати статтю 35 для виправдання використання BUKHARA як особистого імені, незважаючи на те, що визнав, що почав використовувати цей знак після того, як ITC закріпила свій відомий знак... Суд відхилив цю лінію захисту, постановивши, що використання знака не було добросовісним і чесним, оскільки відповідач чітко знав про попередні права ITC. Це рішення підкреслює, що стаття 35 не може використовуватися як захист для опортуністичної поведінки, і підтверджує, що несанкціоноване використання добре відомого знака, особливо для послуг нижчої якості, є навмисним порушенням і піддробкою» (*Sonal Goel. Bukhara culinary brand secures trademark win following dispute concerning the personal name defence // Law Business Research* (<https://www.worldtrademarkreview.com/article/bukhara-culinary-brand-secures-trademark-win-following-dispute-concerning-the-personal-name-defence>). 22.01.2026).

Республіка Корея

«Верховний суд Кореї постановив, що роялті від іноземного патенту можуть оподатковуватися в Кореї, якщо запатентована технологія використовується у вітчизняному виробничому процесі, навіть якщо патент не зареєстрований в Кореї. Це історичне рішення скасувало рішення нижчих судів, які дотримувалися «територіального принципу» податкового договору між Кореєю та США, згідно з яким дія патенту обмежується країною, в якій він зареєстрований...

Справа стосувалася американської компанії Optodot, яка надала Samsung SDI ліцензію на 20 патентів. Samsung утримала податки з роялті, але Optodot вимагала їх повернення, аргументуючи це тим, що дохід не був отриманий на території країни. Верховний суд відхилив це, пояснивши, що термін «використання» в податковій угоді повинен тлумачитися відповідно до корейського законодавства. Суд заявив, що «використання» означає застосування запатентованої технології або методу виробництва в Кореї, а не самі патентні права. Отже, якщо іноземна запатентована технологія використовується у виробництві в Кореї, роялті вважаються доходом, отриманим з внутрішніх джерел, і підлягають оподаткуванню.

Справа була повернута до суду нижчої інстанції для визначення, чи дійсно ця технологія використовувалася на внутрішньому ринку. Це рішення підкреслює нагальну необхідність для компаній складати ліцензійні угоди з «пунктом про відмову від податкових відрахувань», який покладає на ліцензіата виключну відповідальність за сплату будь-яких місцевих податків, забезпечуючи передбачувану суму чистих роялті» (*Sean Hayes. Are Foreign Patents Subject to Taxation in Korea? // IPG Legal* (<https://www.thekoreanlawblog.com/2026/01/korean-patent-taxation-royalty.html>). 12.02.2026).

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії

«...У грудні 2025 року Апеляційний суд виніс довгоочікуване рішення у «справі AGA», яке стало ключовим для виробників оригінального обладнання та підприємств післяпродажного обслуговування, що займаються переобладнанням або відновленням брендових продуктів. У першій інстанції компанія AGA поскаржилася, що електрифікація та перепродаж кухонних плит AGA компанією UK Innovation Group (UKIG), які продавалися під складними знаками, такими як «AGA eControl» та «eControl AGA», порушували її торговельні марки та авторські права. Високий суд постановив, що, хоча роботи UKIG з електрифікації та використання знака AGA для опису ремонту та переобладнання підпадають під захист вичерпання прав відповідно до ст. 12 ТМА (Закон про торговельні марки), маркетинг UKIG все ж перейшов межу, створивши помилкове враження, що її переобладнані кухонні плити та система «eControl» є частиною власного асортименту або послуг AGA... В апеляції UKIG оскаржила цей висновок з кількох боків, стверджуючи, що суддя занадто широко застосував критерій «з труднощами» з Google France, що просто «комерційний зв'язок» на рівні продукту є недостатнім і що він неправильно «збалансував» інтереси OEM та післяпродажного ринку. Апеляційний суд погодився, що критерій Google France по суті обмежується рекламою за ключовими словами, але визнав, що він не вплинув на аргументацію суду першої інстанції. Слідуючи справі Viking Gas, він підтвердив, що плутанина може виникнути як на рівні підприємств, так і на рівні продукту — в даному випадку споживачі могли обґрунтовано вважати, що плита «AGA eControl» є офіційним продуктом AGA. Будь-які посилення на зважування інтересів сторін розглядалися як підсумок, а не як справжнє зважування. Оскарження UKIG щодо фактичних висновків не було задоволено; суд підкреслив, що існує багато способів рекламувати перероблені AGA, і UKIG просто вибрала брендинг, який зайшов занадто далеко. Результатом є чітке попередження для переробників: ви можете називати оригінальний бренд для опису ремонту та модифікації, але повинні уникати

маркетингу, який натякає, що ваші модифіковані товари або послуги схвалені або пропонуються виробником оригінального обладнання...

Щодо авторського права, суперечка стосувалася статті 51 CDPA (Закон про авторське право, промислові зразки та патенти), яка забороняє технічним і промисловим зразкам отримувати фактично довічну охорону авторського права лише на тій підставі, що креслення є захищеними. Суддя першої інстанції визнав, що схема панелі управління AGA є «художнім твором», але постановив, що сама панель управління не є таким твором, а отже, непряме копіювання схеми компанією UKIG під час виготовлення власної панелі підпадає під дію статті 51 і не є порушенням авторського права. AGA подала апеляцію, стверджуючи, що панель сама по собі є «графічним твором» і що стаття 51 несумісна з чинним законодавством ЄС, зокрема з рішенням у справі *Sofemel*, яке забороняє національні обмеження захисту авторських прав. Апеляційний суд відхилив аргумент про «графічні твори», визнавши, що розгляд будь-якої «речі, на яку можна дивитися» як графічного твору призведе до руйнування закритого переліку захищених творів у Великій Британії та зробить такі категорії, як скульптура, архітектура чи кіно, зайвими. Підтримавши класифікацію першої інстанції, він відмовився виносити рішення щодо питання сумісності *Sofemel*, оскільки це не змінило б результат і не зобов'язало б уряд вжити заходів, фактично відклавши це давнє питання на потім, не в останню чергу з огляду на триваючі консультації щодо реформи законодавства Великобританії про дизайн. В цілому, це рішення дає операторам ринку післяпродажного обслуговування більш чіткі вказівки щодо того, наскільки далеко вони можуть зайти з використанням торгових марок OEM при переобладнанні та перепродажу, а також підтверджує, що спроби віднести деталі продукції до категорії «графічних робіт» є безперспективним шляхом для розширення захисту авторських прав, коли застосовується стаття 51» (*Victoria Owrid. The electrifying sAGA continues: Court of Appeal decision in AGA Rangemaster v UK Innovations Group // Lewis Silkin LLP (<https://www.lewissilkin.com/insights/2026/01/05/the-electrifying-saga-continues-court-of-appeal-decision-in-aga-rangemaster-v-uk-102lz8d#page=1>). 05.01.2026*).

«...Знаменитий шеф-кухар Джеймс Мартін програв судову тяганину з виробником шотландського віскі Macdonald & Muir після того, як Відомство інтелектуальної власності Великобританії (IPO) постановило, що його спроба зареєструвати торгові марки «James Martin» та «James Martin's» для алкогольних та безалкогольних напоїв може ввести споживачів в оману, оскільки вони можуть сплутати їх з однойменним віскі, яке компанія виробляє вже багато років. Macdonald & Muir, власник брендів Glenmorangie та Ardbeg, з 1998 року володіє британськими торговими марками «James Martin» та «James Martin's» для преміального 30-річного купажованого віскі, популярного на таких ринках, як Португалія. Мартін, який

побудував успішну телевізійну кар'єру та інвестував у французький виноградник, прагнув розширити свій бренд на напої, але поставив під сумнів, чи дійсно виробник віскі використовував свої торгові марки в останні роки...

Компанія надала докази того, що між 2017 і 2022 роками було вироблено та експортовано понад 11 000 пляшок, підтвердивши це рахунками-фактурами, документами про упаковку та деталями експорту. Слухач ІРО дійшов висновку, що середньостатистичний споживач, ймовірно, сплутає запропоновані Мартіном продукти з існуючим віскі, визнавши «ймовірність прямої плутанини» та відмовивши в реєстрації в категорії напоїв. Мартіну було наказано сплатити 1900 фунтів стерлінгів на покриття витрат Macdonald & Muir, а компанія Glenmorangie Company привітала це рішення як підтвердження сили свого бренду James Martin's...» (**STUART MACDONALD. Whisky sour! TV chef James Martin loses legal battle with a Scots whisky firm over bid to register his OWN NAME // Associated Newspapers Limited** (<https://www.dailymail.co.uk/news/article-15452043/Whisky-sour-TV-chef-James-Martin-loses-legal-battle-Scots-whisky-firm-bid-register-NAME.html>). 10.01.2026).

Сполучені Штати Америки

«...Апеляційний суд США дев'ятого округу підтвердив відхилення позову про порушення авторських прав, поданого спадкоємцями журналіста Ехуда Йоная проти Paramount Pictures щодо блокбастера 2022 року «Top Gun: Maverick». Стаття Йоная «Top Guns», опублікована в журналі в 1983 році, в якій йшлося про Школу бойової авіації ВМС США і яка надихнула на створення оригінального фільму «Top Gun» 1986 року, була ліцензована Paramount в 1983 році за умови, що Йонай отримає визнання за будь-який фільм, «значною мірою заснований на або адаптований з» статті. Хоча Йонай був зазначений у титрах першого фільму, його вдова та син розірвали угоду після його смерті в 2012 році, а згодом подали позов, стверджуючи, що сиквел порушив їхні авторські права і мав би бути зазначений у титрах або компенсований...

Як окружний суд, так і Дев'ятий окружний апеляційний суд постановили, що фільм «Топ Ган: Маверік» не є «істотно схожим» на статтю Йоная. Будь-які збіги стосувалися фактичного матеріалу, загальних концепцій сюжету та типових тем, які не захищені авторським правом. Відповідно, успіх сиквелу — близько 160 мільйонів доларів за перші чотири дні — не є порушенням авторських прав, і Paramount не зобов'язана виплачувати додаткові гонорари або компенсації спадкоємцям Йоная...» (**Alexandra Koch. Paramount wins major legal victory over 'Top Gun: Maverick' copyright claims from writer's family // FOX News Network, LLC.** (<https://www.foxnews.com/entertainment/paramount-wins-major-legal-victory-over-top-gun-maverick-copyright-claims-from-writers-family>). 02.01.2026).

«...Apple, Google, Cisco та Intel закликали Федеральний апеляційний суд обмежити останні дії USPTO, які значно зменшили можливості компаній оскаржувати дійсність патентів у Комісію з розгляду патентних спорів та апеляцій (РТАВ). Під час усних дебатів технологічні компанії стверджували, що «фактори Fintiv» — критерії, введені під час першого терміну адміністрації Трампа і відновлені/розширені під час другого терміну для дискреційного відхилення петицій про перегляд між сторонами (IPR) — порушують Закон про адміністративну процедуру (АРА), оскільки вони не були прийняті в рамках офіційного нормотворення...

Міністерство юстиції, яке представляє директора Джона Сквайрса, заперечило, що ці фактори не вимагають розробки правил, оскільки вони не є обов'язковими для керівника агентства, який зберігає за собою остаточну владу у прийнятті рішень. Однак суддя Реймонд Чен поставив під сумнів, чи повинен суд надавати вагу ролі директора, якщо він на практиці рідко скасовує рішення РТАВ, припустивши, що ці фактори «дійсно визначають результати». Колегія також розглянула питання, чи може розгляд запропонованого правила (NPRM), яке кодифікує подібні фактори, зробити справу безпредметною, хоча залишається незрозумілим, коли це правило буде остаточно затверджено. Суддя Чен визнав, що суд «трохи поспішає», але зазначив, що колегія буде продовжувати роботу, очікуючи, що винесення рішення займе значний час...» *(Michael Shapiro. Big Tech Argues Admin Law Is Only Way to Check Patent Office // Bloomberg Industry Group, Inc. (<https://news.bloomberglaw.com/us-law-week/big-tech-argues-admin-law-is-only-way-to-check-patent-office>). 05.01.2026).*

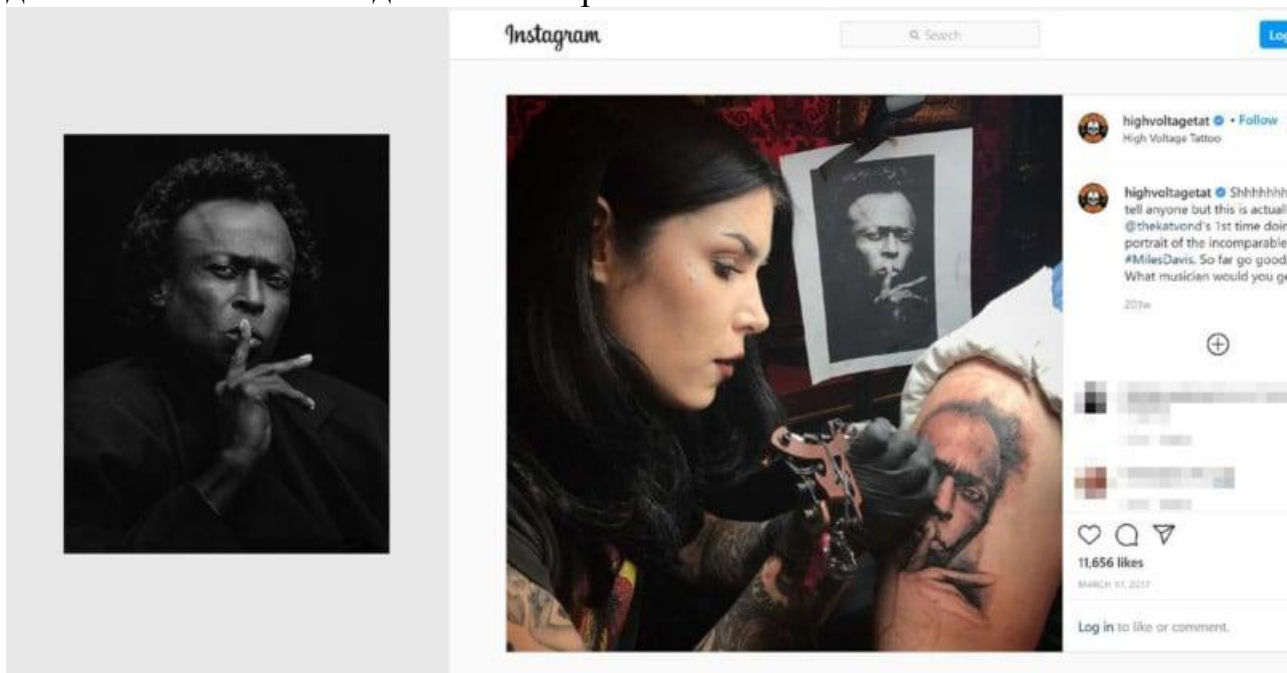
«...Федеральний суддя підтримав рішення магістрату, яке зобов'язує OpenAI надати позивачам із засобів масової інформації повну анонімізовану вибірку з 20 мільйонів журналів користувачів ChatGPT у рамках об'єднаних судових процесів про порушення авторських прав, що розглядаються в Південному окрузі Нью-Йорка. Окружний суддя Сідні Стейн постановив, що магістрат Она Ван належним чином зважила питання конфіденційності та релевантності журналів і не була зобов'язана обирати найменш обтяжливий метод розкриття інформації...

New York Times, Chicago Tribune та інші видавці спочатку вимагали 120 мільйонів записів, але погодилися на пропозицію OpenAI надати зразок у 20 мільйонів записів (близько 0,5 % збережених записів). Спочатку погодившись, OpenAI згодом запропонувала провести власний пошук за ключовими словами і надати лише розмови, що містять посилання на роботи позивачів. У листопаді Ван відхилила цей підхід, а Стейн відмовилася скасувати її рішення...

Посилання OpenAI на прецедент щодо прослуховування цінних паперів не спрацювало, оскільки, на відміну від того випадку, право власності на дані є безспірним, а користувачі ChatGPT добровільно надали свої запити. Це рішення є ще одним кроком у розслідуванні багатоокружного судового процесу, який

включає 16 позовів про порушення авторських прав, що стосуються взаємодії навчання та результатів роботи штучного інтелекту з законодавством про авторські права...» (*Kyle Jahner. OpenAI Must Turn Over 20 Million ChatGPT Logs, Judge Affirms // Bloomberg Industry Group, Inc. (<https://news.bloomberglaw.com/privacy-and-data-security/openai-must-turn-over-20-million-chatgpt-logs-judge-affirms>). 06.01.2026*).

«Апеляційний суд Дев'ятого округу підтвердив вердикт присяжних 2024 року, який виправдав знамениту татуювальницю Кет фон Д (Kat Von D) за порушення авторських прав за використання культового зображення Майлза Девіса (Miles Davis), зробленого фотографом Джеффрі Седліком (Jeffrey Sedlik), у татуюванні. Хоча вердикт на користь фон Д залишається в силі, це рішення спонукало двох суддів колегії, Кім Уордлоу та Ентоні Джонстона, висловити рішучі думки, в яких вони критикують юридичний тест, що призвів до такого результату: десятирічний «інтринсичний тест», також відомий як тест «загальної концепції та відчуття». Цей тест зосереджується на загальному враженні схожості між двома творами, не беручи до уваги детальний аналіз та свідчення експертів...

Суддя Уордлоу стверджувала, що цей тест надає присяжним дуже мало орієнтирів, що ускладнює розрізнення творчих елементів, які підлягають захисту, від тих, що не підлягають авторському праву, таких як поза людини. Вона попередила, що цей тест ставить у невідгідне становище власників авторських прав, оскільки присяжні можуть не помітити значуще копіювання, коли твори знаходяться в різних носіях, таких як фотографія і татування. Суддя Джонстон також розкритикував внутрішній тест як такий, що став «безстандартним» і нездійсненним, стверджуючи, що тест, який дає такий результат, «не може бути правильним». Хоча вердикт залишається в силі, сильна судова незгода підкреслює зростаючий тиск серед вчених, а тепер і суддів, з метою перегляду того, як Дев'ятий окружний апеляційний суд оцінює схожість у справах про порушення авторських прав...» (*Pesala Bandara. Judges Question Key Copyright Test in Photographer's Case Against Kat Von D Over Miles Davis Tattoo // PetaPixel Inc. (<https://petapixel.com/2026/01/07/judges-question-key-copyright-test-in-photographers-case-against-kat-von-d-over-miles-davis-tattoo/>). 07.01.2026*).

«...Окружний суд США Північного округу Каліфорнії ухвалив рішення у справі про використання Pinterest електронних листів та інших сповіщень у порядку спрощеного розгляду...

Позов було подано фотографом Гарольдом Девісом. Девіс стверджував, що Pinterest використовував копії його робіт, що порушують авторські права, в різних електронних листах та мобільних сповіщеннях. Він стверджував, що ці сповіщення виходять за межі положень про безпечну гавань Закону про авторське право в цифрову епоху (DMCA)...

Такі положення зазвичай захищають такі сайти, як Pinterest, від позовів про порушення авторських прав, коли їхні користувачі завантажують матеріали, що порушують авторські права. Однак Девіс стверджував, що використання зображень в електронних листах та інших сповіщеннях поза сайтом перетинає межу і не захищається законом. Однак суд став на бік Pinterest, заявивши, що немає доказів того, що Pinterest знав про порушення, а це означає, що Девіс не може підтвердити позов про співучасть у порушенні...» (*Rose Esfandiari. California Court Grants Summary Judgment for Pinterest in Copyright Suit Over Email Notifications // IPWatchdog, Inc. (<https://ipwatchdog.com/2026/01/07/california-court-grants-summary-judgment-pinterest-copyright-suit-email-notifications/>). 07.01.2025*).

«...Штучний інтелект все частіше використовується в патентних судових процесах у США для підвищення швидкості, точності та стратегічного прийняття рішень на ключових етапах справи. У процесі розкриття інформації та юридичних досліджень штучний інтелект може

швидко обробляти величезні масиви документів для електронного розкриття інформації, перевірки привілеїв та визначення пріоритетності фактів за допомогою прогнозного кодування, а також виявляти відповідні справи та адміністративні висновки, виходячи за межі простого пошуку за ключовими словами, що скорочує час та витрати адвокатів. Для пошуку попередніх розробок та оскарження недійсності ІІІ може здійснювати пошук у глобальних репозитаріях, включаючи непатентну літературу та матеріали іноземними мовами, виявляти концептуальні та функціональні подібності, незважаючи на різну термінологію, ранжувати результати, виділяти прогалини та пропонувати альтернативні комбінації попередніх розробок для обґрунтування аргументів очевидності... ІІІ також допомагає готувати таблиці порушень прав інтелектуальної власності, зіставляючи формулювання позовів з інструкціями та технічними характеристиками продуктів, сприяє тлумаченню позовів, аналізуючи попередні судові рішення щодо спірних термінів та виокремлюючи закономірності та технічні синоніми, а також допомагає у складанні матеріалів для судових процесів, таких як плани допитів та експертних висновків, наочні посібники для свідчень, а також прогнозні аналітичні дані щодо суддів та результатів судових процесів для вдосконалення стратегії та моделювання збитків...

Водночас штучний інтелект несе в собі значні ризики. Надмірна залежність від підсумків або досліджень, згенерованих штучним інтелектом, може призвести до помилок і санкцій, якщо результати не перевіряються, особливо з огляду на «галюцинації», такі як фальшиві цитати та потенційна упередженість або обмеження історичних/іноземних документів. Ризики конфіденційності та привілеїв виникають при використанні хмарних інструментів штучного інтелекту з конфіденційними матеріалами, особливо якщо постачальники повторно використовують вхідні дані для навчання моделей, що може призвести до розкриття стратегії судового розгляду або деталей винаходу. Щоб зменшити ці ризики, адвокати повинні розглядати ІІІ як інструмент первинної сортування, а не як остаточну інстанцію, перевіряти всі результати, підтримувати документальний контроль з боку людини та незалежне юридичне судження, використовувати інструменти з надійною сегрегацією даних та гарантіями відсутності навчання, підтверджувати політику конфіденційності постачальників та отримувати явну згоду клієнта перед використанням ІІІ у справах, що стосуються привілейованої або конфіденційної інформації. У міру впровадження ІІІ в судову практику можуть з'являтися нові правові стандарти, що потенційно включають нові виклики щодо доказовості експертних аналізів, що базуються на ІІІ, тому необхідне обережне впровадження та постійна пильність» (*Lauren Baker, John W. Cox. The evolving and expanding role of AI in US patent litigation // Reuters (https://www.reuters.com/legal/legalindustry/evolving-expanding-role-ai-us-patent-litigation--pracin-2026-01-12/). 12.01.2026*).

«Апеляційний суд п'ятого округу США постановив, що припинення та поновлення авторських прав відповідно до законодавства США може змінити власність на твори в усьому світі, а не тільки права в США, якщо початкова «всесвітня» ліцензія була надана відповідно до законодавства США про авторські права. У справі Vetter v. Resnik, що стосувалася пісні 1960-х років «Double Shot (Of My Baby's Love)», суд підтвердив, що припинення дії авторських прав Cyril Vetter відповідно до 17 U.S.C. § 304(c) та спосіб поновлення прав відповідно до Закону 1909 року зробили його (та його компанію) єдиним власником прав у всьому світі, незважаючи на те, що раніше права були передані видавцеві, а пізніше — іншим сторонам. П'ятий окружний апеляційний суд відхилив попередні припущення та коментарі про те, що припинення та поновлення діють лише на території країни, підкресливши, що ані закони про припинення, ані закони про поновлення не містять територіальних обмежень: дійсне припинення відновлює всі права, передані згідно із законодавством США, а набуте право на поновлення також створює нове, глобально чинне майно для автора або його спадкоємців...

Це рішення має значні наслідки для старих каталогів та транскордонного ліцензування в галузі музики, кіно та видавничої справи. Гранти «світового масштабу», видані до 1978 року, тепер несуть підвищений ризик щодо отримання дозволів та ліцензій: випадки припинення або поновлення можуть призвести до перерозподілу контролю та ліцензування творів на глобальному рівні, що ускладнить існуючі угоди про субпублікацію, ліцензії на синхронізацію та стримінг, а також придбання каталогів. Хоча залишається невизначеним, як іноземні суди будуть ставитися до змін у власності в США, це рішення порушує потенційні питання колізійного права та може змусити переглянути умови угод або заблокувати доходи на час вирішення спорів... Якщо рішення у справі Vetter v. Resnik не буде змінено в результаті подальшого апеляційного перегляду, воно суттєво посилить права авторів на «другий шанс» та підкреслить необхідність поновлення ретельної перевірки глобальних прав» (*Matthew V. Wilson, Peter J. Strand, Briana R. Falcon, Thomas J. Caulfield. A “Double Shot” Heard Around the World: Fifth Circuit Holds That Copyright Termination and Renewal Can Flip Worldwide Ownership // Arnall Golden Gregory LLP. (<https://www.agg.com/news-insights/publications/a-double-shot-heard-around-the-world-fifth-circuit-holds-that-copyright-termination-and-renewal-can-flip-worldwide-ownership/>). 14.01.2025*).

«...Компанія X Corp. Ілона Маска подала позов проти Національної асоціації музичних видавців (NMPA) та кількох великих видавців, звинувачуючи їх у порушенні антимонопольного законодавства США шляхом колективного використання повідомлень про видалення DMCA, щоб змусити платформу купувати дорогі музичні ліцензії для всієї галузі. Позов, поданий 9 січня в Північному окрузі Техасу, стверджує, що NMPA та її

члени, серед яких такі гіганти, як Warner Chappell, Sony Music Publishing та Universal Music, «бомбардують» X тисячами запитів про видалення щотижня, змушуючи призупинити роботу понад 50 000 користувачів і використовуючи це як важіль для отримання «надконкурентних» ліцензій на синхронізацію (sync licenses), які охоплюють поєднання музики з візуальним контентом...

Більшість великих соціальних платформ, таких як Meta і TikTok, погодилися синхронізувати ліцензії та пропонувати музичні бібліотеки користувачів; X, яка історично орієнтована на текст, цього не зробила, покладаючись на режим повідомлення та видалення DMCA та видаляючи публікації, що порушують авторські права. X стверджує, що члени NMPA, які колективно контролюють понад 90% музичних композицій США, «об'єдналися», щоб змусити її укласти угоду «все або нічого», наводячи Twitch і Roblox як приклади платформ, які отримали ліцензії після того, як зіткнулися з подібними навалами видалень. Експерти в галузі музики та антимонопольного права мають різні думки щодо обґрунтованості позову: деякі вважають, що позов є переважно публічним протестом проти чинної системи ліцензування музики, зазначаючи, що скоординовані кампанії з видалення контенту не є чимось незвичайним і що DMCA вже давно використовується правовласниками з обмеженими засобами правового захисту як інструмент переговорів. Інші вказують, що навіть законні механізми, такі як повідомлення про видалення, можуть викликати антимонопольні занепокоєння, якщо конкуренти спільно використовують їх для нав'язування односторонніх умов, і припускають, що X має принаймні правдоподібну справу про те, що видавці діють колективно через торговельну асоціацію, щоб використовувати свою сукупну ринкову силу...

Цей позов є результатом гострого конфлікту між захистом авторських прав та законодавством про конкуренцію. Судовий розгляд справи призначено на лютий 2027 року» (*Aruni Soni. X's Antitrust Suit Targets Common Music-Industry Copyright Moves // Bloomberg Industry Group, Inc. (<https://news.bloomberglaw.com/tech-and-telecom-law/xs-antitrust-suit-targets-common-music-industry-copyright-moves>). 15.01.2026*).

«8 січня у справі Crocs, Inc. проти Міжнародної торгової комісії (ІТС) Апеляційний суд США для федерального округу частково підтвердив і частково відхилив апеляцію Crocs щодо розслідування ІТС за статтею 337, пов'язаного з імовірним порушенням зареєстрованих 3D-торговельних марок Crocs, пов'язаних з особливостями моделі Classic Clog. Crocs вимагала або загального заборонного наказу (GEO), або, як альтернатива, обмеженого заборонного наказу (LEO) проти декількох відповідачів, яких звинувачували в імпорті взуття, що порушує права. Після слухання доказів за участю трьох активних відповідачів та за відсутності чотирьох інших, ІТС винесла єдине остаточне рішення у вересні 2023 року, в якому не виявила

порушень з боку активних відповідачів (відсутність ймовірності сплутування, порушення або розмивання), але винесла LEO проти відповідачів, які не з'явилися, на підставі передбачуваних правдивих тверджень та відсутності перешкод у вигляді суспільного інтересу...

Crocs оскаржила як висновок про відсутність порушення, так і відмову в наданні GEO, але Федеральний апеляційний суд відхилив оскарження рішення про відсутність порушення як несвоєчасне відповідно до розділу 337(c), постановивши, що коли ІТС виносить комбіноване рішення з різними результатами для різних груп відповідачів, кожне рішення має свій окремий строк для оскарження. Повідомлення про апеляцію Crocs було подано після закінчення 60-денного терміну для частини про відсутність порушення. Тим не менш, суд переглянув заходи, вжиті проти відповідачів, які не виконали зобов'язання, і підтвердив рішення ІТС про надання лише LEO, визнавши, що Комісія надала достатні обґрунтування і не діяла довільно, примхливо або зловживаючи своїми дискреційними повноваженнями...» (*Kavya Rallabhandi. Deadlines and discretion: Appeal trips over the clock // McDermott Will & Schulte* (<https://www.ipupdate.com/2026/01/deadlines-and-discretion-appeal-trips-over-the-clock/>). 15.01.2026).

«...Тіньова бібліотека Anna's Archive стикається з низкою юридичних та технічних проблем. Протягом останніх двох тижнів її домени .org та .se були призупинені відповідними реєстраторами без публічного пояснення причин. Тепер федеральний суд в Огайо виніс постійну заборону на діяльність сайту в рамках позову, поданого OCLC, власником пропрієтарної бази даних WorldCat. Раніше «Архів Анни» збирав і публікував дані WorldCat. Хоча спочатку OCLC вимагав мільйонні збитки, він відмовився від позову, щоб зосередитися на отриманні судового наказу про закриття сайту... Судовий наказ, виданий за замовчуванням після того, як Anna's Archive не відповіла на позов, забороняє сайту та будь-яким сторонам, які «активно співпрацюють» з ним, збирати, зберігати або поширювати дані WorldCat. Він також вимагає видалення всіх існуючих копій, включаючи торренти. OCLC заявила, що використає цей судовий наказ, щоб змусити хостинг-компанії видалити дані. Хоча в судовому наказі не пояснюється попереднє призупинення доменів, OCLC тепер може надіслати його реєстраторам доменів та реєстрам, щоб посилити тиск на нелегальний архів...» (*Ernesto Van der Sar. U.S. Court Order Against Anna's Archive Spells More Trouble for the Site // TorrentFreak* (<https://torrentfreak.com/u-s-court-order-against-annas-archive-spells-more-trouble-for-the-site/>). 18.01.2026).

«...Федеральна апеляційна комісія постановила, що відповідно до законодавства штату Іллінойс, позови про порушення права на публічність

за законодавством штату виникають на момент публікації, а не тоді, коли позивач виявляє несанкціоноване використання. Це рішення було ухвалено у справі ветерана армії Ніколаса Джованнеллі, який подав позов проти кількох сайтів із фотографіями та великих роздрібних мереж за використання його службової фотографії без дозволу. Фотографія, зроблена у 2009 році та опублікована на веб-сайті Міністерства оборони, згодом була ліцензована та продана такими компаніями, як Walmart та Amazon...

Джованнеллі подав позов у 2020 році, вимагаючи компенсації за моральну шкоду та загострення посттравматичного стресового розладу, або PTSD, стверджуючи, що його позов був своєчасним, оскільки він виявив несанкціоноване використання лише в тому році. Однак окружний суд відхилив його позов, визнавши, що в штаті Іллінойс не існує «правила виявлення» для позовів про право на публічність, і Апеляційний суд сьомого округу підтвердив це рішення...

Застосовуючи доктрину «Erie guess», апеляційний суд передбачив, що Верховний суд штату Іллінойс буде дотримуватися прецеденту, встановленого апеляційним судом штату Іллінойс у справі *Blair v. Nevada Landing Partnership*, в якій було встановлено, що однорічний строк позовної давності для позовів про публічність починається з моменту публікації, незалежно від того, коли позивач виявив порушення. В результаті позов Джованнеллі був визнаний простроченим, і суд постановив відхилити його скаргу без права повторного розгляду» (*Matthew Hersh. Discovery rule does not apply to Illinois right of publicity claims // CCH Incorporated (<https://www.vitallaw.com/news/publicity-rights-7th-cir-discovery-rule-does-not-apply-to-illinois-right-of-publicity-claims/ipm0122e7544ccb87473f81ae2ca2b89ff0cc>). 23.01.2026*).

«23 січня Апеляційний суд США четвертого округу фактично завершив десятирічну суперечку щодо авторських прав на документальні кадри затонулого корабля «Queen Anne's Revenge», пов'язаного з піратом Чорнобородим. У справі «*Allen v. Stein*» фігурував відеооператор Фредерік Аллен, який подав позов проти чиновників штату Північна Кароліна після того, як штат без дозволу виклав його відеоматеріали в соціальні мережі. У 2020 році справа дійшла до Верховного суду, який постановив, що Закон про уточнення засобів захисту авторських прав не має переваги над суверенним імунітетом штату...

Під час повторного розгляду справи Аллен спробував відродити свої претензії на основі нової правової теорії, заснованої на рішенні Верховного суду у справі «Сполучені Штати проти Джорджії», стверджуючи, що Конгрес може скасувати імунітет штату за порушення чотирнадцятої поправки. Окружний суд дозволив продовжити розгляд цієї нової теорії, але Четвертий окружний апеляційний суд визнав це юридичною помилкою. Апеляційний суд постановив, що клопотання Аллена про перегляд справи мало бути розглянуто

відповідно до більш суворих стандартів Федеральних правил цивільного судочинства (FRCP) 60(b), які вимагають надзвичайних обставин для поновлення справи після винесення остаточного рішення. Аллен не відповідав цим стандартам, оскільки раніше не висував аргументу щодо Джорджії і не надав виняткових причин для затримки...

Четвертий окружний апеляційний суд скасував рішення окружного суду від 2021 року, скасував усі наступні рішення та постановив закрити справу без права поновлення, дійшовши висновку, що подальший судовий розгляд буде безпредметним та неефективним. Це рішення закриває тривалу справу, підкріплюючи обмеження щодо післясудового захисту та застосування державного суверенного імунітету в спорах щодо авторських прав» (**Steve Brachmann. Fourth Circuit Partially Reverses District Court in Latest Chapter of Decade-Long Blackbeard Copyright Case // IPWatchdog, Inc.** (<https://ipwatchdog.com/2026/01/26/fourth-circuit-partially-reverses-district-court-latest-chapter-decade-long-blackbeard-copyright-case/>). 26.01.2026).

«Федеральний окружний суд у Сан-Франциско скасував своє попереднє рішення, яким було винесено заочне рішення на користь Perplexity AI про скасування реєстрації торгової марки, що належить Perplexity Solved Solutions, Inc. (PSSI), після того, як було поставлено під сумнів, чи має він юрисдикцію згідно зі статтею III для цього. PSSI подала позов проти Perplexity AI за порушення прав на торговельну марку, але після того, як адвокат PSSI відмовився від справи, а компанія не змогла знайти нового представника, Perplexity AI подала позов і отримала рішення за замовчуванням, включаючи скасування торговельної марки PSSI відповідно до розділу 37 Закону Ланхема...

Однак пізніше суд зазначив, що, згідно з прецедентом Дев'ятого окружного апеляційного суду (Airs Aromatics проти Victoria's Secret), стаття 37 не надає самостійної підстави для федеральної юрисдикції; вона лише дозволяє скасування як засіб правового захисту в позові, що стосується зареєстрованої торгової марки. Оскільки позови PSSI про порушення прав були відхилені, суд поставив під сумнів, чи існує ще актуальна справа або суперечка, що підтверджує юрисдикцію щодо зустрічних позовів Perplexity AI про скасування...

Суд зобов'язав компанію Perplexity AI до 3 лютого надати обґрунтування, чому суд має юрисдикцію виносити рішення за замовчуванням щодо її зустрічних позовів. Якщо Perplexity AI не зможе довести юрисдикцію, суд відхилить її зустрічні позови через відсутність юрисдикції та винесе остаточне рішення на користь Perplexity AI щодо позовів PSSI про порушення прав» (**Thomas Long. Order canceling software company's 'PERPLEXITY' registration vacated; court questions its jurisdiction // CCH Incorporated** (<https://www.vitallaw.com/news/trademark-n-d-cal-order-canceling-software->

company-s-perplexity-registration-vacated-court-questions-its-jurisdiction/ipm011a3c710caa5d45469fe59e779a07c8a5). 28.01.2026).

«23 січня Міністерство юстиції США (DOJ) закликала Верховний суд відхилити петицію Стівена Талера про захист авторських прав на зображення, створене виключно його системою штучного інтелекту **Creativity Machine**. У своїй заявці до Бюро авторських прав Талер вказав штучний інтелект як автора твору «A Recent Entrance to Paradise» («Недавній вхід до раю»), але Бюро відмовило в реєстрації, посилаючись на відсутність людського авторства — це рішення було підтверджено в ході адміністративного перегляду та Апеляційним судом округу Колумбія...

Міністерство юстиції США стверджувало, що Закон про авторське право передбачає наявність людського творця, що відображено в законодавчих положеннях про право власності, строк дії (вимірюваний терміном життя автора) та спадкування, які не мають сенсу в застосуванні до машин. Уряд також відхилив твердження Талера про те, що твір можна вважати «твором, створеним за наймом», пояснивши, що ця доктрина вимагає наявності трудових відносин або письмової угоди, які машина не може укласти...

У петиції Талера містилося застереження, що відмова у наданні авторських прав на твори, створені за допомогою штучного інтелекту, може загрожувати захисту творів, створених за допомогою технологій, але Міністерство юстиції заперечило, що Бюро з авторських прав не відмовляє у реєстрації лише тому, що було використано штучний інтелект, а лише у випадках, коли відсутній творчий контроль з боку людини. Міністерство юстиції навело прецедент, зокрема справу Берроу-Джайлза 1884 року, щоб підкреслити, що авторське право вимагає інтелектуального винаходу людини.

Окружний суд округу Колумбія підтвердив, що «твір повинен бути спочатку створений людиною», а Міністерство юстиції дійшло висновку, що суди нижчих інстанцій правильно вирішили це питання, тому подальший розгляд у Верховному суді є зайвим...» (*Rose Esfandiari. DOJ Urges Supreme Court to Deny Cert in Thaler's Latest Bid to Copyright Work Created by AI // IPWatchdog, Inc. (<https://ipwatchdog.com/2026/01/28/doj-urges-supreme-court-deny-cert-thalers-latest-bid-copyright-work-created-ai/>).* 29.01.2026).

«Апеляційний суд США сьомого округу виніс рішення у спорі про торговельну марку між компанією Illinois Tamale Company (Itaco), власником торговельної марки PIZZA PUFF, та компанією Little Caesars, яка випустила на ринок продукт під назвою CRAZY PUFFS і використовувала у своєму маркетингу фразу «4 Hand-Held Pizza Puffs» (4 піци-пуфи, які можна їсти руками). Itaco подала позов про порушення прав на торговельну марку та вимагала винесення попередньої судової ухвали, яку

окружний суд частково задовольнив, заборонивши Little Caesars використовувати PIZZA PUFF, але дозволивши продовжувати використовувати CRAZY PUFFS та PUFF...

Під час апеляції Сьомий окружний апеляційний суд визнав, що окружний суд застосував неправильний правовий стандарт щодо можливості захисту торговельної марки. Суд пояснив, що ключовим питанням є те, чи споживачі в першу чергу сприймають PIZZA PUFF як бренд чи як загальну назву продукту. Істотні докази, включаючи опитування споживачів, визначення в словниках та використання в галузі, показали, що понад 80 % споживачів сприймають PIZZA PUFF як загальний термін для позначення виду їжі, а не як бренд. Це спростувало припущення про дійсність федеральної реєстрації Itaso, і Itaso не змогла довести ймовірність розпізнаваності під час судового розгляду. В результаті суд скасував заборону на використання Little Caesars PIZZA PUFF.

Суд також встановив, що навіть якщо PIZZA PUFF є розпізнавальним знаком, використання Little Caesars, ймовірно, захищене захистом від справедливого використання, оскільки компанія використовувала цей термін описово і добросовісно для опису свого продукту, а не як ідентифікатор джерела. Суд підтвердив відмову окружного суду заборонити використання CRAZY PUFFS, зазначивши, що ймовірність сплутування залежить від загального комерційного враження, а CRAZY PUFFS чітко асоціюється з усталеним брендом Little Caesars «Crazy»...

Цей випадок підкреслює, що реєстрація торговельних марок для назв продуктів з описовим або загальним корінням є вразливою, якщо вона не підкріплена переконливими доказами сприйняття споживачами. Суди будуть суворо застосовувати критерій первинного значення, і загальні або описові терміни навряд чи будуть захищені як торговельні марки без чітких доказів їхньої відмінності» (*Keval Amin. Hot out of the oven: Trademark limits on pizza-inspired names // McDermott Will & Schulte (https://www.ipupdate.com/2026/01/hot-out-of-the-oven-trademark-limits-on-pizza-inspired-names/). 29.01.2026).*

«Апеляційний суд США одинадцятого округу підтвердив рішення на користь YouTube, постановивши, що компанія захищена розділом 512(с) Закону про авторське право в цифрову епоху (DMCA). Це рішення узгоджується з рішеннями другого та дев'ятого округів, підтверджуючи, що для втрати захисту «безпечної гавані» постачальник послуг повинен мати інформацію про конкретні матеріали, що порушують авторські права, а не лише загальне уявлення про порушення на своїй платформі...

Компанія Athos Overseas Ltd. Corp., яка володіє авторськими правами на класичні мексиканські та латиноамериканські фільми, подала позов проти YouTube за розміщення несанкціонованих завантажень своїх творів. Хоча YouTube негайно видалив контент, зазначений у дійсних повідомленнях про

видалення, Athos стверджував, що внутрішні технології та інструменти модерації контенту YouTube надавали йому фактичну або «червону прапорну» інформацію про додаткові копії, що порушують авторські права, а також «право та можливість контролювати» діяльність, що порушує авторські права...

Одинадцятий окружний апеляційний суд відхилив ці аргументи, пояснивши, що розділ 512(c) вимагає вжиття заходів лише в тому випадку, коли провайдер знає, який саме матеріал порушує авторські права. Інструменти YouTube не ідентифікують порушуючий авторські права контент автоматично, і компанія Athos не змогла довести, що YouTube знав про конкретні відео, що порушують авторські права. Суд також встановив, що функції модерації контенту та рекомендацій YouTube не досягають рівня контролю, який позбавив би його захисту «безпечної гавані», оскільки DMCA вимагає більше, ніж звичайне управління платформою.

В результаті, Одинадцятий окружний апеляційний суд підтвердив право YouTube на захист відповідно до закону DMCA, підкресливши необхідність наявності конкретних знань про порушення для скасування такого захисту» (*Hannah Hurley. DMCA safe harbor is deep: Plaintiffs need to get specific // McDermott Will & Schulte (<https://www.ipupdate.com/2026/01/dmca-safe-harbor-is-deep-plaintiffs-need-to-get-specific/>). 29.01.2026*).

«Апеляційний суд США шостого округу підтвердив відхилення позову про визнання, що виняток щодо справедливого використання федерального закону про авторське право вимагає розкриття результатів опитування студентів відповідно до закону штату Кентуккі про відкритість інформації. Суд постановив, що сама лише можливість захисту на підставі федерального закону про справедливе використання або майбутнього судового розгляду щодо авторського права не є достатньою підставою для встановлення федеральної юрисдикції...

Міранда Стовалл подала запит на отримання копії опитування про психічне здоров'я від державних шкіл округу Джефферсон відповідно до Закону штату Кентуккі про відкритість інформації, але округ відхилив цей запит, посилаючись на федеральний закон і захист авторських прав компанією NCS Pearson. Тоді Стовалл подала позов до федерального суду, стверджуючи, що розкриття інформації буде дозволено відповідно до доктрини справедливого використання. Окружний суд відхилив справу через відсутність предметної юрисдикції, і Шостий окружний апеляційний суд погодився з цим рішенням.

Застосовуючи принцип «виникає на підставі» для юрисдикції федеральних питань, суд визнав, що позов Стовалл не виникав на підставі федерального закону про авторське право, оскільки її право на опитування базувалося виключно на законі штату. Суд підкреслив, що федеральна юрисдикція не може бути створена на підставі передбачуваної федеральної оборони, такої як справедливе використання, і що позов Стовалл не мав на меті

захистити права, еквівалентні тим, що захищаються Законом про авторське право. Отже, ця справа не була виведена з-під юрисдикції федерального закону і не підпадала під виключну федеральну юрисдикцію...

Крім того, суд визнав, що Стовалл не мала права на позов відповідно до статті III Закону про декларативні судові рішення, оскільки вона не продемонструвала жодної реальної або безпосередньої загрози судового розгляду щодо порушення авторських прав, а лише гіпотетичну можливість. В результаті Шостий окружний апеляційний суд підтвердив відмову в позові, підкресливши обмеження федеральної юрисдикції у випадках, коли федеральне законодавство застосовується лише як потенційний захист» (*Courtney Seams. Federal question? You can't hypothetically fair use your way into federal court // McDermott Will & Schulte (<https://www.ipupdate.com/2026/01/federal-question-you-cant-hypothetically-fair-use-your-way-into-federal-court/>). 29.01.2026*).

Федеративна Республіка Бразилія

«Судові спори щодо інтелектуальної власності та технологій у Бразилії в 2025 році визначалися не стільки обсягом, скільки потенціалом швидко змінити динаміку ринку за допомогою попередніх судових заборон...

Ключові події 2025 року

1. Суперечка щодо генеративного штучного інтелекту.

- Газета Folha de S.Paulo подала позов проти OpenAI за використання платних статей для навчання ChatGPT.
- Суддя затримався перед винесенням будь-якого судового рішення — рідкісний випадок стриманості в країні, відомій швидким винесенням тимчасових заходів, — продемонструвавши обережність щодо наказів про видалення контенту, пов'язаного зі штучним інтелектом...

2. Скасування відповідальності платформ.

- Верховний суд Бразилії послабив захист «судового наказу» в рамках Цивільного кодексу Інтернету: після позасудового повідомлення правовласника платформи тепер можуть нести відповідальність за порушення прав на торговельні марки, авторські права та права на зображення, якщо вони не видалять відповідний контент.
- У випадках, коли платформи відіграють активну роль (платежі, обслуговування клієнтів), суди можуть застосовувати Кодекс захисту прав споживачів Бразилії, який є сприятливим для позивачів, що наражає технологічні компанії на масові судові позови...

3. Китайські інвестиції провокують конфлікти між брендами.

- BMW проти BYD: BMW стверджує, що «DOLPHIN MINI» порушує її права на торговельну марку MINI; суд відмовив у достроковому збереженні документів, розгляд справи триває по суті.

- 99 (DiDi) проти Keeta (Meituan): бразильська компанія, що надає послуги з перевезення пасажирів, звинувачує новачка на ринку доставки їжі в копіюванні зовнішнього вигляду — це ілюструє, що незареєстрований зовнішній вигляд може бути захищений, якщо доведено наявність плутанини.

Наслідки

- Попередні судові заборони в Бразилії можуть порушити діяльність бізнесу до розгляду справи по суті; іноземні власники технологій та брендів повинні підготувати стратегії швидкого реагування.
- Нове правило про позасудове повідомлення знижує поріг для видалення контенту, але збільшує невизначеність і потенційні спекулятивні позови.
- Для нових учасників ринку (особливо китайських виробників електромобілів і платформ) вибір бренду та інтерфейсу користувача підлягає негайній перевірці в рамках активної системи боротьби з недобросовісною конкуренцією в Бразилії.
- Бразильські суди як і раніше готові застосовувати традиційні принципи інтелектуальної власності та зовнішнього вигляду товарів у цифровому контексті, але обережно ставляться до питань штучного інтелекту, які можуть мати широкі наслідки...

Бразилія є «впливовим» форумом — ані однозначно ворожим, ані вседозволенним — де ранні судові позови та культура судових заборон сильно впливають на конкурентне позиціонування в економіці, що стає дедалі більш цифровою та глобально пов'язаною» (*Robert Daniel-Shores. IP Litigation in Brazil in 2025: AI, Platforms, and the New Geography of Competition // Daniel Law* (<https://www.daniel-ip.com/en/articles/ip-litigation-in-brazil-in-2025-ai-platforms-and-the-new-geography-of-competition/>). 05.01.2026).

Федеративна Республіка Нігерія

«Федеральний високий суд в Лагосі відхилив позов на суму 1 мільярд найр про порушення авторських прав і порушення конфіденційності, поданий проти MTN Nigeria компанією Walls and Gates Ltd та її керуючим директором Окечукву Удеїчі у зв'язку з промоцією MTN «20 For 20» з нагоди 20-річчя компанії, назвавши цю справу «пошуком золота». Позивачі стверджували, що MTN скопіювала їхню концепцію «20 For 20 Millennium Promotion» та неправомірно використала конфіденційну інформацію, вимагаючи відшкодування збитків або 50% частки доходу від акції. MTN заперечила будь-які порушення, стверджуючи, що пропозиція була незатребуваною бізнес-ідеєю, яка не створювала жодних договірних або конфіденційних зобов'язань, містила лише загальну концепцію акції (винагорода клієнтам у день річниці) і не була захищена авторським правом та не підтримувалася дійсним товарним знаком...

Суддя Айокунле Фаджі погодився з MTN, визнавши, що конфіденційних відносин не існувало, оскільки позивачі вже оприлюднили свою пропозицію, подавши її до Нігерійської комісії з авторських прав та розповсюдивши її серед інших організацій. Він постановив, що згідно з нігерійським законодавством авторське право захищає оригінальні висловлювання, а не ідеї чи бізнес-плани, і що концепція позивачів не мала необхідної оригінальності. Він додав, що реєстрація в Комісії з авторських прав сама по собі не створює авторського права. Суддя зазначив, що існують докази того, що подібні програми винагородження з нагоди річниці проводилися філіями MTN за кордоном до звернення позивачів, і що брендинг MTN «20th Anniversary» був природним описовим використанням, а не порушенням. Критикуючи позивачів за використання торгової марки MTN у власній пропозиції, а потім за спробу використати її для позову на суму в мільярд найр, він відхилив позов як безпідставний і недобросовісний, наказав повністю його скасувати та присудив позивачам сплатити 3 мільйони найр судових витрат» (*Emmanuel Agbo. Nigeria: Court Dismisses N1 Billion Copyright Suit Against MTN // AllAfrica (<https://allafrica.com/stories/202601120013.html>). 11.01.2026*).

Японська Держава

«28 січня окружний суд Осаки визнав чоловіка винним у порушенні авторських прав за продаж піратських DVD-дисків із класичними чорно-білими фільмами, які він незаконно пофарбував за допомогою технології штучного інтелекту та розповсюджував через веб-сайти блошиних ринків. Це перше в Японії кримінальне засудження за порушення авторських прав за допомогою штучного інтелекту в галузі кіно... Обвинувачений, який визнав, що свідомо порушив закон про авторське право з метою отримання фінансової вигоди, був засуджений до одного року і шести місяців тюремного ув'язнення (з відстрочкою на три роки) та штрафу в розмірі 500 000 ієн (2727,50 євро)...

Ця справа, порушена на підставі запитів чотирьох компаній-членів CODA і розслідувана поліцією префектури Осака, підкреслює посилення правового контролю за роллю штучного інтелекту в порушенні авторських прав. CODA зобов'язалася продовжувати зусилля з захисту авторських прав і боротьби з подібними порушеннями в майбутньому» (*Japan: Guilty verdict for seller of pirated classic DVDs // Advanced Television Ltd. (<https://www.advanced-television.com/2026/01/28/japan-guilty-verdict-for-seller-of-pirated-classic-dvds/>). 28.01.2026*).

Сучасний стан авторського права в Україні та світі

«Авторське право — це виключне законне право, надане творцеві оригінального твору, яке дає йому контроль над тим, як твір копіюється, розповсюджується, виконується та адаптується. Цей захист застосовується автоматично в більшості країн (включно з США, Великою Британією, ЄС, Австралією та Канадою, які є підписантами Бернської конвенції) з моменту, коли творчий твір — такий як література, музика, мистецтво, відео або хореографія — зафіксований у матеріальній формі. Повідомлення про авторське право, яке зазвичай складається з символу © або слова «авторське право», року публікації, імені власника та заяви про права (наприклад, «Всі права захищені»), не є юридично обов'язковим, але настійно рекомендується. Воно служить чітким попередженням для інших, може запобігти порушенню прав і зміцнює позицію власника в юридичному спорі...»

Важливо відрізнити авторське право від торгової марки, яка захищає ідентифікатори бренду, такі як логотипи та слогани. Хоча торгові марки також отримують певний захист завдяки використанню, реєстрація в такому відомстві, як USPTO, забезпечує більш надійні права на всій території країни. Закон про авторське право також включає доктрину «добросовісного використання» (у США), яка дозволяє обмежене використання матеріалів, захищених авторським правом, без дозволу для таких цілей, як критика, коментарі та пародія...

Розвиток штучного інтелекту ускладнив питання авторського права, оскільки твори, створені машинами, як правило, не підлягають захисту, якщо в їх створенні не брали участь люди. Наразі найкращою практикою є розкриття будь-яких частин, створених штучним інтелектом, у заявці на авторське право. Щоб ефективно захистити свою роботу, розмістіть повідомлення про авторське право на видному місці, наприклад у нижньому колонтитулі веб-сайту, на сторінках магазину додатків, у підписах електронних листів та на матеріалах, що можна завантажити. Цей простий крок допоможе вам уникнути дорогих судових суперечок і зберегти контроль над своїми творчими активами...»
(Masha Komnenic. Copyright Examples // Termly Inc (https://termly.io/resources/articles/copyright-examples/). 15.01.2026).

«...Право художника на перепродаж (ARR), або droit de suite, вирішує фундаментальну несправедливість на ринку мистецтва: тоді як колекціонери та галереї отримують прибуток від зростання вартості твору мистецтва з часом, художник, який його створив, часто не отримує нічого від перепродажу. Встановлене в міжнародному законодавстві про авторське право Бернською конвенцією 1948 року і визнане на сьогодні в понад 100

країнах, ARR надає художникам — або їхнім спадкоємцям — відсоток від ціни перепродажу, коли їхні оригінальні твори продаються на вторинному ринку протягом терміну дії авторського права...

На відміну від письменників чи музикантів, які отримують постійні роялті від репродукцій чи виступів, візуальні художники зазвичай втрачають контроль над своїми творами після першої продажу через доктрину першого продажу. ARR виправляє цей дисбаланс, гарантуючи, що художники отримують частку від фінансового успіху своїх творів у міру зростання їхньої вартості. Хоча реалізація цієї доктрини варіюється — з різними ставками роялті, порогами придатності та заходами щодо її виконання — такі країни, як Франція, Німеччина та Велика Британія, посилили систему, створивши колективні організації для управління та розподілу цих роялті...

Окрім фінансової компенсації, ARR служить більш широким цілям: визнає культурну цінність мистецтва, надає економічну підтримку художникам, які часто стикаються з фінансовими труднощами, та сприяє створенню більш справедливої творчої екосистеми. Надаючи художникам можливість брати участь у їхньому довгостроковому успіху, ARR допомагає створити більш справедливий та стійкий ринок мистецтва...» (*Chiou Zhi Qi, Richard Wee Chambers. Artist's Resale Right: Ensuring Artists Share In The Rising Value Of Their Work // Conventus Law (<https://conventuslaw.com/report/artists-resale-right-ensuring-artists-share-in-the-rising-value-of-their-work/>). 23.01.2026*).

Україна

«...У сфері трудових відносин в Україні, особливо з творчими працівниками (дизайнерами, програмістами), часто ігнорується юридичне оформлення прав на створені ними службові твори, оскільки роботодавці та працівники не завжди розрізняють їх від звичайного «результату роботи».

Згідно з Законом України «Про авторське право і суміжні права» (ст. 14, ч. 2), майнові права на службовий твір автоматично переходять до роботодавця з моменту його створення у повному складі, якщо інше не передбачено договором. Це означає, що перехід прав відбувається в силу закону, а не внаслідок окремого правочину, що відповідає європейській практиці (зокрема, Директиві 2009/24/ЄС щодо комп'ютерних програм). Це забезпечує правову визначеність і дозволяє роботодавцю розглядати ці права як нематеріальні активи...

Проте, особисті немайнові права (право на авторство та ім'я) завжди належать працівникові. Хоча закон обмежує право автора на недоторканість службового твору (дозволяючи роботодавцю вносити зміни чи завершувати твір), роботодавцю слід узгодити з автором умови дотримання його немайнових прав. Для фіксації прав та дати створення твору, що є моментом виникнення

авторського права, роботодавцю рекомендується видати наказ, який зобов'язує працівника подавати повідомлення про створення службового твору.

Питання винагороди за службовий твір є дискусійним. Хоча закон передбачає право автора на винагороду, вона може бути включена до заробітної плати, якщо це прямо передбачено трудовим договором, особливо коли створення творів є частиною посадових обов'язків. Винагорода за використання твору не є обов'язковою, оскільки роботодавець не отримує ліцензію. Однак, у разі спору, автор може звернутися до суду для її стягнення, використовуючи мінімальні ставки винагороди, затверджені Кабміном...

Таким чином, для мінімізації ризиків та забезпечення юридичної гігієни, роботодавцю необхідно фіксувати факт створення службових творів та чітко прописувати умови винагороди та немайнових прав у внутрішніх документах або трудових договорах...» (*Володимир Коноваленко. Про автоматичний перехід майнових прав на службові твори до роботодавця // Юридична Газета* (<https://yur-gazeta.com/publications/practice/zahist-intelektualnoyi-vlasnosti-avtorske-pravo/pro-avtomatichniy-perehid-maynovih-prav-na-sluzhbovi-tvori-do-robotodavcya.html>). 07.01.2026).

«Захист авторських прав в Україні не обмежується дорогими та тривалими судовими процесами, оскільки законодавство передбачає низку ефективних позасудових механізмів. Ці методи — претензійний порядок, процедура Take Down Notice, звернення до міжнародних платформ та Антимонопольного комітету, а також медіація — вирізняються оперативністю, економічністю, і дозволяють припинити порушення у цифровому середовищі до його масового поширення...

Основні позасудові способи:

Претензійний порядок: Направлення офіційної претензії порушнику є першим кроком, що часто дозволяє врегулювати спір мирним шляхом. Ефективна претензія повинна чітко ідентифікувати заявника, описати твір, конкретизувати порушення та висунути вимоги, а її направлення має бути зафіксовано для можливого використання у суді.

Процедура Take Down Notice (Закон України «Про авторське право»): Цей аналог американського DMCA дозволяє припинити порушення в інтернеті. Процедура вимагає подання заяви власникові вебсайту (і копії хостинг-провайдерів) виключно за посередництва адвоката, який верифікує достовірність інформації. Власник вебсайту зобов'язаний унеможливити доступ до спірного контенту протягом 48 годин.

Захист на міжнародних платформах (DMCA): Більшість глобальних платформ (YouTube, Google, Meta) підпорядковуються американському закону DMCA, який дозволяє правовласникам видаляти порушуючий контент без звернення до суду. Кожна платформа має власну форму подання скарг (наприклад, через Content ID на YouTube).

Антимонопольний комітет України (АМКУ): Звернення до АМКУ можливе, якщо порушення кваліфікується як недобросовісна конкуренція, і обидві сторони є суб'єктами господарювання. АМКУ може зобов'язати порушника припинити неправомірні дії та накласти штраф.

Медіація: Добровільна процедура за участю нейтрального посередника, що ідеально підходить для конфіденційного та компромісного вирішення спорів зі збереженням ділових відносин...

Для успішного позасудового захисту необхідно в першу чергу належним чином зафіксувати факт порушення (скриншоти, нотаріальне посвідчення) та мати чіткі докази авторства. Хоча ці методи є швидкими та економічними, для стягнення компенсації або припинення систематичних порушень звернення до суду залишається неминучим...» *(Богдан Кузьмович. Як припинити порушення авторських прав без звернення до суду // Юридична Газета (<https://jur-gazeta.com/publications/practice/zahist-intelektualnoyi-vlasnosti-avtorske-pravo/yak-pripiniti-porushennya-avtorskih-prav-bez-zvernennya-do-sudu.html>). 26.01.2026).*

Європейський Союз

«2026 рік стане знаковою віхою, оскільки численні творчі доробки перейдуть у суспільний надбання, ставши вільно доступними для використання, адаптації та переосмислення художниками, освітянами та бізнесом. Цей перехід перетворить ці твори на спільні культурні ресурси, розкривши творчий потенціал і відкривши можливості для нових форм художнього самовираження, що збагатять наше спільне культурне надбання...

Термін дії авторського права варіюється залежно від країни, але, як правило, триває протягом життя автора плюс 70 років у Європейському Союзі та Великій Британії, а також 95 років з моменту публікації для старіших творів у Сполучених Штатах. Ці відмінності можуть призвести до розбіжностей у термінах переходу творів у суспільне надбання в різних регіонах, як це спостерігається у випадку з романами Вірджинії Вулф, які перейшли у суспільне надбання в різний час у США та Європі...

Однак перехід у суспільне надбання не завжди означає необмежене використання. Закони про культурну спадщину в таких країнах, як Італія та Греція, можуть все ще вимагати дозволів або сплати зборів за певне використання творів, що належать суспільству. Крім того, моральні права, такі як право на визнання авторства та право на збереження цілісності твору, можуть накладати додаткові зобов'язання, а договірні угоди також можуть обмежувати використання.

У 2026 році до публічного надбання ЄС увійдуть такі видатні твори, як композиції Джорджа Енеску та Артура Онеггера, картини Ніколя де Стаеля та

Фернана Леже, літературні твори Томаса Манна та статті Альберта Ейнштейна...

Загалом, перехід творів у суспільний надбання відкриває широкі можливості для інновацій та збереження культури, але користувачі повинні пам'ятати про інші правові та етичні аспекти, щоб забезпечити відповідальне та шанобливе використання цих художніх скарбів» (*Copyright: Artworks entering the public domain in 2026 // European Union Intellectual Property Office (<https://www.euipo.europa.eu/en/news/copyright-artworks-entering-the-public-domain-in-2026>). 05.01.2026*).

Канада

«...У федеральному бюджеті Канади на 2024 рік було запропоновано запровадити право художника на перепродаж (ARR), яке надаватиме візуальним художникам роялті кожного разу, коли їхні роботи перепродаються, забезпечуючи додаткове джерело доходу. Хоча деталі залишаються неясними і ця міра не була включена до законопроекту про виконання бюджету на листопад 2025 року, ця пропозиція наразі є єдиною видимою ініціативою уряду в галузі авторського права...

ARR призначений для підтримки візуальних художників, особливо творців з числа корінних народів, які часто мають нижчі доходи порівняно з іншими працівниками культури. Однак критики стверджують, що ARR може бути неконституційним, оскільки стосується прав на перепродаж матеріальних об'єктів — сфери, яка зазвичай належить до компетенції провінцій. Вони також стверджують, що це принесе користь переважно відомим або померлим художникам та їхнім спадкоємцям, додасть непотрібної бюрократії та потенційно зашкодить ринку мистецтва, змусивши перенести продажі в підпільну сферу або в країни, де такого права немає, наприклад, у США.

Пропозиція, підтримана такими організаціями, як CARFAC, передбачає 5% роялті від вторинного продажу оригінальних творів мистецтва вартістю понад 1000 доларів, причому роялті будуть управлятися колективною організацією з управління правами. Критики попереджають, що це може призвести до неефективності, принести більше користі посередникам, ніж художникам, і ускладнити і без того складний ринок автентичного мистецтва корінних народів...

В якості альтернативи пропонується використовувати сертифікаційні знаки відповідно до Закону Канади про торговельні марки, щоб захистити та підтвердити автентичність мистецтва корінних народів, гарантуючи, що воно походить від визнаної спільноти, а не від підроблених джерел...

З політичної точки зору майбутнє ARR є невизначеним, зважаючи на меншості уряду та конкуруючі законодавчі пріоритети. Цей захід може зіткнутися із затримками або опором у комітеті, особливо якщо консерватори

набудуть впливу, оскільки історично вони були більш обережними щодо розширення законодавства про авторське право. Загалом, хоча ARR має на меті підтримати митців, його практичні та юридичні наслідки залишаються предметом гарячих дискусій» (*The Proposed Artist's Resale Right – A Bad Solution in Search of a Problem? // EXCESS COPYRIGHT* (<https://excesscopyright.blogspot.com/2026/01/the-proposed-artists-resale-right-bad.html>). 05.01.2026).

Соціалістична Республіка В'єтнам

«В'єтнамський Центр захисту авторських прав на музику (VCPMC) зібрав 424,3 млрд донгів (16,15 млн доларів) роялті за музику в 2025 році, що на 8% більше, ніж у 2024 році, причому майже рівні внески надійшли від північного (211,4 млрд донгів (VND)) і південного (212,8 млрд донгів) відділень. Найбільш різке зростання спостерігалось у сфері живих виступів та розваг, яке зросло на 202% у порівнянні з попереднім роком, що відображає сильне відновлення професійно організованих заходів з міжнародними елементами та поліпшення дотримання авторських прав. Доходи від фонові музики в комерційних закладах зросли на 45%, роялті за трансляції — на 20%, а доходи від міжнародних організацій колективного управління — на 23%...

Окремі композитори отримали значні вигоди: найвища виплата сягнула 4 мільярди VND, сотні композиторів заробили від 2,5 до 3 мільярдів VND, а ще сотні отримали від десятків до сотень мільйонів VND. VCPMC розподілила майже 269 мільярдів VND між правовласниками (на 5 відсотків більше), а розподіл коштів у четвертому кварталі, за оцінками, становитиме 120 мільярдів VND, які очікуються до китайського Нового року. Зараз центр представляє 7207 композиторів, у 2025 році до нього приєдналися 696 нових членів (зростання на 11%), а також надає юридичні консультації, щоб допомогти композиторам уникнути ризиків, пов'язаних з укладенням договорів, та несприятливих умов.

Незважаючи на прогрес, проблеми залишаються: деякі великі виступи все ще не бажають сплачувати повні роялті. З огляду на 2026 рік, VCPMC планує поглибити цифрову трансформацію, розширити кампанії з підвищення обізнаності про авторське право, прискорити міжнародне співробітництво та зосередитися на таких постійних прогалинах, як платне телебачення...» (*Vietnam collects over 16 million USD in music royalties in 2025 // Vietnam News Agency (VNA)* (<https://en.vietnamplus.vn/vietnam-collects-over-16-million-usd-in-music-royalties-in-2025-post335816.vnp>). 12.01.2026).

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії

«...Нове редакційне розслідування найперших творів Ділана Томаса свідчить про те, що відомий валлійський поет у шкільні роки активно займався плагіатом, копіюючи твори інших поетів і публікуючи їх під своїм ім'ям. Алессандро Галлензі, який редагує майбутню збірку «Ділан Томас – Повні вірші», сказав, що він і його команда виявили 12 віршів, написаних під час навчання Томаса в Свонсі Граммар Скул, які насправді належали комусь іншому, а загальна кількість таких віршів може становити 20–24. Відкриття почалося, коли редактор Алекс Міддлтон отримав доступ до одного з двох відомих повних випусків шкільного журналу, що належить Джеффу Хейдену з Товариства Ділана Томаса; детальне транскрибування та порівняння виявили «оптове» копіювання, що змусило редакторів переробити збірку...

Плагіат вийшов за межі шкільного журналу і поширився на більш широкі видання, включаючи вірш під назвою «His Requiem», надрукований у 1927 році в газеті Western Mail під ім'ям «Д. М. Томас зі Свонсі», який п'ятьма роками раніше був опублікований Ліліан Гард у журналі The Boy's Own Paper. Галлензі також зазначає, що Томас навіть розмістив скопійований вірш у журналі The Boy's Own Paper, незважаючи на те, що він з'явився там 15 років тому, що свідчить про те, що він вважав виявлення плагіату малоймовірним і часом діяв зухвало. Галлензі стверджує, що цей епізод має біографічне значення, піднімаючи питання про невпевненість і амбіції Томаса, його бажання виділитися в більшому шкільному середовищі та тиск з боку його батька — вчителя англійської мови в тій самій школі, який мав на нього великі сподівання. Хоча Томас уже розвивав свій власний неповторний поетичний стиль, плагіатований матеріал тепер буде включено як додаток до нової збірки, а деякі приклади будуть виставлені разом з оригінальними джерелами в музеї на місці народження Ділана Томаса в Свонсі...» (*Steve Duffy. Dylan Thomas 'plagiarised other poets' repeatedly as schoolboy // BBC (<https://www.bbc.com/news/articles/czejdp81k0o>). 09.01.2025*).

Сполучені Штати Америки

«1 січня 2026 року нова партія творів мистецтв, створених 1930 р., втратила захист авторських прав у США і перейшла у суспільне надбання. Згідно із законодавством США, більшість творів, опублікованих 95 років тому, стають вільними для копіювання, адаптації або розповсюдження будь-ким, якщо пізніше поновлення не зберегає їх захист; Центр дослідження суспільного надбання Дюкського університету відзначає цю подію щорічним «Днем суспільного надбання». Цього року до публічного надбання увійшли знакові твори кіно, літератури, фотографії та сучасного мистецтва, хоча зображення у

високій роздільній здатності можуть залишатися під контролем музеїв або спадкоємців...

Серед найцікавіших експонатів:

- «*Composition with Red, Blue and Yellow*» (Композиція з червоним, синім і жовтим) Піта Мондріана — ікона неопластичної абстракції, яка зараз належить Kunsthaus Zürich; майже ідентична версія була продана в 2022 році за 51 мільйон доларів.
- «*L'Âge d'Or*» (Золотий вік) — скандальний сюрреалістичний звуковий фільм Луїса Бунюеля і Сальвадора Далі, відомий своїми розрізненими еротичними образами.
- Фреска «*Prometheus*» (Прометей) Хосе Клементе Ороско в Помона-коледжі — перша фреска мексиканського майстра в США.
- Мерехтлива абстрактна картина Софі Теубер-Арп «*Composition*» (Композиція), яка зараз знаходиться в МоМА, де поєднуються олія і металеві пластівці.
- Модні фотографії Едварда Стейхена для *Vogue*, стилізоване освітлення яких допомогло визначити сучасну модну фотографію.
- «*Tier Freund Schaft*» (Дружба тварин) Пауля Клее, загадкове полотно з двома фантастичними істотами, що зберігається в Музеї королеви Софії...

Їхній новий статус суспільного надбання означає, що відповідні твори мистецтва можуть бути відтворені та повторно використані без дозволу, що розширює доступ для освітян, видавців, митців та громадськості, навіть попри триваючі дебати щодо терміну дії авторського права та справедливої компенсації для творців» (*Alex Greenberger. Works by Salvador Dalí, Piet Mondrian, Paul Klee, and More Have Officially Entered the Public Domain // Art Media, LLC. (<https://www.artnews.com/list/art-news/news/public-domain-2026-artworks-1234768608/piet-mondrian-composition-with-red-blue-and-yellow-1930/>). 02.01.2026*).

«У міру того як американці все більше переходять на цифрові формати — кількість слухачів аудіокниг подвоїлася, а кількість читачів електронних книг значно зросла в період з 2011 по 2021 рік — публічні бібліотеки стикаються з серйозною бюджетною кризою через обмежувальні моделі ліцензування видавців. На відміну від фізичних книг, бібліотеки не володіють електронними книгами, а отримують на них ліцензію, часто сплачуючи в чотири рази більше від роздрібної ціни (наприклад, 60 доларів за книгу вартістю 15 доларів) за тимчасовий доступ, який закінчується через два роки або після певної кількості вилучень, наприклад, 26 вилучень у видавництві HarperCollins. Ця «модель оренди доступу», подібна до потокових сервісів, змушує бібліотеки неодноразово купувати популярні видання, вичерпуючи кошти без створення постійних колекцій; наприклад, публічна бібліотека

Спокена витратила 3,3 мільйона доларів з 2012 року, але менше половини цих цифрових видань залишаються доступними...

У відповідь на це штати розробляють законодавство про «справедливі умови» для регулювання таких договорів. Коннектикут прийняв закон, що забороняє обмежувальні положення, такі як обмеження для одного користувача, а Массачусетс, Гаваї, Нью-Джерсі та Род-Айленд просувають подібні заходи, засновані на законі про захист прав споживачів, а не на авторському праві. Ці зусилля є наслідком невдач у Меріленді та Нью-Йорку, де судові позови видавців та вето заблокували попередні спроби, а противники, такі як Асоціація американських видавців, стверджували, що обов'язкові умови призведуть до падіння продажів та порушать федеральне авторське право. Однак прихильники заперечують, що високі збори рідко приносять користь авторам, які втрачають роялті, коли книги вилучаються з продажу, як це сталося з 1300 електронними книгами видавництва Wiley, і що бібліотеки насправді є рушійною силою ринку, оскільки дослідження показують, що понад половина відвідувачів купують книги авторів, яких вони вперше відкрили для себе в бібліотеці. У зв'язку з різким зростанням витрат на цифрові технології та стагнацією зростання обігу прихильники стверджують, що держави повинні втрутитися, щоб забезпечити сталий доступ, який підтримує грамотність і авторство без марнування державних коштів...» (*Ariane Komyati. The digital library dilemma: Why e-book borrowing costs taxpayers more // Straight Arrow News (<https://san.com/cc/the-digital-library-dilemma-why-e-book-borrowing-costs-taxpayers-more/>). 05.01.2025*).

«Порушення авторських прав відбувається, коли захищений твір, такий як музика, фільм, книга або зображення, відтворюється, розповсюджується, демонструється або адаптується без дозволу власника, порушуючи його виключні права. Таке несанкціоноване використання підриває здатність творця отримувати прибуток від своєї інтелектуальної власності та контролювати її. Розвиток цифрових технологій та Інтернету зробив копіювання та обмін контентом простішим, ніж будь-коли, ускладнивши захист прав та призвівши до поширення таких проблем, як ті, що спостерігаються на сайтах для обміну музикою, таких як Napster, який був успішно притягнутий до відповідальності звукозаписними компаніями за сприяння масовим порушенням...

У США Бюро з авторських прав, яке в 2024 році зареєструвало понад 424 000 творів, допомагає у судових справах, але не здійснює безпосереднього судового переслідування; ця функція покладається на Міністерство юстиції. Доведення порушення в суді зазвичай передбачає демонстрацію існування дійсного авторського права та доведення того, що захищені елементи твору були скопійовані без дозволу. Хоча порушення часто вирішується в цивільному

порядку шляхом накладення штрафів або відшкодування збитків, воно є незаконним...

Виклики щодо забезпечення дотримання прав є численними. Технології випереджають регулювання, міжнародні закони про авторське право різняться, що ускладнює транскордонний захист, і не всі збитки є фінансовими — на кону також стоять моральні права, такі як право бути зазначеним як автор і запобігати спотворенню твору. Для творів, створених після 1978 року, захист авторських прав у США зазвичай триває протягом життя автора плюс 70 років, що забезпечує тривалий період контролю для творців та їхніх спадкоємців» **(Will Kenton. Understanding Copyright Infringement: Definition, Examples, and Legal Criteria // People Inc. (<https://www.investopedia.com/terms/c/copyright-infringement.asp>). 11.01.2026).**

«...Законодавство часто відстає від технологічних інновацій, особливо в галузях, пов'язаних з авторським правом. З моменту запуску ChatGPT від OpenAI в 2022 році з'явилося безліч судових позовів і законодавчих пропозицій щодо використання генеративним ШІ матеріалів, захищених авторським правом, але для досягнення юридичної ясності можуть знадобитися роки — так само, як це було з попередніми революційними технологіями...

Історичний огляд показує, що, як правило, для врегулювання питань авторського права в контексті нових технологій потрібні десятиліття. Наприклад, для звукозапису знадобилося 70 років (від фонографа Едісона в 1877 році до Закону про звукозапис 1971 року), для радіо — 71 рік (від першої трансляції в 1924 році до Закону про права на цифрове виконання 1995 року), а для фотокопіювання — 36 років (від першого ксерокса в 1959 році до рішення Техасо в 1995 році). Більш сучасні цифрові технології зазнали швидшої правової адаптації: 18 років для домашнього запису, 12 років для обміну цифровими файлами (від запуску Napster у 1999 році до роз'яснення ДМСА щодо безпечної гавані у 2011 році), 17 років для інтерактивного стримінгу та 8 років для платформ з відео, завантаженими користувачами, таких як YouTube...

Кожна технологія ставила нові виклики в галузі авторського права, наприклад, чи слід захищати звукозаписи або теле- і радіопередачі, як поводитися з масовим копіюванням або відповідальність онлайн-платформ за контент, завантажений користувачами. Законодавство адаптувалося за допомогою судових рішень, нових законів та моделей ліцензування в галузі, але завжди після років невизначеності та судових розглядів...

Підсумовуючи, можна сказати, що хоча темпи правової адаптації в цифрову епоху прискорилися, історія показує, що для повного врегулювання авторського права в сфері генеративної ШІ знадобиться ще багато років, оскільки суди та законодавці намагаються знайти баланс між інноваціями та захистом творчих робіт...» **(Bill Rosenblatt. Copyright Law: How Long Does It**

«...Історично склалося так, що чорна інтелектуальна власність (ІВ) в американських коміксах мала труднощі з досягненням стійкості, статус якої визначається трьома взаємозалежними складовими: підтримкою галузі, збереженням авторських прав з фінансовою компенсацією та стійкою фан-базою. З 1930-х років такі провідні видавництва, як Marvel і DC, в основному виключали чорношкірих творців. Коли чорношкірі художники намагалися заснувати власні підприємства, такі як All-Negro Comics у 1947 році, вони стикалися з дискримінаційними практиками дистрибуції, що призводило до швидкого провалу...

Навіть коли чорношкірі творці прорвалися в мейнстрім, системні бар'єри залишалися. Комікс-кодекс (ССА), саморегулюючий орган, створений у 1954 році, впровадив стандарти, які придушували самовираження чорношкірих, забороняючи сленг і вимагаючи сюжетів на кшталт «добро перемагає зло», що заважало критиці інституційного расизму. Яскравим прикладом є цензура коміксу Ала Фельдштейна 1953 року «Судний день», де ССА вимагала змінити чорношкірого астронавта, який був головним героєм...

Крім того, модель «робота за наймом», закріплена Законом про авторське право 1976 року, означала, що навіть коли чорношкірі творці, такі як Біллі Грем, зробили значний внесок у створення таких культових персонажів, як Чорна Пантера та Люк Кейдж, права інтелектуальної власності та основний прибуток залишалися за видавцями, а творцям часто відмовляли у належному визнанні в пізніших адаптаціях.

Ті, хто прагнув творчої свободи в русі «андеграундних коміксів», як Ларрі Фуллер зі своїм чорношкірим супергероєм Ебоном (1969), зберегли свої авторські права, але не мали ресурсів і підтримки галузі для широкого розповсюдження, що призвело до забуття і вигорання...

Найбільш повчальним прикладом є Milestone Comics, ініціатива, заснована чорношкірими в 1992 році. Уклавши партнерську угоду з DC Comics як дочірня компанія, Milestone геніально забезпечила собі як підтримку галузі (друк, дистрибуція, просування), так і творчу автономію. Їхній контракт гарантував їм збереження авторських прав і повний контроль над своїми персонажами та мерчандайзингом. Хоча така структура дозволила їм порушувати суперечливі теми і публікуватися поряд з культовими героями DC, в кінцевому підсумку вони зіткнулися зі зниженням читацької аудиторії, що призвело до скасування серії в 1997 році. Це продемонструвало, що навіть за наявності підтримки галузі та контролю над інтелектуальною власністю успіх залежить від останнього, вирішального чинника: сприйняття громадськістю.

Однак на цьому історія не закінчилася. Герой Milestone Static Shock згодом був адаптований в успішний мультсеріал, а інші персонажі Milestone були інтегровані в популярні шоу DC, такі як Justice League Unlimited і Young Justice. Ця нова популярність привернула увагу нового покоління шанувальників, що призвело до повернення персонажів в основну лінійку коміксів DC і офіційного перезапуску Milestone в 2021 році. Ця подорож ілюструє життєздатний, хоча й довгий, шлях до сталого розвитку Black IP, доводячи, що, незважаючи на значні історичні перешкоди, поєднання стратегічних партнерств, збереження власності та постійної культурної актуальності може в кінцевому підсумку створити міцну спадщину...»
(Ayomide Ajakaiye. The Historical Legacy of Black Intellectual Property in Comic Books // Columbia University
(<https://blackprelaw.studentgroups.columbia.edu/news/historical-legacy-black-intellectual-property-comic-books>). 15.01.2026).

«Бюро з авторських прав США опублікувало оновлену версію свого масиву даних про реєстрацію та записи авторських прав, що стало першим значним оновленням з моменту першої публікації в 2022 році. Цей вичерпний масив даних тепер містить приблизно 22 мільйони записів про реєстрацію авторських прав з 1 січня 1978 року по 27 червня 2025 року, що перевищує початкові 20 мільйонів записів... Оновлення дозволяє дослідникам, науковцям та самому Бюро з авторських прав систематично отримувати доступ та аналізувати майже всі цифрові реєстрації та записи авторських прав, підтримуючи економічні дослідження та вивчення авторських прав і творчих галузей... Дані доступні в декількох форматах — необроблений марс, оброблений csv та табличний csv — і їх можна завантажити з веб-сторінки Економічних досліджень Офісу. Очікується, що цей ресурс сприятиме подальшому прискоренню досліджень та аналізу в галузі авторського права»
(Copyright Office Releases Updated Version of Copyright Registration and Recordations Bulk Dataset // U.S. Copyright Office
(<https://copyright.gov/newsnet/2026/1080.html>). 22.01.2026).

«Музика захищена законом про авторське право, і використання вже існуючої музики в новій роботі, наприклад, шляхом семплінгу, як правило, вимагає отримання відповідних ліцензій, щоб уникнути дорогих позовів про порушення авторських прав. У більшості записаної музики існує два окремі авторські права: одне на музичну композицію (основа музики та тексти, які зазвичай належать видавцям) та одне на звукозапис (конкретне виконання, яке зазвичай належить лейблу або артисту)...

Запис кавер-версії пісні не передбачає використання оригінального звукозапису і вимагає механічної ліцензії на композицію. Механічні ліцензії є

обов'язковими для аудіозаписів у США, але не поширюються на аудіовізуальне використання, яке вимагає ліцензії на синхронізацію від видавця. Використання оригінального звукозапису в будь-якому контексті також вимагає ліцензії на використання мастера від власника запису.

Для семплінгу — використання частини існуючого звукозапису в новому творі — необхідні два дозволи: ліцензія на музичну композицію та ліцензія на звукозапис. На відміну від механічних ліцензій, ліцензії на семплінг не є обов'язковими; правовласники можуть відмовити в дозволі або домовитися про умови, включаючи гонорари, роялті та обмеження використання. Для аудіовізуальних творів необхідні ліцензії на синхронізацію та використання мастер-копії...

Неотримання належного дозволу на використання зразків може призвести до відповідальності за порушення авторських прав, включаючи передбачені законом збитки та судові заборони. Суди вважають, що навіть невеликі, впізнавані зразки можуть вимагати ліцензування, і найбезпечнішим підходом є попереднє отримання прав. Навігація по ліцензуванню музики є складною, і для забезпечення всіх необхідних прав та належного складання угод рекомендується проконсультуватися з досвідченим адвокатом з питань авторського права або музики» (*Jari Wilson. Music Sampling Rights: What You Need to Know // ROMANO LAW PLLC (<https://www.romanolaw.com/music-sampling-rights-what-you-need-to-know/>). 29.01.2026*).

«...Багато людей помилково вважають, що оплата фотосесії автоматично робить їх власниками отриманих фотографій. Однак, згідно із законодавством США, фотограф, як правило, є первинним власником авторських прав з моменту зйомки зображення, якщо тільки підписана письмова угода не передає ці права. Авторське право надає фотографу виключні права на копіювання, редагування, розповсюдження та демонстрацію фотографій...

Коли ви платите за сесію, ви зазвичай отримуєте ліцензію — законний дозвіл на використання зображень для конкретних цілей — а не повне право власності. Ліцензії для особистого використання дозволяють друкувати або ділитися фотографіями в приватній обстановці, тоді як комерційні ліцензії дозволяють використання в ділових цілях і часто є більш детальними. Використання фотографій без ліцензії або права власності може становити порушення авторських прав...

Щоб отримати повне право власності, вам потрібна письмова домовленість від фотографа або договір про виконання роботи за наймом, який застосовується, якщо фотограф є працівником або якщо фрілансеру доручено певні завдання, і обидві сторони домовилися про це в письмовій формі. Чіткий письмовий договір є необхідним для визначення того, хто є власником зображень і як їх можна використовувати, що допомагає запобігти плутанині та

юридичним суперечкам. Завжди перевіряйте договори на наявність чітких формулювань щодо авторських прав та прав на використання, оскільки тільки підписаний документ може юридично передати право власності...» (*If You Pay a Photographer, Who Owns the Photos? // LegalClarity* (<https://legalclarity.org/if-you-pay-a-photographer-who-owns-the-photos/>). 30.01.2026).

«Хоча ви не зобов'язані за законом реєструвати авторські права на логотип, розуміння захисту авторських прав і торговельних марок є надзвичайно важливим для ефективного управління брендом. Захист авторських прав на логотип у США відбувається автоматично в момент фіксації оригінального дизайну на матеріальному носії, такому як цифровий файл або малюнок. Це надає творцеві виключні права на відтворення, розповсюдження та створення похідних творів. Однак, якщо ви бажаєте подати позов про порушення авторських прав або вимагати відшкодування збитків та оплати послуг адвоката, необхідна офіційна реєстрація в Бюро реєстрації авторських прав США...

Щоб логотип міг бути захищений авторським правом, він повинен бути оригінальним твором авторства з мінімальним рівнем творчості, створеним самостійно людиною. Прості елементи, такі як імена, короткі фрази, слогани, стандартні шрифти або базові дизайни, як правило, не захищаються авторським правом...

З іншого боку, захист торгової марки забезпечує функцію логотипу як ідентифікатора бренду на ринку, запобігаючи плутанині серед споживачів та розрізняючи товари або послуги. Захист авторських прав та торгових марок часто діє спільно: авторські права охоплюють художнє вираження, а законодавство про торгові марки захищає використання логотипу в комерційній діяльності. Реєстрація логотипу як торгової марки в USPTO дозволяє власнику запобігати використанню іншими подібних знаків для пов'язаних товарів або послуг, але власник повинен активно захищати ці права...

Щоб зареєструвати авторські права на логотип, необхідно подати заявку та цифрову копію логотипу через портал eSO Бюро реєстрації авторських прав США, надати детальну інформацію, таку як рік створення та публікації, а також сплатити реєстраційний збір. Реєстрація зазвичай займає до чотирьох місяців. Хоча реєстрація авторських прав не є обов'язковою, вона зміцнює вашу правову позицію та публічний запис, що полегшує захист ваших прав у разі порушення...» (*Do You Have to Copyright a Logo? The Law Explained // LegalClarity* (<https://legalclarity.org/do-you-have-to-copyright-a-logo-the-law-explained/>). 30.01.2026).

«Законність продажу предметів, захищених авторським правом, залежить від того, чи перепродасте ви автентичну копію, яка вам

належить, чи створюєте і продаєте нові продукти, в яких використовується чужа творча робота. Доктрина першого продажу дозволяє власнику законно виготовленої копії, такої як книга, компакт-диск або диск з відеоіграми, перепродавати, дарувати або утилізувати цю конкретну копію без дозволу власника авторських прав. Однак це право не поширюється на виготовлення або продаж копій твору і застосовується лише в тому випадку, якщо ви є фактичним власником копії, а не просто володієте нею на підставі оренди, позики або крадіжки...

Доктрина першого продажу має важливі обмеження, особливо щодо цифрового контенту. Багато цифрових файлів розповсюджуються за ліцензійними угодами, а не як прямі продажі, що означає, що ви не можете законно володіти копією і не можете її перепродавати. Крім того, передача цифрових файлів часто передбачає створення нової копії, що може порушувати права власника авторських прав на відтворення. Існують також обмеження на оренду певних предметів, таких як аудіо-CD та програмне забезпечення, з метою отримання комерційної вигоди без дозволу...

Створення та продаж нових товарів, що містять матеріали, захищені авторським правом, — наприклад, нанесення зображення кіногероя на футболку або використання захищених авторським правом художніх творів у ювелірних виробах — зазвичай вимагає дозволу від власника авторських прав. Зміна оригіналу або продаж у невеликих обсягах не робить використання автоматично законним; натомість суди застосовують критерій справедливого використання, враховуючи такі фактори, як мета використання, характер оригіналу, обсяг використання та вплив на ринок оригіналу.

Продаж матеріалів, захищених авторським правом, без дозволу може мати серйозні юридичні та фінансові наслідки. Інтернет-магазини можуть видаляти оголошення, що порушують авторські права, що призведе до втрати доходу та шкоди репутації. У разі звернення до суду порушники можуть бути притягнуті до відповідальності за фактичні збитки або встановлені законом збитки в розмірі від 750 до 30 000 доларів за кожну роботу, а за умисне порушення — до 150 000 доларів за кожну роботу. Розуміння цих правил є необхідним для уникнення юридичних проблем при продажу товарів, що містять авторські права» (*Can You Legally Sell Copyrighted Items? // LegalClarity* (<https://legalclarity.org/can-you-legally-sell-copyrighted-items/>). 30.01.2026).
